

UNIVERZITA KARLOVA
Právnická fakulta

Mgr. Zbyněk Zavřel

Rybářský revír a výkon rybářského práva

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Tematický okruh: Právo životního prostředí

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 17.11.2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 518 820 znaků včetně mezer.

Mgr. Zbyněk Zavřel

V Mělníce dne 17. 11. 2021

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval všem, kteří přispěli ke vzniku této rigorózní práce. Děkuji panu prof. JUDr. Milanu Damohorskému, DrSc. za jeho cenné rady, připomínky a podněty. Děkuji mé rodině za podporu při studiu a neslábnoucí motivaci k sepsání této práce. V neposlední řadě děkuji také své manželce za podporu a zázemí, které mi při psaní práce poskytovala.

Obsah

Poděkování	2
Obsah.....	3
Úvod.....	5
1. Historie a současná právní úprava rybnářství	10
1.1. Historie právní úpravy rybnářství.....	10
1.2. Postavení rybnářského práva v právním řádu České republiky	14
2. Rybnářský revír	20
2.1. Vymezení útvarů povrchových vod pro účely zákona o rybnářství	23
2.1.1. Vodní tok	23
2.1.2. Uzavřená voda	25
2.1.3. Rybník	28
2.2. Vyhlášení rybnářského revíru.....	35
2.3. Změna a zrušení rybnářského revíru	39
2.3.1. Změna rybnářského revíru.....	40
2.3.2. Zrušení rybnářského revíru.....	42
2.4. Chráněná rybí oblast.....	43
Shrnutí	47
3. Výkon rybnářského práva	49
3.1. Povolení výkonu rybnářského práva	54
3.2. Změna rozhodnutí o povolení výkonu rybnářského práva a odnětí a zánik výkonu rybnářského práva	63
3.2.1. Změna rozhodnutí o povolení výkonu rybnářského práva	64
3.2.2. Odnětí a zánik výkonu rybnářského práva	66
Shrnutí	72
4. Hospodaření v rybnářském revíru	77
4.1. Hospodaření uživatele rybnářského revíru	77
4.1.1. Rybnářský hospodář	82
4.1.2. Podpora rybnářského hospodaření.....	85
4.2. Lov ryb a jiných vodních organismů	86
4.2.1. Podmínky lovu.....	88
4.2.2. Způsoby lovu	95
4.2.3. Zakázané způsoby lovu	96
4.2.4. Přisvojování si ryb.....	100
Shrnutí	102
5. Ochrana výkonu rybnářského práva.....	106

5.1. Práva a povinnosti osob směřující k řádnému a nerušenému výkonu rybářského práva .	106
5.2. Škoda na rybách v rybářském revíru	109
5.3. Dozor v oblasti rybářství	115
5.4. Rybářská stráž.....	116
5.4.1. Ustanovení rybářské stráže	117
5.4.2. Zrušení a zánik ustanovení rybářské stráže	120
5.4.3. Oprávnění a povinnosti rybářské stráže.....	122
5.4.4. Náhrada škody vzniklé v souvislosti s výkonem funkce rybářské stráže.....	126
Shrnutí	128
6. Delikt ní odpovědnost osob.....	131
6.1. Přestupky na úseku rybářství.....	132
6.2. Přestupky podle jiných právních předpisů související s výkonem rybářského práva	138
6.3. Trestné činy související s výkonem rybářského práva	142
6.3.1. Trestné činy proti životnímu prostředí	143
6.3.2. Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných	148
Shrnutí	153
7. Státní správa v oblasti rybářství	156
7.1. Orgány státní správy rybářství.....	157
7.1.1. Obecní úřady.....	158
7.1.2. Krajské úřady.....	160
7.1.3. Ministerstvo zemědělství.....	161
7.1.4. Orgány státní správy rybářství na území národních parků a vojenských újezdů	164
7.2. Orgány státní správy na jiných úsecích státní správy s působností přesahující do oblasti rybářství.....	165
7.2.1. Orgány ochrany přírody.....	166
7.2.2. Vodoprávní orgány	167
7.2.3. Další orgány vykonávající činnosti dotýkající se oblasti rybářství	168
Shrnutí	169
Závěr.....	171
Seznam zkratk	181
Seznam použitých zdrojů	182
Abstrakt	192
Klíčová slova:.....	192
Abstract	193
Key words:	193

Úvod

Rybolov je jedním z tradičních způsobů, kterými si člověk obstarává potravu již desítky tisíc let.¹ V současné době již nejde pouze o způsob obstarávání potravy, ale přidává se i rozměr sportovně rekreační.² Českou tradici chovu ryb, odrážející se mimo mnohé jiné v charakteru jihočeské krajiny, není dle mého názoru nijak nutné zdůrazňovat, neboť se jedná o pevnou součást naší historie a kultury. Je to ale i rekreační rybolov, který lze v České republice nepochybně považovat za významný fenomén a již pevně zakotvenou volnočasovou aktivitu významné části populace naší země. Jako významný fenomén se oblast rybolovu samozřejmě stala též objektem zájmu státu a předmětem právní regulace.

Právní úprava rybářství je dnes v českém právním řádu obsažena zejména v zákoně č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rybářství“) a jeho prováděcí vyhlášce³. S ohledem na charakter rybářství, jakožto činnosti vykonávané ve volné přírodě a týkající se volně žijících živočichů, je dále za relevantní předpisy třeba uvažovat předpisy týkající se ochrany přírody, předpisy na ochranu zvířat proti týrání nebo předpisy upravující oblast zemědělství.⁴ V neposlední řadě je třeba pamatovat i na právní předpisy Evropské unie a prameny mezinárodního práva.

Pojem rybářství, jak jej chápe současná právní úprava, obsahuje dvě složky, kterými jsou rybníkářství a výkon rybářského práva.⁵ Zatímco rybníkářstvím je chov a lov ryb za účelem produkce ryb a rybího masa, popř. produkce rybí násady⁶ a tradičně je chápáno jako odvětví zemědělské výroby^{7,8}, výkonem rybářského práva se rozumí státem povolená činnost v rybářském revíru spočívající v plánovitém chovu, ochraně, lovu a přisvojování si ryb, popřípadě vodních

---

¹ Archeologické nálezy dokládají rybolov před až 42 000 lety. Viz National Geographic. *První rybáři lovili před 42000 roky. Nebáli se plout na otevřené moře.* [online]. NG: ©2011 [cit. 2020-1-12]. Dostupné z: <https://www.national-geographic.cz/clanky/prvni-rybari-lovili-pred-42-000-roky-nebali-se-plout-na-otevrene-more.html>.

² ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. s. XIII.

³ Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů (dále také „vyhláška č. 197/2004 Sb.“).

⁴ Např. zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“), zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat proti týrání“), zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „veterinární zákon“) nebo zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zemědělství“), a další.

⁵ Viz § 2 písm. a) zákona o rybářství.

⁶ Viz § 2 písm. b) zákona o rybářství.

⁷ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 8.

⁸ Podle § 2e odst. 3 písm. f) zákona o zemědělství se zemědělskou výrobou včetně hospodaření na vodních plochách mimo jiné rozumí „chov ryb, vodních živočichů a pěstování rostlin ve vodním útvaru povrchových vod na pozemcích vlastních, pronajatých nebo užívaných na základě jiného právního důvodu“.

organismů, a v užívání pobřežních pozemků v nezbytném rozsahu.⁹ Výkon rybářského práva tedy není pouze činnost umožňující rekreační nebo sportovní rybolov, ale jedná se o komplexní činnost spočívající v cílevědomém chovu a péči o ryby a další vodní živočichy a v péči a ochraně jimi využívaného prostředí, jejímž prostřednictvím je naplňována úloha státu dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství podle článku 7 Ústavy České republiky. Tématem této práce je druhá z uvedených složek rybářství, tj. výkon rybářského práva v rybářských revírech. Dospěl jsem k závěru, že je nejen možné, ale z určitého hlediska i žádoucí pohlížet na obě složky rybářství samostatně, neboť tyto složky jsou z principu od sebe značně odlišné. Zatímco, jak již bylo řečeno, rybníkářství je formou zemědělské výroby, jejímž účelem je produkce živočišných produktů (produktů akvakultury), a je zpravidla vykonáváno podnikatelským způsobem, tj. principiálně především za účelem zisku, výkon rybářského práva reprezentuje zmíněnou péči a šetrné využívání přírodních zdrojů a svým charakterem se v zásadě jedná o také již zmíněnou sportovně-rekreační činnost. Rozdílnost obou složek rybářství je poté promítnuta v rámci celého zákona o rybářství, kdy je v rámci mnoha institutů obsažených v tomto zákoně přistupováno k jednotlivým složkám někdy více a někdy méně rozdílně.

Důvodem pro výběr jen jedné z obou složek je ovšem také rozsah dané problematiky. Jsem přesvědčen, že v rozsahu rigorózní práce by nemohl být oběma složkám věnován dostatečný prostor a bylo by třeba přistoupit ke kompromisu ohledně zkoumané materie a rozboru jednotlivých problémů. Již jen v rámci mnou zvoleného tématu je třeba se věnovat celé řadě institutů, hmotněprávních i procesních otázek a mnoha výkladovým i praktickým problémům. Práce se bude věnovat otázkám ohledně podmínek vzniku rybářského revíru, ohledně jeho existence, jeho změny a jeho zrušení. Zaměří se na otázku výkonu rybářského práva (tj. rybářské hospodaření a lovu ryb) v rybářském revíru, pro jehož možnost je existence rybářského revíru elementárním předpokladem, neboť mimo rybářský revír není výkon rybářského práva možný.

V rámci této práce je ohledně zvoleného tématu zákonitě nutné narazit i na další právní otázky a instituty úzce či volněji související s otázkou rybářského revíru a výkonu rybářského práva. Je to například otázka rybářské stráže, jako jedné z veřejných stráží, a celkově otázka ochrany výkonu rybářského práva a dozoru nad jeho řádným provozováním, včetně úpravy deliktů odpovědnosti osob. Dále se jedná o otázky upravené jinými právními předpisy, jako je ochrana některých druhů ryb a vodních živočichů, jakož i vodního prostředí nebo otázka náhrady škody vzniklé na rybách v rybářském revíru. Zajímavá je i otázka omezení vlastnických práv vlastníků dotčených nemovitostí, na nichž nebo v bezprostřední blízkosti nichž se rybářský revír

---

⁹ Viz § 2 písm. f) zákona o rybářství.

nachází, ve prospěch výkonu rybářského práva. Těmto i dalším souvisejícím otázkám je věnován prostor vždy v rámci řešení příslušné části ústřední problematiky této práce, se kterou souvisejí nebo se jí dotýkají.

Důvodem pro zvolení tohoto tématu je v prvé řadě můj dlouhodobý zájem o oblast právní úpravu rybolovu a rybářství, které jsem se věnoval již svou diplomovou prací a též dvěma pracemi v rámci Studentské vědecké a odborné činnosti na Právnické fakultě Univerzity Karlovy¹⁰, přičemž tyto práce se týkaly téměř výhradně mezinárodní a evropské úpravy mořského rybolovu, resp. některých jeho segmentů. V této práci jsem se naopak rozhodl zaměřit pozornost na českou právní úpravu rybolovu¹¹, která se s ohledem na naši geografickou polohu věnuje téměř výlučně¹² vnitrozemskému (sladkovodnímu) rybolovu.

Druhým důvodem je, že se této problematice v současné době věnují i profesně, neboť pracuji v odboru Ministerstva zemědělství, do jehož gesce rybářství spadá. Problematika právní úpravy vnitrozemského rybářství je mi tak velmi blízká a zároveň v každodenní praxi pocítuji, že současná právní úprava je v rámci tvorby odborných právních textů značně opomíjená. K zákonu o rybářství byl vydán stručný komentář, jehož druhé vydání je z roku 2017¹³ a jehož kvalita a zejména podrobnost kolísá vždy podle aktuálně zkoumaného ustanovení, což se odráží v jeho využitelnosti ve správní praxi orgánů státní správy rybářství. Dále bylo vydáno omezené množství dalších právních textů, které se mnohdy dotýkají spíše soukromoprávní roviny rybářské problematiky (např. otázka povahy rybníka jakožto věci¹⁴), nebo se rybářskému právu věnují v souvislosti s obecnějšími tématy v oblasti práva životního prostředí. Současně je rybářské právo i relativně na okraji zájmu posluchačů vysokých škol při tvorbě kvalifikačních prací (což je s ohledem na jeho postavení v rámci právního řádu České republiky pochopitelné), byť několik se jich této problematice samozřejmě věnuje.¹⁵ Jedním z cílů této práce je tak přispět alespoň malou měrou k obohacení fondu odborných prací věnovaných tomuto tématu.

---

¹⁰ Účast v rámci 5. ročníku v kategorii Mezinárodní právo veřejné a v rámci 6. ročníku v kategorii Právo životního prostředí / správní právo.

¹¹ S vědomím vlivu evropského a mezinárodního práva na relevantní právní předpisy České republiky.

¹² Právní předpisy České republiky částečně pod vlivem práva Evropské unie upravují i otázky související s mořským rybolovem. Zákon o rybářství pod tímto vlivem obsahuje část týkající se kontroly a sledování dovozu a tranzitu mořských ryb a mořských živočichů v rámci systému ochrany mořských rybolovných zdrojů.

¹³ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2.

¹⁴ Například: KINDL, T. Malá poznámka o věcech (o odpadech, jeskyních a rybnících jako o věcech). *Právní fórum: český právnícký měsíčník*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, roč. 7, č. 2. ISSN 1214-7966.

¹⁵ Například KRAPINEC, M. *Veřejné strážce a jejich role v ochraně životního prostředí*. Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta, ŠULCOVÁ, L. *Rybářské právo v ČR a EU*. Praha, 2009. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta, KULHÁNEK, Š. *Právní úprava rybářství v ČR a Slovinsku*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická, nebo LUBOVSKÝ, Z. *Právní úprava rybářství*. Praha, 2014. Doktorská disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta.

Zároveň považuji za nutné konstatovat, že veškeré v práci uvedené názory a závěry jsou mé vlastní a nemusejí odrážet názory Ministerstva zemědělství.

Cílem této práce, mimo již uvedeného, je zanalyzovat současnou právní úpravu výkonu rybářského práva v rybářských revírech včetně vlivu judikatury správních soudů, a identifikovat největší slabiny a deficity současné právní úpravy a současně se pokusit zamyslet nad možnostmi změn právní úpravy *de lege ferenda*.

Pokud jde o strukturu práce, je tato dělena na části, kapitoly a body. Po úvodu následuje část věnovaná historii právní úpravy rybářských revírů a výkonu rybářského práva na českém území a postavení této právní úpravy v současném právním řádu České republiky, zejména jeho postavení v rámci systému práva veřejného a oblasti práva životního prostředí, jakož i vztahu rybářského práva k dalším oblastem práva životního prostředí.

Druhá část se věnuje institutu rybářského revíru a podmínkám jeho vyhlášení, změny, zrušení a zániku. V jedné z kapitol je pozornost věnována také souvisejícímu institutu chráněné rybí oblasti, který slouží k ochraně jednotlivých druhů ryb. V této souvislosti je podán stručný náhled do druhové ochrany v českém právním řádu včetně vlivu práva evropského a mezinárodního.

Třetí část této práce je věnována institutu výkonu rybářského práva, z pohledu formálního, resp. procesního. Zabývám se otázkou vymezení tohoto institutu v zákoně o rybářství a jeho omezením plynoucím z jiných právních předpisů a mezinárodních závazků. Následně se věnuji procesu povolení výkonu rybářského práva, procesu změny rozhodnutí o jeho povolení a podmínkám pro jeho odnětí a zánik, přičemž se pokouším (jako i v předešlých částech) upozornit na aplikační problémy plynoucí z nejednoznačné právní úpravy.

Čtvrtá část se věnuje obsahu výkonu rybářského práva, tj. samotnému rybářskému hospodaření uživatele rybářského revíru a úpravě lovu a přisvojování si ryb. Pozornost je věnována podmínkám lovu, způsobům lovu, výjimkám ze zakázaných způsobů lovu nebo podmínkám přisvojování si ryb.

Pátá část této práce je zaměřena na otázky spojené s ochranou řádného a nerušeného výkonu rybářského práva. Zejména se v ní věnuji otázce dozoru orgánů státní správy nad řádným výkonem rybářského práva ze strany uživatelů rybářských revírů a otázce dozoru nad dodržováním právních předpisů ze strany individuálních rybářů, přičemž pozornost je v této souvislosti věnována institutu rybářské stráže. Konečně se v této části věnuji také otázce náhrady škody vzniklé na rybách v rybářském revíru.

Šestá část se věnuje deliktní odpovědnosti jednotlivých osob, které svým jednáním působí v oblasti rybnářství. Zaměřuji se na přestupky a trestné činy uživatelů rybnářských revírů a lovcích osob, ale i na deliktní odpovědnost osob vykonávajících funkci rybnářské strážce.

Poslední sedmá část práce je věnována jednotlivým orgánům státní správy rybnářství a analýze rozdělení jejich kompetencí v oblasti rybnářství, přičemž se zaměřuje zejména na slabiny současné dělby pravomocí a návrhy jejich případného řešení. Dále se věnuje dalším orgánům na souvisejících úsecích státní správy, jejichž pravomoci zasahující do rybnářství byly identifikovány v předcházejících částech práce. Po sedmé kapitole následuje závěr práce.

Při tvorbě této práce byla využita odborná literatura v oblasti práva životního prostředí, správního práva nebo trestního práva. Současně byla zkoumána řada právních předpisů a dostupná judikatura soudů v oblasti rybnářství. Při zpracování byla využita metoda analýzy a syntézy. V některých částech také metoda komparace, a to ve vztahu k dřívější právní úpravě i právní úpravě zahraniční, konkrétně k právní úpravě Slovenské republiky.

Práce je zpracována podle právního stavu k měsíci září 2021.

1. Historie a současná právní úprava rybářství

1.1. Historie právní úpravy rybářství

Otázka právního zakotvení rybářství, je otázkou, která byla řešena již v rámci právních předpisů Římské říše, kdy se však tamní úprava zaměřovala zejména na otázky mořského rybolovu. I v této úpravě se však již objevily některé dílčí otázky spojené s vnitrozemským rybolovem (např. přístup ke břehu)¹⁶, přičemž tyto otázky často jako předmět právní úpravy rybářství přetrvávají až do současnosti.

Pokud jde o území dnešní České republiky, původně bylo právo rybolovu zcela svobodné a každý, kdo měl přístup k vodě, mohl ryby lovit. Po vzniku prvních státních útvarů poté získal rybolovné právo panovník.¹⁷ Ze 14. a 15. století pocházejí první zmínky o sdružování rybářů do cechů. Byly to právě cechy, které začaly přijímat určitá vnitřní pravidla upravující základní pravidla lovu (nástroje, způsoby lovu), chování rybářů nebo podmínky, které bylo třeba splnit, aby mohl zájemce vykonávat rybářskou činnost.¹⁸ Cechovní pravidla tedy neupravovala pouze otázky lovecké, ale též chovatelské, nebo určovala dělení toků, aby se předešlo sporům o loviště.¹⁹ Hovoříme-li o úpravě, která nepocházela přímo od rybářů (resp. cechů), lze vznik prvních ucelenějších předpisů v oblasti rybářství datovat do období vlády Habsburků, kdy byly tehdejšími panovníky vydávány rybářské řády²⁰.²¹ Ty se však zpravidla týkaly pouze otázek pytláctví či výtržností u vody, nikoli samotného výkonu rybářství a jeho mezí.²² Uvedená „strohost“ právní úpravy souvisela mimo jiné se skutečností, že až do druhé poloviny 19. století byly ryby v tekoucích vodách považovány za „věc bez pána“ a mohl si je přivlastnit každý.²³

O vzniku rybářského práva jakožto samostatného právního odvětví můžeme hovořit s koncem 19. století. V této době je vydán soubor zákonů reflektujících tehdejší politické uspořádání. Prvním je zákon vydaný na úrovni říšské, kterým je zákon č. 58/1885 ř. z., o úpravě rybářství ve vodách vnitrozemských. V českých zemích se jedná o zákon č. 22/1885 čes. z. z., o některých opatřeních ke zvelebení rybářství ve vnitrozemských vodách, a konečně na Moravě o rybářský zákon č. 62/1896 mor. z. z. Tyto zákony předně znamenaly konec výše zmíněné možnosti volně lovit ryby, neboť byl zaveden institut rybářského lístku, který byl vydáván

¹⁶ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *Rybářství a rybolov*. 3. vydání. Praha: Český rybářský svaz, 2015. s. 19.

¹⁷ HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*. 1. vydání. Praha: ORAC, s. r. o., 2000. s. 11.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 17.

²⁰ V roce 1583 to byl Rudolfínský rybářský řád, v letech 1720 a 1728 potom rybářské řády Karla VI.

²¹ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 19.

²² ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. XIII.

²³ HEMELÍK, T. *op. cit.* 17, s. 12.

orgánem státu a bez nějž nikdo nesměl ryby lovit. Dále byly těmito zákony upraveny doby hájení, přestupky v oblasti rybářství nebo zákaz některých rybolovných metod (např. dynamitu a jiných třaskavých látek).²⁴ Byla to právě úprava uplatňovaná na Moravě, která jako první na našem území zavedla členění toků na rybářské revíry.²⁵ V Čechách takové dělení v dané době chybělo a tak se mohlo stát, že rybářské právo náleželo jednomu subjektu na jednom břehu a jinému subjektu na druhém břehu stejné části toku.²⁶ V souvislosti s dnešní úpravou považuji za zajímavé zmínit již tehdejší „benevolentnost“ zákonné úpravy, pokud jde o četnost možností povolovat příslušným orgánem státní správy výjimky ze zákazových ustanovení zákona²⁷, což je institut, který nabízí mnohé možnosti i v rámci současné právní úpravy, která, samozřejmě s nadsázkou řečeno, naplňuje rčení *nulla regula sine exceptione*, k čemuž více v příslušné části této práce. Tato právní úprava platila, samozřejmě s dílčími úpravami, po celou dobu první i druhé republiky, v době války a též z počátku poválečného období. S ohledem na vznik Československa však platilo na území nového státu též původní právo Uherské, a to na území Slovenska a Podkarpatské Rusi. Pro tato území byla proto následně přijata zvláštní právní úprava, a to zákonem č. 306/1936 Sb., o úpravě rybářství v zemích Slovenské a Podkarpatoruské.²⁸ Tento stav zůstal i přes snahu rybářské veřejnosti prosadit v průběhu 20. a 30. let 20. století přijetí nového rybářského zákona.²⁹

Až změny ve společnosti a v politickém směřování státu v období po druhé světové válce předznamenal též výraznou přestavbu právního řádu včetně právní úpravy rybářství. Jako cíl si tuto celkovou přestavbu stanovila v červnu 1948 vláda A. Zápotockého, přičemž mělo dojít k takové proměně právního řádu, aby nadále odpovídal politickým, sociálním a ekonomickým poměrům „lidově demokratického státu“.³⁰ Pro nejvýznamnější změny klíčových právních předpisů, spočívající v rekodifikaci občanského a trestního práva, v obou případech jak hmotného tak procesního, a též trestního práva správního se vžilo s ohledem na termín, který byl tehdejšímu Ministerstvu spravedlnosti uložen, označení právní dvouletka³¹.³² Na novou úpravu rybářského práva během tohoto období nedošlo. Ke změně této právní oblasti došlo až v roce 1952 přijetím

---

²⁴ Ohledně obsahu úpravy z konce 19. stol. je čerpáno z několika publikací: HEMELÍK, T. *op. cit.* 17, s. 13; ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. XIII; zákon č. 22/1885 čes. z. z., ve znění upraveném zákonem ze dne 7. května 1891, č. 30 ř. z.

²⁵ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 19.

²⁶ ŠÍMA, A. *Právní předpisy pro rybáře*. 1. vydání. Praha: Panorama, 1988, s. 106.

²⁷ Např. § 5 zákona č. 22/1883 čes. z. z., ve znění upraveném zákonem č. 30/1891 ř. z.

²⁸ HEMELÍK, T. *op. cit.* 17, s. 13.

²⁹ *České rybníky a rybářství ve 20. století*. 1. vydání. České Budějovice: Rybářské sdružení České republiky, 2015, s. 79

³⁰ KUKLÍK, J., et al. *Vývoj československého práva 1945–1989*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2008, s. 122.

³¹ Právní dvouletka je označení pro období mezi lety 1948 a 1950, během kterého byly vydány např. zákon č. 265/1949 Sb., o právu rodinném, č. 86/1950 Sb., trestní zákon, č. 87/1950 Sb., trestní řád, č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, č. 142/1950 Sb., občanský soudní řád nebo č. 100/1950 Sb., o podnikovém rejstříku.

³² KUKLÍK, J., et al. *op. cit.* 30, s. 122 až 128.

zákona č. 62/1952 Sb., o rybníkářství. Směřování nové právní úpravy výmluvně vystihlo úvodní ustanovení tohoto zákona, které stanovilo, že účelem zákona „*je upravit podle zásad socialistického hospodaření chov ryb a jiných vodních zvířat v tekoucích vodách i rybnících tak, aby přispíval k dalšímu zlepšení výživy pracujících.*“ Představu o směrování nové úpravy lze též získat např. z § 3 tohoto zákona, jehož příhodný nadpis „*zestátnění rybářských práv*“ demonstruje „převzetí“ rybářského práva státem. Současně uvedené ustanovení upravilo, že rybářská práva náležející jiným osobám zanikla, a to bez náhrady. Citovaným zákonem byly zrušeny i dosavadní nájemní smlouvy o rybářských právech (§ 3 odst. 2). Výkon rybářského práva byl upraven tak, že jej vykonávaly orgány státu, a to ve státem stanovených rybářských revírech (§ 4 a § 5). Tento postup zapadal do zásad a cílů stanovených již tzv. Košickým vládním programem³³, který obsahoval úkol znárodnit klíčová odvětví národního hospodářství, když stanovil požadavek postavit, mimo jiné, přírodní zdroje pod všeobecné státní vedení.³⁴ Požadavek znárodnění byl poté již jen prohlouben po únorových událostech v roce 1948.

K samotnému zákonu o rybníkářství z roku 1952 je možné ještě zmínit, že v něm byl vytvořen a zakotven nový institut, kterým byl rybářský hospodář³⁵, jakožto osoba zodpovědná za řádné hospodaření v rybářském revíru v souladu s hospodářským plánem. Zákon též zakotvil oprávnění příslušných osob vstupovat pro účely výkonu rybářského práva na cizí pozemky. V obou případech se jedná o institut, který je zachován i v současné právní úpravě. Tento zákon tak začal formovat rybářské právo do podoby, která se začala blížit úpravě současné, alespoň tedy pokud jde o základní instituty a principy. K prohloubení, zpřesnění a detailnější úpravě rybářského práva došlo již po deseti letech přijetím zákona č. 102/1963 Sb., o rybníkářství (dále jen „zákon o rybníkářství z roku 1963“), který s několika novelizacemi platil až do roku 2004.

Zákon o rybníkářství z roku 1963 zachoval dělbu rybníkářství na rybníkářství a na výkon rybářského práva, přičemž ohledně výkonu rybářského práva v rybářských revírech, přinesl průlom, když opustil jeho výkon orgány státu a zakotvil možnost svěřit jej především organizačním složkám Československého rybářského svazu³⁶, a dále podnikům státního rybníkářství a dalším státním organizacím. Touto právní úpravou bylo zbudováno naprosto neochvějně postavení této organizace, z čehož dodnes významně těží nástupnické organizace Český rybářský svaz, z. s. (dále také „ČRS“) a Moravský rybářský svaz, z. s. (dále také „MRS“), a to i přes

---

³³ Program první poválečné vlády předsedy Z. Fierlingera vyhlášený dne 5. dubna 1945 v Košicích.

³⁴ KUKLÍK, J., et al. *op. cit.* 30, s. 13.

³⁵ HEMELÍK, T. *op. cit.* 17, s. 14.

³⁶ Československý rybářský svaz vznikl v roce 1957 sloučením českého a slovenského předchůdce. Došlo tak k vyvrcholení postupného slučování rybářských spolků a organizací do stále větších celků za účelem účinnějšího hájení zájmů rybářů a chovu ryb (viz článek historie ČRS na stránkách Českého rybářského svazu [online]. ČRS: ©2019 [cit. 2019-06-23]. Dostupné z <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/o-crs/o-nas?start=1>.

významné změny poměrů, které od roku 1963 ve společnosti nastaly. Podle § 2 zákona o rybářství z roku 1963 se občané mající zájem o rozvoj rybářství měli sdružovat v Československém rybářském svazu a v zásadě tak pro občany mající zájem o provozování sportovního rybolovu nebyla jiná alternativa, než vstup do této organizace. Tehdejší pozici Československého rybářského svazu odráží též § 7 odst. 1 zákona o rybářství z roku 1963, podle kterého tehdejší Ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství vytvářelo rybářské revíry po projednání s tímto svazem, ačkoli stále platila zásada, že rybářské právo náleží státu. Československý rybářský svaz tedy nejen prováděl výkon rybářského práva na základě jeho svěřeni ze strany státu, ale podílel se i na vrchnostenském rozhodování státu v oblasti rybářství.

Uvedený zákon dále upravoval zásady hospodaření v rybářských revírech, které spočívaly v hospodaření na základě hospodářských plánů (později podle ukazatelů) stanovených příslušným správním orgánem, byly stanoveny zásady lovu, zakázané způsoby lovu³⁷, povinnosti ohledně ustanovení rybářského hospodáře apod. Důležitým institutem upraveným zákonem o rybářství z roku 1963 byla také rybářská stráž. Nejednalo se o institut nový, neboť obdoba rybářské stráže, tj. osoby s pravomocemi v oblasti ochrany rybářství existovaly již na konci 19. století.³⁸ O rybářské stráži hovoříme na základě úpravy z roku 1947, předpisy z roku 1952 upravovaly přísežnou stráž a zákon o rybářství z roku 1963 tedy znovu rybářskou stráž.³⁹ Mezi pravomoci rybářské stráže patřila pravomoc kontrolovat osoby lovící ryby, zadržovat osoby, přistižené při neoprávněném lovu ryb, zjišťovat jejich totožnost, zadržet jim rybářské nářadí, úlovky a vykázat je z rybářského revíru. Kromě pravomocí ohledně dohledu nad řádným výkonem rybářství ovšem měla rybářská stráž i pravomoci související s ochranou vod a vodního prostředí, když sledovala užívání a čistotu vod, zjišťovala zdroje znečištění vody nebo dozírala na užívání jezů, stavidel, zdymadel a dalších vodních děl.⁴⁰ Vývoj úpravy rybářské stráže následně posiloval její postavení a pravomoci až dospěl do situace, kdy rybářská stráž nabyla postavení veřejného činitele, přičemž toto postavení (dnešní terminologií „úřední osoby“) jí náleží i podle současné právní úpravy. Uvedené postavení, které by mělo vyplývat z vůle státu, jenž určité osobě svěří výkon některých veřejnoprávních pravomocí, je však problémové z hlediska konceptu, kdy rybářská stráž byla (a stále i podle současné úpravy je) ustanovována na základě návrhu uživatele rybářského

---

³⁷ Například zákaz lovit ryby výbušnými nebo otravnými prostředky či za pomoci elektrického proudu.

³⁸ HEMELÍK, T. *op. cit.* 17, s. 70.

³⁹ HEMELÍK, T. *op. cit.* 17, s. 71.

⁴⁰ Viz § 18 a 19 zákona č. 102/1963 Sb. ve znění k datu vyhlášení. Pozdějšími novelizacemi zákona byla úprava ohledně rybářské stráže dále upřesňována (přibyla například pravomoc ukládat a vybírat pokuty), přičemž přibýly též ustanovení § 19a a § 19b ohledně povinností rybářské stráže a ohledně odpovědnosti za škodu vzniklou v souvislosti s výkonem funkce rybářské stráže.

revíru⁴¹.⁴² V rámci úpravy z roku 1963 byl tento koncept s ohledem na dobu vyhlášení a konstrukci celého zákona⁴³ pochopitelný, zatímco u současné právní úpravy způsobuje některé problémy, o kterých však více v příslušné části této práce.

Důležitou součástí rybářského práva v objektivním smyslu jsou historicky prováděcí právní předpisy k jednotlivým zákonům o rybářství včetně toho současného. Hovoříme-li o zákonu o rybářství z roku 1963, byla jeho prováděcím právním předpisem vyhláška Ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 103/1963 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu o rybářství (dále jen „vyhláška č. 103/1963 Sb.“). Touto vyhláškou byly nastaveny konkrétní podmínky a postupy ohledně některých základních institutů (např. pravidla pro tvorbu rybářských revírů, pravidla pro stanovení hospodářského plánu nebo podmínky pro ustanovení rybářského hospodáře), a dále podmínky samotného lovu ryb, a to povolené způsoby lovu, rybářské nářadí a nástrahy, doby hájení jednotlivých druhů ryb a jejich nejmenší lovné míry. Prakticky obdobné otázky upravuje i prováděcí právní předpis k současnému zákonu o rybářství, tj. vyhláška č. 197/2004 Sb.

1.2. Postavení rybářského práva v právním řádu České republiky

Jak již bylo uvedeno, v současnosti je úprava rybářství právně zakotvena zejména zákonem o rybářství a vyhláškou č. 197/2004 Sb. Z pohledu dělby práva na právo veřejné a právo soukromé⁴⁴ se v případě rybářského práva⁴⁵ jedná o oblast práva veřejného, neboť jsou jím upraveny vztahy, ve kterých hojně vystupují orgány veřejné moci při rozhodování o subjektivních právech a povinnostech osob, a kogentním způsobem též vztahy mezi jednotlivými adresáty

---

⁴¹ Uživatelem rybářského revíru je osoba, které byl výkon rybářského práva v daném rybářském revíru povolen (viz § 4 odst. 5 zákona o rybářství).

⁴² Podle znění zákona o rybářství z roku 1963 platného v době vyhlášení byla ustanovována uživatelem rybářského revíru a příslušným orgánem pouze schvalována.

⁴³ Uživatelem rybářských revírů byl většinou Československý rybářský svaz (nebo jeho organizační složky), který, jak již bylo uvedeno, měl výsadní postavení a byla s ním projednávána i tvorba samotných rybářských revírů a další otázky (kromě již uvedeného viz § 23 zákona o rybářství z roku 1963).

⁴⁴ V rámci dělení na právo soukromé a právo veřejné je rozhodujícím kritériem metoda právní úpravy. Soukromoprávní metoda je založena na vzájemné rovnosti právních subjektů, široce používaných dispozitivních normách a smluvní autonomii. Veřejnoprávní metoda se vyznačuje používáním kogentních právních norem a nadřazeným postavením orgánu veřejné moci, který rozhoduje o subjektivních právech a povinnostech. Toto dělení je odůvodňováno několika teoriemi, přičemž v současnosti se uplatňuje zejména teorie organická, podle níž mají veřejnoprávní povahu ty právní normy a právní vztahy, ve kterých je jedním ze subjektů orgán veřejné moci, rozhodující o subjektivních právech a povinnostech osob (viz GERLOCH, A. *Teorie práva*. 7. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. s. 126-128).

⁴⁵ V tomto kontextu je myšleno rybářské právo v objektivním smyslu, tj. soubor právních norem upravujících rybářství.

normy⁴⁶, přičemž jednotlivým osobám mohou práva a povinnosti vzniknout i proti jejich vůli.^{47, 48} Cílem úpravy je zajištění ochrany veřejného zájmu, kterým je šetrné využívání přírodních zdrojů a péče o přírodní bohatství, a tohoto cíle je dosahováno právě prostřednictvím vrchnostenského rozhodování orgánů státní správy rybníkářství. Uvedené však neznamená, že by zákon o rybníkářství zcela nezasahoval do otázek práva soukromého, když například řeší otázku odpovědnosti za škodu způsobenou na rybím společenstvu v rybníkářském revíru nebo na rybí obsádce v rybníku, ve kterém je provozováno rybníkářství, nebo otázku vymáhání náhrady takové škody.

V rámci systému veřejného práva je rybníkářské právo úzce spjato zejména s některými oblastmi práva životního prostředí a s právem správním. Pokud jde o oblasti práva životního prostředí lze logicky dovodit, že existuje úzká souvislost rybníkářského práva zejména s vodním právem a právem na úseku ochrany přírody a krajiny⁴⁹, a to ve vztahu k územní i druhové ochraně. Kromě toho se ovšem některých otázek upravených prvotně rybníkářským právem dotýkají v různé míře i veterinární předpisy (ty zejména pokud jde o rybníkářství) nebo předpisy na úseku ochrany zvířat proti týrání. Konkrétním souvislostem s těmito i dalšími oblastmi veřejného práva se budu věnovat průběžně v rámci zkoumání příslušných témat rybníkářského práva. Obecně však lze konstatovat, že rybníkářské právo náleží do odvětví práva životního prostředí a s jeho dalšími oblastmi tvoří jeden provázaný celek. Tato skutečnost je patrná i v samotném zákoně o rybníkářství, který se v některých otázkách odkazuje formou legislativních odkazů na jiné právní předpisy, například na vodní zákon⁵⁰ nebo na ZOPK.⁵¹ Tento vztah je ostatně logický, neboť výkon rybníkářského práva je prováděn v povrchových vodách a jeho předmětem jsou ryby a jiné vodní organismy, tedy volně žijící živočichové.

Právní úprava rybníkářství má i své ústavně-právní souvislosti, neboť, jak jsem již naznačil v úvodu této práce, úprava výkonu rybníkářského práva jakožto činnosti spočívající také v chovu a péči o volně žijící živočichy (volně žijící ryby a jiné vodní organismy)⁵² je naplněním úlohy státu dbát „o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství“⁵³. Toto zařazení výkonu rybníkářského práva jako činnosti konané ve prospěch zájmu chráněného ústavou,

---

⁴⁶ Takovými osobami jsou ohledně výkonu rybníkářského práva v rybníkářském revíru zejména uživatel rybníkářského revíru a konkrétní lovící osoby (rybníkáři), dále například rybníkářská stráž, rybníkářský hospodář, vlastník pobřežních pozemků apod.

⁴⁷ Například zákonné omezení vlastnického práva k pobřežním pozemkům ve prospěch osob uskutečňujících výkon rybníkářského práva.

⁴⁸ Jedná se o jeden ze znaků veřejného práva. Viz GERLOCH, A. *op. cit.* 44, s. 128.

⁴⁹ Zejména se ZOPK.

⁵⁰ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“).

⁵¹ Například v § 2 písm. c) a g), § 3 odst. 3 nebo § 4 odst. 1 zákona o rybníkářství.

⁵² Viz § 2 písm. f) zákona o rybníkářství.

⁵³ Tuto úlohu ukládá státu čl. 7 ústavy České republiky.

resp. ve veřejném zájmu⁵⁴ je důležité z toho důvodu, že v jeho prospěch, tj. ve prospěch péče o ryby a jiné vodní organismy je možné proporčně omezit zájem jiný, a to konkrétně vlastnické právo. Podle § 11 odst. 8 zákona o rybářství jsou vlastníci pobřežních pozemků⁵⁵ povinni strpět právo zákonem vyjmenovaných osob⁵⁶ vstupovat na tyto pozemky za účelem výkonu rybářského práva. Tento zásah nelze považovat za příliš intenzivní⁵⁷, neboť zahrnuje „jenom právo vstupu, nikoliv právo vjezdu apod. Rozhodně se tedy nejedná o případ citelného zásahu do některého z vlastnických oprávnění, právo vstupu lze navíc vykonávat jen v nezbytných případech. (...) Zásah nicméně nedosahuje takové intenzity, aby bylo možné považovat vlastníky pobřežních pozemků za zvláštní oběti.“⁵⁸ Jedná se tedy v zásadě toliko o mez výkonu vlastnického práva ve smyslu čl. 11 odst. 3 Listiny.⁵⁹ Dalším nepřilíš intenzivním zásahem je povinnost vlastníka pobřežního pozemku strpět označení hranic rybářského revíru a chráněné rybí oblasti.⁶⁰ Zatímco v těchto případech se tedy jedná zřejmě toliko o mez výkonu vlastnického práva, v případě přechodných ustanovení § 34 odst. 1 a 2 zákona o rybářství⁶¹ by se již mohlo jednat o ustanovení, která by již mohla dosahovat intenzity omezení vlastnického práva ve smyslu § 11 odst. 4 Listiny.⁶² Na základě těchto přechodných ustanovení totiž došlo k zachování rybářských revírů vyhlášených podle předešlé právní úpravy (tj. podle zákona o rybářství z roku 1963), které mohly být vyhlášeny nezávisle na vůli vlastníků rybníků nebo pozemků, na nichž se nachází uzavřená voda, i povolení výkonu rybářského práva původním uživatelům. Výkon rybářského práva je v takových případech na základě původních povolení vykonáván bez časového omezení, neboť podle předešlé právní úpravy neplatilo, že by byl výkon rybářského práva povolován na omezené časové období, jako je

---

⁵⁴ Viz rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 A 27/2015-43 ze dne 26. 6. 2018 nebo dřívější rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 A 33/2002-42 ze dne 24. 2. 2004.

⁵⁵ Pobřežním pozemkem se pro tyto účely podle definice v § 2 písm. i) zákona o rybářství rozumí „*pozemek tvořící břeh koryta vodního toku nebo pozemek sousedící s tímto korytem nebo břehem, jakož i pozemek tvořící břeh uzavřené vody nebo pozemek s ním sousedící*“.

⁵⁶ Uživatel rybářského revíru, rybářský hospodář a jeho zástupce, držitel povolenky k lovu ryb a rybářská stráž.

⁵⁷ KOCOUREK, T. *Omezení vlastnického práva k pozemkům ve prospěch ochrany životního prostředí*. Praha: Leges, 2012, s. 157.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Viz § 11 odst. 9 zákona o rybářství.

⁶¹ Podle § 34 odst. 1 zákona o rybářství „*právní akty o vyhlášení rybářských revírů, o povolení výkonu rybářského práva v příslušném revíru nebo o prohlášení části rybářského revíru, popřípadě celého rybářského revíru, za chráněnou rybí oblast, vydané podle dosavadních právních předpisů, zůstávají v platnosti*.“ Podle § 34 odst. 2 zákona o rybářství „*dosavadní uživatel rybářského revíru, rybářská stráž a rybářský hospodář, ustavení v rybářském revíru podle dosavadních právních předpisů, pokračují ve své činnosti podle ustanovení tohoto zákona do dne nabytí právní moci rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva vydaného podle § 9 odst. 1 tohoto zákona*.“

⁶² Listina ani jiný ústavní zákon přitom neupravuje hlediska, podle kterých by bylo možné jednoznačně určit, která omezení vlastnického práva mohou být stanovena bez náhrady (čl. 11 odst. 3 Listiny) a která pouze s náhradou (čl. 11 odst. 4 Listiny), a jedná se vždy o předmět výkladu (viz KUSÁK, M. *Omezení vlastnického práva z důvodů ochrany životního prostředí a přírodních zdrojů*. *České právo životního prostředí*. Praha: Česká společnost pro právo životního prostředí, 2005, roč. V, č. 15, s. 52.

tomu u úpravy současné, kdy je povolován na deset let. Zákon o rybnářství sice umožňuje vlastníkům uvedených nemovitostí určité možnosti, jak dosáhnout odnětí výkonu rybnářského práva a změny nebo zrušení původních rybnářských revírů, avšak tyto možnosti jsou omezeny striktně nastavenými podmínkami, které mnohdy, zejména jde-li o uzavřené vody, jakoukoliv změnu v zásadě neumožňují. K této otázce se podrobněji vrátím v kapitole věnované změně a zrušení rybnářského revíru.

Konečně nesmím opomenout, že i na rybnářské právo, stejně jako na mnoho jiných právních odvětví, dopadají také právní předpisy Evropské unie a mezinárodní dohody. Pokud jde o právní předpisy Evropské unie, ovlivňují české rybnářské právo jednak předpisy z oblasti společné rybnářské politiky⁶³ a oblasti ochrany mořských rybolovných zdrojů, kdy příslušná evropská nařízení⁶⁴ ohledně potírání nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu nebo systému k zajištění dodržování pravidel společné rybnářské politiky jsou adaptovaná částečně zákonem o rybnářství, a dále předpisy z oblasti ochrany životního prostředí. V této souvislosti je třeba aktuálně zmínit otázku regulace zavlékání a šíření invazních nepůvodních druhů, konkrétně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů a nařízení Rady (ES) č. 708/2007, o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře. V současné době je totiž v legislativním procesu návrh zákona⁶⁵, kterým bude v rámci procesu adaptace na zmíněná nařízení novelizováno několik právních předpisů v odvětví práva životního prostředí včetně zákona o rybnářství.⁶⁶ Cílem této novely zákona o rybnářství je nastavení opatření, která zabrání dalšímu šíření invazních nepůvodních druhů.⁶⁷

---

⁶³ Zakotvení základních pravidel společné rybnářské politiky obsahuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybnářské politice, o změně nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 a (ES) č. 1224/2009 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 a (ES) č. 639/2004 a rozhodnutí Rady 2004/585/ES.

⁶⁴ Nařízení Rady (ES) č. 1005/2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu; Nařízení Rady (ES) č. 1224/2009 o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybnářské politiky, o změně nařízení (ES) č. 847/96, (ES) č. 2371/2002, (ES) č. 811/2004, (ES) č. 768/2005, (ES) č. 2115/2005, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007, (ES) č. 676/2007, (ES) č. 1098/2007, (ES) č. 1300/2008 a (ES) č. 1342/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2847/1993, (ES) č. 1627/1994 a (ES) č. 1966/2006.

⁶⁵ Sněmovní tisk č. 731 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2020 [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=168937>.

⁶⁶ Dalšími novelizovanými předpisy budou ZOPK, zákon na ochranu zvířat proti týrání, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „lesní zákon“), vodní zákon, zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o myslivosti“) a zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rostlinolékařské péči“).

⁶⁷ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací právních předpisů Evropské unie v oblasti invazních nepůvodních druhů (sněmovní tisk č. 731. *op. cit.* 65), s. 11.

K uvedeným právním předpisům je třeba ovšem dodat, že společná rybářská politika i oblast ochrany mořských rybolovných zdrojů jsou zaměřeny zejména na mořský rybolov, a tak se České republiky, jako vnitrozemského státu, příliš nedotýkají. Související úprava obsažená v zákonu o rybářství je proto omezena v zásadě pouze na otázky spojené s dovozem a tranzitem mořských ryb nebo mořských živočichů.⁶⁸ Pro Českou republiku je nepochybně významnější oblast životního prostředí, kterou na unijní úrovni tvoří rozsáhlý soubor právních norem, a to v primárním i sekundárním právu EU.⁶⁹ Mnoho z těchto předpisů se v různé šíři a intenzitě dotýkají také oblasti výkonu rybářského práva. Není ambicí uvést zde veškeré takové evropské předpisy, příkladmo lze však uvést některé významné, jako je směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. 11. 2009 o ochraně volně žijících ptáků (dále jen „směrnice o ptácích“) a směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. 5. 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen „směrnice o stanovištích“), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES, o trestněprávní ochraně životního prostředí, nebo nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 338/97“), které podrobně upravuje pravidla Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES)⁷⁰ a které ve svých přílohách vyjmenovává druhy živočichů s rostlin ohrožené obchodem s nimi, a to podle míry ohrožení.

Pokud jde o mezinárodní právo, je oblast vnitrozemského (sladkovodního) rybářství dotčena zprostředkovaně v rámci ochrany volně žijících živočichů nebo jednotlivých složek životního prostředí. Příkladem mezinárodních úmluv, které v různé míře dopadají na sladkovodní prostředí a v něm volně žijící živočichy může být již zmíněná úmluva CITES nebo Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva)⁷¹, případně v dotčených regionech České republiky také Rámcová úmluva

---

⁶⁸ Přijatá úprava se podle zvláštní části důvodové zprávy k zákonu o rybářství k § 27 a 28 inspirovala úpravou Rakouskou, neboť Rakousko bylo v době vstupu ČR do EU členským vnitrozemským státem.

⁶⁹ DAMOHORSKÝ, M. et al. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 149.

⁷⁰ Vyhlášená sdělením Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 572/1992 Sb.

⁷¹ Vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 107/2001 Sb. m. s.

o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat (Karpatská úmluva)^{72, 73} nebo Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním^{74, 75}.

Lze tedy shrnout, že rybářské právo v objektivním smyslu je oblast práva, která náleží do systému práva veřejného, konkrétně do odvětví práva životního prostředí. Je úzce spojeno s dalšími oblastmi tohoto odvětví, jako je vodní právo, právo ochrany přírody a krajiny nebo veterinární právo, ale i s odvětvím správního práva a samozřejmě lze nalézt i vztah k právu trestnímu. Dotýká se však i soukromoprávních vztahů a práv chráněných Listinou. Současně je jako mnoho jiných právních oblastí pod určitým vlivem práva evropského a práva mezinárodního.

---

⁷² Vyhlášená sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 47/2006 Sb. m. s.

⁷³ Upozornit lze zejména na článek 4 Karpatské úmluvy, který se věnuje ochraně a udržitelnému využívání biologické a krajinné rozmanitosti nebo článek 6 Karpatské úmluvy, který se věnuje udržitelné a integrované péči o vody/povodí.

⁷⁴ Dohoda byla vyhlášena sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 2/2003 Sb. m. s. a změněna Dohodou o změně Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním, vyhlášenou sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 53/2013 Sb. m. s.

⁷⁵ Podle článku 2 odst. 2 Dohody se Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním zabývá také ochranou vod před znečištěním, pokud toto znečištění má svůj původ mimo jiné v rybolovu.

2. Rybářský revír

Nyní se dostáváme k jednomu z hlavních témat této práce, kterým je institut rybářského revíru. Postavení rybářského revíru, jakožto základního předpokladu pro výkon rybářského práva, je zakotveno v § 6 odst. 1 zákona o rybářství, podle kterého lze rybářské právo vykonávat pouze v rybářském revíru. Existenci rybářského revíru nelze zase odůvodnit jinak, než že je předurčen k výkonu rybářského práva. Podle definice obsažené v zákoně o rybářství je rybářským revírem „část vodního útvaru povrchových vod o výměře nejméně 500 m² souvislé vodní plochy, umožňující život rybí obsádky a vodních organismů, vyhlášená rozhodnutím příslušného orgánu státní správy rybářství.“⁷⁶ Abychom mohli hovořit o rybářském revíru, je tedy třeba splnění několika podmínek. V prvé řadě se musí jednat o vodní útvar povrchových vod nebo jeho část. Zákon o rybářství ohledně vymezení pojmu „vodní útvar“ odkazuje na příslušné ustanovení vodního zákona, podle kterého je vodním útvarem „vymezené významné soustředění povrchových nebo podzemních vod v určitém prostředí charakterizované společnou formou jejich výskytu nebo společnými vlastnostmi vod a znaky hydrologického režimu. Vodní útvary se člení na útvary povrchových vod a útvary podzemních vod.“⁷⁷ Útvar povrchové vody je potom definován jako „vymezené soustředění povrchové vody v určitém prostředí, například v jezeru, ve vodní nádrži, v korytě vodního toku.“⁷⁸

Druhou podmínkou je, že takový vodní útvar nebo jeho část dosahuje výměry nejméně 500 m² souvislé vodní plochy. Jedná se o hranici, jejíž výše bezesporu umožňuje výkon rybářského práva na významné většině vodních ploch nacházejících se v krajině a která nepřestavuje při tvorbě a vyhlášení rybářských revírů významnější překážku. Ačkoli obecně netvoří definice rybářského revíru výkladové obtíže, v otázce chápání podmínky souvislosti se ve správní praxi orgánů státní správy rybářství vyvinuly dva přístupy. Podle prvního musí být celý rybářský revír tvořen souvislou vodní plochou dosahující minimální výměry. Podle druhého přístupu může být součástí rybářského revíru více spolu nesouvislých vodních útvarů, pokud jednotlivě dosahují potřebné souvislé výměry. S ohledem na konstrukci některých ustanovení zákona o rybářství, zejména takových, která upravují práva vlastníků jednotlivých útvarů ohledně dispozice s rybářským revírem nebo povolením výkonu rybářského práva se přikláním k přístupu prvnímu, podle kterého má být rybářský revír tvořen pouze jedním vodním útvarem.⁷⁹

---

⁷⁶ Viz § 2 písm. e) zákona o rybářství.

⁷⁷ Viz § 2 odst. 3 vodního zákona.

⁷⁸ Viz § 2 odst. 4 vodního zákona.

⁷⁹ Dotčenými ustanoveními jsou například § 4 odst. 3 písm. a) a b), § 4 odst. 7 písm. b), § 6 odst. 3 písm. a) nebo § 10 odst. 1 písm. f) zákona o rybářství. Tato ustanovení upravují práva vlastníka rybníka nebo vlastníka či spoluvlastníků pozemků pod uzavřenou vodou ve vztahu k existenci rybářského revíru nebo povolení výkonu

Nicméně v rámci správní praxe orgánů státní správy rybářství se objevují též rozhodnutí vycházející z výkladu, že rybářský revír se může skládat i z více vodních útvarů^{80, 81}, přičemž mi není znám žádný relevantní rozsudek správních soudů, který by se touto otázkou zabýval a poskytl v tomto smyslu výklad citované definice. Nastíněný výklad tak není do doby vydání zásadnějšího rozhodnutí správních soudů možné vyloučit, a i tento má legitimní základ, který vychází zejména z praxe vyhlášení rybářských revírů podle předešlé právní úpravy, podle které byly vyhlášeny rybářské revíry tvořené nejen více vodními útvary stejného typu, ale i rybářské revíry tvořené vodními útvary více typů, například vodním tokem a blízkou uzavřenou vodou (tůň, pískovnou apod). Podle současné právní úpravy je však třeba možnost vyhlášení rybářského revíru tvořeného více typy vodních útvarů kategoricky vyloučit.

Zákonodárce v jednotlivých ustanoveních zákona o rybářství zcela zřetelně odlišil (zejména typem vedeného správního řízení o vyhlášení rybářského revíru⁸²) rybářské revíry dle jednotlivých typů vodních útvarů (uzavřená voda, rybník, vodní tok), čímž se od vzpomenuté předešlé právní úpravy odchýlil, neboť ta upravovala toliko výkon rybářského práva v tekoucích vodách, pod které podřazovala kromě vodních toků též „*údolní nádrže, jezera, odstavená ramena vzniklá regulací, tůně, vodní retenční nádrže, odvodňovací a zavodňovací kanály, propadliny vzniklé těžbou, jakož i rybníky, které okresní národní výbor na návrh uživatele rybářského revíru (§ 9 odst. 1) a po projednání s podnikem státního rybářství prohlásil za trvale nezpůsobilé k řádnému rybníkářskému hospodaření.*“⁸³ V rámci současné právní úpravy ovšem není o rozlišení rybářských revírů na jednotlivé typy pochyb, neboť toto dělení je také základním východiskem pro následný proces povolení výkonu rybářského práva, kdy se v případě vodních toků uplatňuje

---

rybářského práva. V případě, kdy rybářský revír tvoří více vodních ploch, nepodává zákon o rybářství, jakým způsobem má být řešen vztah jejich vlastníků, resp. jaká oprávnění by z takové vztahu plynula jednotlivým vlastníkům a jaká všem vlastníkům. Tyto otázky je následně nutné řešit v rámci rozhodovací praxe správních orgánů. Tyto problémy podrobněji popisují v kapitolách této práce věnujících se zejména změně a zrušení rybářského revíru a odnětí výkonu rybářského práva.

⁸⁰ Jedná se například o rybářský revír č. 05 431 124 Rotavské rybníky, vyhlášený Krajským úřadem Karlovarského kraje v roce 2008 nebo rybářské revíry č. 12 971 005 Motor a č. 12 971 009 Rybníky v Hroušovicích, vyhlášené Krajským úřadem Olomouckého kraje v roce 2007.

⁸¹ Je-li v práci hovořeno o konkrétních rybářských revírech, vycházejí použítá data z informací zveřejněných uživateli rybářských revírů (zpravidla rybářskými svazy na webových stránkách rybsvaz.cz a mrsbrno.cz), které zpravidla odpovídají údajům obsaženým v příslušných správních rozhodnutích, případně též ze samotných rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru, o povolení výkonu rybářského práva nebo o jejich změně, poskytnutých v anonymizované podobě Ministerstvem zemědělství.

⁸² Správní řízení vedené z moci úřední v případě vodních toků vs. správní řízení o žádosti v případě rybníků a uzavřených vod.

⁸³ Viz § 6 odst. 2 zákona o rybářství z roku 1963, ve znění účinném ode dne účinnosti tohoto zákona. Toto pojetí tekoucích vod zůstalo po celou dobu platnosti tohoto zákona, pozdější novelizace (v roce 2000) se dotkla pouze úpravy vymezení rybníků, které byly zahrnuty pod pojem tekoucí vody.

zcela odlišný režim⁸⁴ než v případě rybníků a uzavřené vody. Zákon o rybářství s ohledem na striktní rozlišení jednotlivých typů rybářských revírů neupravuje pro tento případ žádný odchýlný postup povolení výkonu rybářského práva, a takový postup by bylo obtížné i jen dovodit. V případě kombinace vodních útvarů by totiž muselo být potlačeno buď vlastnické právo, zvolili by se postup stanovený pro rybářské revíry vyhlášené na vodním toku, anebo by muselo být i o vodním toku, který není předmětem vlastnictví (viz bod 2.1.1. této práce), rozhodnuto na základě žádosti vlastníka přilehlého rybníka nebo uzavřené vody. Setkáváme-li se v praxi s rybářskými revíry, které jsou tvořeny vodním tokem a současně rybníkem nebo uzavřenou vodou, mělo by se vždy jednat o rybářské revíry vyhlášené podle předešlé právní úpravy, které byly vyhlášeny správními akty, jež jsou nadále v platnosti na základě přechodného ustanovení § 34 odst. 1 zákona o rybářství. V těchto rybářských revírech odpadá výše nastíněný problém ohledně režimu povolení výkonu rybářského práva, neboť součástí správních aktů, kterými jsou takové rybářské revíry vyhlášeny, je i svěření výkonu rybářského práva na dobu neurčitou. Došlo-li by k vyhlášení takového rybářského revíru podle současné právní úpravy, jednalo by se zcela nepochybně o nezákonné rozhodnutí. Z uvedeného je patrné, že zodpovězení otázky, o jakém typu útvaru povrchových vod je při vyhlášení rybářského revíru rozhodováno, je naprosto zásadní nejen pro toto řízení, ale i pro mnohá řízení následující, například pro zmíněné řízení o povolení výkonu rybářského práva. Na jednotlivé typy útvarů povrchových vod ve smyslu zákona o rybářství se proto zaměřím blíže v následující kapitole.

Existence vodního útvaru ovšem nepostačuje sama o sobě. Je třeba splnit také podmínku, řekněme kvalitativní, podle které musí předmětný vodní útvar umožňovat život rybí obsádky a vodních organismů. Tuto podmínku je podle mého názoru třeba chápat tak, že vodní útvar musí umožňovat rybám a vodním organismům nejen pouhé dočasné přežití, ale prožití přinejmenším významné části životního cyklu. Nesplňují ji tedy útvary v krajině, které se naplňují povrchovou vodou pouze nárazově například v závislosti na úhrnu srážek a ve většině roku jsou vody zcela prosté. Stejně tak není možné vyhlásit rybářský revír na vodách silně znečištěných, kde znečištění přežití rybích společenstev vylučuje. Naopak není existence rybářského revíru dotčena v případě přechodné, náhodné události, jako je mimořádné období sucha nebo chemická havárie.

Poslední podmínkou obsaženou v legální definici rybářského revíru je potom, že rybářský revír musí být vyhlášen rozhodnutím orgánu státní správy rybářství, který je k takovému úkonu příslušný. Procesu vyhlášení rybářského revíru se však budu věnovat v samostatné kapitole.

---

⁸⁴ V případě vodního toku (a též v případě uzavřené vody, pokud se nedohodnou všichni vlastníci pozemků, na nichž se uzavřená voda nachází) se výkon rybářského práva povoluje ve výběrovém řízení. Na uzavřené vodě a na rybníku ve správním řízení vedeném na základě žádosti.

2.1. Vymezení útvarů povrchových vod pro účely zákona o rybářství

Jak již bylo řečeno, je správné vymezení charakteru útvaru povrchových vod základním předpokladem pro řádné provedení správních řízení podle zákona o rybářství. Zákon o rybářství dělí útvary povrchových vod, na kterých lze vyhlásit rybářský revír, na tři typy, kterými jsou vodní tok, rybník a uzavřená voda. Zatímco pokud jde o definici vodního toku, odkazuje zákon o rybářství na vodní zákon, u dvou zbývajících kategorií stanovuje pro své potřeby definici vlastní. Definice jednotlivých typů vodních útvarů vyvolávají v praxi mnoho aplikačních problémů, zejména pokud jde o správné podřazení konkrétní vodní plochy pod správný typ útvaru povrchových vod. To mnohdy vede ke sporům v rámci správních řízení a některé z nich jsou ukončeny až v řízeních před správními soudy. Jak si podrobněji rozebereme v následujících bodech, je sporné především naplnění definice rybníka. Tato skutečnost je dána tím, že útvary povrchových vod lze rozdělit v zásadě na vodní toky včetně nádrží na nich a na uzavřené vody. Rybník podle svého technického provedení, kdy je tzv. průtočný nebo neprůtočný, je vlastně ve své podstatě buď specificky technicky a funkčně vymezenou vodní nádrží na vodním toku, nebo uzavřenou vodou. To znamená, že až naplnění znaků stanovených zákonem o rybářství z této nádrže nebo uzavřené vody činí (pro potřeby zákona o rybářství) rybník. V prvním bodě této kapitoly se proto blíže zaměřím na definici vodního toku. Následovat bude uzavřená voda a závěrem se zaměřím na rybník.

2.1.1. Vodní tok

Podle definice obsažené v § 43 odst. 1 vodního zákona, na kterou odkazuje zákon o rybářství, jsou vodními toky „*povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky.*“ Podle této definice, jak je ostatně konstatováno i v důvodové zprávě k vodnímu zákonu⁸⁵, je vodním tokem pouze samotný tok vodní masy nikoli již pozemky tvořící koryto toku. Zde je třeba upozornit na odlišný výklad této definice, obsažený v komentáři k zákonu o rybářství⁸⁶, ve kterém je uvedeno, že vodní tok se „*skládá z vodního proudu jakožto věci k vlastnictví nezpůsobilé a z pozemku tvořícího koryto toku, který ale je předmětem k vlastnictví způsobilým.*“ Tento výklad je v rozporu s definicí uvedenou výše, neodpovídá vůli

⁸⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), zvláštní část k § 43 vodního zákona.

⁸⁶ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 23-24.

zákonodárce, vyjádřené v důvodové zprávě, a lze jej vyvrátit i pohledem na příslušná ustanovení vodního zákona, který v § 43 a násl. zřetelně rozlišuje „vodní toky“ a „koryta vodních toků“ jako dva samostatné pojmy. Pokud jde o samotné vodní toky a též i ostatní povrchové a podzemní vody, je třeba ještě zmínit, že v souladu s § 3 odst. 1 vodního zákona „*povrchové a podzemní vody nejsou předmětem vlastnictví a nejsou součástí ani příslušenstvím pozemku, na němž nebo pod nímž se vyskytují.*“ Tento přístup k vodám „*vychází z úvahy, že přirozeně se vyskytující povrchové a podzemní vody netvoří ovladatelné a samostatné předměty. Samostatnost a ovladatelnost spolu s užitečností přitom představují pojmové, právní teorii vypracované znaky věci v právním smyslu.*“⁸⁷ S ohledem na uvedenou definici jsou součástí vodních toků i nádrže na nich vybudované (uměle vzduté vody), přičemž pro účely zákona o rybářství toto platí s výhradou vodních děl naplňujících znaky rybníka. Zákon o rybářství tedy sice přejímá definici vodního toku z vodního zákona, avšak s korekcí, kdy určité vzduté vody vyčleňuje do zvláštního typu útvaru povrchových vod, tj. do rybníka.

Skutečnost, že vodní toky jsou podle definice vodního zákona tvořeny právě a jen vodní masou, lze podle mého názoru, kdy důvodová zpráva k zákonu o rybářství⁸⁸ k tomuto konkrétně nic neuvádí, považovat za minimálně jeden z důvodů, proč došlo oproti předešlé právní úpravě k rozdělení jednotlivých řízení týkajících se rybářského revíru i povolení výkonu rybářského práva podle typu útvaru povrchových vod. V případě rybníků i uzavřených vod je totiž kladen důraz na vlastnictví těchto útvarů, resp. nemovitostí, které je tvoří nebo na kterých se nacházejí, neboť je třeba znovu zopakovat, že samotná voda není předmětem vlastnictví ani součástí pozemku. V případě rybářských revírů na vodních tocích nesleduje jejich vytváření „*soukromoprávní majetkové vztahy ke korytům vodních toků (a už vůbec ne k povrchové tekoucí vodě, která nemůže být v tomto smyslu předmětem vlastnictví a není ani součástí a příslušenstvím pozemku, na němž se vyskytuje – viz § 3 odst. 1 vodního zákona), ale veřejný zájem na vytvoření vodního celku, který umožňuje řádný výkon rybářského práva, zejména plánovitý chov a lov ryb.*“⁸⁹ Výkon rybářského práva na vodních tocích je v tomto pojetí zájmem státu, který prostřednictvím orgánů státní správy rybářství určuje směr, jímž se výkon rybářského práva má ubírat, přičemž pro tyto účely dělí vodní toky a jejich části do rybářských revírů bez ohledu na zájmy vlastníků vodních koryt a další soukromoprávní vztahy. U uzavřených vod a zejména rybníků je tomu právě naopak, neboť v těchto případech je určující vůle vlastníků dotčených nemovitostí. Promítnutí uvedeného

---

⁸⁷ KUSÁK, M. *op. cit.* 62, s. 16.

⁸⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), (dále jen „důvodová zpráva k zákonu o rybářství“).

⁸⁹ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 24.

rozdílného pojetí v případě vodních toků do jednotlivých řízení bude rozebrán v rámci příslušných kapitol věnujících se procesům vyhlášení, změny a zrušení rybářského revíru a procesům povolení a odnětí výkonu rybářského práva.

2.1.2. Uzavřená voda

Druhým typem útvaru povrchových vod, který rozlišuje zákon o rybářství, je uzavřená voda. Na rozdíl od vodního toku obsahuje definici uzavřené vody přímo zákon o rybářství. Uzavřenou vodou je „vodní útvar povrchových vod, který není volně spojen s přítokem nebo odtokem, zejména mrtvé nebo odstavené rameno vodního toku, propadlina, zatopená umělá prohlubeň terénu, zbytková jáma po těžbě nerostů; za uzavřenou vodu se nepovažuje vodní útvar nebo jeho část, ve kterém je prováděna hornická činnost nebo činnost prováděná hornickým způsobem“⁹⁰. Pojem „vodní útvar povrchových vod“ jsem již definoval.⁹¹ Aby byl vodní útvar povrchových vod zároveň uzavřenou vodou, je třeba naplnit podmínku, že není volně spojen s přítokem ani odtokem. Kromě toho definice obsahuje příkladný výčet takových útvarů povrchových vod, které lze za uzavřenou vodu považovat. Z uvedených útvarů je možné dovodit, že pojem uzavřená voda směřuje na přirozeně vzniklé útvary (mrtvé rameno, propadlina) i na útvary vzniklé umělou (lidskou) činností (umělá prohlubeň, zbytková jáma po těžbě). Současně lze z uvedeného výčtu dovodit, že útvar povrchové vody může v čase změnit svou typologii tak, že je třeba jej zařadit z jedné kategorie do druhé. Příkladem může být vytvoření mrtvého ramene z původní součásti vodního toku. V případě rybníků je taková změna možná i na základě vůle vlastníka, neboť v zásadě postačuje upravit manipulační řád vodního díla nebo požádat o změnu povolení k nakládání s povrchovými vodami tak, aby hlavním účelem vodního díla nebyl především chov ryb, což je jedním z určujících znaků rybníka (pro účely podle zákona o rybářství).

Definice obsažená v zákoně o rybářství obsahuje kromě výše uvedeného ještě negativní vymezení uzavřené vody, když stanovuje, že za uzavřenou vodu se nepovažuje „vodní útvar nebo jeho část, ve kterém je prováděna hornická činnost nebo činnost prováděná hornickým způsobem.“⁹² Podle mého názoru se jedná o právní fikci, v jejímž důsledku jsou některé útvary povrchových vod, ačkoli naplňují veškeré definiční znaky uzavřené vody, ze subsumpce pod tento pojem vyřazeny. S ohledem na tuto právní fikci bylo dlouhodobou správní praxí dovozeno, že v případě, kdy je hornická činnost nebo činnost prováděná hornickým způsobem prováděna

⁹⁰ Viz § 2 písm. g) zákona o rybářství.

⁹¹ Viz § 2 odst. 4 vodního zákona.

⁹² Viz § 2 písm. g) zákona o rybářství.

pouze na části vodního útvaru (dále také „těžební prostor“), nic nebrání tomu, aby zbytek tohoto útvaru mohl být považován za uzavřenou vodu. Důsledky si vysvětlíme na následujícím příkladu.

Máme-li zde tedy zaplavený povrchový útvar vzniklý těžbou (např. pískovna), přičemž tento povrchový útvar je již dostatečně rozsáhlý, aby v jeho jedné části nadále probíhala těžba a v jiné již nikoliv, lze podle současného výkladu vyznačit na vodním útvaru hranici, určující, kde končí těžební prostor, a to například plovoucími bójemi. Ostatní části tohoto útvaru poté není důvod nepovažovat za uzavřenou vodu a je možné na nich vyhlásit rybářský revír. Takový vodní útvar je jako celek fakticky uzavřenou vodou, avšak jeho část za uzavřenou vodu považována na základě uvedené právní fikce není. S ohledem na to, že se jedná o fikci, není na překážku ani skutečnost, že migrace ryb mezi rybářským revírem a těžebním prostorem je samozřejmě v zásadě neomezená, jelikož se reálně jedná o jeden homogenní vodní útvar.

Ačkoli lze o tomto pojetí vést nepochybně odbornou právní diskusi, je třeba připustit, že se jedná o výklad, který může obstát. Zákon o rybářství ve zkoumané definici ostatně hornickou činnost pouze v části dotčeného vodního útvaru výslovně připouští a tento přístup je ve své podstatě opodstatněný, neboť důvodem vyčlenění těžebních prostorů z definice uzavřené vody je nepochybně bezpečnost osob, ať už rybářů nebo pracovníků těžební společnosti, a minimalizace dalších rizik, které by pohyb rybářů v těžebním prostoru mohl znamenat. V případě, kdy je útvar povrchových vod dostatečně rozsáhlý tak, že těžba probíhá pouze v jeho jasně vymezené části, v ostatních částech uvedený důvod odpadá.

Lze tedy shrnout, že v takovém případě (a za splnění všech znaků legální definice) je celý předmětný útvar povrchových vod fakticky uzavřenou vodou a pouze ve vymezené části těžebního prostoru v důsledku právní fikce a jen pro účely zákona o rybářství (tj. zejména pro otázky spojené s výkonem rybářského práva) za uzavřenou vodu považován není.

Vrátíme-li se k definičním znakům uzavřené vody, je třeba se věnovat ještě otázce volného spojení s přítokem nebo odtokem. Formulace obsažená v definici uzavřené vody navozuje dojem, že, aby se mohlo jednat o uzavřenou vodu, nesmí existovat volné spojení mezi příslušnou vodní plochou a případným přítokem nebo odtokem, tj. že nesmí docházet k volné výměně vody mezi takovými útvary. V rámci správní i soudní praxe⁹³ se však ustálil výklad, který vychází z předpokladu, že pojem „uzavřená voda“ je úzce účelově spjatý s pojmem „rybářský revír“, přičemž rybářské revíry mají být od sebe odděleny tak, aby mezi nimi nedocházelo k migraci ryb.⁹⁴ Z této úvahy následně vychází dovozené pojetí pojmu „volné spojení“, které je chápáno ve smyslu možnosti, resp. nemožnosti volné obousměrné migrace ryb. Jinými slovy je tedy nutné přijmout

---

⁹³ Například rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 38/2018-33 ze dne 21. 6. 2018.

⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 38/2018-33 ze dne 21. 6. 2018, 15. bod odůvodnění.

závěr, že příslušný útvar nemusí být zcela izolován od jiného útvaru povrchových vod, avšak vodní spojení nesmí umožňovat obousměrnou migraci ryb. Uzavřená voda tak může být zakončena například propustí, která svým provedením nebrání průtoku vody, avšak brání migraci ryb. Z uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu je třeba ještě zmínit, že, aby se jednalo o uzavřenou vodu, nesmí být migrace ryb možná za běžných podmínek, a tedy nemusí být vyloučeno, že za určité mimořádné (teoretické) situace k migraci ryb může dojít.⁹⁵ Na závěru ohledně (ne)existence volného spojení tak například nic nezmění, když dojde k propojení dvou vodních útvarů z důvodu mimořádně zvýšené hladiny při povodních.

Podle stejného principu je podle mého názoru třeba posuzovat i případy, kdy je naopak migrace ryb mimořádnou situací omezena. Může se jednat o nízký stav vody v rámci krátkodobého extrémně suchého období nebo o situaci, kdy je koryto vlévajícího se vodního toku zaneseno cizorodými prvky (popadanými stromy, sesuvem půdy apod.). Takto nastalý stav je totiž pouze přechodného charakteru a je odstranitelný. Jde-li o situaci, kdy se do koryta vodního toku dostane překážka nebo cizorodý předmět je ostatně vlastník pozemku, na kterém se koryto nachází, povinen v souladu s § 50 písm. b) vodního zákona takovou překážku nebo předměty odstranit. Jedná se tedy o nežádoucí stav, který nemůže mít vliv na charakter předmětného útvaru povrchových vod pro účely zákona o rybářství.

Lze tedy uzavřít, že uzavřená voda je takový útvar povrchových vod, který za obvyklých podmínek trvale (dlouhodobě) neumožňuje obousměrnou migraci ryb do jiného nebo z jiného útvaru povrchových vod. Existuje-li důvodná pochybnost o tom, zda konkrétní útvar je nebo není uzavřenou vodou, přísluší o této skutečnosti rozhodnout výlučně⁹⁶ orgánu státní správy rybářství⁹⁷ a takové rozhodnutí je následně přezkoumatelné ve správním soudnictví, neboť, ačkoliv se jedná o rozhodnutí deklaratorní, může jím být přímo zasaženo do práv vlastníků pozemků, na kterých se posuzovaný útvar nachází, ve vztahu k následným řízením o vyhlášení nebo změně rybářského revíru.⁹⁸ Nejvyšší správní soud k tomuto konstatuje, že „*připuštění soudní kontroly již ve fázi vydání „rozhodnutí v pochybnostech“ tedy představuje bezprostřední a efektivní ochranu práv takového žadatele.*“⁹⁹

---

⁹⁵ Ibid., 17. bod odůvodnění.

⁹⁶ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 11/2006-82 ze dne 26. 9. 2007, který vyloučil, že by při sporu, zda se jedná o vodní tok nebo o uzavřenou vodu, bylo nutné v řízení podle zákona o rybářství aplikovat kromě ustanovení § 4 odst. 1 zákona o rybářství ještě ustanovení § 43 odst. 2 vodního zákona, tj. že by bylo třeba rozhodnutí vodoprávního orgánu v pochybnostech o tom, zda se jedná o vodní tok.

⁹⁷ Viz § 4 odst. 1 zákona o rybářství.

⁹⁸ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 54/2011-63 ze dne 20. 4. 2012.

⁹⁹ Ibid.

2.1.3. Rybník

Posledním typem útvarů povrchových vod rozlišovaný zákonem o rybníkářství je rybník. Rybník má v úpravě zákona o rybníkářství zvláštní postavení, neboť je v něm kromě výkonu rybníkářského práva možné vykonávat též rybníkářství, a to výlučně podle vůle vlastníka rybníka. Oba režimy jsou značně rozdílné. Pro připomenutí, rybníkářství je odvětvím zemědělské výroby, kdy rybníkář je chovatelem, jehož cílem je uvádět rybí produkty na trh, což s sebou přináší mnohé další povinnosti, například podle předpisů na úseku veterinární péče, ale také výhody, například volnější pravidla lovu ryb. V případě, kdy je na rybníce vyhlášen rybníkářský revír, uživatel takového rybníkářského revíru chovatelem není a současně není ani vlastníkem ryb v rybníce.¹⁰⁰ Definice rybníka pro potřeby zákona o rybníkářství je obsažena v ustanovení § 2 písm. c) zákona o rybníkářství, které stanoví, že „*rybníkem je vodní dílo, které je vodní nádrží určenou především k chovu ryb, ve kterém lze regulovat vodní hladinu, včetně možnosti jeho vypouštění a slovení; rybník je tvořen hrází, nádrží a dalšími technickými zařízeními*“. Pro naplnění zákonné definice je třeba, aby byly splněny všechny uvedené podmínky kumulativně. Proto, aby byl útvar povrchových vod považován za rybník, je tedy třeba, aby se jednalo o 1. vodní dílo, 2. které je vodní nádrží určenou především k chovu ryb, 3. ve kterém lze regulovat vodní hladinu, včetně možnosti jeho vypouštění a slovení, a 4. které je tvořeno hrází, nádrží a dalšími technickými zařízeními.¹⁰¹ Právě naplnění jednotlivých kritérií a též vůbec způsob posuzování těchto kritérií je častým předmětem sporů v rámci správních řízení a následného přezkumu správních rozhodnutí ze strany správních soudů.

Pokud jde o první podmínku, tedy že se musí jednat o vodní dílo, zákon o rybníkářství odkazuje ohledně pojmu „vodní dílo“ prostřednictvím poznámky pod čarou na § 55 odst. 1 vodního zákona, podle kterého „*vodní díla jsou stavby, které slouží ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových vod, k ochraně a užívání vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod, k úpravě vodních poměrů nebo k jiným účelům sledovaným tímto zákonem*“. Podle § 55 odst. 1 písm. a) vodního zákona jsou takovými stavbami např. přehrad, hráze, vodní nádrže, jezy nebo zdrže. Z uvedené definice je zřejmé, že vodní dílo, a tedy i rybník, je stavbou. Obdobný závěr je ostatně zastáván i v rámci judikatury správních soudů.¹⁰² Vždy se tedy musí jednat o výsledek lidské činnosti, v čemž lze spatřit významný rozdíl oproti uzavřené vodě nebo vodnímu toku. Pro úplnost je třeba dodat, že součástí rybníka pro účely zákona o rybníkářství nejsou bez dalšího zatopené pozemky (tj. pozemky pod nádrží) ani pozemky

¹⁰⁰ K tomuto podrobně v části věnované výkonu rybníkářského práva.

¹⁰¹ Ke stejnému závěru dospěla i judikatura správních soudů, viz např. rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 17/2015–44 ze dne 20. 1. 2017 (20. bod odůvodnění).

¹⁰² Viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 18/2010-140 ze dne 7. 10. 2010 nebo č. j. 2 As 123/2016-47 ze dne 30. 9. 2016.

nacházející se pod příslušnou stavbou (vodním dílem). Uvedený závěr vyplývá z legální definice obsažené v současném zákoně o rybářství, která zatopené pozemky neobsahuje. Bezsporně se jedná o záměr zákonodárce, neboť předešlá právní úprava výslovně zahrnovala pozemky pod hrází a zatopené pozemky v definici rybníka obsažené v § 4 odst. 1 zákona o rybářství z roku 1963¹⁰³. Při tvorbě současné definice byly tyto pozemky vypuštěny, z čehož lze dovodit, že se jedná o záměr, aby již za součást rybníka pro účely zákona o rybářství považovány nebyly. Na tuto souvislost upozornil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 2 As 18/2010-140 ze dne 7. 10. 2010, ve kterém dovodil, že zatopené pozemky nejsou součástí na nich nacházející se nádrže, resp. vodního díla. Rybníkem je tedy pro účely zákona o rybářství toliko samotná stavba, kterou může být hráz, a případně by za ní mohla být považována i přiléhající nádrž. O hrázi není v této souvislosti pochyb, neboť existence hráze je předpoklad pro naplnění legální definice. V některých případech však vodní dílo nemusí být tvořeno pouze samotnou hrází, nýbrž je za něj možné považovat i nádrž. Rozlišovacím znakem by měl být zejména rozsah nezbytných stavebních zásahů při tvorbě nádrže. K tomuto závěru alespoň dospěl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 2 As 123/2016-47 ze dne 30. 9. 2016 (zejména body odůvodnění 15 až 17), který připouští situace, kdy samotnou stavbou je pouze hráz, a to zejména v případě, kdy nejsou třeba další stavební zásahy například ohledně zbudování nádrže (tj. vybudování prostoru pro zaplavení), ale je např. zaplaven již existující přírodní útvar v důsledku přehrazení vodního toku takovou hrází.¹⁰⁴ Vodítkem by v takovém případě měla být stavební nebo další dokumentace k příslušnému vodnímu dílu. Ani v případě, kdy je součástí vodního díla i nádrž, však nejsou pozemky nacházející se pod takovým vodním dílem součástí rybníka.

V praxi tento přístup logicky přináší spory mezi vlastníky vodního díla a vlastníky zatopených pozemků, kteří na základě uvedeného nemohou ovlivnit rybářské hospodaření provozované ve vodním díle nacházejícím se na svém pozemku. Po přijetí nového občanského zákoníku¹⁰⁵ by tento problém mohl v případě rybníků začít postupně odpadat, neboť se znovu uplatňuje právní princip *superficies solo cedit*, tj. že stavba je součástí pozemku.¹⁰⁶ Je však třeba pamatovat na přechodné ustanovení § 3054 občanského zákoníku, dle kterého „stavba, která není

---

¹⁰³ Podle této definice se „rybníkem pro účely tohoto zákona rozumí uměle vytvořené vodohospodářské dílo určené především k chovu ryb s přírodním dnem a s technickou vybaveností nutnou k regulaci vodní hladiny. Rybník je tvořen hrází a pozemkem, na kterém je hráz postavena, a dalšími technickými doplňky, přítokovou částí, odpadem, zatopenými pozemky na úroveň hladiny vody při návrhovém průtoku, popřípadě obvodovou stokou.“

¹⁰⁴ V některé literatuře se můžeme setkat s definicí, která říká, že rybník je „Umělá vodní nádrž vytvořená přehrazením údolí nebo jiného vhodného terénního tvaru zemní hrází a určená nejčastěji k chovu ryb“ viz POHUNEK, M. *Slovník sportovního rybářství*. 1. vydání. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2004. s. 155. Taková definice je ovšem ve vztahu k současné legální definici užší, neboť nelze vyloučit, že rybník bude zbudován i v místě, kde pouhá hráz nestačuje.

¹⁰⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“).

¹⁰⁶ Viz § 506 občanského zákoníku.

podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku, na němž je zřízena, přestává být dnem nabytí účinnosti tohoto zákona samostatnou věcí a stává se součástí pozemku, měla-li v den nabytí účinnosti tohoto zákona vlastnické právo k stavbě i vlastnické právo k pozemku táž osoba“, a ustanovení § 3055 občanského zákoníku, dle kterého naopak „*stavba spojená se zemí pevným základem, která není podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku, na němž je zřízena, a je ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve vlastnictví osoby odlišné od vlastníka pozemku, se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nestává součástí pozemku a je nemovitou věcí. Totéž platí o stavbě, která je ve spoluvlastnictví, je-li některý ze spoluvlastníků i vlastníkem pozemku nebo jsou-li jen někteří spoluvlastníci stavby spoluvlastníky pozemku.*“ Na základě uvedených přechodných ustanovení platí, že v případě, že vodní dílo vlastnila stejná osoba jako pozemky pod ním, stalo se v souladu s § 3054 občanského zákoníku součástí takového pozemku. V případě, že se stavba součástí pozemku nestala, je třeba dospět k závěru, že vlastník pozemku pod takovou stavbou není i nadále „spoluvlastníkem“ rybníka pro účely vedení řízení podle zákona o rybářství.

Judikatura správních soudů i správní praxe ovšem současně dospěly k závěrům, že nastíněný princip není aplikovatelný bezvýhradně. Je totiž třeba připustit i možnost, že v některých případech není možné stavbu fakticky oddělit od pozemku, na kterém je zbudována.¹⁰⁷ Ohledně rybníků se typicky jedná o sypané hráze vzniklé navršením zeminy, u kterých s ohledem na jejich technické provedení není možné vymezit, kde končí pozemek a kde začíná stavba, a kde o tomto neexistuje prokazatelná dokumentace, podle které by bylo možné stavbu vymezit.

Na tomto místě je třeba upozornit na skutečnost, že výše uvedené závěry ohledně zastavěných a zatopených pozemků (tj. že nejsou součástí rybníka), jsou činěny na základě definice obsažené v zákoně o rybářství, která slouží výlučně pro účely podle tohoto zákona a správních řízení podle něj vedených. V soukromoprávní judikatuře Nejvyššího soudu je situace vnímána odlišně. Nejvyšší soud se této otázce věnoval například v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1121/2008 ze dne 16. 7. 2008. Nejvyšší soud v něm mimo jiné zdůrazňuje, že jeho judikatura konstantně vychází z toho, že „*rybník není ve smyslu občanskoprávním samostatnou věcí, se kterou by mohlo být nakládáno odděleně od pozemků tvořících jeho dno a břeh.*“ Současně ale dodává, že toto pravidlo se neuplatní v případě, kdy jiný právní předpis používá pro určitý okruh právních vztahů jiné vymezení rybníka, jako je tomu právě například v případě zákona o rybářství.

---

¹⁰⁷ Touto otázkou se zabýval Nejvyšší soud České republiky (dále také „Nejvyšší soud“) ve svém rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1221/2002 ze dne 26. 8. 2003, který dospěl k závěru, že: „*nelze tedy učinit obecný závěr o tom, zda hráz rybníka je samostatnou věcí v právním smyslu anebo zda jde o součást pozemku, na kterém stojí, bez posouzení konkrétní situace*“.

Je tedy zjevné, že ohledně této skutečnosti dochází ke střetu názorů Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, Nejvyšší správní soud se pokusil vypořádat s uvedeným názorem Nejvyššího soudu ve výše citovaném rozsudku ze dne 7. 10. 2010, kdy dovedl, že se sice jedná o omezení vlastnického práva, avšak ve veřejném zájmu, který spatřuje v řádném a nesporném výkonu rybářského práva. Pro tuto činnost vidí jako stěžejní rybník, nikoli již pozemky nacházející se pod ním, přičemž situaci přirovnává k úpravě obdobných otázek ohledně pozemních komunikací a pozemků pod nimi. Současně uvádí, že je naplněna i další podmínka omezení vlastnického práva, a to že se jedná o omezení na základě zákona. Jde-li o podmínku náhrady za omezení vlastnických práv (kterou ve svém rozsudku významně akcentuje Nejvyšší soud), připomíná, že vlastník se může této náhrady domáhat přímo na základě článku 11 odst. 4 Listiny a není tedy bezpodmínečně třeba úpravy v zákoně.

Vlastník zaplavených pozemků tedy může uplatňovat svůj nárok na náhradu, byť tak musí činit složitějším procesem, než kdyby byl postup stanovení a poskytnutí náhrady upraven přímo zákonem o rybářství, jako je tomu například v zákoně o myslivosti v případě pozemků přiřčených k honitbě, kdy § 30 odst. 2 zákona o myslivosti stanoví, že „*vlastníkům honebních pozemků, které orgán státní správy myslivosti přiřčenil podle odstavce 1, náleží od držitele honitby náhrada; (...). Nedohodnou-li se zúčastněné osoby o výši náhrady, určí náhradu orgán státní správy myslivosti (...). Náhrada však nenáleží, pokud honební pozemky byly přiřčeny ke společenstevní honitbě a jejich vlastník se stal členem honebního společenstva.*“ Zákon o myslivosti tak nastavil jasný mechanismus poskytnutí náhrady za omezení vlastnického práva k pozemkům pro osoby, které nemají zájem podílet se přímo na výkonu práva myslivosti. Obdobná úprava v zákoně o rybářství ve vztahu k vlastníkům zaplavených pozemků pod rybníkem by mohla být nepochybně prospěšná a zklidnila by mnohdy napjaté vztahy vlastníků pozemků s osobami, které pozemky, resp. povrchové vody na nich využívají.

Náhrada za omezení vlastnického práva k vodnímu dílu ve prospěch výkonu rybářského práva by ovšem prospěla také v situacích, kdy je vodní dílo svým vlastníkem považováno v dobré víře za rybník, avšak tím je pouze zdánlivě. Tento problém v praxi nastává v souvislosti s popsáním rozdílným chápáním rybníka v soukromoprávním smyslu a ve smyslu veřejnoprávním podle zákona o rybářství, a to tehdy, kdy si osoba koupí „rybník“¹⁰⁸, který však nenaplnuje veškeré znaky legální definice obsažené v zákoně o rybářství a pro účely podle tohoto zákona je takové

---

¹⁰⁸ Za rybník může být vodní plocha označena například historicky v katastru nemovitostí, případně mohou takové osoby vycházet z různě pojatých výkladů a významů slova „rybník“. Příkladem lze uvést význam, kdy je rybník pojímán jako „určitá uměle vytvořená vodní nádrž (na rozdíl od jezera) s přírodním dnem a s technickým vybavením nutným k regulaci vodní hladiny.“ Viz PSUTKA, J. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. s. 152.

vodní dílo považováno například za nádrž na vodním toku, ve které však vlastník vodního díla žádným způsobem nemůže ovlivnit rybářské hospodaření. S takovými situacemi se přitom správní praxe setkává relativně pravidelně, neboť jak jsem již uvedl, k tomu, aby vodní dílo nebylo pro účely zákona o rybářství rybníkem, postačuje, že není naplněn, byť jen jediný znak legální definice rybníka, což není situace neobvyklá.

Ohledně prvního znaku rybníka, tj. že se jedná o vodní dílo, lze tedy shrnout, že vodním dílem je podle svého charakteru buď samostatně hráz rybníka, nebo hráz a nádrž rybníka, nikoli však již zatopené pozemky ani pozemky pod vodním dílem (stavbou), jejichž součástí stavba není.

Druhým znakem rybníka ve smyslu legální definice je, že předmětné vodní dílo *je určeno především k chovu ryb*. Účel vodního díla, tj. k jakému účelu bylo vodní dílo vybudováno a k jakému účelu slouží, je třeba chápat jako objektivní skutečnost stanovenou příslušnými správními akty, kterými jsou provozní řád, schválený manipulační řád, povolení k nakládání s povrchovými vodami apod. Obecně v souladu s § 55 odst. 1 vodního zákona platí, že „*vodní díla jsou stavby, které slouží ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových vod, k ochraně a užívání vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod, k úpravě vodních poměrů nebo k jiným účelům sledovaným tímto zákonem.*“ Typem nakládání s povrchovými vodami, ke kterému je podle § 8 odst. 1 písm. a) vodního zákona potřeba povolení k nakládání s povrchovými vodami, je jejich užívání „*pro chov ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných vodních živočichů, za účelem podnikání.*“ Pro naplnění definice rybníka je nezbytné, aby vodní dílo mohlo být užíváno právě v souladu s tímto ustanovením a povolení k nakládání s povrchovými vodami a schválený manipulační řád, jsou proto zcela zásadní dokumenty pro posouzení této otázky. Je tedy třeba, aby bylo vydáno povolení k nakládání s povrchovými vodami k *užívání těchto vod pro chov ryb, popř. jiných vodních živočichů*. To samozřejmě neznamená, že takové vodní dílo nemůže mít i jiný účel než chov ryb, jelikož vodní díla často plní několik funkcí najednou. Kromě chovu ryb se může jednat například o funkci závlahovou, krajnotvornou, retenční, akumulační nebo protipovodňovou. Tento závěr je možné bezesporu dovodit z obratu, že rybník má být určen „*především k chovu ryb*“.

V případě, kdy se tedy jedná o vodní dílo víceúčelové, je klíčový vzájemný poměr jednotlivých funkcí. Vymezení účelů vodního díla a jejich vzájemného poměru nalezneme zpravidla v manipulačním řádu vodního díla¹⁰⁹, neboť účel vodního díla je v souladu s vyhláškou

---

¹⁰⁹ Manipulačním řádem vodního díla je podle § 1 písm. a) vyhlášky č. 216/2011 Sb. „*soubor zásad a pokynů pro manipulaci s vodou k jejímu účelnému a hospodárnému využití podle povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami a stavebního povolení k vodnímu dílu, ke snižování nepříznivých účinků povodní, sucha a ledových jevů, k ochraně a zlepšení jakosti vody, jakož i k zajištění bezpečnosti, stability a spolehlivosti vodního díla*“.

Ministerstva zemědělství č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačního řádu a provozních řádů vodních děl, jednou z náležitostí manipulačního řádu, přičemž podle § 2 odst. 1 písm. b) bodu 3. uvedené vyhlášky platí, že „*slouží-li vodní dílo více účelům, uvedou se v pořadí podle důležitosti.*“

Právě vzájemný poměr jednotlivých funkcí vodního díla je častým předmětem sporů v rámci správních řízení vedených podle zákona o rybářství (a též následných soudních řízení), ve kterých je otázka vymezení typu vodního útvaru zásadní. Je přitom zřejmé, že chov ryb musí být funkcí primární.¹¹⁰

V rámci rozhodovací praxe¹¹¹ se navíc objevuje přístup, podle kterého je třeba posoudit, zda každý účel uvedený v manipulačním řádu nebo v povolení k nakládání s povrchovými vodami, případně v jiném podobném dokumentu, je účelem konkurujícím chovu ryb, jde-li o celkový poměr jednotlivých účelů vodní nádrže, když například akumulace vody a její vzdouvání, je ve své podstatě vlastností (účelem) každé vodní nádrže, což přílehavě vymezil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku sp. zn. 7 As 181/2015 – 29 ze dne 20. 8. 2015, kdy uvedl, že vodní nádrž je vodním dílem, „*v němž se za pomoci akumulace povrchové vody tvoří její zásoby pro její odběr, rekreaci, rybníkářství a podobně.*“ V rámci tohoto přístupu může být v manipulačním řádu na prvním místě uvedena jako účel vodního díla „akumulace vody a její vzdouvání“, aniž by to bránilo správnímu orgánu učinit si závěr, že taková nádrž je, přirozeně pokud tomu nasvědčují i ostatní okolnosti případu, určena především k chovu ryb. Osobně se přikláním právě k tomuto přístupu, který je sice náročnější na úvahu a odůvodnění ze strany orgánu státní správy rybářství, avšak mnohem více reflektuje skutečný stav využití nádrže. V reálné praxi je totiž, obzvláště v době, kdy se z důvodu klimatických změn česká krajina potýká s výrazným suchem nebo tzv. „bleskovými“ povodněmi, využití například retenční schopnosti rybníků žádoucí. Vlastník rybníku by přitom k tomuto nebo obdobnému využití přistoupil jen stěží, znamenalo by, že dotčená vodní nádrž přestane být pro účely podle zákona o rybářství považována za rybník, přestože takové časově omezené využití, například v době zmíněných povodní, nijak neovlivní dlouhodobý chov ryb.

Manipulační řád je jedním z podkladů pro posouzení také třetí podmínky stanovené definicí rybníka, která spočívá v možnosti regulace vodní hladiny, včetně možnosti vypouštění vodního díla a slovení rybí obsádky. Přesněji tedy pro posouzení formální roviny této podmínky, neboť pro naplnění definice je nutná též faktická rovina, tj. že vodní dílo obsahuje funkční zařízení pro manipulaci s vodou a výpustné zařízení, které umožňuje úplné a pravidelné vypouštění nádrže.

---

¹¹⁰ Viz rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 17/2015-44 ze dne 20. 1. 2017.

¹¹¹ Např. rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 252/2018-37 ze dne 10. 8. 2020, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí Ministerstva zemědělství č. j. 56282/2018-MZE-16231 ze dne 24. 10. 2018.

Jde-li o formální stránku, je to manipulační řád, který obsahuje základní požadavky, zásady a pokyny pro manipulaci s vodou včetně manipulace při mimořádných událostech. V manipulačním řádu tedy musí být zpravidla uvedeno, že je možné vodní dílo běžně zcela vypustit z důvodu chovu ryb. Lze-li následně s vodní hladinou manipulovat a zcela nádrž vypustit i pomocí stálých technických zařízení, které jsou součástí vodního díla, lze považovat tuto podmínku za naplněnou.

Ve správní praxi se objevila otázka, zda skutečně musí být vodní nádrž fakticky zcela vypustitelná pomocí stálých technických zařízení, která jsou integrální součástí rybníka, a nepostačuje např. možnost, že je vypustitelná za pomoci externích čerpadel. Domnívám se, že tento výklad neobstojí, neboť rybník je v odborné literatuře popisován jako vypustitelné a napustitelné vodní dílo, které lze úplně a pravidelně vypouštět.¹¹² Současně je třeba přihlídnout ke čtvrté podmínce, podle které rybník tvoří hráz, nádrž a další technická zařízení, přičemž s ohledem na účel zákona by se mělo zřejmě jednat o technická zařízení, která jsou „běžnou“ součástí rybníka a slouží k jeho využívání, tj. k chovu ryb.

Lze tedy shrnout, že vypustitelné a slovitelné je vodní dílo tehdy, když jsou tyto činnosti možné fakticky, tj. když to technický stav vodního díla umožňuje, i z formálního pohledu, tj. když takový způsob manipulace s vodní hladinou umožňuje manipulační řád vodního díla.

Poslední podmínkou stanovenou legální definicí rybníka je, že rybník je tvořen hrází, nádrží a dalšími technickými zařízeními. Pokud jde o hráz a nádrž, bylo o těchto součástech rybníka podrobně hovořeno v rámci prvního znaku legální definice. V případě hráze se jedná o vodní dílo¹¹³, tj. o stavbu, která je podle svého charakteru buď samostatnou nemovitou věcí, nebo je součástí pozemku, na kterém stojí. Obdobně nádrž je buď vodním dílem¹¹⁴, které vzniklo stavební činností a které je spolu s hrází součástí stavby rybníka¹¹⁵, anebo přírodním útvarem zaplaveným v důsledku výstavby hráze. Pokud jde o ostatní technická zařízení, zákon o rybářství ani důvodová zpráva k tomuto zákonu neudávají žádné příklady zařízení, která jsou tímto ustanovením myšlena. Má-li tedy být stanoven okruh takových zařízení, je třeba k jeho stanovení přistoupit obezřetně. Podle mého názoru, je třeba zahrnout veškerá zařízení, bez kterých by rybník

---

¹¹² V publikaci *Velký encyklopedický rybářský slovník* (POKORNÝ, J. et al. *Velký encyklopedický rybářský slovník*. 1. vydání. Plzeň: Fraus, 2004. s. 355) je rybník definován jako „*umělá vypustitelná vodní nádrž*“, V publikaci *Chov ryb v rybnících: pro stavební účely* (DUBSKÝ, K. *Chov ryb v rybnících: pro stavební účely*. 2. vydání. Vodňany: Střední rybářská škola a Vyšší odborná škola vodního hospodářství a ekologie, 2015. s. 24) je rybník definován jako „*uměle vybudovaná nádrž, napustitelná a vypustitelná, sloužící především k chovu ryb s možností úplného a pravidelného vypouštění; provedení, technické vybavení, jakož i vlastní provoz odpovídají potřebám rybníčního hospodářství.*“ Z uvedeného lze dovodit, že „vypustitelnost“ je v zásadě vlastností samotného vodního díla.

¹¹³ Viz § 55 odst. 1 písm. a) vodního zákona.

¹¹⁴ Ibid.

¹¹⁵ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 123/2016-47 ze dne 30. 9. 2016.

nemohl řádně sloužit svému účelu, tj. zařízení nezbytná k chovu ryb a k jejich zadržení v rybníku, k manipulaci s vodní hladinou, k vypuštění rybníka a ke slovení rybí obsádky. Oporu výčtu takových zařízení je možné hledat v odborné literatuře, která za součást rybníka považuje zařízení sloužící k manipulaci s vodou, prvky důležité z hlediska chovu ryb nebo stoky (náhony) zajišťující napouštění a vypouštění.¹¹⁶ Konkrétně se může jednat o výpustní zařízení, kádiště, sjezd, loviště, slohovací zařízení pod hrází, hlavní a vedlejší stoky, napájecí či obtokové stoky, odpadní stoku či bezpečnostní přeliv.¹¹⁷

Jak jsme si v tomto bodu práce právě popsali, přináší definice rybníka obsažená v zákoně o rybářství mnohé aplikační problémy a výkladové nejasnosti. Pokusil jsem se proto s použitím existující judikatury a odborné literatury posoudit jednotlivé znaky, jakož i definici jako celek.

Rybník je tedy podle mého názoru hromadná nemovitá věc – stavba, resp. vodní dílo – skládající se z hráze, nádrže a technických zařízení sloužících k chovu ryb, k manipulaci s vodní hladinou, včetně možnosti úplného vypuštění a slovení rybí obsádky. Součástí tohoto vodního díla nejsou pozemky nacházející se pod samotnou stavbou ani pozemky zatopené vodou, ledaže je stavba jejich součástí. Současně musí být toto vodní dílo účelově určeno především (a tedy nikoli výlučně) k chovu ryb, přičemž chov ryb, manipulaci s vodní hladinou a další běžné činnosti nezbytně sloužící k výkonu rybníkářství musí umožňovat jednak fakticky svým technickým provedením a vybavením, a též formálně, tj. musí pro něj být vydáno povolení k nakládání s povrchovými vodami a musí pro něj být vydán příslušným orgánem schválený manipulační řád umožňující využití k rybníkářství. Zejména je třeba, aby takový manipulační řád obsahoval účel využití, kterým je chov ryb a dále, aby běžně umožňoval za účelem chovu ryb manipulaci s vodní hladinou včetně úplného vypuštění nádrže.

2.2. Vyhlášení rybářského revíru

Rybářský revír je vyhlášen rozhodnutím ve správním řízení¹¹⁸ o žádosti¹¹⁹ nebo ve správním řízení z moci úřední, a to podle charakteru vodního útvaru, na kterém má být vyhlášen. Podmínky pro vyhlášení rybářského revíru jsou upraveny v § 4 odst. 1 až 5 zákona o rybářství a doplněny ustanovením § 3 vyhlášky č. 197/2004 Sb. Jak již bylo uvedeno, rybářský

---

¹¹⁶ DUBSKÝ, K. *op. cit.* 112. s. 30.

¹¹⁷ DUBSKÝ, K. *op. cit.* 112. s. 30-41.

¹¹⁸ Správní řízení podle části druhé a třetí zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

¹¹⁹ Žádost musí obsahovat náležitosti podle § 45 odst. 1 správního řádu, zejména z ní musí být patrné, co žadatel žádá nebo čeho se domáhá, je nutné uvést údaje k identifikaci žadatele (jméno, příjmení, datum narození, místo pobytu v případě fyzické osoby, název nebo obchodní firma, identifikační číslo osob a adresa sídla v případě právnické osoby) a jeho podpis.

revír lze vyhlásit na vodním toku, na rybníce nebo na uzavřené vodě. Při vyhlášení rybářského revíru vychází příslušný orgán státní správy rybářství z podmínek pro chov a podporu života ryb.¹²⁰ Zákon o rybářství ovšem blíže neupravuje, o jaké podmínky by se mělo jednat nebo jakým způsobem je má příslušný orgán zohlednit, aby bylo možné rybářský revír vyhlásit,¹²¹ a posouzení této otázky tak ponechává zcela na uvážení příslušného správního orgánu. Jediným limitem stanoveným právní úpravou je, že příslušný orgán státní správy musí posoudit, zda jsou na předmětném vodním útvaru předpoklady pro výskyt lososovitých ryb, a podle toho rozhodnout, zda bude vyhlášen rybářský revír pstruhový nebo mimopstruhový.¹²² Nepochybně se tak jedná o podmínky věcné (z oblasti ichtyologie, hydrobiologie apod.) nikoli právní. Tato absence podmínek a kritérií pro jejich posuzování vytváří určitý tlak, aby příslušné správní orgány disponovaly odbornými znalostmi ohledně chovu a života ryb, případně aby o relevantních skutečnostech provedly dostatečné dokazování.

Jak již bylo uvedeno, rybářský revír je vyhlášován v rámci správního řízení o žádosti nebo v řízení z moci úřední. V řízení o žádosti je vyhlášován na rybníce, a to na žádost vlastníka rybníka a na uzavřené vodě v případě žádosti vlastníka, všech vlastníků nebo nájemce pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda. Je-li vlastníků pozemků, na nichž se nachází uzavřená voda více, je třeba, aby se na podání žádosti shodli všichni, případně aby k podání žádosti zmocnili jinou osobu. Nedohodnou-li se vlastníci na podání žádosti ani po výzvě orgánu státní správy rybářství, zahájí příslušný správní orgán řízení z moci úřední. V řízení z moci úřední je vždy vyhlášován rybářský revír na vodním toku.¹²³

Výsledkem řízení bez ohledu na to, zda vedeného o žádosti nebo z moci úřední, je rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru, které podle § 4 odst. 5 zákona o rybářství obsahuje „*obecné náležitosti podle správního řádu*“, kterými jsou zřejmě myšleny náležitosti podle § 67 a násl. správního řádu, tj. že rozhodnutí se vyhotovuje v písemné formě, ledaže zákon stanoví jinak, obsahuje výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků atd., a dále obsahuje název rybářského revíru¹²⁴, číslo rybářského revíru, které je přidělováno v souladu s § 4 odst. 4 zákona o rybářství na základě žádosti příslušného orgánu, učiněné v průběhu správního řízení o vyhlášení

---

¹²⁰ Viz § 4 odst. 2 zákona o rybářství.

¹²¹ Alespoň náznak, o jaké podmínky by mělo jít a jak by měly být plněny, neobsahuje ani komentářová literatura ani důvodová zpráva k zákonu o rybářství.

¹²² Pstruhovými vodami (pstruhovým pásmem) jsou chladnější, proudné, dobře prokysličené horské a podhorské toky, viz POHUNEK, M. *op. cit.* 104. s. 143 nebo POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112. s. 34-35.

¹²³ Viz § 4 odst. 3 zákona o rybářství.

¹²⁴ V praxi je název rybářského revíru většinou odvozen od vodního útvaru, na kterém je rybářský revír vyhlášen. V případě, že na takovém vodním útvaru je rybářských revírů více rozlišují se číslicí určující pořadí podle umístění takového rybářského revíru na předmětném vodním útvaru (např. rybářský revír č. 421 030 Lomnice 1, č. 421 031 Lomnice 2, č. 421 073 Vltava 23 nebo č. 421 073 Vltava 21-22, údolní nádrž Hněvkovice).

rybářského revíru, Ministerstvem zemědělství, výměru vodní plochy, umístění rybářského revíru a údaj o tom, zda se jedná o rybářský revír pstruhový nebo mimopstruhový. Pokud jde o umístění rybářského revíru, v případě uzavřených vod a rybníků se určí zpravidla parcelním číslem pozemku nebo pozemků, na kterých se vodní útvar nachází. V případě vodního toku se uvádí dále číslo hydrologického pořadí a údaj o říčních kilometrech (počátek, konec, délka rybářského revíru). V rozhodnutí se dále vymezí hranice tvořeného rybářského revíru a uloží povinnost jejich vyznačení v přírodě a způsob jejich vyznačení.¹²⁵ V terénu se rybářský revír označuje tabulkou, která musí obsahovat název a číslo rybářského revíru, údaj, zda je rybářský revír pstruhový nebo mimopstruhový, a údaje o uživateli rybářského revíru. V případě rybářského revíru vyhlášeného na vodním toku, se označení umístí na obou koncích rybářského revíru, a to na obou březích vodního toku.¹²⁶

Rozlišení řízení o vyhlášení rybářského revíru na řízení vedené o žádosti a řízení vedené z moci úřední je dáno charakterem jednotlivých typů útvarů povrchových vod., resp. rozdíly v jejich vlastnictví, které byly popsány v předešlých bodech. Vodní toky nejsou předmětem vlastnictví ani součástí pozemků tvořících jejich koryta, a tak v jejich případě nefiguruje žádná osoba, která by měla být aktivně legitimována k podání žádosti o vyhlášení rybářského revíru z titulu svého vlastnictví. Pro vyhlášení rybářského revíru na vodním toku je tak zakotveno řízení z moci úřední.¹²⁷ V případě zbývajících typů vodních útvarů (rybník, uzavřená voda) je vlastnictví k příslušným nemovitostem naopak reflektováno, i když i v těchto případech samozřejmě vody jejich součástí ani příslušenstvím nejsou. S ohledem na charakter těchto útvarů je ovšem tento přístup legitimní, jelikož vlastníci dotčených nemovitostí by na svých právech měli být omezeni co nejméně, a je jim tedy dána možnost ovlivnit, zda má být rybářský revír na jejich nemovitostech vyhlášen a případně komu bude výkon rybářského práva v takovém rybářském revíru povolen. Proto je v případě rybářského revíru na rybníku nebo na uzavřené vodě zakotveno řízení na základě žádosti vlastníků dotčených nemovitostí.

Při vyhlášení rybářského revíru v řízení z moci úřední jsou jedinými dotčenými subjekty v takovém řízení vlastníci pobřežních pozemků, kterým vyhlášení rybářského revíru založí povinnost strpět vstup na své pozemky za účelem výkonu rybářského práva, případně také povinnost strpět označení hranic rybářského revíru. S touto skutečností a faktem, že takových osob

---

¹²⁵ Konkrétní způsob vyznačení stanovuje § 3 odst. 2 vyhlášky č. 197/2004 Sb., podle kterého se hranice určuje napříč vodním tokem zpravidla tak, aby byly v terénu zřetelné, tedy stavbami či technickými zařízeními (např. hráz, jez, náhon apod.). Jde-li o hranice rybářského revíru vyhlášeného na uzavřené vodě nebo rybníku je hranice dána povahou těchto útvarů.

¹²⁶ Viz § 3 odst. 3 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

¹²⁷ Viz § 4 odst. 3 písm. c) zákona o rybářství.

může být v případě úseků vodních toků velké množství, souvisí i úprava doručování rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru. Podle § 4 odst. 8 zákona o rybářství se proto takové rozhodnutí doručuje veřejnou vyhláškou vyvěšenou na úřední desce krajského úřadu kraje, ve kterém se rybářský revír celý nebo zčásti nachází.

Řízení o žádosti, se vede v případech, kdy má být rybářský revír vyhlášen na rybníce nebo na uzavřené vodě.¹²⁸ Na rybníce je rybářský revír vyhlášován na základě žádosti jeho vlastníka¹²⁹. Je zcela na vůli vlastníka rybníka, zda požádá o vyhlášení rybářského revíru, zda bude provozovat rybníkářství, nebo ani jedno z uvedeného. Pokud o vyhlášení rybářského revíru vlastník rybníka požádá, ověří správní orgán, zda žádost obsahuje veškeré náležitosti a zda jsou splněny předepsané podmínky, tj. zda se jedná o rybník, zda žadatel je skutečně vlastník rybníka, zda je splněna podmínka minimální výměry (500 m²), zda je umožněn život rybí obsádky a dalších vodních organismů a zda dotčený rybník není již součástí jiného vyhlášeného rybářského revíru¹³⁰, a pokud tomu nic nebrání, žádosti vyhovějí a rybářský revír vyhlásí.

Na uzavřené vodě, je proces vyhlášení rybářského revíru obdobný. Rozdílem je širší okruh potenciálních žadatelů, kdy kromě vlastníků pozemků, na kterých se uzavřená voda nachází, připouští zákon o rybářství jako oprávněné žadatele také nájemce uvedených nemovitostí¹³¹ nebo osobu od vlastníků odlišnou, která je vlastníky k podání žádosti pověřena. Nabízí se otázka, proč v případě rybníka není též oprávněn k podání žádosti i jeho nájemce, avšak logické vysvětlení ze zákona o rybářství nevyplývá a neobsahuje jej ani důvodová zpráva k tomuto zákonu. Druhým

---

¹²⁸ Podle § 4 odst. 3 písm. a) a b) zákona o rybářství.

¹²⁹ S ohledem na to, že zaplavené pozemky nejsou součástí rybníka (viz bod 2.1.3. této práce), nejsou ani vlastníci zaplavených pozemků osobami, které by bylo možné považovat za vlastníky nebo spoluvlastníky rybníka pro účely zákona o rybářství (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 18/2010-140 ze dne 7. 10. 2010). Používá-li navíc zákon o rybářství pojem „vlastník rybníka“, „je třeba tento pojem pro oblast soukromého práva vždy vyložit v souvislosti s tím, jak jej zákon užívá, a zvážit, zda má na mysli všechny vlastníky věcí tvořících rybník nebo zda upravuje případ, kdy je tu jen jediný vlastník těchto věcí tvořících rybník či zda mu jde o jiný smysl“ (viz PSUTKA, J. *op. cit.* 108. s. 153). Citovaný výrok zjevně míří na rozdíl v soukromoprávním pojetí rybníka popsáném v bodu 2.1.3. této práce, podle kterého rybník není samostatnou věcí, nýbrž je součástí pozemku, resp. podle cit. autora „*pozemek pokrytý vodou, který jako celek není samostatným předmětem občanskoprávních vztahů*“ (Ibid). Pro účely zákona o rybářství je ovšem vlastníkem rybníka vlastník vodního díla (stavby).

¹³⁰ Jedná se o podmínky dovozené z definice rybářského revíru uvedené v § 2 písm. e) zákona o rybářství.

¹³¹ V souladu s § 4 odst. 3 písm. b) zákona o rybářství je třeba, aby nájemní smlouva byla uzavřena písemně a výslovně za účelem výkonu rybářského práva. Také se domnívám, že je třeba pojem „nájemce“ vyložit obdobně jako je tomu u pojmu „vlastník rybníka“ (viz pozn. č. 129) podle smyslu, v jakém jej užívá zákon o rybářství jakožto veřejnoprávní předpis, a nelze jej zcela ztotožnit s nájmem podle § 2201 a násl. občanského zákoníku, a to z toho důvodu, že pozemky, na nichž se nachází uzavřená voda, musejí být „pronajaty“ za účelem výkonu rybářského práva, i když povrchové vody ani ryby v nich nejsou předmětem vlastnictví ani součástí takového pozemku, a tedy nemohou být předmětem nájmu v soukromoprávním smyslu. Podle mého názoru je přitom cílem úpravy umožnit požádat o vyhlášení rybářského revíru osobám, které jsou odlišné od vlastníka pozemku, a které takový pozemek od vlastníka získaly do dočasného užívání výslovně za účelem možnosti výkonu rybářského práva, a to například i bezúplatně, tj. formou výpůjčky (k možnosti výpůjčky nemovité věci viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 522/2001 ze dne 4. 9. 2002).

rozdílem je, že zákon o rybářství obsahuje postup pro případ, kdy se uvedené osoby na podání žádosti nedohodnou. Podle § 4 odst. 3 písm. c) zákona o rybářství platí, že se rybářský revír vyhlásí z moci úřední „na uzavřené vodě nalézající se na pozemku vlastníků nebo spoluvlastníků uvedených pod písmenem b) v případě, že se vlastníci nebo spoluvlastníci nedohodli na podání žádosti o vyhlášení rybářského revíru ani do 30 dnů od doručení výzvy příslušného rybářského orgánu k uzavření takové dohody.“ K tomuto postupu důvodová zpráva uvádí, že se jedná o řešení případů, kdy nedojde ke shodě mezi více vlastníky pozemků, na kterých se uzavřená voda nachází, a že omezení vlastnického principu v takovém případě je odůvodněno potřebou rybářského využívání takových vod¹³², neboť ty se „svým charakterem blíží vodnímu toku.“¹³³ Lze polemizovat s tvrzením, že uzavřená voda, tj. i jezero, retenční nádrž nebo zatopená propadlina se svým charakterem blíží vodnímu toku, nicméně účel citovaného ustanovení je zjevný, a to v případě, kdy se více vlastníků neshodne na využití vodní plochy, upřednostnit vyhlášení rybářského revíru a využití k výkonu rybářského práva.

V případě, kdy jsou vlastníci ve shodě, nebo kdy je vlastník jediný, je však potenciální vyhlášení rybářského revíru již plně v rozhodovací sféře takových osob. Nenastává totiž předpoklad pro vyvolání řízení z moci úřední, kterým je i v důvodové zprávě uvedená neshoda více vlastníků. Tento přístup je logický, neboť při zohlednění dalších ustanovení zákona o rybářství ohledně rybářského revíru by takové vyhlášení rybářského revíru z moci úřední proti vůli jediného vlastníka nebo více vlastníků pozemků, avšak jednajících ve shodě, bylo zcela nevhodným a zbytečným krokem, jelikož vlastník (všichni vlastníci) všech pozemků pod uzavřenou vodou je oprávněn k podání žádosti o zrušení rybářského revíru¹³⁴, čímž by rozhodnutí příslušného orgánu o vyhlášení rybářského revíru mohl snadno zvrátit. Je tedy ponecháno na vůli vlastníka pozemků, zda má o vyhlášení rybářského revíru zájem, nebo zda uvažuje o jiném využití dotčené vodní plochy.¹³⁵

2.3. Změna a zrušení rybářského revíru

Rybářský revír se vyhláší na časově neomezenou dobu, což vyvolává potřebu možnosti jeho změny nebo zrušení. Tato potřeba je umocněna tím, že se v případě rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru jedná o rozhodnutí přímo vycházející ze stavu dotčeného útvaru povrchových vod v daném časovém okamžiku v době vyhlášení, přičemž se jedná o relativně dynamicky

---

¹³² Důvodová zpráva k zákonu o rybářství, zvláštní část k § 4.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Viz § 4 odst. 7 písm. b) zákona o rybářství.

¹³⁵ Například se může jednat o uzavřenou vodu využívanou pro rekreační účely, lesnické nebo zemědělské hospodaření apod.

se vyvíjející a měnící se složku životního prostředí, ať už působením přírodních vlivů a událostí (vysychání krajiny, povodně apod.), tak i působením člověka (výstavba vodních děl, jako jsou přehrady, hráze nebo vodní nádrže, úprava koryt vodních toků apod.). Úprava obsažená v zákoně o rybářství je v případě obou těchto institutů velice strohá. Postup změny rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru je upraven v ustanovení § 4 odst. 6 zákona o rybářství, postup zrušení rybářského revíru v odstavci následujícím. S ohledem na konstrukci těchto postupů, se i do nich promítají některé problémy uvedené v souvislosti s postupem vyhlášení rybářského revíru. Na oba postupy se nyní zaměřím podrobněji.

2.3.1. Změna rybářského revíru

Ustanovení § 4 odst. 6 zákona o rybářství podmiňuje možnost změny rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru příslušným orgánem státní správy rybářství tím, že dojde ke změně *„podmínek rozhodných pro vyhlášení příslušného rybářského revíru nebo podmínek rozhodných pro chov a podporu života ryb v příslušném rybářském revíru.“* Pod pojmem „podmínky rozhodné pro vyhlášení“ je podle mého názoru třeba chápat podmínky relevantní pro vyhlášení rybářského revíru podle § 4 odst. 1, 2 a 3 zákona o rybářství a podmínky plynoucí z definice rybářského revíru uvedené v § 2 písm. e) zákona o rybářství. U některých z nich je navíc třeba posoudit, zda jejich změna zakládá důvod pro změnu rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru nebo důvod pro zrušení rybářského revíru podle § 4 odst. 7 zákona o rybářství.^{136, 137}

První takovou podmínkou je vůle vlastníka rybníka nebo všech vlastníků pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda. V případě rybářských revírů vyhlášených podle současné právní úpravy, které jsou zpravidla tvořeny pouze konkrétním útvarem povrchových vod, bude změna vůle vlastníka takového útvaru důvodem pro zrušení rybářského revíru. Jak již ale bylo několikrát řečeno, v současné době jsou na základě přechodného ustanovení § 34 odst. 1 zákona o rybářství nadále v platnosti právní akty o vyhlášení rybářských revírů vydané podle předešlé právní úpravy. Významná část rybářských revírů se tak skládá z více vodních útvarů, neboť se v minulosti v tomto jednalo při vyhlásování rybářských revírů o běžnou praxi předpokládanou tehdejší právní úpravou.¹³⁸ Není tedy výjimkou, že vlastník rybníka nebo vlastník pozemků

¹³⁶ Například pokles výměry souvislé vodní plochy pod 500 m².

¹³⁷ Obdobný přístup k výkladu „podmínek rozhodných pro vyhlášení rybářského revíru“ zaujímá ve své rozhodovací praxi i Ministerstvo zemědělství, viz například jeho rozhodnutí č. j. 22309/2020-MZE-16231 ze dne 5. 5. 2020. Naopak komentářová literatura tyto podmínky nevymezuje, pouze jako důvod pro změnu rozhodnutí vylučuje změnu postupu zarybňování (ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s 26), která však vůbec nemůže připadat v úvahu, neboť postup zarybňování je součástí rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva, nikoli o vyhlášení rybářského revíru.

¹³⁸ Tento postup byl předpokládán v § 7 odst. 4 vyhlášky č. 103/1963 ve znění účinném do 14. 8. 2001.

pod uzavřenou vodou požádá z důvodu změny své vůle o vynětí předmětného vodního útvaru z rybářského revíru, který má být nadále tvořen dalším útvarem povrchových vod, a jedná-li se o žádost oprávněnou, zakládá důvod pro změnu rybářského revíru.

Další podmínkou rozhodnou pro vyhlášení rybářského revíru je existence podmínek umožňujících život rybí obsádky včetně předpokladů pro výskyt lososovitých ryb. V případě změny těchto podmínek je namístě změna rybářského revíru v tom smyslu, zda se jedná o rybářský revír pstruhový anebo mimopstruhový. Dále může být důvodem pro změnu rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru například změna výměry vodního útvaru¹³⁹ nebo přehrazení vodního toku.¹⁴⁰

V souladu s § 4 odst. 6 zákona o rybářství může být rybářský revír z uvedených důvodů změněn buď v řízení z moci úřední, nebo v řízení vedeném na základě žádosti uživatele rybářského revíru nebo vlastníka rybníka nebo pozemku, na kterém se nachází uzavřená voda. Na tomto místě je třeba zmínit otázku nastíněnou v části věnované postavení rybářského práva v právním řádu České republiky, kde jsem uvedl, že jsou nastaveny velmi přísné podmínky pro uplatnění vůle vlastníka pozemků pod uzavřenou vodou, které mnohdy změnu rybářského revíru spočívající ve vynětí uzavřené vody až znemožňují. K rozhodnutí o změně rybářského revíru spočívající ve vynětí uzavřené vody je totiž třeba žádosti všech vlastníků pozemků, na nichž se dotčená uzavřená voda nachází. Komukoli, kdo má zájem na tom, aby uzavřená voda součástí rybářského revíru zůstala, tak postačuje vlastnit jakkoli nepatrný podíl takových pozemků a změna rybářského revíru na základě vůle vlastníků dotčených nemovitostí již není možná. Mohou tedy nastat situace, kdy je zcela potlačena vůle většiny, a to jakkoli výrazné. Takový model se jeví velmi diskutabilním a obzvláště po zakotvení přechodného ustanovení § 34 odst. 1 zákona o rybářství přispívá k zakonzervování uzavřených vod v původních rybářských revírech vyhlášených bez přihlídnutí k vůli vlastníků. Tyto rybářské revíry jsou navíc na dobu neurčitou v převážné většině svěřeny do užívání ČRS a MRS, tudíž se jejich vlastníci nemohou podílet na výkonu rybářského práva v nich, jako by tomu bylo v případě, kdyby na nich byly vyhlášeny rybářské revíry podle současné právní úpravy. K posílení vůle většinových vlastníků by se nabízel model obdobný úpravě spoluvlastnictví podle § 1115 a násl. občanského zákoníku. Z příslušných ustanovení lze zmínit zejména § 1122 odst. 1 občanského zákoníku, podle kterého *„podíl vyjadřuje míru účasti každého spoluvlastníka na vytváření společné vůle a na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví věci“*, nebo § 1126 odst. 2 občanského zákoníku, podle kterého

---

¹³⁹ Například z důvodu rozšíření uzavřené vody vzniklé těžbou.

¹⁴⁰ Například vybudování hráze nebo přehradu na vodním toku přináší změnu v podobě zvětšení plochy toku (výměry) v místě vzdutí a také vytvoření překážky pro pohyb ryb, která představuje důvod pro změnu hranic přilehlých rybářských revírů nebo vytvoření zcela nového rybářského revíru z části původního rybářského revíru tak, aby byl zohledněn vznik nově zbudované překážky.

„při rozhodování o společné věci se hlasy spoluvlastníků počítají podle velikosti jejich podílů.“ Obtížnost zajištění všech hlasů se samozřejmě zvyšuje se zvyšujícím se počtem vlastníků pozemků, kdy mnoho uzavřených vod se nachází na pozemcích vlastněných až desítkami vlastníků, u kterých jejich rozdílné zájmy vzájemnou dohodu v zásadě vylučují.¹⁴¹

Lze shrnout, že možnost změny rybářského revíru je s ohledem na neomezenou dobu, na kterou je vyhlášen, žádoucím institutem, který reflektuje potencionální změny ohledně dotčeného útvaru povrchových vod, podmínek pro život ryb a vodních organismů i vůle vlastníků dotčených nemovitostí.

2.3.2. Zrušení rybářského revíru

Důvody pro zrušení rybářského revíru vymezuje zákon o rybářství ještě stručněji a úžeji než důvody pro změnu rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru. Z moci úřední může příslušný orgán státní správy rybářství zrušit rybářský revír pouze, poklesne-li výměra souvislé vodní plochy pod 500 m² nebo zaniknou podmínky pro chov anebo život ryb.¹⁴² V obou případech se jedná o objektivní skutečnosti, které se vážou k předmětnému útvaru povrchových vod. Kromě těchto důvodů může být rybářský revír zrušen ještě na základě žádosti vlastníka rybníka nebo pozemku, na kterém se nachází uzavřená voda. Tento postup je ovšem samozřejmě možný pouze v případě rybářských revírů vyhlášených na rybníce nebo uzavřené vodě. Pokud jde o uzavřenou vodu, je třeba i v tomto případě projevu vůle všech vlastníků všech pozemků, na kterých se uzavřená voda nachází, neboť ustanovení § 4 odst. 7 písm. b) zákona o rybářství, které vymezuje osoby oprávněné k podání žádosti o zrušení rybářského revíru, odkazuje na ustanovení upravující osoby oprávněné k podání žádosti o vyhlášení rybářského revíru, kde je tento požadavek zakotven.¹⁴³

V případě rybářských revírů vyhlášených na vodním toku nepřipadá žádost v úvahu a jedinými důvody pro jejich zrušení jsou pokles výměry pod minimální hranici nebo zánik podmínek pro chov anebo život ryb. V zásadě tak není možné jednou vyhlášený rybářský revír zrušit, ledaže zanikne tok samotný, anebo se stane neobyvatelným pro ryby. Orgány státní správy rybářství tak podle současné právní úpravy nemohou provést například revizi rozdělení určitého toku na jednotlivé rybářské revíry, a to bez ohledu na případnou změnu podmínek pro chov

---

¹⁴¹ Jako příklad lze uvést vodní plochu „Oplatil I“ v katastrálním území Stěblová v okrese Pardubice, pod kterou se podle veřejně dostupných dat katastru nemovitostí nachází například parcela, která je (ke dni 21. 2. 2021) ve spoluvlastnictví 21 osob, přičemž uvedená vodní plocha se kromě této parcely rozkládá na (vizuálním odhadem) desítkách dalších parcel ve vlastnictví různých osob.

¹⁴² Viz § 4 odst. 7 písm. a) zákona o rybářství.

¹⁴³ K tomuto závěru dospěl i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 1 As 50/2010-96 ze dne 5. 10. 2011, zejména body 22 až 31 odůvodnění.

a podporu života ryb nebo jiné důvody. Jistě by stálo za úvahu, zda orgánům státní správy takovou kompetenci nesvěřit, jelikož v mnoha případech letité rozdělení vodních toků na jednotlivé úseky (rybářské revíry) nemusí vždy odrážet současný stav příslušných toků.

V souvislosti s rybářskými revíry vyhlášenými podle předešlé právní úpravy, které se skládají i z více uzavřených vod nebo rybníků, je třeba také dovodit, že pro zrušení rybářského revíru je potřebná žádost všech vlastníků pozemků pod všemi uzavřenými vodami, resp. vlastníků všech rybníků. V případě žádosti pouze vlastníků pozemků, na nichž se nachází jedna z uzavřených vod nebo vlastníka jednoho rybníka připadá v úvahu pouze změna rybářského revíru, kdy na zbytku vodních ploch bude rybářský revír nadále existovat, a tedy nemůžeme hovořit o „zrušení“ rybářského revíru.¹⁴⁴ Nezbytnost využití institutu změny rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru je v takovém případě patrná též z potřeby upravit současně s vynětím vodní plochy i další údaje obsažené v rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru, tj. potřeby provést širší změnu rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru (např. změna výměry nebo popisu rybářského revíru).

2.4. Chráněná rybí oblast

Důležitým institutem souvisejícím s rybářským revírem je chráněná rybí oblast. Chráněná rybí oblast je vymezená část rybářského revíru, „v níž je výkon rybářského práva omezen, popřípadě vyloučen za účelem vytvoření podmínek pro chov a ochranu ryb nebo pěstování a reprodukci vodních organismů“.¹⁴⁵ Účel stanovený uvedenou definicí (chov a ochrana ryb) je stanoven velmi obecně. Budeme-li hovořit o možných konkrétních cílech vyhlášení chráněné rybí oblasti, může být vyhlášena s cílem „sloužit jako rezervoár generačních ryb (zejména lososovitých) pro potřeby provádění jejich umělého výtěru za účelem získávání potomstva nebo k jejich ochraně pro přirozené rozmnožování. Chráněné rybí oblasti bývají též vyhlášovány na území národních parků, v místech výskytu chráněných organismů, v těsné blízkosti státních hranic a zejména pak na vodárenských nádržích.“¹⁴⁶ S ohledem na uvedené příklady lze dospět k závěru, že hlavní omezení výkonu rybářského práva by mělo spočívat ve vyloučení přisvojování si ryb nebo vodních organismů, které jsou předmětem ochrany v dané chráněné rybí oblasti tak, aby byl zajištěn výskyt generačních ryb, tj. pohlavně dospělých jedinců.¹⁴⁷ Ryby nebo vodní organismy, které mají být předmětem ochrany, určuje v rozhodnutí o vyhlášení chráněné rybí

¹⁴⁴ Tento přístup zaujímá také Ministerstvo zemědělství v rámci své rozhodovací praxe, viz např. rozhodnutí o odvolání č. j. 22309/2020-MZE-16231 ze dne 5. 5. 2020.

¹⁴⁵ Viz § 2 písm. k) zákona o rybářství.

¹⁴⁶ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 205.

¹⁴⁷ Viz POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112. s. 362.

oblasti příslušný orgán státní správy, přičemž se k této otázce, stejně jako k samotné otázce vyhlášení chráněné rybí oblasti, vyjadřuje také uživatel rybářského revíru.¹⁴⁸ Takto vymezenému okruhu druhů stanoví příslušný správní orgán ve svém rozhodnutí zdroje a způsob jejich vysazování a podmínky jejich chovu a lovu¹⁴⁹, tj. zejména maximální a minimální počty vysazovaných druhů ryb a vodních organismů, jejich věkové kategorie, termíny vysazování a chovné cykly.¹⁵⁰ Maximálními a minimálními počty vysazovaných druhů ryb se přitom zřejmě myslí počty jedinců vysazovaných druhů.¹⁵¹ V souvislosti s konkrétním účelem, pro který je chráněná rybí oblast vyhlášována, a konkrétními podmínkami v dotčeném rybářském revíru, se nemusí omezení vztahovat pouze k vymezeným chráněným druhům, ale je možné omezit nebo dokonce úplně zakázat lov ryb nebo vodních organismů všech druhů.¹⁵² V rámci chráněné rybí oblasti tak ve svém důsledku dochází k potlačení dvou základních prvků výkonu rybářského práva podle legální definice uvedené v § 2 písm. f) zákona o rybářství (lov a přisvojování si ryb) ve prospěch zbývajících prvků (plánovitý chov a ochrana ryb). Z uvedených důvodů jsou chráněné rybí oblasti důležitým prvkem, který přispívá k obnově rybích populací ve volných vodách.

Chráněná rybí oblast jako nástroj zakotvený zákonem o rybářství není samozřejmě v právním řádu České republiky jediným nástrojem ochrany druhů ryb a jejich jednotlivých populací, neboť i na ryby dopadá obecná ochrana živočichů podle § 5 ZOPK, kdy *„všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchytem, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí.“*¹⁵³ Jedná se o generální preventivní povinnost platnou pro každého a vycházející z omezení podle článku 35 odst. 3 Listiny.^{154, 155} Ostatně obecná ochrana ryb je i nedílnou složkou výkonu rybářského práva¹⁵⁶ a tedy součástí rybářského hospodaření v rybářském revíru. K zajištění bezproblémové existence jednotlivých populací, jejichž existence je ohrožena například v důsledku fragmentace říční sítě způsobené budováním příčných staveb

---

¹⁴⁸ Viz § 5 odst. 1 zákona o rybářství.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Viz § 4 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

¹⁵¹ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 27.

¹⁵² Viz § 5 odst. 2 zákona o rybářství.

¹⁵³ Viz § 5 odst. 1 ZOPK.

¹⁵⁴ Podle článku 35 odst. 3 Listiny při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

¹⁵⁵ STEJSKAL, V. *Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. s. 51.

¹⁵⁶ Viz § 2 písm. f) zákona o rybářství.

nebo napřimováním koryt,¹⁵⁷ může uživatel rybářského revíru přispět například (v mezích stanoveného postupu zarybňování) vhodně zvoleným množstvím a věkovou kategorií vysazovaných ryb nebo regulací počtu vydávaných povolenek k lovu, případně omezením množství prisvojovaných si ryb v rámci bližších podmínek výkonu rybářského práva (dále také „bližší podmínky“) stanovených podle § 13 odst. 9 zákona o rybářství.¹⁵⁸

U druhů ryb a vodních organismů, které jsou považovány za ohrožené, vzácné nebo vědecky či kulturně velmi významné, nastupuje také zvláštní ochrana podle § 48 a násl. ZOPK, přičemž podle stupně ohrožení se chráněné druhy dělí na kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené.¹⁵⁹ Seznam těchto druhů a stupeň jejich ohrožení je stanoven vyhláškou Ministerstva životního prostředí¹⁶⁰, kdy „výběr je založen na přísných a mezinárodně uznávaných přírodovědeckých kritériích, opřený o relevantní objektivní vědecká data. Přitom se ministerstvo může inspirovat i v tzv. Červených seznamech ohrožených druhů a jejich rozšířených verzích, červených knihách, které sestavuje respektovaná mezinárodní nevládní vědecká organizace IUCN Světový svaz ochrany přírody.“¹⁶¹ V současné době je na seznamu stanoveném Ministerstvem životního prostředí šest kriticky ohrožených druhů¹⁶², čtyři silně ohrožené druhy¹⁶³ a deset ohrožených druhů¹⁶⁴ ryb a kruhoústých. U zvláště chráněných živočichů dochází kromě ochrany jedinců, kdy je zakázáno škodlivě zasahovat do jejich vývoje, zejména je chytat, chovat v zajetí, zraňovat nebo usmrcovat je nebo je držet atd.¹⁶⁵, také k ochraně jimi užívaných sídel a biotopů.¹⁶⁶ Uvedené se samozřejmě promítá i do úpravy rybářství, konkrétně do úpravy lovu ryb, v rámci které je zakotvena povinnost, že ryby ulovené v rybářském revíru, které jsou chráněné podle jiných právních předpisů (přičemž je odkazováno právě na ZOPK), musí být šetrně vráceny zpět do rybářského revíru, v němž byly uloveny.¹⁶⁷

Ustanovení § 16 odst. 1 vyhlášky č. 395/1992 Sb. stanovuje, že „základem ochrany živočichů je komplexní ochrana jejich stanovišť“. Toto ustanovení představuje propojení druhové

---

¹⁵⁷ STEJSKAL, V. *op. cit.* 155. s. 49.

¹⁵⁸ Problematice bližších podmínek se budu blíže věnovat v části věnované hospodaření v rybářském revíru.

¹⁵⁹ Viz § 48 odst. 1 a 2 ZOPK.

¹⁶⁰ Na základě zmocnění v § 48 odst. 3 ZOPK. Seznam je stanoven v příloze č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 395/1992 Sb.“).

¹⁶¹ STEJSKAL, V. *op. cit.* 155. s. 290.

¹⁶² Drsek menší (*Zingel streber*), drsek větší (*Zingel zingel*), hrouzek Kesslerův (*Gobio kessleri*), mihule potoční (*Lampetra planeri*), mihule ukrajinská (*Eudontomyzon mariae*) a sekavčík horský (*Sabanejewia aurata*).

¹⁶³ Ježdík dunajský (*Gymnocephalus baloni*), ostrucha křivočará (*Pelecus cultratus*), ouklejka pruhovaná (*Alburnoides bipunctatus*) a sekavec písečný (*Cobitis taenia*).

¹⁶⁴ Například cejn perleťový (*Abramis sapa*), vranka obecná (*Cottus gobio*) nebo vranka pruhoploutvá (*Cottus poecilopus*).

¹⁶⁵ Viz § 50 odst. 2 ZOPK.

¹⁶⁶ Viz § 50 odst. 1 ZOPK.

¹⁶⁷ Viz § 15 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 197/2004 Sb.

a územní ochrany životního prostředí¹⁶⁸, které je ostatně v jisté míře představováno i rozebíraným institutem chráněné rybí oblasti, v níž je také chráněno stanoviště (v tomto případě vymezené rybářským revírem nebo jeho částí) za účelem ochrany jednotlivých druhů ryb, byť v tomto případě se zpravidla nejedná o zvláště chráněné druhy, ale o „běžné“ druhy vyskytující se v daném rybářském revíru. Významným příkladem tohoto vztahu je také soustava chráněných území NATURA 2000.¹⁶⁹ Předmětem ochrany v těchto územích je zhruba 2000 druhů rostlin a živočichů (z toho 13 druhů ryb a mihulovců žijících na území České republiky¹⁷⁰) a 230 typů přírodních stanovišť.¹⁷¹ Pokud jde o územní ochranu životního prostředí v České republice, budu se jí dále věnovat v souvislosti s hospodařením v rybářském revíru, resp. v souvislosti s jejím vlivem na takové hospodaření. Vráťm-li se k ochraně druhové, je pro úplnost potřeba zmínit ještě ochranu na mezinárodní úrovni, na které byly za tímto účelem přijaty mnohé mezinárodní úmluvy a dohody. Příkladem lze uvést Bernskou úmluvu, jejímž cílem je ochrana planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a jejich stanovišť, a to zejména těch, jejichž ochrana vyžaduje spolupráci několika států¹⁷², Úmluvu CITES, jejímž cílem je regulace obchodu s ohroženými druhy¹⁷³, nebo Úmluva o biologické rozmanitosti¹⁷⁴, jejímiž cíli jsou mimo jiné ochrana biodiverzity nebo trvale udržitelný způsob využívání jejich složek¹⁷⁵.

Regulace obchodu s ohroženými druhy je pro území EU vedle úmluvy CITES konkretizována nařízením Rady (ES) č. 338/97 a na národní úrovni zákonem č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obchodování s ohroženými druhy“). Pro účely této práce k uvedenému uvádím, že regulace dopadá i na některé druhy ryb, přičemž pro Českou republiku je významné zejména zařazení úhoře říčního do přílohy B citovaného nařízení Rady.

---

¹⁶⁸ ZOPK je vystaven na principu, že „ochranu druhovou nelze zajistit bez zachování, ochrany a péče o vhodné biotopy a celé přírodní ekosystémy.“ Viz STEJSKAL, V. *Vývojové tendence právní úpravy ochrany přírody*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2012. s. 158.

¹⁶⁹ NATURA 2000 je soustava chráněných území vytvářená podle pravidel stanovených směrnicí o ptácích a směrnicí o stanovištích.

¹⁷⁰ Český rybářský svaz, z. s., *NATURA 2000 a rybářství*. [online]. ČRS [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: https://www.rybsvaz.cz/print.php?page=rada/hosp_odd/natura_2000.

¹⁷¹ *Co je natura 2000?* [online]. Ministerstvo životního prostředí [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/natura_definice/\\$FILE/ODOIMZ-Natura2000-20200224.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/natura_definice/$FILE/ODOIMZ-Natura2000-20200224.pdf). s. 2.

¹⁷² Viz článek I Bernské úmluvy.

¹⁷³ Reguluje se obchod s exempláři stanovených druhů, přičemž exemplářem je jedinec živý nebo mrtvý, jeho rozpoznatelná část nebo výrobek z nich. Viz článek I písm. a) a b) CITES.

¹⁷⁴ Vyhlášena sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 134/1999 Sb.

¹⁷⁵ Článek I Úmluvy o biologické rozmanitosti.

K institutu chráněné rybí oblasti, je třeba doplnit ještě úpravu stanovení a vyznačení jejích hranic, které se v přírodě vyznačují obdobným způsobem jako hranice rybářského revíru, tj. aby byly v terénu zřetelné,¹⁷⁶ a označují se tabulkou s pojmenováním chráněné rybí oblasti umístěnou na začátku a na konci chráněné rybí oblasti, a to na obou březích vodního toku.¹⁷⁷ Za vhodné je odbornou veřejností považováno též označení na dalších místech, „zejména na březích u významných přístupových komunikací vedoucích k revíru.“¹⁷⁸ Takovým označením by měla být zajištěna dostatečná povědomost rybářů o tom, v jakém rybářském revíru se nacházejí a předchází se tak možným sporům.

Shrnutí

Rybářským revírem je útvar povrchových vod, tj. vodní tok, uzavřená voda nebo rybník, nebo jeho část vyhlášený orgánem státní správy pro účely výkonu rybářského práva, které nelze jinde než v rybářském revíru vykonávat. Správné rozlišení jednotlivých typů útvarů povrchových vod je pro účely řízení podle zákona o rybářství zásadním předpokladem, neboť zákon o rybářství upravuje pro jednotlivé typy různé procesní postupy.

V případě rybářského revíru vyhlášeného na vodním toku se vychází z předpokladu, že vodní tok jsou pouze vody a nikoli pozemky tvořící koryto vodního toku. Z tohoto důvodu se existence takového rybářského revíru neodvíjí od vůle vlastníků pozemků, na kterých je koryto vodního toku, ale je vyhlášen z moci úřední orgánem státní správy rybářství. Naopak v případě rybářských revírů vyhlášených na uzavřených vodách a rybnících je zákonem o rybářství významně zohledněna vůle vlastníků rybníků a pozemků, na kterých se uzavřená voda nachází. Z těchto důvodů je třeba (podle okolností) pečlivě posuzovat, kdy je vodní dílo rybníkem a kdy nádrž na vodním toku, která je pro účely zákona o rybářství považována za pouhou součást vodního toku, nebo posuzovat, zda existuje nebo neexistuje volné spojení uzavřeného útvaru povrchových vod s vodním tokem nebo jiným útvarem, a tedy zda se jedná nebo nejedná o uzavřenou vodu ve smyslu zákona o rybářství. V rámci správní a soudní praxe je problematické zejména vzájemné rozlišení rybníka a nádrže na vodním toku. Mnohdy totiž rozdíl spočívá například jen v určení hlavního využití vodního díla v rámci vodoprávní dokumentace nebo v posouzení, zda lze nádrž zcela vypustit z důvodu slovení rybí obsádky. Tyto skutečnosti přitom nemusí být zcela jednoznačně patrné, a proto je jim třeba věnovat dostatečnou pozornost.

---

¹⁷⁶ Viz § 3 odst. 2 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

¹⁷⁷ Viz § 3 odst. 3 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

¹⁷⁸ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 206.

Rybářský revír je vyhlášen s ohledem na typ útvaru povrchových vod v řízení z moci úřední (v případě vodních toků) nebo v řízení o žádosti (v případě uzavřené vody a rybníka). Z těchto důvodů není možné vyhlásit rybářský revír na více vodních útvarech různého typu (např. na uzavřené vodě a vodním toku). Vyhlášení rybářského revíru na více vodních útvarech stejného typu je sporné, ale podle ustálené správní praxe možné. Při vyhlášení rybářského revíru je třeba zohlednit kromě zájmů vlastníka také podmínky pro chov a podporu života ryb.

Dojde-li ke změně rozhodných podmínek panujících v době vyhlášení rybářského revíru, jako je vůle vlastníka pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda, vůle vlastníka rybníka, nebo ke změně podmínek rozhodných pro chov a podporu života ryb, může příslušný orgán státní správy rybářství z moci úřední nebo na základě žádosti některého z uvedených vlastníků relevantních nemovitostí nebo žádosti uživatele rybářského revíru, změnit rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru.

Jestliže dojde k poklesu výměry rybářského revíru pod zákonem stanovenou mez nebo zaniknou podmínky pro chov ryb nebo podmínky podporující život ryb, anebo o to požádá uvedený vlastník, příslušný orgán rybářský revír zruší. S ohledem na uvedené omezené důvody, pro které lze rybářské revíry měnit nebo rušit, je v současné době velmi omezena možnost revize vyhlášených rybářských revírů, a to zejména na vodních tocích. Není tak například možné snížit počet rybářských revírů, na které se dělí vodní tok, ačkoli takové dělení nemusí být s ohledem na současný stav podmínek pro chov a podporu života ryb ideální. Taková kompetence orgánů státní správy by podle mého názoru byla vhodná a umožňovala by například i pružnější reakci na současné vodohospodářské problémy (sucho, nízký stav vody v některých tocích apod.).

V rámci rybářského revíru nebo jeho části je za účelem ochrany zvolených druhů ryb možné vyhlásit chráněnou rybí oblast. Příslušný orgán státní správy stanoví pro chráněnou rybí oblast podmínky rybářského hospodaření, zejména ohledně vysazování chráněných druhů ryb, a podmínky pro jejich lov, nebo lov v ní omezí nebo zcela zakáže.

Kromě ochrany v rámci chráněné rybí oblasti na ryby dopadá samozřejmě také obecná druhová ochrana a zvláštní ochrana ohrožených druhů podle ZOPK. Zvláštní druhová ochrana podle ZOPK je mimo jiné promítnuta i do povinností stanovených právními předpisy na úseku rybářství, jako je povinnost ulovené jedince zvláště chráněných druhů šetrně a bezodkladně vrátit zpět do rybářského revíru, ve kterém byli uloveni. Příslušné dopady na oblast rybářství mají samozřejmě též závazky České republiky plynoucí z mezinárodních dohod, ke kterým přistoupila a které ratifikovala, a právo Evropské unie.

3. Výkon rybářského práva

Rybářským právem je oprávnění a povinnost plánovitě chovat, chránit, lovit a přisvojovat si ryby a jiné vodní organismy a užívat k tomu v nezbytném rozsahu pobřežní pozemky.¹⁷⁹ Výkonem rybářského práva je potom činnost spočívající v plánovitém chovu, ochraně, lovu a přisvojování si ryb a jiných vodních organismů.¹⁸⁰ Odborná literatura i judikatura se shodují v tom, že rybářské právo v rybářských revírech náleží státu, ačkoli to zákon o rybářství výslovně nestanoví,¹⁸¹ a ten jeho výkon povoluje dalším subjektům, přičemž v případě povolení výkonu rybářského práva na rybníce nebo na uzavřené vodě zohlední zájem vlastníka rybníka nebo pozemků, na kterých se uzavřená voda nachází, obdobně jako tomu je při vyhlášení rybářských revírů.¹⁸² Výkon rybářského práva je s ohledem na jednotlivá ustanovení zákona o rybářství souborem činností, které vykonávají kromě uživatele rybářského revíru také další osoby, a to jednotlivé lovicí osoby (rybáři). Činností vykonávanou výlučně uživatelem rybářského revíru je rybářské hospodaření, tj. vysazování ryb tak, aby bylo zajištěno setrvání skladby rybiho společenstva a jeho rovnováha¹⁸³, případně jejich odlov a regulace. S ohledem na to, že samotný lov ryb vykonávají zpravidla osoby odlišné od osoby uživatele rybářského revíru (rybáři mající povolenku k lovu pro daný rybářský revír), spočívá v tomto směru úloha uživatele rybářského revíru ve vydání přiměřeného počtu povolenek k lovu a ve správném nastavení bližších podmínek výkonu rybářského práva tak, že v nich zohlední potřeby rybiho společenstva a konkrétní podmínky v daném rybářském revíru. Bližší podmínky by potom měly sloužit též jako regulační nástroj vůči lovicím osobám tak, aby byla plněna další složka výkonu rybářského práva, kterou je ochrana ryb. V tomto směru může uživatel rybářského revíru nastavit například doby hájení jednotlivých vybraných druhů ryb nebo jejich nejmenší lovné míry přísněji, než stanoví vyhláška č. 197/2004 Sb. V jednotlivých rybářských revírech mohou totiž panovat takové přírodní podmínky, že minimální ochrana nastavená zákonem o rybářství a jeho prováděcí vyhláškou nemusí být pro vyskytující se populace ryb dostatečná natolik, aby nebyl jejich výskyt v takovém prostředí nepřiměřeně ohrožen ze strany rybářů. Pro potřeby naplnění obou zmíněných úloh (chov a ochrana ryb) může být, jak již bylo řečeno, vyhlášena v rybářském revíru chráněná rybí oblast,

---

¹⁷⁹ V minulosti bylo rybářské právo považováno za panovnický regál. Někdy bylo spolu s některými dalšími právy (mysliveckým, autorským apod.) řazeno do zvláštní kategorie práv, které není možné zařadit do obvyklých kategorií práv, a v dnešní době je někdy označováno za právo věcné nebo kvazivlastnické (viz PSUTKA, J. *op. cit.* 108. s. 196).

¹⁸⁰ Viz legální definice výkonu rybářského práva v § 2 písm. f) zákona o rybářství.

¹⁸¹ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 45; rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 A 27/2015-43 ze dne 26. 6. 2018.

¹⁸² Viz § 9 odst. 1 zákona o rybářství.

¹⁸³ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 40.

v níž může být nastaven přísnější režim hospodaření s jednotlivými druhy ryb (stanovením zdroje a způsobu vysazování) a potlačeny činnosti spočívající v lovu a přisvojování si ryb.

Pokud jde o lov, může tuto činnost vykonávat v mezích stanovených právními předpisy uživatel rybářského revíru (například z důvodu chovu, tj. například odlovem generačních ryb) nebo osoby, které k tomu uživatel rybářského revíru oprávnil tím, že jim vydal povolenku k lovu platnou v daném rybářském revíru. Takovým osobám náleží současně i právo přisvojit si (v souladu s právními předpisy) ulovenou rybu, kdy přisvojením nabývá tato osoba k ulovené rybě vlastnictví. Jedná se o důsledek přístupu, podle kterého ryba v rybářském revíru je až do svého ulovení věcí ničí (*res nullius*), resp. v terminologii občanského zákoníku divokým zvířetem bez pána¹⁸⁴, které si může přivlastnit (zajmout) každý, nebrání-li tomu zákon nebo právo jiného na přivlastnění věci.¹⁸⁵ V případě volně žijících zvířat včetně ryb obecně platí, že jsou z vlastnictví vyloučeny, avšak v některých případech lze takové vlastnictví nabýt, upravuje-li zákon právo přisvojení si zvířete.¹⁸⁶ Zákon o rybářství takové právo v případě ryb v rybářských revírech zakotvuje a současně upravuje podmínky, za kterých je přisvojení možné. V případě volně žijících ryb tak platí, že jejich vlastnictví je na základě úpravy obsažené v zákoně o rybářství možné nabýt.¹⁸⁷

Výkon rybářského práva je možné provozovat pouze ve vyhlášeném rybářském revíru¹⁸⁸, a může jej provozovat pouze osoba (uživatel rybářského revíru), které byl povolen příslušným orgánem státní správy, přičemž ten jej povolí na dobu 10 let.¹⁸⁹ Již jsem uváděl, že časově omezený

---

¹⁸⁴ Ryby žijící v rybářském revíru jsou věci ničí (*res nullius*), resp. v souladu s § 1046 občanského zákoníku divoké zvíře bez pána do té doby, dokud žijí na svobodě, a to s přihlédnutím k § 1049 občanského zákoníku, podle kterého ryba není bez pána, pokud se jedná o rybu v rybníku nebo podobném zařízení, které není veřejným statkem. Zákonodárce zde vymezil konkrétní skutečnost, při jejímž naplnění ryba bez pána není, v ostatních případech lze mít za to, že bez pána je. Z pohledu veřejnoprávních předpisů, lze ryby v rybářských revírech podřadit pod pojem „volně žijící zvíře“ ve smyslu § 3 písm. a) a b) zákona na ochranu zvířat proti týrání, tj. každý živý obratlovec kromě člověka, patřící k druhu, jehož populace se udržuje v přírodě samovolně, a to i v případě jeho chovu v zajetí, nebo pojem (volně žijící) „živočich“ ve smyslu ZOPK a dalších předpisů, který je širší než pojem zvíře, neboť nezahrnuje jen obratlovce, ale celou živočišnou říši (viz MÜLLEROVÁ, H. *Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník. České právo životního prostředí*. Praha: Česká společnost pro právo životního prostředí, 2014, roč. XIV, č. 35, s. 11). Pokud jde o vzájemný vztah veřejnoprávního a soukromoprávního pojetí pojmu „zvíře“, je pojem zvíře v občanském zákoníku širší než v zákoně na ochranu zvířat proti týrání, neboť zahrnuje také bezobratlé, kteří jsou schopni cítit bolest nebo stres (MÜLLEROVÁ, H. *op. cit.* 184, s. 13). To, že se v případě volně žijících ryb (tj. včetně ryb v rybářských revírech) jedná o věc ničí, dovodila i soudní praxe (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 25 Cdo 540/2003). Oproti tomu ryba v rybníce nebo jiném rybochovném zařízení chovaná v rámci rybníkářství není zvířetem bez pána, resp. je předmětem vlastnictví. Takové ryby jsou chovány za účelem produkce živočišných produktů, případně pro další hospodářské nebo podnikatelské účely a jsou považovány též za hospodářská zvířata (viz § 3 písm. d) zákona na ochranu zvířat proti týrání).

¹⁸⁵ Viz § 1045 odst. 1 občanského zákoníku.

¹⁸⁶ MÜLLEROVÁ, H. *op. cit.* 184, s. 19.

¹⁸⁷ ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. et. al. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, s. 143.

¹⁸⁸ Viz § 6 odst. 1 zákona o rybářství.

¹⁸⁹ Viz § 6 odst. 2 zákona o rybářství.

výkon rybářského práva je povolován v rybářských revírech vyhlášených podle zákona o rybářství. V rybářských revírech vyhlášených podle předešlé právní úpravy, ve kterých vykonává na základě přechodného ustanovení § 34 odst. 2 zákona o rybářství rybářské právo uživatel, který jej vykonával před účinností zákona o rybářství, toto omezení neplatí a povolení výkonu rybářského práva (resp. podle předešlé právní úpravy jeho přenechání) je časově neomezené.

Kromě této „obecné“ úpravy výkonu rybářského práva, upravuje zákon o rybářství také výkon rybářského práva v hraničních vodách. Pro tyto vody je třeba při povolení výkonu rybářského práva a při jeho samotném výkonu zohlednit úpravu obsaženou v mezinárodních smlouvách o hraničních vodách, přičemž pokud taková smlouva výkon rybářského práva neupravuje, uplatňuje se zákon o rybářství.¹⁹⁰

Ovšem pokud jde o režim na českých hraničních tocích aktuální mezinárodní smlouvy o státních hranicích¹⁹¹ ani smlouvy o spolupráci na hraničních vodách¹⁹² zvláštní ustanovení ohledně rybářství neupravují a například Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství obsahuje ustanovení, které výslovně stanoví, že otázky rybného hospodářství neřeší.¹⁹³ Jinak tomu je ovšem v případě prvorepublikových mezinárodních smluv, u nichž je spornou otázkou, zda nejsou i přes svou zjevnou zastaralost stále platné. Například Smlouva mezi tehdejšími Československem a Rakouskem o úpravě právních poměrů na státní hranici ze dne 12. 12. 1928 vyhlášená pod č. 139/1930 Sb.¹⁹⁴, která je podle přehledu právních předpisů o státních hranicích České republiky ke dni 1. 7. 2018 zveřejněného Ministerstvem vnitra¹⁹⁵ stále platná (mimo ustanovení zrušených pozdější mezinárodní smlouvou s Rakouskem¹⁹⁶, mezi kterými ovšem není hlava IV. řešící úpravu rybolovu v hraničních vodách), obsahuje v uvedené hlavě IV. podmínky výkonu

---

¹⁹⁰ Viz § 7 zákona o rybářství.

¹⁹¹ Např. Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o společných státních hranicích ze dne 26. 6. 1975 vyhlášená pod č. 95/1975 Sb. ve znění pozdějších smluv.

¹⁹² Např. Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství ze dne 12. 12. 1995 vyhlášená pod č. 66/1998 Sb. nebo Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách ze dne 16. 12. 1999 vyhlášené pod č. 7/2000 Sb. m. s.

¹⁹³ Viz článek 3 odst. 2. Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství ze dne 12. 12. 1995.

¹⁹⁴ Smlouva mezi Republikou československou a Republikou rakouskou o úpravě právních poměrů na státní hranici popsané v čl. 27, bod 6 mírové smlouvy mezi mocnostmi spojenými a sdruženými Rakouskem, podepsané v St. Germain en Laye dne 10. září 1919, (Hraniční statut) Praha, 12. prosince 1928, vyhlášená pod č. 139/1930 Sb.

¹⁹⁵ MIKEŠ, P. *Přehled právních předpisů o státních hranicích České republiky (podle stavu k 1. červenci 2018)* [online]. Ministerstvo vnitra: ©2018 [cit. 2020-07-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statni-hranice.aspx>. s. 83. Jako platná je vedena i v databázi Evidence mezinárodních smluv na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí.

¹⁹⁶ Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o společných státních hranicích ze dne 26. 6. 1975 vyhlášená pod č. 95/1975 Sb. ve znění pozdějších smluv, článek 48.

rybářského práva v hraničních vodách. Obdobně je v databázi Evidence mezinárodních smluv¹⁹⁷ vedena i Smlouva mezi republikou Československou a republikou Polskou o rybolovu a ochraně ryb v hraničních vodách a ve vodách jejich povodí ze dne 18. 2. 1928 vyhlášené pod č. 109/1931 Sb. Platnost těchto mezinárodních smluv v současné době by měla závažné následky z pohledu výkonu rybářského práva v hraničních vodách tvořících hranici s dotčenými státy. V prvé řadě je zřejmé, že uvedené smlouvy, jsou-li stále platné, mají v souladu s článkem 10 Ústavy přednost před zákonem, neboť se jedná o smlouvy, které jsou vyhlášené, k jejichž ratifikaci dal souhlas parlament a kterými je Česká republika vázána. V takovém případě podle uvedeného článku Ústavy platí, že „*stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.*“ V hraničních vodách by se tak musel uplatňovat režim v některých ohledech odlišný od úpravy zákona o rybářství i vyhlášky č. 197/2004 Sb. Například podle obou smluvních dokumentů je možné lovit ryby pouze od východu slunce do západu slunce¹⁹⁸, což vůbec neodpovídá současné úpravě denních dob lovu ryb¹⁹⁹, nebo je třeba, aby rybářský lístek byl opatřen „podobenkou“²⁰⁰. Naopak například v případě nastavení nejmenších lovných měr je současná úprava stejná nebo již přísnější, než požaduje např. Smlouva s Polskem vyhlášená pod č. 109/1931 Sb.²⁰¹, přičemž ta přísnější národní úpravu umožňuje.²⁰²

S ohledem na uvedené se domnívám, že platnost uvedených smluv nebo jejich částí týkajících se lovu ryb v hraničních vodách bude třeba v budoucnu vyjasnit a případně smlouvy aktualizovat nebo vypovědět z důvodu jejich zastaralosti. Pokud by se potvrdilo, že uvedené smlouvy jsou stále platné a k jejich úpravě nebo vypovězení by nedošlo, měla by být do souladu uvedena národní úprava, která například neobsahuje rybářský lístek s fotografií.

Kromě zvláštní úpravy ohledně hraničních vod obsažené přímo v zákoně o rybářství je dále zvláštní úprava výkonu rybářského práva obsažena v ZOPK, a to ve vztahu ke zvláště chráněným územím. Prvním typem zvláště chráněných území, kterým se budu zabývat, jsou národní parky. V národních parcích musí uživatel rybářského revíru postupovat tak, „*aby se udržoval nebo zlepšoval stav ekosystémů národního parku a aby byly zachovány nebo podporovány jejich přirozené ekologické funkce.*“²⁰³ Tato povinnost platí ve všech zónách národního parku. Další

---

¹⁹⁷ Databáze je dostupná na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/vyhledavani_smluv/index.html.

¹⁹⁸ Viz článek 3 písm. a) Smlouvy vyhlášené pod č. 109/1931 Sb. nebo článek 44 odst. 1 Smlouvy vyhlášené pod č. 139/1930 Sb.

¹⁹⁹ Viz § 12 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

²⁰⁰ Viz článek 9 Smlouvy vyhlášené pod č. 109/1931 Sb. nebo článek 47 Smlouvy vyhlášené pod 139/1930 Sb.

²⁰¹ Např. u lososa obecného (*Salmo salar*) je ve Smlouvě stanovena nejmenší lovná míra 50 cm, čemuž odpovídá i úprava v § 11 odst. 2 vyhlášky č. 197/2004 Sb. U pstruha obecného (*Salmo trutta*) požadovala smlouva nejmenší lovnou míru 20 cm, vyhláška č. 197/2004 Sb. ale upravuje 25 cm. U ostatních druhů ryb zmíněných v uvedené Smlouvě (lipan (*Thymallus vulgaris*), ostroretka stěhovavá (*Chondrostoma nasus*) a parma obecná (*Barbus fluviatilis*) je tomu stejně, tedy úprava ve vyhlášce č. 197/2004 Sb. je přísnější.

²⁰² Viz článek 11 Smlouvy vyhlášené pod č. 109/1931 Sb.

²⁰³ Viz § 21 odst. 1 ZOPK.

omezení výkonu rybářského práva předpokládá ZOPK podle typu jednotlivých zón národních parků. V zóně přírodní a v zóně přírodě blízké se neuplatňují ustanovení zákona o rybářství o stanovení způsobu hospodaření a postupu zarybňování²⁰⁴, to znamená, že v těchto zónách se nemusí stanovit povinnost vysazování ryb do rybářských revíru ani možnost hospodářské těžby nebo regulačních odlovů. Rybářské právo by tam tedy mělo být vykonáváno pouze ve vztahu k přirozeně se vyskytujícím populacím ryb. To však pouze tehdy nedojde-li k úplnému zákazu výkonu rybářského práva v určité části nebo na celém území národního parku rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy orgánu ochrany přírody.^{205, 206} Na výkon rybářského práva v národních parcích kromě uvedeného dopadají samozřejmě i relevantní základní ochranné podmínky národních parků upravené v § 16 ZOPK²⁰⁷ jako je zákaz vypouštění živočichů mimo vypouštění na základě schválených záchranných programů nebo vypouštění živočichů vyléčených záchrannými stanicemi.²⁰⁸ Například v Národním Parku Podyjí je rybářské využití (v rámci výkonu rybářského práva) možné na řece Dyji, která je na území národního parku rozdělena do čtyř rybářských revírů, přičemž lov ryb je povolen pouze ve třech z nich, a to navíc pouze ve vymezených úsecích.²⁰⁹ Do uvedených rybářských revírů se vysazují pouze lipan podhorní a pstruh obecný, a to přímo s účelem, aby mohly být předmětem rybolovu.²¹⁰

Pokud se podíváme na ostatní typy zvláště chráněných území, kterými jsou přírodní památky, národní přírodní památky, přírodní rezervace, národní přírodní rezervace a chráněné krajinné oblasti²¹¹, i u těchto můžeme nalézt určitá omezení výkonu rybářského práva. V případě národních přírodních rezervací je podle § 30 ZOPK výkon rybářského práva obecně zakázán a možný je pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody.²¹² V případě přírodní rezervace je výkon rybářského práva možný, ale orgán ochrany přírody jej může podle § 34 odst. 2 ZOPK omezit, pokud je v rozporu s podmínkami ochrany území přírodní rezervace, a to stanovením podmínek, které je třeba při výkonu rybářského práva dodržovat. Toto omezení může být provedeno

---

²⁰⁴ Viz § 21 odst. 2 ZOPK.

²⁰⁵ Viz § 22 odst. 3 ZOPK.

²⁰⁶ Nové vymezení zóny přírodní a klidových zón Národního parku Šumava například přineslo od roku 2020 nová omezení nebo zákaz lovu ryb v některých rybářských revírech v tomto národním parku. Konkrétně již není možné lovit ryby na asi dvou třetinách délky rybářského revíru č. 433 901 Otava 8A (viz *Rybářský revír na území Národního parku Šumava – 433 901 Otava 8A*. [online]. Český rybářský svaz, z. s. Západočeský územní svaz: ©2019 [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://www.crsplzen.cz/inpage/rybarsky-revir-na-uzemi-narodniho-parku-sumava-433-901-otava-8/>).

²⁰⁷ STEJSKAL, V. *op. cit.* 155. s. 142.

²⁰⁸ § 16 odst. 1 písm. i) ZOPK.

²⁰⁹ MACÁT, Z. *Rybářství*. [online]. Správa národního parku Podyjí [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.nppodyji.cz/rybarstvi>.

²¹⁰ *Plán péče o národní park Podyjí a jeho ochranné pásmo 2012-2020*. Znojmo: Správa národního parku Podyjí, 2012. s. 62.

²¹¹ Viz § 14 odst. 2 ZOPK.

²¹² STEJSKAL, V. *op. cit.* 155. s. 165.

zřizovacím předpisem přírodní rezervace, stanovením bližších ochranných podmínek nebo formou rozhodnutí.²¹³ U všech typů zvláště chráněných území je možné řešit výkon rybářského práva v rámci bližších ochranných podmínek²¹⁴, případně také v rámci plánu péče o zvláště chráněné území.²¹⁵

Tolik úvod k samotnému pojmu výkonu rybářského práva, jeho zakotvení v zákoně o rybářství a dalších právních předpisech a jeho některým zákonným mezím. V následujících kapitolách se budu podrobněji věnovat procesu povolení výkonu rybářského práva, změně rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva, odnětí výkonu rybářského práva a jeho zániku. Obsahu výkonu rybářského práva, tj. rybářskému hospodaření a lovu ryb se poté budu věnovat v následující části.

3.1. Povolení výkonu rybářského práva

Vzhledem k tomu, že výkon rybářského práva je spojen výlučně s rybářským revírem, lze i v úpravě procesu jeho povolení nalézt paralely s procesem vyhlášení rybářského revíru. Výkon rybářského práva je povolován v rámci správního řízení o žádosti, a to v případě rybářského revíru vyhlášeného na rybníce nebo na uzavřené vodě (v řízení o žádosti), nebo v rámci výběrového řízení²¹⁶, a to v případě rybářského revíru vyhlášeného na vodním toku nebo na uzavřené vodě (v řízení z moci úřední). Podmínky pro povolení výkonu rybářského práva, procesní podmínky uvedených řízení a náležitosti rozhodnutí upravuje § 6 až 9 a § 11 zákona o rybářství a doplňuje je § 7 vyhlášky č. 197/2004 Sb. Jak již bylo uvedeno, výkon rybářského práva lze povolit pouze v rybářském revíru, a to na 10 let.²¹⁷

V případě rybářského revíru vyhlášeného v řízení o žádosti na rybníce nebo uzavřené vodě²¹⁸ je osobou oprávněnou k podání žádosti o povolení výkonu rybářského práva vlastník rybníka, vlastník pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda, osoba pověřená všemi vlastníky všech pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda, k podání žádosti, nájemce všech pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda, nebo nájemce rybníka.²¹⁹ V případě uzavřené vody

---

²¹³ STEJSKAL, V. *op. cit.* 155. s. 174.

²¹⁴ Například podle bližších ochranných podmínek Chráněné krajinné oblasti Brdy je zakázáno vyhlášovat nové rybářské revíry (viz § 5 odst. 1 písm. e) nařízení vlády č. 292/2015 Sb., o Chráněné krajinné oblasti Brdy); v území Přírodní památky Lom Janičův vrch vyhlášené nařízením Správy Chráněné krajinné oblasti č. 5/2014 ze dne 1. 5. 2014 bližší ochranné podmínky zakazují rybolov bez povolení orgánu ochrany přírody.

²¹⁵ STEJSKAL, V. *op. cit.* 155. s. 142.

²¹⁶ Viz § 9 odst. 2 zákona o rybářství.

²¹⁷ Viz § 6 odst. 1 a 2 zákona o rybářství.

²¹⁸ Tj. postupem podle § 4 odst. 3 písm. a) nebo b) zákona o rybářství.

²¹⁹ Viz § 6 odst. 3 zákona o rybářství.

se příslušný titul opravňující k podání žádosti musí vztahovat ke všem pozemkům (tj. musí pocházet od všech vlastníků pozemků), na kterých se uzavřená voda nachází.²²⁰ Jedná-li se o nájemní vztah²²¹, musí být uzavřen za účelem výkonu rybářského práva²²² a doklad o jeho uzavření je třeba přiložit k žádosti o povolení výkonu rybářského práva.²²³ V případě, že se všichni vlastníci všech pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda neshodnou na osobě, kterou pověří k podání žádosti o povolení výkonu rybářského práva, ani do 30 dnů od doručení výzvy příslušného orgánu státní správy rybnářství, rozhodne tento orgán o povolení výkonu rybářského práva ve výběrovém řízení.²²⁴

Ve výběrovém řízení je o povolení výkonu rybářského práva rozhodováno vždy v případě rybářského revíru vyhlášeného v řízení z moci úřední, tj. v případě rybářského revíru vyhlášeného na vodním toku nebo na uzavřené vodě v případě, kdy se vlastníci pozemků, na kterých se uzavřená voda nachází, nedohodli na podání žádosti o vyhlášení rybářského revíru. V tomto případě je osobou oprávněnou k podání žádosti fyzická osoba, která je občanem České republiky nebo členského státu EU nebo právnická osoba se sídlem v České republice nebo usazená v členském státě EU.²²⁵ Pro rybářské revíry vyhlášené z moci úřední, tj. zejména rybářské revíry na vodních tocích tak zákon o rybnářství teoreticky zakotvil relativně otevřený přístup k výkonu rybářského práva, kdy výběrového řízení se může účastnit každá osoba, která splní zákonem požadované podmínky (náležitosti žádosti podle § 8 odst. 1 zákona o rybnářství), které nejsou nijak restriktivního charakteru. Porovnáme-li uvedený model s modelem zakotveným na Slovensku, kde má organizace rybnářství s ohledem na dřívější společnou právní úpravu v rámci společného státu obdobné charakteristiky jako v České republice, je český model přístupný a otevřený různým subjektům majícím zájem podílet se na výkonu rybářského práva, tj. obhospodařování přírodních zdrojů (ryb). Slovenský zákon upravující rybnářství²²⁶ upravuje zcela opačný přístup, který se v České republice uplatňoval v minulosti, a podle kterého je výkon rybářského práva ve vodních tocích přidělován výslovně Slovenskému rybnářskému svazu²²⁷, případně právnické osobě

---

²²⁰ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 30.

²²¹ K výkladu pojmu „nájemní vztah“ viz pozn. č. 131.

²²² Viz § 6 odst. 3 bod 4. zákona o rybnářství.

²²³ Viz § 8 odst. 5 zákona o rybnářství.

²²⁴ Viz § 6 odst. 4 zákona o rybnářství.

²²⁵ Viz § 6 odst. 3 písm. b) zákona o rybnářství.

²²⁶ Zákon č. 216/2018 Z.z., o rybnářstve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ve znění zákona č. 305/2018 Z.z. (dále jen „slovenský zákon o rybnářství“).

²²⁷ Slovenský rybnářský svaz vznikl v roce 1969 přejmenováním dřívějšího Jednotného rybnářského svazu (viz *Vznik Slovenského rybnářského svazu* [online]. Slovenský rybnářský svaz [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.srzrada.sk/o-nas/vznik-slovenskeho-rybnarskeho-zvazu/>), který existoval samostatně vedle Českého rybnářského svazu znovu teprve od vzniku federace v roce 1968. V období let 1957 až 1968 existoval Československý svaz rybnářů vzniklý sloučením uvedených organizací (viz. ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 18).

spravující státní majetek nebo významné hodnoty (lesy ve vlastnictví státu, majetek ve vojenských obvodech, vodárenské nádrže nebo chráněná území).²²⁸ Nicméně i v České republice je v konečném důsledku vykonáváno rybářské právo ve vodních tocích zejména ČRS a MRS (a jejich pobočnými spolky), a to v důsledku již několikrát zmíněných přechodných ustanovení § 34 odst. 1 a 2 zákona o rybářství.

Žádost o povolení výkonu rybářského práva musí mít v případě obou řízení, tj. řízení o žádosti i výběrového řízení²²⁹ stejné náležitosti, které jsou uvedeny v § 8 odst. 1 zákona o rybářství. V žádosti je třeba uvést označení a číslo rybářského revíru, ve kterém má žadatel zájem vykonávat rybářské právo, navrhnout způsob hospodaření, zhodnotit možnost vzniku ekologických rizik včetně návrhu jejich řešení, navrhnout osoby pro ustanovení do funkcí rybářského hospodáře a jeho zástupce, které splňují předpoklady pro ustanovení do těchto funkcí²³⁰, a uvést jejich osobní údaje.²³¹

Dále musí žádost obligatorně obsahovat identifikaci žadatele, konkrétně jméno, příjmení, trvalý pobyt a podpis v případě fyzické osoby a obchodní firmu nebo název, sídlo, identifikační číslo osoby a osobní údaje statutárního orgánu v případě právnické osoby. Tento požadavek se pro řízení o žádosti zdá jako nadbytečný, neboť povinnost identifikace žadatele je ohledně žádosti, resp. jakéhokoli podání stanovena již obecně správním řádem²³², tedy kromě identifikace statutárního orgánu právnické osoby. Naopak svůj účel tato úprava plní v případě výběrového řízení, neboť pro to je aplikace správního řádu vyloučena.²³³

Další náležitostí žádosti je prokázání bezúhonnosti žadatele, což se ovšem také jeví jako požadavek nadbytečný. Podle § 8 odst. 2 zákona o rybářství totiž ověření bezúhonnosti provádí sám správní orgán až po obdržení žádosti, a to vyžádáním si výpisu z evidence Rejstříku trestů způsobem umožňující dálkový přístup.²³⁴ Podle mého názoru by tak plně postačoval požadavek stanovený § 8 odst. 6 zákona o rybářství, podle kterého lze povolit výkon rybářského práva pouze žadateli, který prokáže mimo jiné svou bezúhonnost a není již nezbytné, aby bylo prokázání bezúhonnosti uvedeno jako náležitost žádosti, když na základě novely § 8 zákona o rybářství,

---

²²⁸ Viz § 4 odst. 3 až 5 slovenského zákona o rybářství.

²²⁹ Zákon o rybářství v případě výběrového řízení užívá pro žádost v některých ustanoveních termín „příhláška“ (např. v § 9 odst. 4).

²³⁰ Předpoklady pro výkon těchto funkcí stanovuje § 6 vyhlášky č. 197/2004 Sb. Funkci rybářského hospodáře se budu více věnovat v části věnované hospodaření v rybářském revíru.

²³¹ Viz § 8 odst. 1 zákona o rybářství.

²³² Náležitosti podání stanovuje § 37 odst. 2 správního řádu; další náležitosti žádosti potom § 45 odst. 1 správního řádu.

²³³ Viz § 9 odst. 2 zákona o rybářství.

²³⁴ Tento postup byl do zákona o rybářství zakotven novelou provedenou zákonem č. 124/2008 Sb.

kteřou byl vložen současný odstavec 2 tohoto ustanovení, ověřují bezúhonnost žadatele správní orgány v rámci své úřední činnosti.

Žádost musí obsahovat také návrh žadatele na vypořádání se s původním uživatelem rybářského revíru. Tento požadavek přichází v úvahu přirozeně pouze v případě, že v příslušném rybářském revíru již byl dříve povolen výkon rybářského práva (tj. nejedná se o rybářský revír nově vyhlášený) a současně se nejedná o žádost předchozího uživatele rybářského revíru.

Poslední náležitostí vyžadovanou § 8 odst. 1 zákona o rybářství je datum podání žádosti. Datum podání žádosti vyznačuje přirozeně správní orgán ve chvíli, kdy žádost obdrží, neboť podání (včetně žádosti) je učiněno v den, kdy správnímu orgánu dojde²³⁵, a žadatel ho tak nemůže při sepisování žádosti předvídat.

Další podmínky, které musí žadatel splňovat, upravuje již zmíněný § 8 odst. 6 zákona o rybářství. Kromě podmínek plynoucích již z úpravy náležitostí žádosti²³⁶ zakotvuje toto ustanovení, že výkon rybářského práva lze povolit jen osobě, která dosáhla věku 18 let (tato podmínka musí být logicky uplatňována pouze, pokud je žadatel fyzická osoba), je způsobilá zajistit potřebnou úroveň péče o příslušný rybářský revír, zaváže se zpřístupnit rybářský revír dalším držitelům povolenek a zaváže se vypořádat se s původním uživatelem rybářského revíru.

Je otázkou, jakým způsobem má příslušný správní orgán posoudit, zda je žadatel způsobilý zajistit potřebnou úroveň péče o rybářský revír. Zárukou dostatečné péče by mohly být zejména osoby navržené do funkcí rybářského hospodáře a jeho zástupce, u nichž musí být prokázáno odborné vzdělání v oboru rybářství, případně složení příslušné zkoušky ověřující jejich znalosti. Znalosti problematiky chovu ryb a celkové péče o rybářský revír by do jisté míry mohl odrážet i navržený způsob hospodaření nebo předložené zhodnocení možnosti vzniku ekologických rizik. Případně by podle mého názoru mohly být využity skutečnosti známé příslušnému správnímu orgánu z úřední činnosti, pokud konkrétní žadatel například již vykonává rybářské právo v jiném rybářském revíru v jeho správním obvodu. Touto otázkou se zabýval například i Městský soud v Praze, který ve svém rozsudku č. j. 5 A 27/2015-43 ze dne 26. 6. 2018 nejprve negativně vymezil, že nepostačí, pokud žadatel „*ve své přihlášce pouze ocituje obecné pasáže z odborné literatury (ačkoli vhodnost jejich využití soud nikterak nepopírá) nebo dříve vydaných právních aktů, aniž by uvedl, z jakých důvodů tyto plánuje využít pro daný rybářský revír.*“ Následně dodává, že „*žadatel pouze musí osvědčit konkrétní znalosti o předmětném rybářském revíru, rybářské skladbě či*

---

²³⁵ Viz § 37 odst. 5 správního řádu.

²³⁶ Kterými jsou, že žadatel je plně způsobilý k právním úkonům (svéprávný), prokázal bezúhonnost, navrhl způsobilé osoby do funkcí rybářského hospodáře a jeho zástupce, zhodnotil ekologická rizika včetně návrhu jejich řešení, předložil návrh způsobu hospodaření a zavázal se vypořádat s předchozím uživatelem rybářského revíru.

možnosti vzniku ekologických rizik. A zde není vyloučeno, aby vyšel ze zběžně dostupných informací a pramenů, např. z internetu či zkušeností místních rybářů. Jestliže však žalobce ve své přihlášce pouze uvedl, že „rybářské obhospodařování bude prováděno dle platných právních předpisů jako pstruhový revír“, plán zarybnění bez dalšího komentáře převzal z roku 1986, či ve vztahu ke zhodnocení možnosti vzniku ekologických rizik pouze uvedl obecné teze s tím, že následně bude proveden biologický průzkum, neprokázal, že disponuje dostatečnými znalostmi o hospodaření na předmětném rybářském revíru nebo o péči o tento revír. Tyto znalosti by zajisté prokázal tehdy, pokud by více věnoval pozornost konkrétnímu rybářskému revíru, včetně jeho specifik, a na základě těchto informací prokázal znalost skladby rybiho společenstva a chráněných druhů.“ Z citovaného rozsudku potom považuji za účelné odcitovat ještě jednu úvahu, kdy „soud vyzdvihuje, že povolení výkonu rybářského práva nemusí být uděleno každému, kdo formálně splní podmínky obsažené v § 8 odst. 6 zákona o rybářství. Naopak je povinností příslušného rybářského orgánu řádně přezkoumat údaje uvedené žadatelem po obsahové stránce a posoudit, zdali jsou dostačující k naplnění podmínek pro udělení povolení. Pouze tak budou dotčené správní orgány střežit obecné zásady zákona o rybářství (viz § 1 citovaného zákona), jakož i podstatu výkonu rybářského práva, která směřuje v prvé řadě k naplnění ochrany ryb a jiných vodních organismů.“ Jedná se o zásadní úvahu, která dává správním orgánům dostatečný prostor k tomu, aby mohl být v rámci rozhodování co nejefektivněji hájen zájem chráněný státem, spočívající v ochraně ryb a jiných vodních živočichů.

Pokud jde o závazek vypořádat se s předchozím uživatelem rybářského revíru, doplňuje tento požadavek jednu z povinných součástí žádosti, kterou je návrh takového vypořádání. I v případě této podmínky se nabízí otázka, z jakého důvodu je v zákoně obsažena. Není totiž zřejmé, proč by se žadatel měl k vypořádání s předchozím uživatelem rybářského revíru zavázat a ostatně ani proč by měl předkládat návrh vypořádání, když mu současně § 8 odst. 7 zákona o rybářství ukládá, v případě že mu bude výkon rybářského práva povolen, povinnost se s předchozím uživatelem vypořádat, a to v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem, tj. vyhláškou č. 197/2004 Sb. Podle § 5 odst. 1 uvedené vyhlášky „vypořádání spočívá v úhradě té části rybí obsádky rybářského revíru, která byla vytvořena vysazováním násad stanovených v rozhodnutí příslušného rybářského orgánu v posledních třech letech, pokud ryby předcházející uživatel neslovil.“ Citovaná ustanovení zákona i vyhlášky jsou konstruována takovým způsobem, že nepřipouští odchýlný postup vypořádání a podle mého názoru žadatel o povolení výkonu rybářského práva nemůže navrhnout jiný návrh vypořádání, než návrh odpovídající požadavkům stanoveným vyhláškou č. 197/2004 Sb., a nemůže učinit jiný závazek, než odpovídající jeho zákonné povinnosti podle § 8 odst. 7 zákona o rybářství se s předchozím uživatelem vypořádat.

Ohledně druhého požadovaného závazku žadatele, tj. závazku, že zpřístupní rybářský revír dalším držitelům povolenek k lovu, zákon o rybářství naopak žádnou povinnost v tomto smyslu nestanoví a je otázkou, zda by nemělo dojít ke změně úpravy tak, aby místo pouhého prohlášení, neměla být stanovena odpovídající povinnost.²³⁷ Podle mého názoru vychází tento požadavek z konceptu, že rybářské právo patří primárně státu a ten má zájem zpřístupnit lov ryb širokému okruhu osob, což je legitimní cíl. Tím spíše se ovšem mělo podle mého názoru jednat výslovně o povinnost stanovenou zákonem a její neplnění by mělo být postižitelné, například jako přestupek. V současné době se nicméně nejedná o problematickou skutečnost, jelikož ve významné většině rybářských revírů je výkon rybářského práva povolen ČRS a MRS, resp. jejich pobočným spolkům, přičemž vnitřní předpisy těchto spolků vzájemnou platnost povolenek upravují.²³⁸

V případě řízení o žádosti o povolení výkonu rybářského práva v rybářském revíru vyhlášeném podle § 4 odst. 3 písm. a) nebo b) zákona o rybářství, splní-li žadatel (vlastník rybníka, vlastník všech pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda atd.) požadované podmínky, povolí mu výkon rybářského práva příslušný orgán státní správy rybářství svým rozhodnutím.²³⁹ Zákonodárce zde sice zakotvil formu řízení o žádosti²⁴⁰, avšak na základě jednotlivých ustanovení zákona o rybářství a také vyhlášky č. 197/2004 Sb. lze dospět k tomu, že v tomto řízení je dán správnímu orgánu výrazný prostor pro uplatnění správního uvážení, při kterém se může od obsahu žádosti odchýlit. Jak už bylo řečeno, obsahem žádosti je například návrh způsobu hospodaření včetně postupu zarybňování. Správní orgán má přitom povinnost při stanovení způsobu hospodaření a postupu zarybňování zohlednit nejen návrh žadatele, ale také stav současné rybní obsádky (§ 11 odst. 1 písm. b) zákona o rybářství) nebo ekologický charakter rybářského revíru (§ 7 odst. 1 vyhlášky č. 197/2004 Sb.), což může vést k potřebě stanovit tyto skutečnosti odchylně od návrhu obsaženého v žádosti. V případě postupu zarybňování a způsobu hospodaření se přitom jedná bezesporu o nejzásadnější skutečnosti stanovené rozhodnutím o povolení výkonu rybářského práva, neboť jsou to elementární ukazatele, ze kterých vychází hospodaření uživatele rybářského revíru. Nicméně lze předpokládat, že zvolenou formulací, kdy žadatel předkládá pouze návrh, zákonodárce určité omezení dispoziční zásady v tomto aspektu (stanovení postupu zarybňování) zamýšlel, a to zřejmě s cílem, aby bylo možné korigovat nevhodné záměry žadatele, které by

---

²³⁷ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 33.

²³⁸ Takové povolenky jsou vydávány jako tzv. „územní povolenka“, „celosvazová povolenka“ nebo „celorepubliková povolenka“, která platí napříč rybářskými revíry ČRS a MRS.

²³⁹ Viz § 9 odst. 1 zákona o rybářství.

²⁴⁰ V případě řízení vedeného na základě žádosti vymezuje žadatel předmět řízení a v průběhu řízení disponuje předmětem řízení i řízením samotným (viz HENDRYCH, D., et al. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 266).

mohly negativně ovlivnit vodní prostředí a kvalitu rybích společenstev. Takový cíl, lze podle mého názoru považovat za legitimní.

Pro povolení výkonu rybářského práva ve výběrovém řízení s ohledem na vyloučení aplikace správního řádu stanovuje zákon o rybářství vlastní podmínky a procesní postup. Výběrové řízení musí příslušný orgán státní správy rybářství vypsát nejpozději 30 dnů před jeho konáním, přičemž je třeba, aby uvedl podmínky, které je třeba splnit pro povolení výkonu rybářského práva. Vypsání výběrového řízení je současně třeba zveřejnit na úřední desce krajského úřadu, v jehož obvodu se rybářský revír nachází.²⁴¹ Účastníky výběrového řízení jsou osoby, které se do něj přihlásí a správce vodního toku²⁴² (samozřejmě jen je-li výběrové řízení konáno ohledně vodního toku). Výběr osoby, které povolí výkon rybářského práva v rámci výběrového řízení je ponechán na příslušném orgánu státní správy rybářství, přičemž ten však musí zohlednit stanovisko výběrové komise, což je poradní orgán, který musí zřídít každý orgán státní správy rybářství, v jehož kompetenci je řízení o povolení výkonu rybářského práva.²⁴³ Jak z uvedeného vyplývá, úlohou komise je poskytnout toliko stanovisko, které musí příslušný správní orgán zohlednit, ale konečné rozhodnutí je v jeho kompetenci.²⁴⁴ Případné rozhodnutí odchylné se od stanoviska komise musí samozřejmě řádně zdůvodnit, aby bylo přezkoumatelné v řízení o opravném prostředku, případně v rámci soudního přezkumu.

Jako výsledek výběrového řízení zakotvuje zákon o rybářství „oznámení o povolení výkonu rybářského práva“, kterým příslušný správní orgán jednak oznámí všem účastníkům výběrového řízení jeho výsledek, a dále jím současně povolí výkon rybářského práva vybranému žadateli. To, že se jedná o jeden správní akt zahrnující obě skutečnosti (oznámení výsledku řízení a povolení výkonu rybářského práva), lze dovodit z dalších ustanovení zákona o rybářství. Podle § 9 odst. 15 zákona o rybářství zasílá příslušný orgán Ministerstvu zemědělství stejnopis rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva vydaného podle § 9 odst. 1 téhož zákona (tj. v řízení o žádosti) a dále stejnopis oznámení o povolení výkonu rybářského práva vydaného podle § 9 odst. 2 téhož zákona (tj. ve výběrovém řízení), přičemž oba tyto akty staví do obdobného postavení. Dále je tuto skutečnost možné vyvodit z § 9 odst. 11 zákona o rybářství, podle kterého vyrozumí příslušný orgán o podaných námitkách účastníka výběrového řízení, kterému byl výkon rybářského práva povolen. Pokud by se oznámením o výsledku výběrového řízení, proti kterému lze uplatnit jako opravný prostředek zmíněné námitky²⁴⁵, současně nepovolil výkon rybářského

---

²⁴¹ Viz § 9 odst. 3 zákona o rybářství.

²⁴² Viz § 9 odst. 4 zákona o rybářství.

²⁴³ Viz § 9 odst. 5 až 8 zákona o rybářství.

²⁴⁴ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 36.

²⁴⁵ Viz § 9 odst. 10 zákona o rybářství.

práva (ale bylo by například nutné vydat navazující rozhodnutí), výkon rybářského práva by nebyl v okamžiku vydání oznámení ještě nikomu povolen, a tedy by nebylo koho o námitkách vyrozumět. Konečně je třeba upozornit i na skutečnost, že s odlišením výkonu rybářského práva povoleného rozhodnutím v rybářském revíru na rybníce nebo uzavřené vodě (podle § 9 odst. 1 zákona o rybářství) a povoleného oznámením ve výběrovém řízení (podle § 9 odst. 2 zákona o rybářství) počítá i ustanovení § 9 odst. 14 zákona o rybářství, které připouští, že příslušný správní orgán může provést změnu pouze v případě rozhodnutí vydaného podle § 9 odst. 1 zákona o rybářství, tj. rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva v rybářském revíru vyhlášeném na rybníce nebo uzavřené vodě.

Tento koncept považuji za velice nešťastný, a to z několika důvodů. Prvním důvodem je, že pro povolení výkonu rybářského práva volí dva zcela odlišné správní akty, kdy jedním je správní rozhodnutí podle správního řádu a druhým je oznámení vydané podle procesních pravidel stanovených zákonem o rybářství. Přitom v případě uzavřené vody mohou být s ohledem na okolnosti užity oba režimy. Dále je problematické zmíněné vyloučení možnosti změnit oznámení o povolení výkonu rybářského práva, ačkoli je povolován na deset let, což je v případě živých tvorů a dynamického prostředí, kterým vodní toky bezesporu jsou, relativně dlouhá doba. Příslušný správní orgán, na rozdíl od rybářských revírů vyhlášených na uzavřené vodě nebo na rybníce, nemá možnost reagovat například na opravu vodních děl na vodních tocích, snížení průtoku v čase apod. Problematická je i úprava opravného prostředku, kterým jsou námitky. Zákon o rybářství jim totiž nepřiznává odkladný účinek, i když v případě, že je jim vyhověno, dochází ke zrušení výsledku výběrového řízení a vypsání výběrového řízení nového. Rozhodnutím o námitkách tedy původní řízení končí bez výsledku a je zahájeno řízení nové. Takové řízení je přitom s ohledem na veškeré lhůty podle zákona o rybářství relativně zdlouhavé a ukončením původního řízení bez výsledku a vypsáním nového se věc nepřiměřeně prodlužuje. Zákon o rybářství navíc pouze stanovuje, že o námitkách musí být rozhodnuto do 60 dnů od jejich doručení, nestanoví však, jakým způsobem se má v mezidobí chovat osoba, které byl ve výběrovém řízení výkon rybářského práva povolen. Za povšimnutí stojí i skutečnost, že o námitkách rozhoduje v případě, kdy je příslušným orgánem krajský úřad, hejtman daného kraje a nikoli nadřízený orgán, kterým je Ministerstvo zemědělství, kterému přitom přísluší vyřizování odvolání proti rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva.

Proti samotnému konceptu výběrového řízení zejména v případě rybářských revírů na vodních tocích v zásadě nelze nic namítat, avšak podle mého názoru měly být zakotveny dva na sebe navazující kroky, kdy prvním krokem by bylo provedení výběrového řízení a po uplynutí lhůty pro uplatnění námitek (případně po rozhodnutí o nich) by byl výkon rybářského práva vítězi

výběrového řízení povolen rozhodnutím příslušného orgánu. V případě důvodnosti námitek by potom mělo pokračovat původní řízení, ve kterém by měl příslušný orgán znovu věc posoudit a znovu „rozhodnout“. Výkon rybářského práva by tak byl povolen ve všech případech jednotnou formou, která by poskytovala obdobné možnosti (například možnost změny rozhodnutí).

Opodstatnění vyloučení možnosti změny oznámení o povolení výkonu rybářského práva lze spatřit snad v tom, že je žádoucí zachovat postup zarybnování a způsob hospodaření, s jehož návrhem žadatel uspěl ve výběrovém řízení, aby snad nedocházelo ke snaze ovlivnit výběrová řízení návrhy hospodaření, které není udržitelné. Takové návrhy by však měla rozeznat výběrová komise, a ani tento důvod podle mého názoru nevyvažuje potřebu nezbytné reakce ze strany orgánu státní správy na objektivní skutečnosti a podmínky v daném rybářském revíru. Celkový proces by bylo třeba upravit i v dalších detailech, například bych se přikláněl k tomu, aby podání námitek mělo odkladný účinek, aby nemohlo dojít k případným sporům ohledně narychlo vysazené rybí obsádky, nebo aby o námitkách rozhodoval nadřízený správní úřad.

V současné praxi jsou však uvedené problémy pouze okrajovým tématem, neboť na významné většině vodních toků, jsou rybářské revíry vyhlášené podle předešlé právní úpravy, kdy vyhlášení rybářského revíru a povolení výkonu rybářského práva představuje jediný správní akt, který je v rámci správní praxe podle současného ustáleného výkladu možné měnit bez ohledu na to, zda je dotčený rybářský revír vyhlášen na rybníku, uzavřené vodě, vodním toku, nebo kombinaci těchto útvarů, kterou zákon o rybářství z roku 1963 také umožňoval. Dovození možnosti změnit i správní akty vydané podle předešlé právní úpravy a platné na základě přechodného ustanovení § 34 odst. 1 zákona o rybářství bylo přitom zásadní s ohledem na jejich časově neomezenou platnost. Na druhou stranu toto řešení a stav, kdy jsou nové rybářské revíry, ohledně kterých je třeba vést výběrové řízení, vyhlášovány jen zřídka, nevyvíjí podle mého názoru potřebný tlak na případnou novelu zákona o rybářství spočívající v úpravě popsaného procesního postupu.

Lze tedy shrnout, že nastavený model řízení o povolení výkonu rybářského práva vykazuje některé problémy a nejasnosti, zejména nevhodné nastavení procesních pravidel výběrového řízení, pokud jde o řízení o opravném prostředku, nebo o výsledek výběrového řízení, kterým je vydání oznámení o povolení výkonu rybářského práva, které přitom vykazuje znaky správního rozhodnutí, neboť zakládá práva a povinnosti, a které zároveň není možné ani v případě objektivních změn vodního prostředí změnit. Tímto směrem by proto měly směřovat případné úvahy zákonodárce „*de lege ferenda*“.

Obsah rozhodnutí nebo oznámení o povolení výkonu rybářského práva tvoří určení rybářského revíru, ve kterém je výkon rybářského práva povolován, vymezení uživatele

rybářského revíru a stanovení doby, na kterou je výkon rybářského práva povolen. Dále rozhodnutí obsahuje stanovený způsob hospodaření, postup zarybňování podle druhu, počtu a věkových kategorií ryb, maximální počty vydávaných povolenek k lovu a ustanovení rybářského hospodáře a jeho zástupce.²⁴⁶ Při stanovení způsobu hospodaření a postupu zarybňování zohlední správní orgán ekologický charakter rybářského revíru²⁴⁷ a dosavadní skladbu rybí obsádky²⁴⁸ a dbá o její zachování a rozvoj.²⁴⁹ Při stanovení maximálního počtu vydávaných povolenek k lovu musí správní orgán postupovat tak, aby populace ryb, které jsou lovem nejvíce ovlivňovány, nemohly klesnout pod hranici porušení jejich rovnováhy.²⁵⁰ Při stanovení těchto údajů se může správní orgán, má-li zohlednit skutečnosti, o kterých to stanoví zákon, odchýlit od návrhu žadatele, a to v obou typech řízení. Rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva obsahuje samozřejmě také náležitosti podle správního řádu (výrok rozhodnutí, odůvodnění, poučení účastníků).

3.2. Změna rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva a odnětí a zánik výkonu rybářského práva

Ačkoli oproti rybářským revírům, které jsou vyhlášovány na neurčito, je výkon rybářského práva povolován na omezenou dobu 10 let, i v tomto případě zákon o rybářství vymezuje skutečnosti a upravuje podmínky, při jejichž naplnění příslušný orgán státní správy rybářství může provést změnu rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva, případně musí rybářské právo odejmout. Vedle toho vymezuje zákon o rybářství také skutečnosti, které, když nastanou, způsobují přímo zánik výkonu rybářského práva. Stejně jako v případě změny a zrušení rybářského revíru je i úprava změny a odnětí výkonu rybářského práva velice strohá, což přirozeně navodilo otázky, se kterými si musela poradit až rozhodovací praxe.

---

²⁴⁶ Viz § 11 odst. 1 zákona o rybářství.

²⁴⁷ Správní orgán by měl zohlednit charakter rybářského revíru, který ovlivní způsob hospodaření v něm. Rybářské revíry lze pro tyto účely kromě na pstruhové a mimopstruhové dělit také na rybářské revíry vyhlášené v tekoucích nebo stojatých vodách, ty dále na říční a potoční, resp. rybníky, propadliny nebo slepá ramena. Dále je třeba zohlednit, zda má revír sloužit zejména pro účely lovu ryb nebo naopak k jejich odchovu, případně zda v něm je vyhlášena chráněná rybí oblast atp. (viz ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 204-205).

²⁴⁸ Viz § 7 odst. 1 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

²⁴⁹ Viz § 11 odst. 1 písm. b) zákona o rybářství.

²⁵⁰ Viz § 7 odst. 3 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

3.2.1. Změna rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva

Zákon o rybářství v § 9 odst. 14 zakotvuje možnost změny rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva vydaného podle § 9 odst. 1 zákona o rybářství, přičemž jak jsem již uvedl, opomíjí možnost změny oznámení o povolení výkonu rybářského práva vydaného podle § 9 odst. 2 zákona o rybářství. Důsledkem tohoto rozdílného přístupu je, že v případě výkonu rybářského práva v rybářském revíru vyhlášeném na rybníku nebo uzavřené vodě je možné v čase reagovat na skutečnosti nebo události, které mohou ovlivnit rybářské hospodaření v rybářském revíru, jako jsou například změny nastalé ve vodním prostředí, vybudování vodního díla nebo změny aktuální nabídky na trhu s rybí násadou²⁵¹, zatímco v případě výkonu rybářského práva v rybářském revíru vyhlášeném na vodním toku (a v případech neshody vlastníků pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda, i na uzavřené vodě) tato možnost absentuje. V tomto případě je proto nutné po celou dobu, na kterou je výkon rybářského práva povolen, tj. po dobu deseti let, rybářsky hospodařit v mezích stanovených v oznámení o povolení výkonu rybářského práva, a to zřejmě i v případě nastalé objektivní změny poměrů v rybářském revíru.

Ovšem ani pro potřeby změny rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva nezvolil zákonodárce zcela šťastnou formulaci, podle které příslušný rybářský orgán může změnit rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva, „*změní-li se podmínky uvedené v rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva.*“ Komentářová literatura²⁵² vykládá toto ustanovení tak, že připouští změnu rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva v případě, kdy dojde ke změně podmínek pro jeho vydání obdobně jako je tomu v případě změny rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru.

Za podmínky rozhodné pro povolení výkonu rybářského práva je třeba považovat zejména skutečnosti, které musí správní orgán při rozhodování o jeho povolení zohlednit, jako je ekologický charakter rybářského revíru, skladba rybí obsádky, případně samotné prostorové vymezení rybářského revíru nebo jeho případné změny postupem podle § 4 odst. 6 zákona o rybářství a samozřejmě vůle samotného žadatele, neboť řízení o žádosti je v jeho dispozici. Nejčastěji měněným parametrem je zřejmě postup zarybňování, neboť jeho určení ovlivňuje aktuální skladba rybí obsádky, podmínky pro život a rozmnožování ryb, tlak ze strany lovcích osob, změny rybářského revíru (vynětí vodní plochy a s tím spojená změna výměry, nebo změna charakteru z pstruhového na mimopstruhový nebo naopak), mimořádné události apod., což jsou

---

²⁵¹ Násada ryb „jsou mladé ryby určené jako obsádka do rybníků nebo volných vod k dalšímu růstu. V širším významu znamená n. r. všechny ryby určené k vysazování bez ohledu na věk, v užším slova smyslu se za násadu považují ryby ve věku dva až tři roky.“ (Viz POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112, s. 231).

²⁵² ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 38.

okolnosti, které mohou založit důvod ke změně rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva prakticky i každý jednotlivý rok. K úpravě postupu zarybňování (někdy též nesprávně „zarybňovacího plánu“) mohou vést i údaje o úlovcích jako je kusová návratnost, která vyjadřuje podíl počtu ulovených ryb z počtu vysazených ryb, přičemž nízká návratnost může svědčit o nevhodných podmínkách daného rybářského revíru pro sledovaný vysazovaný druh ryb.²⁵³

Z uvedeného je zřejmé, že by mohlo být vhodnější stanovit postup zarybňování nikoli pro celé desetileté období, na které je výkon rybářského práva povolen, ale vždy pro jeden rok, jako je tomu například ve slovenské právní úpravě, kdy podle § 6 odst. 2 slovenského zákona o rybářství vypracovává uživatel rybářského revíru zarybňovací plán a předkládá jej ke schválení příslušnému orgánu vždy do 31. března. Takový zarybňovací plán může lépe odpovídat aktuálním potřebám příslušného rybářského revíru a lépe odrážet mimořádné události, které v rybářském revíru nastaly. V rámci české právní úpravy je tedy naopak třeba v takových situacích změnit, a to i opakovaně, postup zarybňování stanovený v rámci rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva na celé období, na které je výkon rybářského práva povolen.

Za povšimnutí stojí také to, že zákon o rybářství nezakotvuje v tomto případě výslovně možnost podání žádosti a jedná se tedy i s ohledem na dikci ustanovení § 9 odst. 14 zákona o rybářství, podle kterého „*příslušný rybářský orgán může změnit rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva*“, zpravidla o řízení vedené z moci úřední. Uživatel rybářského revíru může v takovém případě uplatnit podnět k provedení takového řízení²⁵⁴, přičemž správní orgán se může od návrhu odchýlit a upravit například zmíněný postup zarybňování podle svého uvážení samozřejmě s tím, že své rozhodnutí náležitě odůvodní, zejména uvede veškeré úvahy, které ho k takovému rozhodnutí vedly. Tento přístup je zajímavý, když vezmeme v úvahu, že změna je možná pouze v případě, kdy byl výkon rybářského práva povolen v řízení o žádosti, byť jak jsem uvedl v příslušné kapitole, je i v tomto řízení zakotven prvek správního uvážení příslušného orgánu. Rozdíl spatřuji v tom, že v případě rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva může správní orgán sice uplatnit svou vůli, nicméně je zcela na vůli žadatele, zda o povolení výkonu rybářského práva má zájem i za podmínek stanovených správním orgánem. V případě, kdy je mu výkon rybářského práva již povolen, musí hospodařit tak, aby nedocházelo k negativnímu vlivu na prostředí a rybí společenstva, a tedy i v mezích případné korekce ze strany orgánu státní správy

---

²⁵³ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 209.

²⁵⁴ Správní orgán se však nemůže spoléhat pouze na podněty ze strany uživatele rybářského revíru, ale je povinen sledovat, v jakých věcech ve sféře jeho působnosti je třeba aktuálně rozhodovat (viz HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 266).

rybářství, který v takto nastaveném systému spoluzodpovídá za to, že bude se svěřenými přírodními zdroji hospodářeno řádně a nebude docházet k jejich znehodnocení.

3.2.2. Odnětí a zánik výkonu rybářského práva

Důvody pro odnětí výkonu rybářského práva vymezuje zákon o rybářství v § 10 odst. 1, přičemž o odnětí rozhoduje příslušný orgán státní správy rybářství svým rozhodnutím.

Prvním důvodem je, že správní orgán zjistí, že uživatel rybářského revíru závažným způsobem porušuje své povinnosti, zejména podmínky pro povolení výkonu rybářského práva, za nichž mu byl výkon rybářského práva povolen. Povinnosti uživatele rybářského revíru upravuje několik ustanovení zákona o rybářství a jedná se o povinnosti spojené s „převzetím“ rybářského revíru a zahájení výkonu rybářského práva, jako je vyznačení hranic rybářského revíru nebo chráněné rybí oblasti²⁵⁵, povinnost vypořádat se s předchozím uživatelem rybářského revíru²⁵⁶, navržení rybářské stráže²⁵⁷, nebo pověření rybářského hospodáře vedením evidence o hospodaření, o dosaženém hospodářském výsledku a evidence o vydání povolenek k lovu v rybářském revíru²⁵⁸, a povinnosti spojené s výkonem rybářského práva průběžně, jako je povinnost hospodařit způsobem stanoveným v rozhodnutí (oznámení) o povolení výkonu rybářského práva²⁵⁹, tj. například dodržovat postup zarybňování, vydávat nejvýše stanovený maximální počet povolenek k lovu apod., nebo povinnost předložit příslušné evidence vedené rybářským hospodářem příslušnému orgánu státní správy rybářství.²⁶⁰

Porušení uvedených i ostatních povinností tedy může vést až k odnětí výkonu rybářského práva, nicméně zákon o rybářství stanovuje, že se musí jednat o závažné porušování povinností, z čehož lze dovodit, že by se mělo jednat až o řešení *ultima ratio*. Výkon rybářského práva zřejmě nebude odňat v případě ojedinělého porušení uvedených povinností, ale až po jejich případném opakovaném porušení, nebo v případě dlouhodobějšího udržování trvajících protiprávního stavu. Porušení některých z uvedených povinností uživatele rybářského revíru je ostatně kvalifikováno jako přešůpek²⁶¹, jehož projednání a případné uložení trestu za jeho spáchání by mělo vést uživatele rybářského revíru k nápravě. V případě, kdy k poučení pachatele přestupku nedojde, lze již uvažovat o příhodnosti odnětí výkonu rybářského práva.

²⁵⁵ Viz § 4 odst. 5 zákona o rybářství.

²⁵⁶ Viz § 8 odst. 7 zákona o rybářství.

²⁵⁷ Viz § 14 odst. 1 zákona o rybářství.

²⁵⁸ Viz § 11 odst. 5 zákona o rybářství.

²⁵⁹ Viz § 11 odst. 4 zákona o rybářství.

²⁶⁰ Viz § 11 odst. 7 zákona o rybářství.

²⁶¹ Viz § 30 odst. 3 a § 31 odst. 3 zákona o rybářství

V komentáři k zákonu o rybářství je odnětí výkonu rybářského práva spojeno také s porušením povinnosti zajistit potřebnou úroveň péče o rybářský revír, povinnosti zpřístupnit rybářský revír dalším držitelům povolenek nebo povinnosti realizovat opatření k zamezení vzniku ekologických rizik.²⁶² Tyto případy však považují za diskutabilní, neboť se nejedná o zákonem ani správním rozhodnutím výslovně stanovené povinnosti. Například pokud jde o zajištění potřebné úrovně péče, zákon o rybářství v § 8 odst. 6 písm. e) pouze stanovuje, že orgán státní správy rybářství povolí výkon rybářského práva žadateli, který „je způsobilý zajistit potřebnou úroveň péče o rybářský revír.“ To, zda jí následně skutečně zajišťuje, je podle mého názoru možné ověřit skrze to, zda plní veškeré povinnosti, které mu jsou uloženy, tj. zda dodržuje postup zarybňování, stanovený způsob hospodaření, řádně vede a předkládá evidenci o hospodaření apod., a nikoli jako samostatnou povinnost. Jedná se tedy spíše o kritérium rozhodné pro účely posouzení žádosti, případně vzájemného poměru více zájemců o povolení výkonu rybářského práva ve výběrovém řízení.

Orgán státní správy rybářství má několik způsobů, jak se o porušování povinností může dozvědět. Zejména má povinnost kontrolovat předloženou evidenci o hospodaření a o dosaženém hospodářském výsledku při výkonu rybářského práva.²⁶³ Vykonává také dozor nad dodržováním ustanovení zákona o rybářství, rozhodnutí vydaných na základě zákona o rybářství a způsobu hospodaření uživatelem rybářského revíru.²⁶⁴ Dozor je přitom možné vykonávat u jednotlivých uživatelů rybářských revírů v pravidelných intervalech, nebo jako mimořádný na základě obdržených podnětů, případně na základě poznatků získaných při jiné úřední činnosti.

Dalším důvodem pro odnětí výkonu rybářského práva je, že se dodatečně ukáže, že uživatel rybářského revíru nesplňoval podmínky pro účast ve výběrovém řízení nebo podmínky pro povolení výkonu rybářského práva. V případě, kdy by se zjistilo, že žadatel věděl, že podmínky nesplňuje a zatajil to, případně uvedl nesprávný nebo neúplný údaj dokonce úmyslně, mohlo by takové jednání kromě naplnění důvodu pro odnětí výkonu rybářského práva nepochybně naplnit také skutkovou podstatu přestupku podle § 2 odst. 2 písm. a) nebo b), nebo § 2 odst. 3 písm. a) nebo b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění zákona č. 178/2018 Sb. (dále jen „zákon o některých přestupcích“).²⁶⁵

---

²⁶² ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 37.

²⁶³ Viz § 21 odst. 2 písm. c), § 22 odst. 3 písm. c), § 23 odst. 1 písm. d) a § 24 odst. 3 písm. c) zákona o rybářství.

²⁶⁴ Viz např. § 21 odst. 2 písm. f) nebo § 22 odst. 4 písm. a) zákona o rybářství.

²⁶⁵ Podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o některých přestupcích se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že úmyslně „uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají nebo uvede nesprávný anebo neúplný údaj v čestném prohlášení u správního orgánu“. Podle písm. b) cit. ustanovení se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že úmyslně „uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají za účelem získání neoprávněné výhody“. Ustanovení § 2 odst. 3 písm. a) a b) upravují obdobné přestupky právnických osob a podnikajících fyzických osob.

Výkon rybářského práva orgán státní správy rybářství odejme také tehdy, skončí-li vlastnický nebo nájemní vztah osoby k rybníku nebo pozemku, na němž se nachází uzavřená voda. Vlastnický nebo nájemní vztah k rybníku nebo k pozemkům, na kterých se nachází uzavřená voda, je nezbytným předpokladem pro povolení výkonu rybářského práva a jeho ukončení je proto logicky důvodem pro odnětí výkonu rybářského práva. Je otázkou, zda postačuje pozbytí vztah jen k některému pozemku, na kterém se uzavřená voda nachází, nebo je potřeba pozbytí tento vztah ke všem takovým pozemkům. Zde si dovoluji podobnou úvahu, jakou učinil Nejvyšší správní soud ve svém výše citovaném rozsudku č. j. 1 As 50/2010-96 ze dne 5. 10. 2011 ohledně zrušení rybářského revíru. Za požití gramatického výkladu by se mohlo zdát, že postačuje ukončení nájemního nebo vlastnického vztahu i jen pouze k jedinému pozemku. Systematicky je však tento výklad, řekl bych až nepřijatelný. Jedním z dalších důvodů pro odnětí výkonu rybářského práva je totiž žádost vlastníka rybníka nebo vlastníka nebo všech vlastníků všech pozemků, na kterých se uzavřená voda nachází. Zatímco pro podání takové žádosti by bylo třeba shromáždit všechny vlastníky ke společnému projevu vůle, pro vyvolání odnětí na základě ukončení nájmu by stačovalo, aby jediný vlastník například vypověděl nájemní smlouvu a potřebu souhlasu ostatních vlastníků tak v zásadě obešel. Zákon o rybářství přitom systematicky zakotvuje prakticky pro každý úkon spojený s uzavřenou vodou potřebu společného projevu vůle všech vlastníků, není proto systémové ani logické vykládat toto ustanovení jinak.

Stejně jako Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku se domnívám, že zákon o rybářství sleduje zejména cíl využívat vody k rybářství, což dokládá úprava, kdy v případě neshody všech vlastníků na osobě pověřené požádat o povolení výkonu rybářského práva, povolí jej správní orgán ve výběrovém řízení nezávisle na vůli vlastníků, kteří se neshodli. Pokud se tito shodnou v budoucnu, nic jim nebrání požádat společně o odnětí výkonu rybářského práva a následně se dohodnout na osobě, kterou sami pověří k podání žádosti o povolení výkonu rybářského práva v příslušném rybářském revíru. Shodli-li se však jednou všichni vlastníci na pověřené osobě, případně jednomu nájemci, souhlasili s omezením svého vlastnického práva ve prospěch veřejného zájmu, spočívajícího v ochraně a péči o přírodní bohatství a šetrném využívání přírodních zdrojů, a tento stav, akceptovaný společným projevem vůle, není možné výkladem ponechat v dispozici jednotlivých vlastníků, pokud má být účelně naplňován vymezený veřejný zájem. Výkon rybářského práva je povolován na deset let a nemůže být proto žádoucí, aby docházelo k jeho odnětí a znovu povolení pravidelně při každé změně vlastnictví nebo nájemního vztahu k jednotlivým pozemkům, kterých mohou být pod uzavřenou vodou i desítky, eventuálně

i stovky²⁶⁶. Takový neustále přerušovaný výkon rybářského práva by účel, za kterým je povolován (tj. péče a ochrana ryb, tedy rybářské hospodaření a management rybích populací) zcela jistě nenaplňoval. Přiměřenost tohoto omezení navíc zajišťuje právě ta skutečnost, že výkon rybářského práva je povolován na deset let, po jejímž uplynutí je pro další povolení výkonu rybářského práva třeba znovu souhlas všech vlastníků, případně uzavření nájemní smlouvy se všemi vlastníky, tj. i s vlastníky novými, kteří nabyli příslušné pozemky v předešlém desetiletém období, pokud nájemní vztah nepokračuje.

Otázku vyvolává také případ, kdy je rybářský revír vyhlášen na více uzavřených vodách. I v takovém případě je podle mého názoru třeba ukončení vlastnického nebo nájemního vztahu ke všem pozemkům, na kterých se nacházejí všechny uzavřené vody. Pokud se změny ve vůli vlastníků (pronajímatelů) nebo v osobách vlastníků týkají jen jedné z takových uzavřených vod, mohou tito vlastníci požádat o změnu příslušného rybářského revíru spočívající ve vynětí takové uzavřené vody z rybářského revíru. Taková změna automaticky znamená, že na vyjmuté uzavřené vodě již není výkon rybářského práva povolen, neboť ten je povolován ve vztahu k rybářskému revíru jako celku, nikoli k jednotlivým vodním plochám, a pokud dojde k jeho změně, přizpůsobuje se tomu i výkon rybářského práva.

Toto „automatické“ vázání výkonu rybářského práva k rybářskému revíru i v případě jeho změn je nezbytné dovodit z důvodu, že zároveň dovozují, že není možné odejmout výkon rybářského práva jen v části rybářského revíru, a to z žádného důvodu podle § 10 odst. 1 zákona o rybářství, což podle mého názoru vyplývá ze systematiky a některých konkrétních ustanovení zákona o rybářství. Výkon rybářského práva je povolován v rybářském revíru vymezeném pouze označením a číslem.²⁶⁷ Pro rybářský revír jako celek je stanoven rybářský hospodář, způsob hospodaření, plán zarybňování a maximální počty vydávaných povolenek²⁶⁸, přičemž maximální počty povolenek k lovu se odvozují od celkové výměry rybářského revíru a zarybňuje se rovnoměrně po celé ploše rybářského revíru.²⁶⁹ Rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva má tak dopady na rybářský revír jako nedílný celek a není možné nijak dovodit, vztah k jeho konkrétním částem. Pro celý rybářský revír jako celek se vede také jediná evidence o hospodaření, o dosaženém hospodářském výsledku a evidence o vydání povolenek k lovu v rybářském revíru.²⁷⁰ Dojde-li tedy ke změně v hranicích rybářského revíru, vztahuje se povolení výkonu rybářského

---

²⁶⁶ Viz například vodní plochy, které jsou součástí rybářského revíru č. 451 033 Labe 30 v katastrálních územích Staré Žďánice a Stěblová.

²⁶⁷ Viz § 8 odst. 1 písm. a) zákona o rybářství.

²⁶⁸ Viz § 11 odst. 1 zákona o rybářství.

²⁶⁹ Viz § 7 odst. 2 Vyhlášky č. 197/2004 Sb.

²⁷⁰ Viz § 11 odst. 5 a 6 zákona o rybářství.

práva v konkrétním rybářském revíru přirozeně nadále k jeho novým hranicím. O odnětí výkonu rybářského práva pro tu část, která přestala být součástí předmětného rybářského revíru, není třeba rozhodovat. To samozřejmě nebrání tomu, aby bylo následně rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva postupem podle § 9 odst. 14 zákona o rybářství změněno v údajích, které prostorová změna rybářského revíru ovlivňuje, jako jsou maximální počty vydávaných povolenek k lovu, postup zarybňování apod.

Tímto výkladem je zamezeno tomu, aby nastala situace, kdy na části rybářského revíru bude výkon rybářského práva povolen a na části nikoli, případně dokonce situace, kdy by na takové části byl povolen jiné osobě, než které je povolen na části zbývajících. To by byla situace zákonem o rybářství zcela nepředvídaná a absolutně nežádoucí.²⁷¹ Tato otázka je navíc relevantní zejména v případě rybářských revírů vyhlášených podle předešlé právní úpravy, u kterých je více vodních ploch v rybářském revíru v zásadě pravidlem, a které přitom popisované ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) podle mého názoru ne zcela předpokládá. U rybářských revírů vyhlášených podle předešlé právní úpravy by *ad absurdum* mohlo dojít až k situaci, kdy by na jedné části takového rybářského revíru byl výkon rybářského práva povolen na základě § 34 odst. 2 zákona o rybářství na dobu neurčitou jedné osobě a na druhé části takového rybářského revíru povolen podle § 9 zákona o rybářství druhé osobě na deset let.

Vrátím-li se k důvodu odnětí výkonu rybářského práva spočívajícího v ukončení nájemního nebo vlastnického vztahu, je třeba také dovodit, že toto ustanovení se může vztahovat pouze na výkon rybářského práva, který byl na základě vlastnického nebo nájemního vztahu povolen, tj. v případě výkonu rybářského práva povoleného podle současné právní úpravy. Podle předešlé právní úpravy totiž pro povolení výkonu rybářského práva tyto skutečnosti nehrály roli²⁷² a současní uživatelé žádné nájemní nebo vlastnické vztahy mnohdy nemají, přičemž rybářské právo vykonávají na základě přechodného ustanovení § 34 odst. 2 zákona o rybářství nikoli na základě nájemních vztahů. To, zda je tento stav správný případně dlouhodobě udržitelný, je otázka jiná. Navíc tím není dotčeno právo vlastníků domáhat se náhrady soudní cestou.

Důvodem pro odnětí výkonu rybářského práva je dále zánik rybníka, uzavřené vody nebo vodního toku, na kterém je vyhlášen rybářský revír, ve kterém je výkon rybářského práva povolen. Znovu i zde dovozují, že pro odnětí výkonu rybářského práva uživateli rybářského revíru je třeba

---

²⁷¹ Obdobný výklad zaujalo také Ministerstvo zemědělství např. v rozhodnutí č. j. 36830/2020-MZE-16231 ze dne 21. 7. 2020.

²⁷² Vlastnictví nebylo vůbec zohledňováno do 28. 11. 2000, přičemž právě před tímto datem je vyhlášena většina rybářských revírů vyhlášených podle předešlé právní úpravy a současně je výkon rybářského práva v nich povolen na dobu neurčitou zejména rybářským spolkům, kterým bylo především přenecháváno v souladu s § 8 zákona o rybářství z roku 1963, nikoli vlastníkům.

v případě rybářských revírů skládajících se z více vodních ploch zánik všech takových ploch, neboť v případě zániku jen jedné z nich (zůstane-li zachován rybářský revír, tj. např. neklesne-li jeho výměra pod 500 m² souvislé vodní plochy), není důvod rybářské právo odnímat, a to může být nadále vykonáváno ve zbytku rybářského revíru.

Domnívám se také, že zánik vodní plochy, na které je rybářský revír vyhlášen, mohl být upraven spíše jako předpoklad zániku výkonu rybářského práva než jako důvod pro jeho odnětí. Fakticky výkon rybářského práva nemůže trvat déle než do zániku vodní plochy a následně se jedná pouze o formální rozhodnutí. Zařazení mezi důvody pro odnětí, kterými jsou jinak buď projev něčí vůle, nebo jiné jednání (ať už právní či protiprávní) se jeví nesystémovým. Jako o důvodu zániku výkonu rybářského práva nikoli jako o důvodu pro jeho odnětí hovoří o těchto skutečnostech například komentář k zákonu o rybářství²⁷³, nicméně s ohledem na text zákona je podle mého názoru nutné formálně rozhodnout o jeho odnětí.

Posledním důvodem pro odnětí výkonu rybářského práva je žádost uživatele rybářského revíru. Zákon ponechává toto rozhodnutí zcela v dispozici uživatele rybářského revíru, aniž by mu stanovil například podmínky, za nichž by bylo možné takovou žádost podat. Uživatel rybářského revíru tak může kdykoli a bez udání důvodů s výkonem rybářského práva skončit, což považuji za zcela kontrastní k jinak nastaveným podmínkám pro jeho odnětí. Uvedl-li jsem ohledně omezení vlastníků pozemků, na kterých se nacházejí uzavřené vody, a vlastníků rybníků požádat o odnětí výkonu rybářského práva, že takové omezení vychází z jejich do jisté míry dobrovolného sebeomezení ve prospěch veřejného zájmu, spočívajícího v ochraně a péči o přírodní bohatství, domnívám se, že stejný závazek na sebe dobrovolně přebírá i osoba, která o povolení výkonu rybářského práva požádala a která se tím zavázala k naplňování tohoto veřejného zájmu. Taková osoba by měla zajistit potřebnou péči po dobu celých deseti let, na které jí byl výkon rybářského práva státem povolen, přičemž předčasné ukončení tohoto výkonu (tj. péče o přírodní bohatství) by mělo být podmíněno závažnými důvody. Stejně jako brání zákon o rybářství „rozmaru“ jednotlivých vlastníků dotčených nemovitostí, měl by do jisté míry bránit i řekněme lehkovážnému přístupu k výkonu rybářského práva ze strany uživatele rybářského revíru tak, aby o jeho povolení usilovali jen zájemci, kteří jsou k jeho výkonu způsobilí a dostatečně motivovaní, a kteří jej chtějí vykonávat dlouhodobě a soustavně ve prospěch rybích populací.

Kromě důvodů pro odnětí výkonu rybářského práva upravuje zákon o rybářství také důvody pro jeho zánik. První skutečností způsobující zánik, je uplynutí doby, na kterou byl výkon

---

²⁷³ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 38.

rybářského práva povolen, tj. doby 10 let. Druhým důvodem je úmrtí fyzické osoby nebo zánik bez právního nástupce právnické osoby, které byl výkon rybářského práva povolen.

Podle mého názoru je nezbytné dovodit, že výkon rybářského práva zaniká také zrušením rybářského revíru rozhodnutím podle § 4 odst. 7 zákona o rybářství, jelikož je třeba mít na paměti, že výkon rybářského práva je v souladu s ustanovením § 6 odst. 1 zákona o rybářství možný pouze v rybářském revíru. Je-li tedy rybářský revír zrušen, zanikne tím i prvotní předpoklad pro výkon rybářského práva, které, nezaniklo-li by současně se zrušením rybářského revíru, by bylo dále zcela bezobsažné, a uživatel rybářského revíru by nadále nemohl plnit povinnosti stanovené v rozhodnutí nebo oznámení o povolení výkonu rybářského práva.

Důsledkem odnětí i zániku výkonu rybářského práva je kromě případu, kdy je důvodem zánik předmětného vodního útvaru, potřeba provedení nezbytných úkonů směřujících k novému povolení výkonu rybářského práva ze strany orgánu státní správy rybářství, a to vypsání výběrového řízení podle § 9 odst. 3 zákona o rybářství v případě rybářských revírů, pro které je tento postup předepsán, nebo učinění výzvy podle § 6 odst. 4 zákona o rybářství vůči vlastníkům pozemků pod uzavřenou vodou, kteří se v přiměřené době sami nedohodli tak, aby mohli požádat o povolení výkonu rybářského práva, k uzavření dohody předvídané ustanovením § 6 odst. 4 zákona o rybářství. V případě rybníku a v případě, kdy pozemky pod uzavřenou vodou vlastní jediný vlastník, nezbyvá naopak správnímu orgánu než vyčkat na podání žádosti ze strany takového vlastníka. Se zánikem výkonu rybářského práva je konečně spojen také zánik ustanovení rybářské stráže ustanovené na návrh uživatele rybářského revíru, kterému výkon rybářského práva zanikl.²⁷⁴

Shrnutí

Výkonem rybářského práva je činnost spočívající v plánovitém chovu, ochraně, lovu a přisvojování si ryb, popřípadě vodních organismů, a dále v užívání pobřežních pozemků v nezbytném rozsahu. Rybářské právo přitom náleží státu a ten jeho výkon povoluje osobám majícím zájem rybářsky hospodařit v jednotlivých rybářských revírech. Při povolování výkonu rybářského práva v případě rybníků a uzavřených vod nicméně přihlíží k vůli vlastníků rybníků, a to vždy, a vlastníků pozemků, na kterých se uzavřené vody nachází, a to v případě, že všichni vlastníci naleznou společnou vůli na rybářském využití uzavřené vody. V případě, kdy tito vlastníci společnou vůli nenaleznou, a též v případě vodních toků, které nejsou předmětem

---

²⁷⁴ Viz § 15 odst. 1 písm. c) zákona o rybářství.

vlastnictví, rozhoduje stát o povolení výkonu rybářského práva ve výběrovém řízení. Na výkonu rybářského práva se ovšem nepodílí pouze uživatel rybářského revíru, kterému byl výkon rybářského práva povolen, ale také držitelé povolenky k lovu z řad veřejnosti, kteří naplňují zejména tu část výkonu rybářského práva, která spočívá v lovu a přisvojování si ryb. Uživatel rybářského revíru naopak ryby chová a chrání, tj. rybářsky hospodaří. Lov ryb potom uživatel rybářského revíru ovlivňuje počtem vydaných povolenek a nastavením bližších podmínek výkonu rybářského práva. V případě, kdy to hospodaření vyžaduje, může samozřejmě i uživatel rybářského revíru ryby lovit a přisvojovat si je.

Zakotvení institutu přisvojení si ulovených ryb odráží princip, že ryby v rybářském revíru jsou věci ničí (*res nullius*), resp. zvířetem bez pána a nejsou tedy ani vlastnictvím uživatele rybářského revíru, a to ani tehdy, jsou-li uživatelem rybářského revíru do revíru vysazeny.

Obecné podmínky výkonu rybářského práva upravuje zejména zákon o rybářství a jeho prováděcí vyhláška č. 197/2004 Sb. Další podmínky ovšem upravují i jiné právní předpisy včetně pramenů mezinárodního práva. Zvláštní podmínky totiž platí pro hraniční vody, ve kterých je třeba provádět výkon rybářského práva v souladu nejen s právními předpisy České republiky, ale též v souladu s mezinárodními smlouvami se sousedními státy, pokud jsou takové smlouvy týkající se rybářství uzavřeny. V této souvislosti se ve veřejně přístupných přehledech objevují dvě mezinárodní smlouvy z přelomu 20. a 30. let 20. století vyhlášené ve sbírce zákonů, které by mohly být patrně ještě v platnosti, a jejichž platnost by měla být v budoucnu postavena na jisto. Další podmínky a omezení výkonu rybářského práva obsahuje ZOPK, a to zejména v případě vod nacházejících se ve zvláště chráněném území jako jsou národní parky, v jejichž přírodní zóně a zóně přírodě blízké se například neuplatňují ustanovení zákona o rybářství o stanovení způsobu hospodaření a postupu zarybnování, nebo národní přírodní rezervace, ve kterých je výkon rybářského práva možný pouze na základě souhlasu orgánu ochrany přírody. Další podmínky mohou stanovit bližší ochranné podmínky, a to ve všech typech zvláště chráněných území.

Povolit výkon rybářského práva je možné pouze v rybářském revíru, a to na deset let. V případě rybářského revíru vyhlášeného na rybníce nebo na uzavřené vodě v řízení o žádosti je výkon rybářského práva povolován v rámci správního řízení o žádosti, kterou podala oprávněná osoba (například vlastník rybníka nebo pozemku, na kterém se nachází uzavřená voda). V případě rybářského revíru vyhlášeného na vodním toku nebo na uzavřené vodě v řízení vedeném z moci úřední je výkon rybářského práva povolován ve výběrovém řízení, jehož procesní pravidla a podmínky zakotvuje zákon o rybářství, a do nějž se může přihlásit každá osoba, která splní zákonem předpokládané podmínky. Jedná se o úpravu umožňující relativně volný přístup k výkonu rybářského práva, avšak většina rybářských revírů na vodních tocích na území České

republiky byla vyhlášena před přijetím zákona o rybnářství a výkon rybnářského práva je v nich na základě přechodných ustanovení zákona o rybnářství povolen na dobu neurčitou konkrétním subjektům, což konání předpokládaných pravidelných výběrových řízení vylučuje.

Příslušný rybnářský orgán vychází při rozhodování ve výběrovém řízení z doporučení komise u něj ustanovené pro účely posuzování podaných žádostí v rámci těchto výběrových řízení. Výsledkem výběrového řízení je oznámení o povolení výkonu rybnářského práva, které je svým obsahem shodné s rozhodnutím o povolení výkonu rybnářského práva ve správním řízení o žádosti. Opravným prostředkem proti oznámení jsou však námitky, o kterých v případě oznámení vydaného krajským úřadem rozhoduje na rozdíl od odvolání ve správním řízení nikoli nadřízený úřad, ale hejtman příslušného kraje. V případě oznámení vydaného ministerstvem, rozhoduje o námitkách příslušný ministr, stejně jako o opravném prostředku ve správním řízení²⁷⁵.

Každý žadatel bez ohledu na skutečnost, zda žádá o povolení výkonu rybnářského práva na jím vlastněném rybníku, v uzavřené vodě, která se nachází na jeho pozemcích, nebo ve výběrovém řízení, musí splňovat podmínky stanovené zákonem o rybnářství a musí podat žádost, která obsahuje veškeré obligatorní náležitosti předpokládané zákonem o rybnářství, jako je například identifikace rybnářského revíru, identifikace žadatele, zhodnocení možnosti vzniku ekologických rizik a návrh jejich řešení, návrh hospodaření nebo návrh na vypořádání se s předchozím uživatelem rybnářského revíru, který musí odpovídat rozsahu vypořádání stanovenému vyhláškou č. 197/2004 Sb. Žadatel se současně musí zavázat, že zpřístupní rybnářský revír dalším držitelům povolenek a musí být způsobilý zajistit potřebnou úroveň péče o rybnářský revír.

Podstatným znakem obou řízení (o žádosti a výběrového) je také, že správní orgán je nadán kompetencí stanovit postup zarybnování a způsob hospodaření na základě vlastního správního uvážení, přičemž kromě návrhu žadatele musí zohlednit také stav současné rybní obsádky nebo ekologický charakter dotčeného rybnářského revíru.

Důvodem pro změnu rozhodnutí o povolení výkonu rybnářského práva je změna skutečností, které byly rozhodné pro jeho vydání. Typicky se tak jedná o změny charakteru vodního prostředí, dlouhodobé změny na trhu s rybní násadou, změny ve složení rybního společenstva, případně změny ve vymezení rybnářského revíru, ve kterém je výkon rybnářského práva povolen. Připustit lze i změnu ve vůli uživatele rybnářského revíru, ovšem je třeba uvést, že se jedná o řízení vedené z moci úřední a je na správním orgánu, zda změnu navrhanou uživatelem rybnářského revíru shledá jako důvodnou, neboť i při změně postupu zarybnování

---

²⁷⁵ Viz § 152 správního řádu ohledně rozkladu proti rozhodnutí, které vydal ústřední správní úřad.

a způsobu hospodaření platí, že musí zohlednit zejména charakter vodního prostředí a skladbu rybí obsádky. Za povšimnutí stojí skutečnost, že zákon o rybnářství nepřipouští změnu oznámení o povolení výkonu rybnářského práva vydaného ve výběrovém řízení. V takovém případě je třeba po celou dobu, na kterou bylo rybnářské právo povoleno, hospodařit podle původních parametrů.

I toto je jeden z důvodů, pro které považují nastavené parametry a procesní postupy výběrového řízení za přinejmenším nešťastné. Nejen, že tedy nelze reagovat na aktuální změny v rybnářském revíru (včetně opravdu zásadních, jako je například dlouhodobější oprava vodního díla spojená s úpravou úrovně hladiny), problematická je ale i samotná forma oznámení, které je obsahově shodné s rozhodnutím podle správního řádu. Nevhodné je také nezakotvení odkladného účinku podaných námitek, neboť aniž by byl definitivně znám výsledek výběrového řízení, vybraný žadatel by měl započít s rybnářským hospodařením. Nehospodárný je důsledek zrušení oznámení o povolení výkonu rybnářského práva na základě podaných námitek, kdy místo, aby bylo v řízení pokračováno, je bez dalšího zrušeno a je třeba vypsát výběrové řízení zcela nové. *De lege ferenda* bych jako výhodnější volil postup, kdy by bylo nejprve ukončeno výběrové řízení a následně by jeho vítězi byl standardně povolen výkon rybnářského práva správním rozhodnutím. Za úvahu také stojí převzít slovenský model, kdy postup zarybnování není stanoven na celé období dopředu, ale je navrhován a příslušným orgánem schvalován každoročně, a tedy lépe odpovídá aktuálním okolnostem v rybnářském revíru. Nemuselo by poté docházet k neustále se opakujícím změnám rozhodnutí o povolení výkonu rybnářského práva a byl by vyřešen i problém se změnou postupu zarybnování v rybnářských revírech, ve kterých je výkon rybnářského práva povolen ve výběrovém řízení.

Výkon rybnářského práva lze při naplnění zákonných důvodů také odejmout. Důvodem pro odnětí je, když uživatel rybnářského revíru závažným způsobem porušuje své povinnosti, zejména pokud jde o neplnění postupu zarybnování nebo způsobu hospodaření, a když je dodatečně zjištěno, že uživatel rybnářského revíru nesplňoval podmínky pro povolení výkonu rybnářského práva. Důvodem pro odnětí je také ukončení vlastnického nebo nájemního vztahu k rybníku nebo k pozemku, na kterém se nachází uzavřená voda, a to v případech, kdy byl tento vztah vyžadován pro povolení výkonu rybnářského práva. V případě, že se pod uzavřenou vodou nachází pozemků více, dospěl jsem k závěru, že je třeba, aby vlastnický nebo nájemní vztah skončil ve vztahu ke všem takovým pozemkům, a to z důvodu, aby nebyly obcházeny další instituty zákona o rybnářství, kdy je vždy třeba společné vůle všech vlastníků, a současně aby nebyl ohrožen veřejný zájem častým střídáním uživatelů rybnářského revíru, a tedy hospodařením ve výrazně kratších než desetiletých intervalech. Současně jsem dospěl k závěru, že nelze odejmout výkon rybnářského práva pouze na části rybnářského revíru, i když je taková část tvořena

samostatným vodním útvarem, neboť by tím vznikl nežádoucí stav, kdy by na části rybářského revíru výkon rybářského práva povolen byl a na části nikoli, případně by na oné druhé části mohl být dokonce povolen jinému subjektu, což by bylo zcela v rozporu se zákonem o rybářství, jeho účelem a smyslem. Výkon rybářského práva je úzce spjat s rybářským revírem jako celkem, a proto se mu musí přizpůsobit i pokud jde o proměny jeho územního vymezení v čase.

Dalším důvodem pro odnětí výkonu rybářského práva je zánik vodní plochy, na které byl povolen, což je skutečnost, která by podle mého názoru měla vyvolávat spíše zánik výkonu rybářského práva, než být důvodem pro jeho odnětí, neboť se jedná o skutečnost, která jeho další naplňování fakticky znemožňuje. Posledním důvodem je žádost uživatele rybářského revíru, se kterou zákon o rybářství nespojuje žádné podmínky, a je tak zcela a bezvýhradně ve sféře rozhodování uživatele rybářského revíru, což s ohledem na skutečnost, že výkon rybářského práva je péčí o přírodní bohatství a naplňováním veřejného zájmu, ke kterému se na deset let uživatel zavázal, není zcela vhodným řešením.

Kromě důvodů pro odnětí výkonu rybářského práva jsou zákonem o rybářství stanoveny také skutečnosti, které když nastanou, způsobují jeho zánik. Takovou skutečností je uplynutí doby, na kterou byl výkon rybářského práva povolen, a smrt či zánik uživatele rybářského revíru. V zákoně o rybářství naopak není explicitně uvedeno, že výkon rybářského práva zaniká zrušením rybářského revíru, lze to však bezesporu dovodit s ohledem na skutečnost, že výkon rybářského práva je možný pouze v rybářském revíru.

4. Hospodaření v rybářském revíru

Předchozí část se věnovala výkonu rybářského práva ve smyslu jeho vymezení v zákoně o rybářství, omezení plynoucího z jiných právních předpisů či mezinárodních smluv a procesním otázkám jeho povolení, změny, odnětí a zániku. Tato část se věnuje obsahu výkonu rybářského práva, tj. rybářskému hospodaření v rybářském revíru včetně lovu ryb a jeho pravidel. Řešeny budou zejména otázky ohledně úkolů a povinností uživatele rybářského revíru, ohledně rybářského hospodáře, práv a povinností lovcích osob nebo ohledně podmínek lovu.

Hospodaření v rybářském revíru je svěřeno uživateli rybářského revíru, tj. osobě, které byl výkon rybářského práva povolen. Cílem hospodaření je v současné době zejména udržení druhové pestrosti původních rybích společenstev a současně naplnění očekávání rybářů, přičemž hospodaření nezahrnuje pouze lov ryb, jak je někdy mylně výkon rybářského práva v rybářských revírech vnímám veřejností, ale zahrnuje také veškerou péči o ryby, jejich vysazování a ochranu, vedení příslušných evidencí a péči o jejich prostředí.²⁷⁶

4.1. Hospodaření uživatele rybářského revíru

Základem hospodaření v rybářském revíru je činnost uživatele rybářského revíru, která směřuje k péči o ryby, k jejich chovu a k jejich ochraně. Základní parametry, podle kterých uživatel rybářského revíru hospodaří, nastavuje zákon o rybářství a rozhodnutí²⁷⁷ o povolení výkonu rybářského práva v konkrétním rybářském revíru. Jak již bylo uvedeno v předešlé části, správní orgán stanoví v rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva způsob hospodaření, postup zarybňování a maximální počty vydávaných povolenek k lovu, přičemž zohledňuje ekologický charakter rybářského revíru, dosavadní skladbu rybí obsádky a dbá o zachování a rozvoj rybí obsádky.²⁷⁸ Pokud jde o ekologický charakter rybářského revíru, nepostačuje pro adekvátní nastavení rybářského hospodaření zohlednit jen rozdělení na revíry pstruhové a mimopstruhové, ale je třeba zohlednit též, zda se jedná o tekoucí vody nebo vody stojaté.²⁷⁹ V případě tekoucích vod je třeba počítat s možností migrace ryb mezi jednotlivými revíry a s kolísáním průtokových poměrů v průběhu roku a je třeba zohlednit také rybí pásma, v rámci kterého se rybářský revír nachází.²⁸⁰ Jednotlivá biologická pásma jsou charakterizována životními

²⁷⁶ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 202-203.

²⁷⁷ V této části práce je rozhodnutím o povolení výkonu rybářského práva myšleno rozhodnutí i oznámení o povolení výkonu rybářského práva, není-li v konkrétním případě uvedeno jinak.

²⁷⁸ Viz § 11 odst. 1 zákona o rybářství a § 7 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

²⁷⁹ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 204.

²⁸⁰ *Ibid.*

podmínkami jednotlivých úseků vodních toků a jedná se o pásmo pstruhové²⁸¹, lipanové²⁸², parmové²⁸³ a pásmo cejnové²⁸⁴. V literatuře se setkáváme také s pojmem sekundární pstruhové pásmo, které vzniká pod údolními přehradami, což je dáno tím, že z přehrad odtéká chladnější spodní voda, která umožňuje výskyt ryb typických pro pstruhové pásmo. Takové pásmo vzniklo například pod přehradami vltavské kaskády nebo na Dyji pod Vranovskou přehradou.²⁸⁵

Po zhodnocení přírodních vlivů, současného stavu rybích populací v rybářském revíru a předpokládaného tlaku lovcích osob stanoví orgán státní správy rybářství postup zarybňování tak, aby byla zajištěna stabilita rybích populací. V plánu je pro jednotlivé druhy stanovena předepsaná věková a hmotnostní nebo velikostní kategorie²⁸⁶, přičemž je-li to nezbytné, lze vysazovat i jedince jiné kategorie, a to podle konkrétních okolností a podmínek v jednotlivých rybářských revírech. Pro potřebu posouzení splnění plánu a pro potřeby vykazování se následně vysazení jedinci v různých kategoriích přepočítají pomocí koeficientu stanoveného v příloze č. 4 vyhlášky č. 197/2004 Sb. na věkovou kategorii, která je stanovena v postupu zarybňování. Platí přitom, že uživatel rybářského revíru má povinnost hospodařit v souladu s postupem zarybňování a dalšími hospodářskými ukazateli uvedenými v rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva.²⁸⁷ Jak již bylo řečeno, je otázkou, zda by nebylo vhodnější stanovit postup zarybňování vždy na jeden rok podle aktuálních potřeb a stavu prostředí, jako je tomu na Slovensku, nicméně podle současné právní úpravy je třeba hospodařit každý rok podle stejného postupu zarybňování a v případě potřeby požádat o jeho změnu.

Aktuální právní úprava nebrání orgánu státní správy rybářství stanovit postup zarybňování i pro nepůvodní druhy ryb, kterými se podle § 2 písm. s) zákona o rybářství rozumí „*geograficky nepůvodní nebo geneticky nevhodná anebo neproověřená populace ryb a vodních organizmů, vyskytující se na území jednotlivého rybářského revíru v České republice méně než 3 po sobě následující generační populace*“. Uvedená definice vlastně znamená, že jakmile se po vysazení

---

²⁸¹ Vody je zde již více než v pramenné oblasti, koryto je tvořeno kaskádami a tůňkami a je kamenité; voda je chladná, a i v létě jen zřídka dosahuje 20 °C. Pásmo je typické pro pstruhy, sivena amerického nebo vránku obecnou (viz POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112. s. 34–35).

²⁸² Vodní toky jsou již širší, sklon toku nižší; teplota vody v létě přesahuje 20 °C. Pásmo je typické pro lipana podhorního, hrouzka obecného nebo mníka jednovousého, ještě vyhovující je pro pstruhy, zejména pstruha duhového nebo parmu obecnou (viz POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112. s. 35).

²⁸³ Vodní toky lze již charakterizovat jako širší řeky s delšími úseky klidné hlubší vody; teplota v létě dosahuje až 25 °C. Typickými druhy tohoto pásma jsou parma obecná, mník jednovousý, ostroretka stěhovavá nebo jelec tloušť (viz POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112. s. 35).

²⁸⁴ Vodní toky se již nacházejí v nížinách, tvoří meandry, slepá nebo odstavená ramena. V tomto pásmu se daří druhům typickým pro stojaté vody jako cejn velký, kapr obecný, štika obecná nebo sumec velký (viz POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112. s. 35–36).

²⁸⁵ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 204.

²⁸⁶ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 208.

²⁸⁷ Viz § 11 odst. 4 zákona o rybářství.

daný druh udrží v rybářském revíru tři po sobě jdoucí generace, je pro účely zákona o rybářství považována za původní. Rozhodnutí orgánu státní správy rybářství není totiž podmíněno dřívějším rozhodnutím, stanoviskem nebo vyjádřením orgánu ochrany přírody. Posouzení a povolení orgánu ochrany přírody podléhá podle § 12 odst. 6 zákona o rybářství až samotné vypouštění (vysazování) nepůvodních druhů ryb, přičemž je odkazováno na příslušná ustanovení ZOPK. Podle § 5 odst. 4 ZOPK je přitom záměrné rozšíření geograficky nepůvodního druhu možné jen s povolením orgánu ochrany přírody. Podle téhož ustanovení se geograficky nepůvodním druhem rozumí druh, „*který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.*“ Je zřejmé, že uvedené definice spolu nejsou kompatibilní, neboť populaci vyskytující se v rybářském revíru tři generace lze jen stěží chápat jako součást přirozených společenstev regionu. Potom je ovšem zřejmé, že uživatel rybářského revíru by měl před vysazením požádat orgán ochrany přírody o povolení podle § 5 odst. 4 ZOPK vždy, tj. i v době, kdy se nepůvodní druh vyskytuje v rybářském revíru stabilně po několik generací. Vypouštění nepůvodních, geneticky nevhodných a neprověřených populací přirozených druhů do vodních toků a vodních nádrží je navíc podmíněno také souhlasem příslušného vodoprávního orgánu.²⁸⁸

Jak jsem již zmínil, Parlamentu České republiky byla předložena novela ZOPK a zákona o rybářství, jejímž cílem je transpozice nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů a nařízení Rady (ES) č. 708/2007, o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře. V rámci této novely by mělo dojít k vypuštění sporné definice obsažené v § 2 písm. s) zákona o rybářství a nadále se bude uplatňovat již jen definice obsažená v ZOPK. Nově by také mělo platit, že orgány ochrany přírody budou dotčenými orgány již v rámci řízení o povolení výkonu rybářského práva, kdy pro vydání rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva podle § 9 odst. 1 zákona o rybářství obsahujícího postup zarybňování pro nepůvodní druhy ryb bude třeba závazné stanovisko orgánu ochrany přírody a pro vydání oznámení o povolení výkonu rybářského práva podle § 9 odst. 2 zákona o rybářství obsahujícího postup zarybňování pro nepůvodní druhy ryb bude třeba dohody příslušného orgánu státní správy rybářství s orgánem ochrany přírody. Na následné vysazování jednotlivých nepůvodních druhů ryb v souladu s postupem zarybňování, by se však zřejmě i nadále mělo vztahovat ustanovení § 5 odst. 4 ZOPK, ledaže se bude jednat o druh, který bude vymezen nařízením vlády, k jehož vydání má být vláda nově zmocněna. Teprve v takovém případě by nebylo rozhodnutí orgánu ochrany přírody potřeba a odpadla by tak opakující se povinnost uživatele rybářského revíru žádat o toto povolení, čímž by

---

²⁸⁸ Viz § 35 odst. 3 vodního zákona.

zároveň odpadla také každoroční administrativní zátěž orgánů ochrany přírody, které by se nově ohledně stanovených nepůvodních druhů vyjádřily jen v rámci řízení o povolení výkonu rybářského práva nebo v řízení o jeho změně spočívající ve změně postupu zarybňování.²⁸⁹ Současně by měla odpadnout potřeba souhlasu vodoprávního úřadu s vypouštěním nepůvodních druhů. Vodoprávní úřady by se napříště měly zabývat pouze geneticky nevhodnými a neproověřenými populacemi.²⁹⁰

Předmětem rybářského hospodaření jsou rybí společenstva, která se v jednotlivých rybářských revírech vyskytují. Tato společenstva se s ohledem na konkrétní podmínky v rybářském revíru od sebe odlišují druhovým složením, početností jedinců jednotlivých druhů a hmotností celé rybí obsádky.²⁹¹ Ideálním stavem je tzv. vyvážené společenstvo, v němž jsou ve vhodném poměru zastoupeny dravé a nedravé druhy ryb²⁹² a které má vhodnou věkovou strukturu²⁹³. Narušení vyváženého stavu může mít několik příčin, kterými jsou například zhoršení kvality vody, nevhodné vysazování ryb, rybářský tlak nebo působení rybožravých predátorů.

Ne vždy je možné stav rybiho společenstva dostatečně ovlivnit pouze zarybňováním a uživatel rybářského revíru musí přistoupit k regulaci možnosti lovu ryb prostřednictvím bližších podmínek výkonu rybářského práva stanovených v souladu s § 13 odst. 9 zákona o rybářství.²⁹⁴ Bližší podmínky je třeba stanovit s ohledem na konkrétní situaci v konkrétním rybářském revíru, přičemž je možné jednotlivá pravidla lovu ryb oproti úpravě obsažené v zákoně o rybářství a vyhlášce č. 197/2004 Sb. podle potřeby zpřísnit. Bližšími podmínkami naopak není možné zákonná pravidla zmírnit, neboť k tomuto účelu slouží institut výjimky, a to ať už jde o výjimku z obecně stanovených způsobů lovu (§ 11 odst. 2 zákona o rybářství) nebo z některých zákazů uvedených v § 13 odst. 2 a 3 zákona o rybářství (např. § 13 odst. 4 a 5 zákona o rybářství)²⁹⁵ ani stanovit pravidla uvedenými právními předpisy neřešená. V případech podle cit. ustanovení,

---

²⁸⁹ Viz Sněmovní tisk č. 731, *op. cit.* 65, platné znění s vyznačením navrhovaných změn.

²⁹⁰ *Ibid.*

²⁹¹ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 213.

²⁹² Vhodným poměrem je 1:4-6, tj. na jeden kg dravých ryb 4 až 6 kg ryb nedravých (viz *Ibid.*).

²⁹³ V rámci rovnovážné populace by zastoupení jednotlivých ročníků mělo mít charakter věkové pyramidy, kdy směrem ke starším ročníkům jedinci rovnoměrně ubývají (viz *Ibid.*).

²⁹⁴ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 219.

²⁹⁵ Uvedený princip lze demonstrovat na následujícím případě. Nejmenší lovná míra lipana podhorního stanovená v § 11 odst. 2 písm. i) vyhlášky č. 197/2004 Sb. je 30 cm. V případě, že uživatel rybářského revíru dospěje k závěru, že je třeba posílit ochranu jeho populace v konkrétním rybářském revíru, může prostřednictvím bližších podmínek upravit nejmenší lovnou míru přísněji, tj. např. na 35 cm. Pokud však vyhodnotí potřebu lovu v rozporu se zákazem podle § 13 odst. 2 písm. b) zákona o rybářství, podle kterého se v rybářských revírech zakazuje lov vybraných druhů ryb, které nedosáhly nejmenší lovné míry, musí požádat příslušný orgán státní správy rybářství o povolení výjimky podle § 13 odst. 5 zákona o rybářství. Pokud by totiž upravil nejmenší lovnou míru lipana podhorního volněji, než stanovuje vyhláška č. 197/2004 Sb., jednal by v rozporu s účelem, za kterým jsou nejmenší lovné míry stanoveny, a popřel by i smysl úpravy, která zakotvuje potřebu povolení výjimky k provedení takového lovu.

kdy zákonodárce možnost povolení výjimky nezakotvil, lze mít za to, že jeho záměrem bylo, aby se odchýlit od zákona nebylo možné a zákonná úprava byla nepřekročitelným minimem. V případě, kdy by uživatel rybářského revíru mohl libovolně a zcela nezávisle na vůli státu tato pravidla měnit prostřednictvím bližších podmínek, by taková úprava postrádala smysl. Je přitom třeba mít na paměti, že rybářské právo patří státu a ten jej pouze propůjčuje jednotlivým uživatelům rybářských revírů. Je tedy zcela legitimní, pokud je to stát, kdo stanoví minimální standardy výkonu rybářského práva, tj. minimální podmínky ochrany ryb, standardy péče o ně a základní podmínky jejich lovu a přisvojování.

Při stanovení bližších podmínek musí uživatel rybářského revíru dbát o to, aby bližší podmínky, zejména pokud jde o omezení a povinnosti lovcích osob, byly přiměřené a proporcionální, neboť jejich porušení je zákonem o rybářství označeno za přestupek²⁹⁶ a je tedy třeba jich příliš nenadužívat. Důsledky absence aprobace bližších podmínek můžeme sledovat v praxi například při posouzení bližších podmínek největších uživatelů rybářských revírů v České republice, tj. ČRS a MRS a jejich pobočných spolků²⁹⁷, které dohromady hospodaří na přibližně 43 000 ha rybářských revírů.²⁹⁸ První problém spatřuji v tom, že tito uživatelé stanovili některé „univerzální“ bližší podmínky pro veškeré jimi obhospodařované rybářské revíry. To je ale zřejmě v rozporu s účelem úpravy § 13 odst. 9 zákona o rybářství, která zakotvuje bližší podmínky jako součást povolenky k lovu pro konkrétní rybářský revír a která směřuje k úpravě bližších pravidel lovu ryb v konkrétním rybářském revíru se zohledněním konkrétních podmínek v něm panujících. Pokud má být něco univerzálním pravidlem, již to není v obecném smyslu slova bližší podmínka, ale podmínka základní nebo obecná, která se váže ke všem rybářským revírům. Druhým problémem je zavádění pravidel, které dosud zákon o rybářství nezná, jako je například tzv. „horní míra“ ryb, což je obdoba nejmenší lovné míry, jejímž účelem je ale zákaz přisvojování si ryb přesahujících stanovenou horní míru. Je otázkou, zda se jedná ještě o bližší podmínku stanovenou v mezích zákona nebo tyto meze již překračuje, když zákon o rybářství s tímto institutem nepočítá. Posledním problémem jsou podmínky upravující skutečnosti, které vůbec nejsou předmětem zákona o rybářství. V jednom rybářském revíru se například můžeme setkat s podmínkou, že *„osoby, které jsou při lovu na plavidle, musejí být vybaveni plovací vestou, která musí být řádně upevněna na těle, přičemž nedodržení této podmínky je důvodem pro zadržení povolenky*

---

²⁹⁶ Viz § 30 odst. 1 písm. f) zákona o rybářství

²⁹⁷ Viz například publikace Českého rybářského svazu, z. s. *RYBÁŘSKÝ ŘÁD A SOUPIS MIMOPSTRUHOVÝCH REVÍRŮ pro držitele celosvazových povolenek* platný pro roky 2020 a 2021, který je označován jako oddíl III povolenky k lovu (tj. jako bližší podmínky výkonu rybářského práva v souladu s přílohou č. 8 vyhlášky č. 197/2004 Sb.).

²⁹⁸ ADÁMEK, Z., ANDŘESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 203.

*k lovu.*²⁹⁹ Dovolím si tvrdit, že ačkoli je tento zákaz uveden jako bližší podmínka, v materiálním smyslu se o bližší podmínku nejedná, neboť se nejedná o jednání (upevnění plovací vesty), které podléhá zákonu o rybářství, a vykonáním takového jednání není zasaženo do sféry zájmu chráněného zákonem o rybářství, kterým jsou ryby a jiné vodní organismy, eventuálně nerušený výkon rybářského práva. Příslušný správní orgán by proto měl při případném řešení tohoto „přestupku“ dospět podle mého názoru k závěru, že skutková podstata obsažená v § 30 odst. 1 písm. f) zákona o rybářství materiálně naplněna nebyla.

4.1.1. Rybářský hospodář

Významnou roli při výkonu rybářského práva, resp. při hospodaření v rybářském revíru svěřuje zákon o rybářství rybářskému hospodáři. Rybářský hospodář je osoba odpovídající za řádné hospodaření v rybářském revíru.³⁰⁰ Formalizovanou funkci rybářského hospodáře a také jeho zástupce obsahoval již zákon č. 62/1952 Sb. a blíže upravovala vyhláška č. 363/1952 Ú.1., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o rybářství (dále jen „vyhláška č. 363/1952 Ú.1.“). Podle § 3 odst. 2 této vyhlášky mohly být rybářským hospodářem a jeho zástupcem jen osoby s odbornou způsobilostí a znalostmi. Rybářský hospodář zodpovídal za řádné hospodaření v souladu s hospodářským plánem³⁰¹, za vedení příslušných evidencí a statistiky³⁰² nebo za vydávání povolenek k rybolovu³⁰³. Institut rybářského hospodáře (a jeho zástupce) byl převzat i do zákona o rybářství z roku 1963. Ten upravoval navíc oprávnění rybářského hospodáře kontrolovat u lovcích osob rybářský lístek a povolenku k lovu.³⁰⁴ Vyhláška č. 103/1963 Sb. obdobně předcházející úpravě zakotvovala odpovědnost rybářského hospodáře za řádné rybářské hospodaření v souladu s hospodářským plánem a stanovila předpoklady pro výkon funkcí rybářského hospodáře a jeho zástupce. Rybářský hospodář ani jeho zástupce nemuseli mít při výkonu rybářského práva povolenku k lovu. Povolenku k lovu již rybářský hospodář nevydával, ale spolupodepisoval ji.³⁰⁵

Podle současné právní úpravy jsou rybářský hospodář a jeho zástupce ustanoveni do funkce v rámci rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva.³⁰⁶ Pokud je potřeba učinit v osobě

---

²⁹⁹ Viz Český rybářský svaz, z. s. *op. cit.* 297. s. 353-354.

³⁰⁰ POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112. s. 107.

³⁰¹ Viz § 4 odst. 1 vyhlášky č. 363/1952 Ú.1.

³⁰² Viz § 4 odst. 3 vyhlášky č. 363/1952 Ú.1.

³⁰³ Viz § 7 odst. 1 vyhlášky č. 363/1952 Ú.1.

³⁰⁴ Viz § 11 odst. 1 zákona o rybářství z roku 1963.

³⁰⁵ Viz § 14 odst. 2 vyhlášky č. 103/1963 Sb.

³⁰⁶ Viz § 11 odst. 1 písm. a) zákona o rybářství.

ustanovené do této funkce změnu, nepostupuje se však podle současného výkladu podle § 9 odst. 14 zákona o rybářství, tj. neprovádí se změna rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva (u oznámení o povolení výkonu rybářského práva to ostatně není ani možné), ale podle § 21 odst. 2 písm. e), § 22 odst. 3 písm. e), 23 odst. 1 písm. f) nebo 24 odst. 3 písm. e) zákona o rybářství, podle kterých příslušný orgán státní správy rybářství na návrh uživatele rybářského revíru ustanovuje a odvolává rybářského hospodáře a jeho zástupce. Tato ustanovení jsou totiž vykládána jako speciální k ustanovení § 9 odst. 14 zákona o rybářství.

Zákon o rybářství vymezuje úkoly rybářského hospodáře podrobněji než předcházející právní úprava. Rybářský hospodář vede evidenci o hospodaření, o dosaženém hospodářském výsledku a evidenci o vydání povolenek k lovu v rybářském revíru a předkládá ji ke kontrole příslušnému orgánu státní správy rybářství.³⁰⁷ Obsah evidence upravuje § 8, resp. příloha č. 5 vyhlášky č. 197/2004 Sb. a jedná se o údaje o počtu a hmotnosti vysazených ryb podle jednotlivých druhů a údaje o počtu a hmotnosti ulovených ryb podle jednotlivých druhů v přepočtené věkové kategorii s rozlišením, zda byly uloveny na udici nebo jiným způsobem. Konečnou verzi evidence za uplynulý kalendářní rok předkládá správnímu orgánu již uživatel rybářského revíru ve lhůtě do 30. dubna roku následujícího.³⁰⁸

Rybářský hospodář je stejně jako uživatel rybářského revíru nebo lovící osoby při výkonu rybářského práva oprávněn v nezbytném rozsahu vstupovat na pobřežní pozemky.³⁰⁹ V případě rybářského hospodáře se bude jednat zejména o činnost související s vlastním rybářským hospodařením, tj. v souvislosti s vysazováním ryb nebo při řešení mimořádných situací jako jsou ekologické havárie.³¹⁰ Je to totiž rybářský hospodář, kdo odpovídá za zajištění násadových ryb, za jejich vysazování a za správnost vedených evidencí.³¹¹ Mimo vedení evidencí se však nejedná o zákonem stanovené povinnosti, ale spíše tradiční pojetí této funkce.

S ohledem na to, že rybářský hospodář zajišťuje uvedené úkoly a tím ovlivňuje skladbu rybiho společenstva v rybářském revíru, tj. přímo ovlivňuje chráněný zájem svěřený do péče uživatele rybářského revíru státem, stanovuje zákon o rybářství, že osoba vykonávající tuto funkci musí splňovat stanovené předpoklady.³¹² Konkrétní předpoklady jsou upraveny v § 6 odst. 1 vyhlášky č. 197/2004 Sb. a jsou jimi způsobilost k právním jednáním (svéprávnost), věk nejméně 21 let, bezúhonnost a kvalifikační předpoklady, kterými jsou buď dosažené vzdělání v oboru se

---

³⁰⁷ Viz § 11 odst. 6 zákona o rybářství.

³⁰⁸ Viz § 11 odst. 7 zákona o rybářství.

³⁰⁹ Viz § 11 odst. 8 zákona o rybářství.

³¹⁰ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 206.

³¹¹ *Ibid.*

³¹² Viz § 8 odst. 1 písm. d) a § 8 odst. 6 písm. d) zákona o rybářství.

zaměřením na rybnářství³¹³, nebo složení zkoušek na rybnářského hospodáře podle § 6 odst. 4 až 12 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

Zvýšená odpovědnost rybnářského hospodáře je konečně patrná také z toho, že nevedení příslušných evidencí nebo jejich nepředložení ke kontrole správnímu orgánu je klasifikováno jako přestupek podle § 30 odst. 4 zákona o rybnářství, za který lze uložit pokuty až do výše 30 tisíc Kč.³¹⁴ Jako přestupek je v této souvislosti klasifikováno také jednání uživatele rybnářského revíru spočívající v nepověření rybnářského hospodáře vedením příslušných evidencí.³¹⁵

Je ovšem nepochybně otázkou, zda je formalizovaná funkce rybnářského hospodáře skutečně nezbytná, resp. zda je nezbytné jeho legislativní zakotvení. Veškeré úkoly rybnářského hospodáře jsou totiž úkoly, které jsou v konečném důsledku svěřeny uživateli rybnářského revíru a zákon o rybnářství ve své podstatě pouze zakotvuje „povinného“ zaměstnance uživatele rybnářského revíru, přičemž jeho pozice se musí nazývat „rybnářský hospodář“. Podle mého názoru se jedná o úpravu nadbytečnou a ryze formální, která navíc administrativně zatěžuje uživatele rybnářských revírů i orgány státní správy. Povinnosti rybnářského hospodáře, tj. vedení příslušných evidencí by zákon o rybnářství mohl ukládat přímo uživateli rybnářského revíru jako osobě, které je svěřeno hospodaření v rybnářském revíru. Uživatel rybnářského revíru nese odpovědnost za řádné hospodaření a není tedy důvod, proč by o takovém hospodaření nemohl vést evidenci sám, resp. proč by zákon měl formalizovat osobu, kterou tím uživatel rybnářského revíru pověří. Ostatní činnosti rybnářského hospodáře související přímo s faktickým hospodařením nejsou, jak jsem již uvedl, legislativně zakotveny, a nic by nebránilo tomu, aby obdobnými úkoly vybavená osoba u uživatele rybnářského revíru působila i nadále, aniž by však bylo nutné ji opakovaně formálně ustanovovat a vydávat ji průkaz, jehož další použití zákon o rybnářství ostatně nijak neupravuje. Domnívám se, že by tak odpadla nadbytečná administrativní zátěž, aniž by došlo k reálnému dopadu na hospodaření v rybnářských revírech. Kvalifikační předpoklady, které jsou nyní vyžadovány po rybnářském hospodáři, by mohl dokládat při řízení o povolení výkonu rybnářského práva též přímo uživatel rybnářského revíru, přičemž by je mohl splňovat on sám nebo jeho zaměstnanci.

Zatímco případné upuštění od formalizované funkce rybnářského hospodáře může být předmětem odborné diskuse, neexistuje podle mého názoru žádný relevantní důvod pro zachování

---

³¹³ Vysokoškolské vzdělání v oblasti zemědělství ve studijním oboru se zaměřením na rybnářství nebo úplné střední odborné vzdělání v oboru rybnářství nebo ukončené studium vyšší odborné školy se studijním oborem vodní hospodářství a ekologie, v němž součástí absolutoria je zkouška ze základů rybnářství (viz § 6 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 197/2004 Sb.).

³¹⁴ Viz § 30 odst. 6 zákona o rybnářství.

³¹⁵ Viz § 30 odst. 3 písm. f) zákona o rybnářství, pokud jde o fyzickou osobu, a § 31 odst. 3 písm. f) zákona o rybnářství, pokud jde o právnickou nebo podnikající fyzickou osobu.

formalizované funkce zástupce rybářského hospodáře. Osobě ustanovené do funkce rybářského hospodáře zákon o rybářství ani jiný právní předpis nezakládá žádné povinnosti ani práva, mimo práva vstupovat v souvislosti s výkonem rybářského práva na pobřežní pozemky, což ovšem může každý zaměstnanec uživatele rybářského revíru, aniž by měl státem formalizovanou funkci. Právní předpisy navíc ani nijak neupravují jeho vztah k rybářskému hospodáři a není tak možné dovodit, že by mu mohly být svěřeny zákonné povinnosti rybářského hospodáře v době, kdy ten je nemůže plnit. Stejně tak není nijak upraven případný postup z funkce zástupce rybářského hospodáře do funkce rybářského hospodáře. Je nutné konstatovat, že zákon o rybářství uvedenou funkci pouze zakotvuje a nijak s ní dále nepracuje. Jedná se tedy o funkci nadbytečnou, která představuje pouze administrativní zátěž a zbytečné náklady při procesu, kdy je osoba do této funkce ustanovena nebo je toto ustanovení rušeno. Nemohu tedy dojít k jinému závěru než, že by *de lege ferenda* mělo dojít k upuštění od formalizované funkce zástupce rybářského hospodáře a lze si představit i upuštění od funkce rybářského hospodáře.

4.1.2. Podpora rybářského hospodaření

S ohledem na skutečnost, že rybářské hospodaření je péčí o svěřené přírodní zdroje, je také v určitých mezích podporováno ze strany státu, aby nezbytné náklady nenesly pouze fyzické a právnické osoby, které o svěřené zdroje pečují. V první řadě je rybářské právo uživateli rybářského revíru propůjčováno bezúplatně. Dále mu náleží veškerý výnos z povolenek k lovu, které jsou poskytovány v souladu se zákonem o rybářství za úplatu.³¹⁶ A konečně jsou Ministerstvem zemědělství nastavené programy podpor, které může uživatel rybářského revíru využít při plnění svých povinností. Předně se jedná o podporu na základě § 1, § 2 a § 2d zákona o zemědělství, a to dotační program č. 17 „Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů“.³¹⁷ Účelem této dotace je podpora biologické diverzity rybích populací v povrchových vodách určená pro uživatele rybářských revírů. Výše dotace činí až 800 Kč na hektar rybářského revíru, přičemž tyto prostředky mohou být použity na náklady pokrývající vysazování ryb v souladu se stanoveným postupem zarybňování.³¹⁸ Vedle tohoto programu přímo zaměřeného pro uživatele rybářských revírů je pro oblast rybářství nastaven dotační program pro podporu

---

³¹⁶ Viz § 13 odst. 9 zákona o rybářství.

³¹⁷ Viz Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2020 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů [online]. Ministerstvo zemědělství ©2019 [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/zasady-zemedelstvi-potravinarstvi/zasady-pro-rok-2020/zasady-kterymi-se-stanovuji-podminky-pro.html> (dále také „Zásady“).

³¹⁸ Viz Zásady, *op. cit.* 317, s. 150.

mimoprodukčních funkcí rybníků, jehož účelem je částečná kompenzace rybářským subjektům za újmy vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků.³¹⁹

Další možností pro některé uživatele rybářských revírů jsou prostředky poskytované Ministerstvem zemědělství na realizaci veřejně prospěšných projektů nebo činností nestátních neziskových organizací. Takovou dotaci je totiž mimo jiné možné poskytnout spolkům, včetně rybářských spolků jako jsou ČRS nebo MRS a jejich pobočné spolky, tj. největším uživatelům rybářských revírů v České republice. Z těchto prostředků mohou být financovány například zájmová a volnočasová činnost pro děti a mládež (tj. v prostředí rybářství rybářské kroužky, které jsou ze strany zmíněných uživatelů pravidelně organizovány) nebo vzdělávání a propagace rybářství (tj. účast na výstavách, vydávání vzdělávacích materiálů nebo tvorba odborných publikací).³²⁰

Stát tedy poskytuje finanční prostředky jednak na samotné hospodaření uživatelů rybářských revírů, konkrétně na plnění postupu zarybnování, a též na související činnosti spočívající v propagaci rybářství a vzdělávání rybářů i veřejnosti.

Kromě národních zdrojů je rybářství podporováno také ze strany EU, a to prostřednictvím Operačního programu Rybářství. Podpora ze strany EU směřuje zejména do oblasti akvakultury, tj. chovu ryb a jiných vodních živočichů, a tedy v českém prostředí zejména do rybníkářství. Nicméně v návrhu Operačního programu Rybářství 2021-2027³²¹ je možné nalézt i podporu směřující do oblasti výkonu rybářského práva, kterou je podpora vysazování úhoře říčního do vodních toků v povodí řek Labe a Odry.³²² Obdobné opatření obsahoval i předcházející operační program pro roky 2014-2020.³²³

4.2. Lov ryb a jiných vodních organismů

Ačkoli lov ryb a jiných vodních organismů je také součástí hospodaření uživatele rybářského revíru, který jej přímo vykonává zejména v případě potřeby většího zásahu do rybního

---

³¹⁹ Viz *Zásady*, *op. cit.* 317, s. 148.

³²⁰ Viz *Zásady Ministerstva zemědělství pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím pro rok 2021 a Příručka pro žadatele o dotaci (příjemce dotace) v rámci státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím z kapitoly Ministerstva zemědělství*, (oba dokumenty) [online]. Ministerstvo zemědělství ©2020 [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-nestatnim-neziskovym-organizacim/vyzva-k-podani-zadosti-projektu-nno.html>.

³²¹ Návrh Operačního programu Rybářství 2021-2027 [online]. Ministerstvo zemědělství ©2020 [cit. 2020-11-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi-2021-2027/navrh-operacniho-programu-rybarstvi-2021.html>.

³²² Viz *op. cit.* 321, s. 24.

³²³ Viz Operační program Rybářství 2014-2020 [online]. Ministerstvo zemědělství ©2015 [cit. 2020-11-21]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/404280/Programme_2014CZ14MFOP001_1_2_cs.pdf, s. 26.

společenstva spojeného s využitím hromadně účinných metod lovu³²⁴ nebo v souvislosti s chovem ryb v chovných částech rybářského revíru, upravuje zákon o rybářství a jeho prováděcí vyhláška č. 197/2004 Sb. zejména lov ryb na udici jednotlivými lovicími osobami, kterými jsou držitelé povolenky k lovu. Lov na udici jednotlivými osobami je v kontextu zákona o rybářství primárním způsobem lovu ryb v rybářském revíru, čímž je umožněno lovit ryby pro svou obživu široké veřejnosti. Ostatně jednou ze zákonných podmínek pro povolení výkonu rybářského práva je, že se uživatel rybářského revíru zaváže zpřístupnit rybářský revír dalším držitelům povolenek k lovu³²⁵, což spolu s celkovým vyzněním úpravy lovu ryb deklaruje zájem státu na širokém zapojení veřejnosti.

Zákon o rybářství definuje lov jako „činnost směřující k ulovení ryby nebo vodního organismu v rybníkářství anebo ulovení a přisvojení si ryby nebo vodního organismu při výkonu rybářského práva za podmínek stanovených tímto zákonem“³²⁶, přičemž vymezuje jednotlivé povolené způsoby lovu, které podrobněji upravuje vyhláška č. 197/2004 Sb. S ohledem na definici je třeba za lov považovat nejen samotné použití lovného zařízení (typicky udice), ale i související činnosti, které k cíli, kterým je ulovení ryby nebo vodního organismu, bezprostředně směřují jako je například vnaďení.³²⁷

Základním dělením způsobů lovu ve smyslu zákona o rybářství se rozumí dělení na lov hromadně účinnou metodou a lov na udici. Hromadně účinnou metodu lovu jsem již vymezil³²⁸, přičemž se jedná o způsob směřující k plošnému slovení rybí obsádky. Lov ryb na udici je oproti tomu metoda směřující k ulovení jednotlivých jedinců ryb a dělí se dále na lov na položenou³²⁹,

---

³²⁴ Hromadně účinnou metodou lovu je podle § 2 písm. q) zákona o rybářství „způsob lovu ryb a vodních organismů v rybníkářství pomocí všech druhů sítí, vrší, lov prováděný prostřednictvím manipulace s vodou, lov pomocí různě konstruovaného technického zařízení nebo lov do stálého lovicího zařízení“. Ačkoli definice odkazuje na rybníkářství, je v souladu s § 11 odst. 2 nebo § 13 odst. 1 zákona o rybářství možné s povolením orgánu státní správy rybářství využít hromadně účinnou metodu lovu i při výkonu rybářského práva, přičemž její využití je zpravidla spojeno s mimořádnou situací, která její využití vyžaduje (povodně, vypouštění a oprava vodních děl apod.). Právě v takových situacích přistupuje k lovu obvykle přímo uživatel rybářského revíru.

³²⁵ Viz § 8 odst. 6 písm. f) zákona o rybářství.

³²⁶ Viz § 2 písm. j) zákona o rybářství.

³²⁷ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 16.

³²⁸ Viz pozn. č. 324.

³²⁹ Lov ryb na dně a při dně, nejčastěji s použitím zátěže, která zajišťuje klesnutí nástrahy ke dnu a její udržení na něm (viz POHUNEK, M. *op. cit.* 104, s. 134).

lov na plavanou³³⁰, lov přívlačí³³¹, lov na umělou mušku³³², lov muškařením nebo lov čeřínkováním^{333, 334}.

V souladu s § 13 odst. 1 zákona o rybářství smí být v rybářském revíru prováděn lov ryb zpravidla lovem na udici³³⁵, a dále jiným způsobem stanoveným příslušným orgánem státní správy rybářství. Příslušný správní orgán stanoví jiný způsob, než lov ryb na udici, v řízení o povolení výjimky z obecných stanovených způsobů lovu podle § 11 odst. 2 zákona o rybářství nebo v řízení o povolení výjimky ze zakázaných způsobů lovu podle § 13 odst. 5 zákona o rybářství (může stanovit použití např. bodců, elektrického proudu či chytání do ok atd.). Jiný způsob lovu může stanovit dále Ministerstvo zemědělství, a to současně s povolením výjimky podle § 13 odst. 4 zákona o rybářství (např. lov omamnými prostředky) nebo podle § 22 odst. 4 písm. b) zákona o rybářství (výjimka z rybolovných metod). Na tomto místě je třeba uvést, že zákonodárce použil v § 22 odst. 4 písm. b) zákona o rybářství nekonzistentně termín „rybolovné metody“, který je v rámci správní praxe vykládán s obdobným významem jako termín „způsoby lovu“. Jiný způsob lovu, než lov na udici, je přitom povolen zpravidla z nějakého relevantního důvodu, jako je řešení mimořádných situací (povodně, vyschnutí vodního útvaru, oprava vodního díla apod.), přemnožení rybí populace nebo k vědeckým účelům.³³⁶

4.2.1. Podmínky lovu

Jak jsem již zmínil, lze dovodit, že stát povoluje výkon rybářského práva nejen s cílem zajistit udržitelný stav rybích populací ve vodách, ale i s cílem zajistit přístup veřejnosti k rybám jako kvalitnímu zdroji potravy, přičemž na jednoho obyvatele České republiky připadá spotřeba

---

³³⁰ Způsob lovu ryb, při kterém nástraha plave ve vodním sloupci nebo na hladině za pomoci splávku (viz POHUNEK, M. *op. cit.* 104, s. 129).

³³¹ Též „vláčení“; způsob lovu dravých ryb, při němž je nástraha po nahození do vody rybářem přitahována vodou zpět tak, aby se dravec vylákal k útoku na ni. (viz POHUNEK, M. *op. cit.* 104, s. 196). Rozlišuje se ještě tzv. hlubinná přívlač, která je lovem vláčením z plujících lodí, kdy se nástraha pohybuje ve větší hloubce (viz POHUNEK, M. *op. cit.* 104, s. 143).

³³² V praxi je pro tento způsob lovu vžitě označení „muškaření“, přičemž jde o způsob lovu, při kterém se jako nástraha používají umělé mušky. (viz POHUNEK, M. *op. cit.* 104, s. 104). Muškaření se dále dělí, a to například na lov na mokrou mušku, suchou mušku, lov na nymfy, streamerování, a další (viz ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 312 až 322). Ve vyhlášce č. 197/2004 Sb. je termín „muškaření“ užit pro způsob lovu, při kterém se využije živý nebo mrtvý hmyz a který je možný pouze v rybářském revíru mimopstruhovém.

³³³ Při lovu čeřínkováním se použije jedna vodorovná síť, jejíž plocha nepřevyšuje výměru 1 m², přičemž tento lov lze provést pouze v mimopstruhovém rybářském revíru (viz část I. písm. E. bod 1. přílohy č. 7 vyhlášky č. 197/2004 Sb.).

³³⁴ Viz § 14 odst. 2 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³³⁵ Toto omezení vychází z povahy výkonu rybářského práva, jehož cílem není slovení rybí obsádky za účelem zisku, ale umožnění rekreačního či sportovního rybolovu jednotlivým rybářům. Oproti tomu hromadně účinné metody lovu se běžně uplatňují v rybníkářství, kde je cílem efektivní slovení rybí obsádky rybníku.

³³⁶ Viz § 11 odst. 2 nebo § 13 odst. 5 zákona o rybářství.

asi 0,4 kg ryb původem z rekreačního rybolovu. Celkově přitom spotřeba sladkovodních ryb, tj. včetně ryb původem z rybníkářství, činí 1,5 kg na jednoho obyvatele.³³⁷ Ryby pocházející z volných vod tedy činí významný podíl na uvedené spotřebě. Přesto není možné, aby ryby lovil každý, kdekoli a kdykoli jen na základě své vlastní vůle, nýbrž je třeba, aby lovící osoby disponovaly alespoň základními znalostmi právních předpisů, znalostmi ryb a vodních živočichů či jejich biologických procesů a aby měly znalosti ohledně správné manipulace s rybami, jakožto živými tvory.

Z uvedených důvodů musí každá osoba, která chce chytat ryby, disponovat rybářským lístkem. Rybářský lístek je doklad vydávaný státem, který opravňuje k lovu ryb v rybářských revírech, resp. k pořízení povolenky k lovu ryb.³³⁸ V souladu s § 10 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 197/2004 Sb. je třeba při žádosti o vydání rybářského lístku předložit osvědčení o prokázání kvalifikačních předpokladů, kterými jsou základní znalosti z oblasti rybářství, biologie ryb a právních předpisů upravujících lov ryb, případně doložit doklad o dosažení předepsaného vzdělání³³⁹, o složení zkoušky na rybářského hospodáře nebo zkoušky na rybářskou stráž. Rybářský lístek se vydává na dobu neurčitou, na 10 let, 3 roky, 1 rok nebo na 30 dnů, a to podle vůle žadatele o vydání rybářského lístku.³⁴⁰ V případě rybářského lístku na 30 dnů se ovšem prokázání kvalifikačních předpokladů nesystémově nevyžaduje³⁴¹ a je otázkou, zda tato úprava odpovídá zmocnění obsaženému v § 13 odst. 11 písm. a) zákona o rybářství, podle kterého prováděcí právní předpis stanoví mimo jiné kvalifikační předpoklady pro vydání rybářského lístku. Z uvedeného ustanovení zákona o rybářství by totiž bylo možné dovodit, že pro získání rybářského lístku je třeba kvalifikační předpoklady stanovit, přičemž tento požadavek lze vyvodit i ze samé podstaty existence rybářského lístku, neboť pokud by zákonodárce nechtěl regulovat přístup k rybolovu skrze ověření kvalifikačních předpokladů, nebyl by rybářský lístek v zásadě vůbec třeba a počet lovících osob by postačovalo regulovat prostřednictvím stanovení maximálních počtů povolenek v rámci rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva. Podle tiskové zprávy Ministerstva zemědělství ze dne 8. 3. 2016³⁴² došlo k novele příslušného ustanovení § 10 vyhlášky č. 197/2004 Sb. na základě požadavků dominantního uživatele rybářských revírů v České

³³⁷ ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K., et al. *op. cit.* 16, s. 212.

³³⁸ Viz § 2 písm. l) zákona o rybářství.

³³⁹ Pro výčet uznatelných oborů vzdělání viz § 10 odst. 4 písm. c) až f) vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁴⁰ Uvedené dělení rybářských lístků podle doby platnosti se odráží v různých výších správního poplatku za vydání rybářského lístku. Například v případě vydání rybářského lístku s dobou platnosti na dobu neurčitou činí správní poplatek 1000 Kč, v případě rybářského lístku s dobou platnosti deset let potom 500 Kč (viz položku 14 přílohy (sazebníku) zákona č. 637/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů).

³⁴¹ Viz § 10 odst. 7 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁴² *Ministerstvo zemědělství chystá třicetidenní rybářské lístky pro turisty. Vyšlo tak vstříc požadavku vedení Českého rybářského svazu* [online]. Ministerstvo zemědělství ©2016 [cit. 2020-09-02]. Dostupné z: https://portal.mze.cz/ssl/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2016_ministerstvo-zemedelstvi-chysta.html.

republiky za účelem zpřístupnit rybolov zahraničním turistům ze zemí, se kterými Česká republika nemá uzavřenou dohodu o vzájemném uznávání rybářských lístků, kterým uživatelé rybářských revírů mohou následně prodávat krátkodobé povolenky k lovu. Samozřejmě i u těchto osob se předpokládá dodržování veškerých právních předpisů a uživatelem rybářského revíru stanovených bližších podmínek a pravidel, které vycházejí z právních předpisů, a dále přinejmenším základní znalosti z oblasti rybářství a biologie ryb, což znamená, že i taková lovící osoba by se s nimi měla v nějakém rozsahu *de facto* seznámit. Nicméně na rozdíl od ostatních případů tuto skutečnost správní orgány neověřují. Ministerstvo zemědělství v této souvislosti upozornilo na zahraniční zkušenosti, kdy krátkodobé rybářské lístky, pro jejichž vydání není nutné složit zkoušku, mají například v Rakousku, případně kdy například na Slovensku nevyžadují ověření kvalifikace vůbec.³⁴³ K regulaci množství žádostí o vydání rybářského lístku s dobou platnosti 30 dnů jistě slouží i v poměru k ostatním typům rybářských lístků vysoký správní poplatek za jeho vydání, který činí 200 Kč.

Je tedy otázkou, zda je nezbytná další existence rybářského lístku, přistoupíme-li na takový princip, že postačuje, když se lovící osoba seznámí s příslušnými právními předpisy a pravidly ze své vůle, aniž by musela následně získané znalosti prokázat při formálním ověření. Každá osoba lovící ryby si ostatně vždy musí ověřit aktuální podmínky lovu ryb v každém jednotlivém rybářském revíru, jinak hrozí, že by se mohla dopustit některého z přestupků podle zákona o rybářství. Současně lze předpokládat, že osoba soustavně lovící v České republice zná příslušné předpisy, pravidla a postupy lépe než zahraniční turista pobývající v České republice pouze krátkodobě.

Při současném pojetí rybářského lístku, kdy je k jeho získání nezbytné pouze prokázat kvalifikační předpoklady, což je ovšem podmínka spíše formální, která má na kvalitu a správnost následného lovu ryb minimální vliv a významná část lovících osob ji plní v dětském věku, bych se přikláněl spíše k jeho zrušení, a to i z důvodu, že podmínky lovu jsou v dnešní době prakticky v každém rybářském revíru odlišné a pravidelně se upravují s ohledem na bližší podmínky výkonu rybářského práva, které v daném rybářském revíru platí, a lovící osoby se s nimi tak musí seznamovat průběžně stejně jako s právními předpisy, které jsou průběžně novelizovány. Při porovnání podmínek pro získání rybářského lístku s podobným institutem loveckého lístku podle zákona o myslivosti, jehož získání je podmíněno více podmínkami, absolvováním odborné praxe a složením obsahově výrazně náročnější a značně formálně pojaté zkoušky³⁴⁴ a jehož

---

³⁴³ Ibid.

³⁴⁴ V případě loveckého lístku podle zákona o myslivosti jsou podmínky pro jeho vydání násobně náročnější, když stanovují podmínky dosažení věkové hranici, bezúhonnosti, svéprávnosti, zvláštního pojištění a složení zkoušek

zachování je proto namístě, se domnívám, že absence institutu rybářského lístku by byla přijatelná a neohrozila by státem chráněné zájmy na úseku rybářství. Pro jejich ochranu postačuje následný systém dozoru ze strany orgánů státní správy rybářství, rybářské stráže případně složek Policie České republiky, který se již nyní uplatňuje.

Lze ovšem argumentovat i pro přístup, který by naopak postavení rybářského lístku posílil a který by souvisel se změnou pojetí správního trestání za přestupky na úseku rybářství. Za úvahu *de lege ferenda* podle mého názoru totiž stojí zakotvit širší možnost správních orgánů uložit za spáchání některých přestupků na úseku rybářství trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu výkonu rybářského práva (lovu ryb). Uložení takového trestu by následně mohlo být spojeno s odebráním rybářského lístku. Bez rybářského lístku potrestaná osoba nemůže pořídit povolenku k lovu a mohlo by se tedy jednat o efektivní nástroj pro vymáhání uvedeného trestu. V současné době je přitom zákaz činnosti možné uložit pouze za přestupek spočívající v neoprávněném lovu ryb, který navíc mnohdy spočívá právě v tom, že lovící osoba nedisponuje potřebnými doklady, tj. povolenkou k lovu nebo rybářským lístkem a lze to tedy považovat spíše za možný důvod pro odepření vydání rybářského lístku po dobu trvání zákazu činnosti, nikoli pro jeho odebrání. V mezích současné právní úpravy se situace, kdy osoba páchá přestupky opakovaně, snaží řešit uživatelé rybářských revírů odebráním povolenky k lovu, to však nebrání pořízení povolenky nové u jiného uživatele rybářského revíru, a tedy pokračování v lovu ryb.

Každopádně by při novele příslušných předpisů mělo dojít ke snížení počtu typů rybářských lístků podle délky jejich platnosti. Jedná se o doklad, který je následně vždy vydáván automaticky na základě předložení předchozího rybářského lístku s uplynulou platností. K novému ověření kvalifikačních předpokladů při tom nedochází. Opakované vydávání rybářského lístku například každý rok, je proto absurdní administrativní zátěž, která je nejspíše reliktem minulosti³⁴⁵ a která nemá v současné době opodstatnění. Obdobně jako u jiných dokladů vydávaných státem by se proto nabízela platnost rybářského lístku po dobu 10 let, která by s sebou nesla přiměřenou administrativní zátěž, současně by však zajistila pravidelnou obměnu dokladu, který může podléhat zkáze působením času a prostředí, ve kterém ho lovící osoby musejí mít u sebe.

---

z myslivosti, kterým předchází roční odborná praxe a jejichž obsah a průběh detailně upravuje § 21 a násl. vyhlášky č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 244/2002 Sb.“). V daném případě je nepochybně namístě institut loveckého lístku zachovat, neboť v případě myslivosti se jedná o složitou činnost, při které je ve volné přírodě zacházeno se střelnou zbraní, přičemž i otázka správného a efektivního lovu zvěře tak, aby zvěř příliš netrpěla, je složitější než v případě lovu ryb. Tomu nasvědčuje i zmíněná nezbytnost dlouhodobé odborné praxe (§ 24 písm. a) vyhlášky č. 244/2002 Sb.), obsáhlost předmětné zkoušky (§ 21 odst. 1 vyhlášky č. 244/2002 Sb.) a její formální pojetí (viz § 21 a 23 vyhlášky č. 244/2002 Sb.).

³⁴⁵ Předchozí právní úprava obsahovala rybářské lístky s platností tři a pět let (viz § 12 vyhlášky č. 103/1963 Sb.).

Dalším předpokladem pro možnost lovit ryby je povolenka k lovu.³⁴⁶ Povolenka k lovu je doklad, který vydává uživatel rybářského revíru a který umožňuje lov ryb v konkrétním rybářském revíru, přičemž ji uživatel vydává zpravidla za úplat.³⁴⁷ Počet povolenek, které je možné vydat pro konkrétní rybářský revír je omezen v rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva, a to s ohledem na výměru rybářského revíru.³⁴⁸ Tento princip však neplatí, jestliže se uživatelé rybářských revírů dohodnou na společné platnosti jimi vydávaných povolenek k lovu nebo jestliže je jedna osoba uživatelem více rybářských revírů, neboť v takovém případě lze stanovené maximální počty sčítat³⁴⁹, přičemž následně není regulováno, zda lovící osoby loví v takto sdružených rybářských revírech rovnoměrně nebo tvoří rybářský tlak jen na některé ze sdružených rybářských revírů.

Do povolenky k lovu lovící osoby zaznamenávají datum lovu, rybářský revír, ve kterém loví, a počet, druh a hmotnost ulovených a přisvojených ryb.³⁵⁰ V případě přisvojení druhu stanoveného vyhláškou č. 197/2004 Sb.³⁵¹ je třeba provést záznam o přisvojení bezprostředně, v případě ostatních druhů po skončení nebo přerušení lovu.³⁵²

Specifickým typem povolenky k lovu je tzv. zvláštní povolenka k lovu³⁵³, kterou může ve výjimečných případech vydat Ministerstvo zemědělství. Tato povolenka opravňuje k lovu ve všech vyhlášených rybářských revírech na území České republiky a svému držiteli nahrazuje též rybářský lístek. Jedná se o specifický institut, který významným způsobem zasahuje do běžných vztahů, což reflektuje zákonná úprava tím, že k jejímu vydání dochází pouze ve výjimečných případech. Tuto povolenku totiž nevydává uživatel rybářského revíru, nezapočítává se do limitu vydávaných povolenek a její držitel může vykonávat rybolov nezávisle na uživateli rybářského revíru i bez jeho vědomí.

Lovící osoby jsou podle § 13 odst. 7 zákona o rybářství dále povinny mít u sebe doklad o povolení výjimky ze zakázaných způsobů lovu, nicméně tato povinnost se podle mého názoru musí vztahovat pouze na uživatele rybářského revíru, resp. jím pověřenou osobu, neboť právě

---

³⁴⁶ Viz § 13 odst. 7 zákona o rybářství.

³⁴⁷ Viz § 13 odst. 9 zákona o rybářství.

³⁴⁸ V souladu s § 7 odst. 3 vyhlášky č. 197/2004 Sb. se stanovuje nejvýše 15 celoročních povolenek pro rybářské revíry pstruhové a 25 celoročních povolenek pro rybářské revíry mimo pstruhové. V rámci uvedených limitů lze vydávat také povolenky s kratší platností, a to po přepočítání pomocí koeficientu stanoveného v příloze 3a citované vyhlášky.

³⁴⁹ Viz § 7 odst. 3 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁵⁰ Viz § 13 odst. 9 zákona o rybářství.

³⁵¹ Například kapr, štika nebo candát v mimopstruhovém rybářském revíru a tlušť, okoun nebo sumec ve pstruhovém rybářském revíru.

³⁵² Viz § 16 odst. 4 a § 17 odst. 5 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁵³ Viz § 13 odst. 10 zákona o rybářství.

pouze uživatelům rybářských revírů je možné výjimku povolit.³⁵⁴ Lovícím osobám, pokud se jich dotýká (například pokud je na rybářském revíru povolen lov mimo denní dobu lovu), bývá následně zprostředkována v bližších podmínkách uvedených v povolení k lovu nebo jiným prokazatelným způsobem.

Jak jsem již uvedl v předcházejících kapitolách, lov ryb jinak jako elementární součást výkonu rybářského práva může být i v rybářském revíru z různých důvodů omezen vymezením území, kde ryby lovit není možné. Takovými důvody mohou být vyhlášení chráněné rybí oblasti, omezení plynoucí ze ZOPK s ohledem na umístění rybářského revíru ve zvláště chráněném území, případně omezení stanovené uživatelem rybářského revíru v bližších podmínkách. Omezující úpravu, která se týká výhradně lovu ryb (a nikoli již ostatních složek výkonu rybářského práva), obsahuje ovšem také zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vnitrozemské plavbě“). Ten v § 29c odst. 1 zakazuje na sledované vodní cestě³⁵⁵ vléci rybolovné zařízení pomocí několika plavidel plujících vedle sebe, nebo užívat rybolovné zařízení v přístavu, přístavišti nebo překladišti. Zákaz využití rybolovných zařízení způsobilých k vlečení za plavidlem (zpravidla sítě) může v praxi dopadnout pouze na uživatele rybářského revíru, který obdrží výjimku od orgánu státní správy rybářství k využití hromadně účinné metody lovu v rybářském revíru. Na takový případ navíc zákon o vnitrozemské plavbě pamatuje, když stanoví, že zákaz vléci rybolovné zařízení pomocí několika plavidel plujících vedle sebe se „nevztahuje na výzkumné nebo veterinární práce nebo práce související s chovem ryb, jejichž uskutečnění uživatel rybářského revíru oznámí alespoň 30 dnů předem plavebnímu úřadu.“³⁵⁶

Jiný případ je ovšem zákaz užívat rybolovné zařízení v přístavu, přístavišti nebo překladišti, neboť ten, podle dostupného výkladu příslušných orgánů na úseku vnitrozemské plavby, zřejmě dopadá i na lov ryb na udici. Při tomto výkladu je odkazováno na vymezení rybolovných zařízení ze strany Evropské komise³⁵⁷, které zahrnuje i ruční šňůry a udice s prutem. K tomu je však třeba dodat, že uvedená data Evropské komise se dotýkají komerčního rybolovu a uvádění produktů rybolovu a akvakultury na trh a je tak otázkou, zda je lze bez dalšího vztáhnout i na rekreační rybolov na udici, prováděný většinou bez využití plavidla. Podpůrně lze ovšem

---

³⁵⁴ V souladu se zásadami pro povolování výjimek stanovenými v § 9 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁵⁵ Vodní cesty se dělí na sledované vodní cesty a nesledované vodní cesty. Sledované vodní cesty musí odpovídat plavebně provozním podmínkám. Sledované vodní cesty se člení na vodní cesty dopravně významné a na vodní cesty účelové, přičemž vodní cesty dopravně významné jsou vyjmenovány přímo v příloze zákona o vnitrozemské plavbě (viz § 3 zákona o vnitrozemské plavbě a přílohu č. 2 zákona o vnitrozemské plavbě), vodní cesty účelové potom ve vyhlášce č. 222/1995 Sb., o vodních cestách, plavebním provozu v přístavech, společné havárii a dopravě nebezpečných věcí, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵⁶ Viz § 29c odst. 2 zákona o vnitrozemské plavbě.

³⁵⁷ Viz *Rybolovná zařízení* [online]. Evropská komise ©2020 [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: https://fish-commercial-names.ec.europa.eu/fish-names/fishing-gears_cs#LL.

pro uvedený výklad využít také srovnání s předchozí právní úpravou, kdy zákaz lovu ryb (a dalších činností) v přístavech obsahovala dříve vyhláška č. 222/1995 Sb. ve znění účinném do 14. 4. 2015 v nyní již zrušeném § 24, přičemž k vypuštění tohoto zákazu z uvedené vyhlášky došlo spolu s jeho přenesením do § 29c zákona o vnitrozemské plavbě. Již dříve tedy ve veřejných přístavech zákaz lovu ryb platil a zřejmě došlo pouze k jeho rozšíření také na přístaviště, překladiště a vymezené vodní plochy³⁵⁸. Z uvedeného³⁵⁹ lze totiž dovozovat úmysl zákonodárce spíše zákazy ohledně lovu ryb zpřísnit než rozvolnit.³⁶⁰

Kromě uvedeného se zákon o vnitrozemské plavbě použije také při užívání plavidel při lovu ryb.³⁶¹

Lov ryb je možné omezit zřejmě také opatřením obecné povahy vydaným podle § 30 odst. 8 vodního zákona, podle kterého v ochranném pásmu vodního zdroje I. a II. stupně „*je zakázáno provádět činnosti poškozující nebo ohrožující vydatnost, jakost nebo zdravotní nezávadnost vodního zdroje, jejichž rozsah je vymezen v opatření obecné povahy o stanovení nebo změně ochranného pásma.*“

Po splnění „formálních“ podmínek k lovu, tj. při držení příslušných dokladů je lovící osoba oprávněna k lovu ryb v rybářském revíru (nebo v jeho části, ve které není lov omezen), pro který byla povolenka vydána, resp. v rybářských revírech zahrnutých pod společnou povolenku, a to za předpokladu dodržování podmínek ve smyslu technických pravidel lovu stanovených příslušnými právními předpisy a bližšími podmínkami výkonu rybářského práva. Základními podmínkami lovu v tomto smyslu je využití povolených způsobů lovu a současně respektování stanovených zákazů, resp. zakázaných způsobů lovu, kterým se budu věnovat v následujících bodech.

---

³⁵⁸ Vymezená část vodní cesty pro plutí malých plavidel, při kterém se nepoužijí povinnosti vůdce plavidla a člena posádky, a provozování vodního lyžování a obdobných činností provozovaných ve vleku za plavidlem (viz § 30a odst. 1 zákona o vnitrozemské plavbě).

³⁵⁹ Přenesení z právního předpisu nižší právní síly (vyhlášky) do předpisu vyšší právní síly (zákonu), rozšíření působnosti zákazu z přístavů také na přístaviště, překladiště a vymezené vodní plochy.

³⁶⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 187/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, kterým byly uvedené zákazy ohledně lovu ryb do zákona o vnitrozemské plavbě včleněny, bohužel podrobnější odůvodnění neobsahuje, když pouze stroze uvádí, že „§ 29c obsahuje zákazy související s používáním rybolovných zařízení, jejichž účelem je zajištění bezpečné plavby“. Lze přitom dovodit, že teoreticky může bezpečné plavbě v přístavech, přístavištích, překladištích a vymezených vodních plochách s ohledem na to, že se v těchto místech plavidla pohybují blízko břehů, bránit i používání pouhé udice, neboť je možný kontakt plavidla s nahozeným prutem, resp. vlascem, u kterého může dojít například k navinutí k lodnímu šroubu.

³⁶¹ Viz § 14 odst. 6 vyhlášky č. 197/2004 Sb. Jako příklad lze uvést úpravu signalizace plavidel, přičemž konkrétní podmínky signalizace plavidel při rybolovu upravuje § 44 vyhlášky č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu), ve znění vyhlášky č. 139/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 222/1995 Sb., o vodních cestách, plavebním provozu v přístavech, společně havárii a dopravě nebezpečných věcí, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu).

4.2.2. Způsoby lovu

Jak jsem již uvedl, rozlišujeme dva hlavní způsoby lovu, kterými jsou lov hromadně účinnou metodou a lov na udici. Hromadně účinná metoda lovu se uplatňuje zejména v rybníkářství, neboť směřuje k plošnému slovení rybí obsádky. Z tohoto důvodu se v rybářských revírech uplatňuje zejména při mimořádných situacích (povodně, oprava vodního díla), kdy je třeba provést záchranu rybích společenstev, nebo při chovných zásazích. Zaměřím se proto na lov ryb na udici, který je typický pro výkon rybářského práva v rybářském revíru. Lov ryb na udici se dělí na dílčí způsoby, kterými jsou lov na položenou, lov na plavanou, lov přívlačí, lov na umělou mušku, lov muškařením³⁶² nebo lov čeřínkováním³⁶³, přičemž vyhláška č. 197/2004 Sb. stanovuje v příloze č. 7 pro každý z uvedených dílčích způsobů ještě podrobný popis technických prostředků a jejich užití. Nepovažuji za účelné popisovat zde celou uvedenou podrobnou úpravu, proto uvedu pouze úpravu lovu na položenou a lovu na plavanou jako příklad. Pro lov na položenou a lov na plavanou obsahuje uvedená příloha vyhlášky č. 197/2004 Sb. společná pravidla, která se odlišují podle toho, zda je lov prováděn v pstruhovém nebo mimopstruhovém rybářském revíru. Při lovu na položenou nebo při lovu na plavanou ve pstruhovém rybářském revíru se použijí nejvýše 2 udice³⁶⁴. „Při lovu na položenou není pohyb nástrahy osobou provádějící lov aktivně ovlivňován. Při lovu na plavanou může osoba provádějící lov pohyb nástrahy aktivně ovlivňovat. Na každé udici jsou nejvýše 2 návazce s jednoduchými háčky. K lovu se použije pouze nástraha rostlinného původu. Při lovu zachovávají osoby provádějící lov mezi sebou vzdálenost nejméně 3 m, pokud se nedohodnou na menší.“³⁶⁵ V mimopstruhovém rybářském revíru je možné navíc oproti revíru pstruhovému opatřit udici místo dvěma návazci s jednoduchými háčky jedním návazcem s dvojháčkem nebo trojháčkem. Lze také užít nástrahu živočišného původu, přičemž v takovém případě mohou být použity i víceháčkové systémy s nejvýše 3 háčky (jedno, dvoj nebo trojháčky). Nástražní rybka se použije pouze v období od 16. června do 31. prosince. Jako nástražní rybka se nepoužijí ryby lososovité, úhoř, chráněné druhy ryb a ryby nedosahující nejmenší lovné míry.³⁶⁶ Jedná se tedy o relativně podrobnou právní úpravu využívaných technických prostředků k lovu, přičemž další zpřísnění a omezení využití technických prostředků či nástrah mohou obsahovat také bližší podmínky výkonu rybářského práva s ohledem na konkrétní podmínky v jednotlivých rybářských revírech.

---

³⁶² POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112. s. 361.

³⁶³ Viz § 14 odst. 2 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁶⁴ Obecné omezení lovu nejvýše na dvě udice stanovuje §13 odst. 1 zákona o rybářství. Při využití některých způsobů lovu je ovšem povolena jen jedna udice (např. lov přívlačí).

³⁶⁵ Viz část I. písm. A. bod 2. přílohy č. 7 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁶⁶ Viz část I. písm. A. bod 1. přílohy č. 7 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

Vyhláška č. 197/2004 Sb. konkrétně vymezuje i samotnou udici, „*kteřá je tvořena prutem, zpravidla navijákem, šňůrou nebo vlascem a háčkem nebo umělou nástrahou, popřípadě dalšími doplňky*“, a vymezuje i další technické prostředky k lovu, kterými jsou „*vábničky, plavidla, plovoucí nafukovací rybářské pomůcky určené k lovu ryb, echolot, podběrák, čeřínek, vezírek, vyprošťovač háčků, měřítko, stojánky nebo držáky na udice, čihátka, splávky, zátěž, nahazovací prak a další prostředky*“, přičemž jejich konkrétní použití je třeba specifikovat v bližších podmínkách.³⁶⁷

Využití jednotlivých způsobů lovu je ovšem omezeno také časově. Celoročně lze lovit pouze na položenou a na plavanou, přičemž v pstruhovém rybářském revíru pouze na nástrahu rostlinného původu. V mimopstruhovém rybářském revíru jsou možné celoročně navíc lov na umělou mušku a lov muškařením. Pokud jde o ostatní způsoby lovu, v mimopstruhovém rybářském revíru je od 16. června do 31. prosince možný lov přívlačí, hlubinou přívlačí a lov čeřínkováním a ve pstruhovém rybářském revíru od 16. dubna do 31. srpna lov přívlačí a od 16. dubna do 30 listopadu lov na umělou mušku.³⁶⁸

4.2.3. Zakázané způsoby lovu

Pod pojem zakázané způsoby lovu zahrnují zákazy uvedené v § 13 odst. 2 a 3 zákona o rybářství i s vědomím, že uvedené zákazy se týkají provádění lovu v širším smyslu, než jen pokud jde o způsoby lovu ve smyslu uvedeném výše. Tyto zákazy směřují proti trýznivým, škodlivým nebo z různých důvodů nežádoucím způsobům lovu, přičemž porušení těchto zakázů je současně přestupkem.

Nejpřísnějším zákazem, který se vztahuje kromě rybářského revíru i na rybníkářství, je zákaz používat při lovu výbušných prostředků a otravných nebo omamných látek.³⁶⁹ Tento zákaz se týká způsobů, jejichž použití nejen, že by bylo pro ryby nepřiměřeně trýznivé, ale dopadlo by i na vodní prostředí a celkově na ekosystém v daném místě. Vytrávení vodní plochy by znamenalo veškerý život, který se v ní nachází, nejen tedy živočichy ale i rostliny. Stejně tak by ekosystém poškodila řízená exploze, která by navíc zasáhla i jeho neživé části (biotop). Zákon o rybářství sice umožňuje Ministerstvu zemědělství povolit z tohoto zakazu na základě žádosti uživatele rybářského revíru výjimku v případě, neexistuje-li žádné jiné uspokojivé řešení,³⁷⁰ avšak pokud je mi známo taková výjimka nebyla nikdy povolena.

³⁶⁷ Viz část II. přílohy č. 7 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁶⁸ Viz § 16 odst. 1 a § 17 odst. 1 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁶⁹ Viz § 13 odst. 2 písm. a) zákona o rybářství.

³⁷⁰ Viz § 13 odst. 4 zákona o rybářství.

Dalšími zákazy, které se vztahují na výkon rybářského práva v rybářském revíru i na rybníkářství, ze kterých ovšem již může povolit výjimku kterýkoliv příslušný orgán státní správy rybářství, nikoli pouze Ministerstvo zemědělství, jsou zákaz používat při lovu bodců jakéhokoliv druhu, lapaček, udic bez prutů, dále vidlic a rozsošek, jakož i střilet ryby, tlouci ryby, chytat je na šňůry, do rukou a do ok a zákaz užívat k lovu ryb elektrického proudu a lovit ryby pod ledem.³⁷¹ V případě první uvedené skupiny zákazů se výjimky také v zásadě nepovolují. Naopak lov ryb pomocí elektrického proudu je v rybářských revírech běžně povolován zejména z chovných, vědeckých a záchranných důvodů³⁷², přičemž ryby při tomto způsobu lovu upadají do narkózy a po přerušení proudu se rychle zotavují.³⁷³ Častější využití tohoto způsobu lovu je předvídáno i zákonem o rybářství, který proto obsahuje základní podmínky, které musí osoba lovicí pomocí elektrického proudu splňovat³⁷⁴, i například zákonem na ochranu zvířat proti týrání, v jehož § 4 odst. 1 písm. v) je zakotveno, že použití elektrického proudu k odchytu ryb v souladu se zákonem o rybářství není považováno za týrání. Na tomto místě si dovoluji ještě upozornit na výklad úseku vodního hospodářství Ministerstva zemědělství č. 64 k vodnímu zákonu ze dne 19. 10. 2005, podle kterého povolení výjimky ze zákazu lovu pomocí elektrického proudu (a pravděpodobně ani z dalších zákazů podle zákona o rybářství) není třeba v případě, že se jedná o účelové rybářské hospodaření³⁷⁵ na vodárenských nádržích, kdy podle tohoto výkladu postačuje soulad se zákonem na ochranu zvířat proti týrání.

Z obdobných důvodů jako výjimku ze zákazu lovu ryb elektrickým proudem lze povolit i výjimku ze zákazu lovu ryb pod ledem, která je ovšem povolována významně méně častěji.

Další zakázané způsoby lovu jsou upraveny v § 13 odst. 3 písm. d) a j) zákona o rybářství, podle kterých je zakázán lov za použití jakýchkoliv stálých zařízení k lovu ryb nebo sítí, které nejsou od sebe vzdáleny alespoň 50 m a lov ryb do slupů a vrší.

Zakázanými způsoby lovu v širším slova smyslu jsou potom zákazy upravené § 13 odst. 3 písm. e), f), g), h), i) a k) zákona o rybářství jako je zákaz lovit ryby z lodí obytných, z plavidel veřejné dopravy, v plavebních komorách, v blízkosti přehradních hrází nejméně 100 metrů od hrázového tělesa, nebo v rybím přechodu a do vzdálenosti 50 metrů nad ním a pod ním. Tyto

³⁷¹ Viz § 13 odst. 2 písm. b) a c) zákona o rybářství.

³⁷² Konkrétní výčet důvodů uvádí § 9 vyhlášky č. 197/2004 Sb., který obsahuje zásady pro udělování jednotlivých výjimek.

³⁷³ POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112, s. 196–197.

³⁷⁴ „Lov ryb pomocí elektrického proudu je povolen pouze při splnění bezpečnostních předpisů. Osoba obsluhující elektrické zařízení musí mít u sebe povolení k takovému lovu a doklady opravňující použití elektrického zařízení, stanovené zvláštním právním předpisem“ (viz § 13 odst. 6 zákona o rybářství), přičemž toto ustanovení odkazuje na vyhlášku č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice ve znění vyhlášky č. 98/1982 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice.

³⁷⁵ Jedná se o rybářské hospodaření na vodárenských nádržích za účelem zlepšení jakosti vod. (viz POKORNÝ, J. et al. *op. cit.* 112, s. 437).

zákazy směřují k ochraně ryb v místech, kde se shlukují, případně k zajištění bezpečnosti lovicích osob.³⁷⁶

Společným znakem zákazů upravených § 13 odst. 3 písm. d) až k) zákona o rybářství je skutečnost, že z nich zákon o rybářství neumožňuje povolit žádným způsobem výjimku. Například v případě zákazu lovu v plavebních komorách se jedná o určitý nedostatek ve chvíli, kdy je třeba provést opravu plavební komory, se kterou je spojeno její úplné vypuštění. Tohoto nedostatku jsou si příslušné orgány vědomy, a proto v rámci navržené adaptační novely zákona o rybářství ohledně invazních nepůvodních druhů³⁷⁷ navrhuje, aby příslušný orgán mohl nově povolit výjimku ze všech zákazů upravených v § 13 odst. 3 zákona o rybářství kromě zákazu lovit mimo denní dobu lovu (písm. c) citovaného ustanovení), v jehož případě by i nadále mělo rozhodovat pouze Ministerstvo zemědělství.

Tím se dostávám k poslední skupině zákazů upravených v § 13 odst. 3 písm. a) až c) zákona o rybářství. Těmito zákazy jsou zákaz lovu vybraných druhů ryb po dobu jejich hájení z důvodu ochrany jejich rozmnožování, zákaz lovu vybraných druhů ryb, které nedosáhly nejmenší lovné míry, z důvodu ochrany těchto druhů ryb, a zákaz lovu mimo denní dobu lovu ryb v kalendářním roce z důvodu ochrany rybí obsádky. Tato zákazová ustanovení se na první pohled liší tím, že kromě samotného zákazu obsahují také důvod, pro který je zákaz zakotven. Zákaz lovu mimo denní dobu lovu má za cíl zajistit rybím společenstvům alespoň po část dne klid od rybářského tlaku, přičemž konkrétní denní doby lovu v průběhu roku jsou upraveny ve vyhlášce č. 197/2004 Sb.³⁷⁸ Zbývající dva zákazy fakticky omezují spíše присvojování si ryb než jejich lov, neboť lovicí osoba nemůže s ohledem na charakter lovu ryb na udici ovlivnit, zda uloví druh, který je v daný okamžik hájený nebo jedince, který nedosahuje nejmenší lovné míry. Pro úplnost lze konstatovat, že doby hájení a nejmenší lovné míry vybraných druhů ryb obsahuje § 13, resp. § 11 vyhlášky č. 197/2004 Sb., přičemž se v obou případech jedná o údaje, které uživatelé rybářských revírů velmi často zpřísňují v rámci bližších podmínek.³⁷⁹ Vývoj tohoto typu bližších podmínek dospěl v současné době do stádia, kdy podle mého názoru vyhláškou stanovené hranice představují jen nezbytné minimum, které je většinou nějakým způsobem modifikováno.

Pokud jde o zmíněné výjimky z uvedených zákazů, zákon o rybářství upravuje široký okruh důvodů, na jejichž základě je možné je povolit, a to zejména v případě výjimek ze zákazů

---

³⁷⁶ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 62.

³⁷⁷ Sněmovní tisk č. 731, *op. cit.* 65.

³⁷⁸ V mimopstruhovém rybářském revíru je denní doba lovu v měsících dubnu až září od 4 do 24 hodin a v měsících říjnu až březnu od 5 do 22 hodin. Ve pstruhovém rybářském revíru je úprava složitější, neboť je podle kalendářních měsíců stanoveno celkem osm různých denních dob lovu, přičemž šest z nich platí pro jeden měsíc v roce (viz § 12 vyhlášky č. 197/2004 Sb.).

³⁷⁹ Viz například bližší podmínky výkonu rybářského práva Českého rybářského svazu, z. s. *op. cit.* 297.

upravených v § 13 odst. 2 písm. c) zákona o rybnářství (lov elektrickým proudem a lov pod ledem) a § 13 odst. 3 písm. a) až c) zákona o rybnářství (lov v době hájení, mimo denní dobu lovu nebo lov ryb nedosahujících nejmenší lovné míry). Příslušný orgán státní správy rybnářství může tyto výjimky (mimo lovu mimo denní dobu lovu) povolit z důvodu chovu ryb, jejich záchrany při mimořádných situacích, pro vědecké účely, případně je lze povolit v jednotlivých zvlášť odůvodněných případech.³⁸⁰ Ministerstvo zemědělství může dokonce některé z nich (včetně lovu mimo denní dobu lovu) povolit jen na základě svého uvážení.³⁸¹

Uvedené mírné podmínky pro povolení výjimek jsou ovšem za současné právní úpravy nezbytné, což potvrzuje i správní praxe, při které dochází k povolování jejich značného množství.³⁸² Některé běžné hospodářské činnosti, jako je odlov generačních ryb z důvodu chovu ryb³⁸³, odlov ryb při jejich záchraně apod., případně konání sportovních akcí, totiž vyžadují využití zakázaných způsobů lovu, a to buď dlouhodobě nebo v pravidelně se opakujících intervalech.

Vágní právní úprava umožňující vydání vysokého počtu výjimek by měla doznat určité korekce v rámci novely zákona o rybnářství v souvislosti s implementací právních předpisů EU v oblasti invazních nepůvodních druhů, a to v tom smyslu, že nově by bylo pro povolení výjimky ze zákazů uvedených v § 13 odst. 2 a 3 zákona o rybnářství nutné, aby požadovaného účelu nebylo možné dosáhnout jiným způsobem, přičemž výjimku bude možné povolit jen v nezbytném rozsahu.³⁸⁴ V obou případech se jedná o neurčité právní pojmy, jejichž konkrétní aplikaci by přinesla až rozhodovací praxe správních orgánů a soudů, ovšem je jisté, že by se s těmito novými „mantinely“ musely správní orgány vypořádat v každém jednotlivém rozhodnutí.

V této souvislosti je ovšem navržena také zásadní novinka, kterou je výjimka zakotvená přímo v zákoně, a ke které tak již nebude třeba opakující se rozhodnutí příslušného orgánu. Návrh totiž počítá s převzetím zákazu přisvojení si ryb přesahujících denní hmotnostní a početní limit, který dosud upravuje pouze vyhláška č. 197/2004 Sb.³⁸⁵, přičemž by bylo zakotveno, že tento zákaz se neuplatní při využití hromadně účinné metody lovu povolené příslušným orgánem státní správy rybnářství.³⁸⁶

---

³⁸⁰ Viz § 13 odst. 5 zákona o rybnářství.

³⁸¹ Srov. § 22 odst. 4 písm. b) zákona o rybnářství.

³⁸² Například Ministerstvo zemědělství podle poskytnuté informace ze dne 14. 9. 2020 povolilo v roce 2019 51 (z toho 9 dlouhodobých) a v roce 2020 k uvedenému dni 46 výjimek ze zákazu lovit mimo denní dobu lovu, a dále povolilo výjimku ze zákazu lovit ryby pomocí elektrického proudu pro většinu rybnářských revírů, pro které je příslušným orgánem a které jsou v užívání územních svazů ČRS. Takovou „plošnou“ výjimku přitom povoluje každoročně.

³⁸³ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 53.

³⁸⁴ Viz sněmovní tisk č. 731, *op. cit.* 65, platné znění s vyznačením navrhovaných změn k § 13 zákona o rybnářství.

³⁸⁵ Viz § 16 odst. 2 a 3 a § 17 odst. 4 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁸⁶ Sněmovní tisk č. 731, *op. cit.* 65, platné znění s vyznačením navrhovaných změn k § 13 zákona o rybnářství.

Právě tímto směrem, k výjimkám plynoucím přímo ze zákona, by se podle mého názoru měly ubírat úvahy zákonodárce v případě budoucích novelizací zákona o rybářství. Přijetí navržené úpravy bych proto považoval za první krok, který by napomohl narovnání úpravy v tom smyslu, že výjimka by byla skutečně výjimkou, tj. že by četnost využití tohoto institutu odpovídala jeho charakteru. Jsem si však současně vědom, že by se jednalo o krok symbolický, neboť s ohledem na povahu hromadně účinných metod lovu je nepoužití zmíněných limitů dovozováno správní praxí i nyní. Ohledně tohoto institutu se proto domnívám, že by mělo dojít k zakotvení situací, zejména těch mimořádných jako je kritický pokles vodní hladiny nebo vypuštění vodního díla, u kterých by se některé ze zákazů podle § 13 odst. 2 a 3 zákona o rybářství neuplatnily přímo na základě zákona. V případě obavy z obcházení zákona lze uvažovat například o zakotvení oznámení takového lovu s určitým časovým předstihem orgánu státní správy, který by mohl situaci kontrolovat v rámci svých dozorových pravomocí a v případě zjištění porušení zákona uložit nápravné opatření nebo sankci. Nad konkrétními souvislostmi a vyvážením takové úpravy, aby nedocházelo k jejímu zneužití, by bylo třeba vést jistě dostatečnou diskusi, nicméně by mohla odpadnout minimálně výrazná administrativní zátěž spojená s každoročně se opakujícím povolováním stále stejných výjimek povolených z důvodů rybářského hospodaření a chovu ryb.

Zakázané způsoby odchyty nebo usmrcování zvířat (včetně lovu ryb) obsahuje také zákon na ochranu zvířat proti týrání, přičemž v něm uvedené zákazy, které mohou dopadat i na ryby se v zásadě kryjí se zákazy obsaženými v zákoně o rybářství. Jedná se například o zákaz lovit pomocí oka, tlučky, sítě, smyčky, pytláckého oka, harpuny nebo čelist'ových pastí anebo pomocí obdobně zkonstruovaného zařízení, pomocí jedovatých návnad a jedů nebo pomocí výbušnin. Dále je zakázáno lovit pomocí zrcadla nebo jiného oslňujícího zařízení a pomocí zdroje umělého osvětlení a zařízení pro osvětlení terčů.³⁸⁷ Právě u posledně zmíněných zákazů obsahuje zákon na ochranu zvířat proti týrání výjimku, podle které se tyto zákazy nevztahují na lov nebo usmrcování ryb podle zákona o rybářství³⁸⁸, a to přesto, že zákon o rybářství lov pomocí zrcadel či zdrojů umělého osvětlení neupravuje.

4.2.4. Přisvojování si ryb

Přisvojování si ryb je (vedle chovu, ochrany a lovu) poslední složkou výkonu rybářského práva. Jak jsem již uvedl, jedná se o nezbytnou složku, která je odrazem principu, že ryba v rybářském revíru je věcí ničí (*res nullius*) a že v případě volně žijících zvířat včetně ryb obecně

---

³⁸⁷ Viz § 14 odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání.

³⁸⁸ Viz § 14 odst. 2 zákona na ochranu zvířat proti týrání.

platí, že jsou z vlastnictví vyloučeny, ledaže zákon upravuje právo zvíře si přisvojit, jako to zakotvuje právě zákon o rybářství. Přisvojování si ryb přitom považují za elementární součást výkonu rybářského práva. Lov ryb je odedávna provozován zejména za účelem získání potravy a tento prvek musí přetrvávat i nadále. Neztotožňují se se silícím trendem, který výkon rybářského práva prezentuje pouze jako „sportovní rybolov“ v rámci něhož má být možné lovit ryby jen v režimu „chyt' a pust'“, a který se vymezuje vůči rybářům, jež si ryby přisvojují jako potravu. V případě, kdy by se jednalo pouze o rekreační či sportovní činnost, si neumím představit, že by nadále obstála jako důvod pro lov a zraňování živých tvorů, a to v konečném důsledku jen pro možnost prezentovat se velkým úlovkem, případně vysokým počtem ulovených ryb.³⁸⁹

Již z předchozích bodů je zřejmé, že ohledně možnosti přisvojit si rybu stanovuje zákon o rybářství určité podmínky. Rybu si může přisvojit pouze k tomu oprávněná lovicí osoba, tj. buď uživatel rybářského revíru nebo osoba, které uživatel vydal povolenku k lovu. Přisvojit si lze ovšem pouze takový druh, který není hájený nebo který není zvláště chráněných druhem ve smyslu úpravy ZOPK. V případě ulovení ryby, která nedosahuje nejmenší lovné míry, která byla ulovena v době hájení, nebo která je zvláště chráněná, musí být taková ryba šetrně vrácena zpět do rybářského revíru.³⁹⁰

V případě ulovení druhu, který může být loven, si lze přisvojit pouze jedince, který dosahuje nejmenší lovné míry, a to navíc v početních a hmotnostních limitech stanovených v § 16 a § 17 vyhlášky č. 197/2004 Sb. Například lovicí osoba v mimopstruhovém rybářském revíru si může „přisvojit v jednom dnu, i když loví na více rybářských revírech, nejvýše 7 kg všech druhů ryb. V tomto úlovku smí být nejvýše dva kusy kapra, štiky, candáta, bolena, sumce nebo jejich kombinace.“³⁹¹ Přisvojením ryby, kterým dojde k překročení uvedeného limitu, končí denní lov a lovicí osoba je tak povinna jej ukončit a opustit rybářský revír.³⁹² Naopak pro pstruhové rybářské revíry je v případě, že je v takovém rybářském revíru ulovena štika, tloušť, okoun, sumec, bolen nebo candát, zakotvena povinnost takovou rybu do rybářského revíru nevracet, tj. ve své podstatě přisvojit si ji.³⁹³

---

³⁸⁹ Na některých vodách se přitom již prosazuje výrazné omezení nebo dokonce zákaz přisvojování si ryb a ryby v takových vodách jsou jen předmětem lovu pro zábavu, přičemž jsou za svůj život mnohokrát opakovaně uloveny, a jsou tedy opakovaně vystaveny stresu a opakovaně zraňovány. Vliv tohoto trendu se přitom výrazně projevil v nové slovenské právní úpravě, která zakotvuje rybářské revíry s režimem „chyt' a pust'“ (viz § 9 slovenského zákona o rybářství), které mohou být vyhlášeny z důvodu zkvalitnění genofondu druhů ryb, ale i z důvodu lovu ryb trofejních velikostí (viz § 9 odst. 1 slovenského zákona o rybářství), což je právě důvod směřující jen a pouze k zábavě lovicích osob.

³⁹⁰ Viz § 15 odst. 1 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁹¹ Viz § 16 odst. 2 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁹² Ibid.

³⁹³ Viz § 17 odst. 2 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

Jak už bylo také uvedeno, je přisvojené ryby třeba zaznamenat v povolence k lovu, kde se uvede údaj o datu lovu, číslo rybářského revíru, druh, délka a hmotnost ryby, a to nesmazatelným způsobem. U vybraných druhů ryb je třeba takový záznam učinit bezprostředně po ulovení, u ostatních postačuje po skončení lovu před odchodem od vody.³⁹⁴

S přisvojením si ryby je úzce spojena otázka řádné manipulace s ní a otázka jejího usmrcení. Tyto otázky přitom řeší zákon na ochranu zvířat proti týrání, jehož účelem je „*chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem.*“³⁹⁵ Pokud jde o manipulaci s rybami, citovaný zákon vymezuje manipulaci, která je považována za týrání. V případě ryb se za týrání považuje „*při manipulaci s živými rybami zbavovat ryby šupin nebo ploutví, vsouvat rybám prsty pod skřele do žáber nebo jim vtlačovat prsty do očí anebo násilně vytlačovat jikry nebo mlíčí, pokud se nejedná o výzkum a umělý chov ryb a nejde-li o postup stanovený zákonem o rybářství a zákonem o ochraně přírody a krajiny.*“³⁹⁶ V úvahu ovšem připadají i některá další vymezená jednání, která se již týkají více druhů živočichů, jako je například vyvolávání bezdůvodně nepřiměřeného působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy.³⁹⁷ Ohledně usmrcení ryb, zákon na ochranu zvířat proti týrání uvádí výkon rybářství (tj. rybníkářství i výkon rybářského práva) výslovně jako důvod pro usmrcení zvířete, neboť bez zákonem stanoveného důvodu nikdo zvíře usmrtit nesmí.³⁹⁸ Citovaný zákon současně upravuje postupy při usmrcování ryb, byť se jedná zejména o úpravu postupu při usmrcování v souvislosti s podnikatelskou činností a prodejem ryb. Podle § 5i odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání se ryba smí usmrtit vykrvením, avšak pouze po předchozím omráčení zaručujícím ztrátu citlivosti a vnímání po celou dobu vykrvování. Usmrcení ryby v rozporu se stanovenými postupy je potom přestupkem, za který lze uložit pokutu do výše až 500 000 Kč.³⁹⁹

Shrnutí

Náplní výkonu rybářského práva v rybářském revíru je rybářské hospodaření, spočívající v cílevědomém chovu a ochraně ryb a jejich lovu a přisvojení ze strany uživatele rybářského revíru

---

³⁹⁴ Viz § 16 odst. 4 a § 17 odst. 5 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

³⁹⁵ Viz § 1 odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání.

³⁹⁶ Viz § 4 odst. 1 písm. t) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

³⁹⁷ Srov. § 4 odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání.

³⁹⁸ Viz § 5 odst. 1 a 2 zákona na ochranu zvířat proti týrání.

³⁹⁹ Viz § 27 odst. 1 písm. h) a odst. 12 písm. a) a § 27a odst. 1 písm. f) a odst. 20 písm. a) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

a dalších osob, kterým uživatel rybářského revíru vydal povolenku k lovu. Cílem hospodaření je udržení druhové pestrosti rybích společenstev na jedné straně a uspokojení očekávání lovcích osob na straně druhé. Rybářské hospodaření probíhá na základě podmínek stanovených právními předpisy a rozhodnutím o povolení výkonu rybářského práva. Základním nástrojem určujícím způsob hospodaření, je postup zarybňování. Jeho správné nastavení je proto klíčové a je při něm třeba zohlednit mnohé faktory jako je charakter rybářského revíru, tj. typ vodního útvaru či biologická pásma nebo dosavadní skladbu rybích společenstev. Výsledkem by měl být plán obsahující vhodné druhy ryb v odpovídajících věkových kategoriích, podle kterého bude uživatel do rybářského revíru každoročně vysazovat jedince stanovených druhů a kategorií. Postup zarybňování může obsahovat i nepůvodní druhy ryb, nicméně k jejich faktickému vysazení do rybářského revíru je třeba vždy získat také povolení příslušných orgánů. Tento určitý nesoulad, kdy v postupu zarybňování mohou být uvedené druhy, které nebude možné v případě nezískání potřebného souhlasu fakticky vysadit, by měl být odstraněn v rámci novely zákona o rybářství v souvislosti s implementací předpisů EU ohledně invazních nepůvodních druhů.

Cílem rybářského hospodaření by potom mělo být dosažení druhově pestrého a vyváženého rybního společenstva. K dosažení tohoto cíle někdy s ohledem na podmínky v rybářském revíru a tlak lovcích osob nepostačuje základní úroveň ochrany poskytovaná právními předpisy, ale je třeba ji zvýšit ze strany uživatele rybářského revíru pomocí bližších podmínek, které je však třeba volit obezřetně s ohledem na skutečnost, že jejich porušení je považováno za přestupek, ačkoli jsou stanoveny zcela a jen na základě vůle uživatele rybářského revíru.

Ačkoli hospodaření v rybářském revíru je svěřeno jeho uživateli, zákon o rybářství klade zvláštní důraz na funkci rybářského hospodáře. Rybářský hospodář zodpovídá za řádné rybářské hospodaření v souladu s rozhodnutím o povolení výkonu rybářského práva, resp. v souladu s postupem zarybňování v něm obsaženým, a dále zodpovídá za řádné vedení povinných evidencí předkládaných každoročně příslušným orgánům státní správy. S ohledem na tyto zásadní úkoly předepisuje zákon o rybářství jako předpoklad pro výkon funkce rybářského hospodáře nezbytné kvalifikační předpoklady spočívající v potřebném dosaženém vzdělání v oblasti rybářství, případně ve složení předepsaných zkoušek. Naopak zástupci rybářského hospodáře právní předpisy žádná zvláštní práva ani povinnosti nestanoví a tato funkce by měla být při první vhodné příležitosti zrušena, čímž by současně došlo ke snížení administrativní zátěže uživatele rybářského revíru i příslušných orgánů státní správy.

Stát rybářské hospodaření, jakožto péči o svěřené přírodní zdroje, podporuje také finančně, když podporuje mimoprodukční funkce rybářských revírů, poskytováním peněžních prostředků

na úhradu nákladů spojených s vysazováním ryb v souladu s postupem zarybňování. Do rybářských revírů směřuje i část prostředků z fondů EU, a to konkrétně na vysazování úhoře říčního do povodí Labe a Odry.

Nezbytnou součástí rybářského hospodaření je lov ryb, a to zejména ze strany veřejnosti, tj. individuálních držitelů povolenky k lovu. Dominantním způsobem lovu využívaným v rybářském revíru je lov ryb na udici. Ten se dále dělí na několik dílčích způsobů, jejichž povolené varianty a způsob provedení zakotvují zákon o rybářství a vyhláška č. 197/2004 Sb. Lovící osoba je při lovu povinna mít u sebe rybářský lístek, jakožto doklad vydaný státem na základě prokázání kvalifikačních předpokladů, a povolenku k lovu vydanou uživatele rybářského revíru. S ohledem na současný vývoj se nabízí otázka, zda rybářské lístky zachovat v současné podobě, zrušit je a ponechat poskytnutí povolenky k lovu pouze na uvážení uživatele rybářského revíru, anebo posílit význam rybářského lístku v tom smyslu, že by v případě spáchání přestupku a uložení trestu zákazu činnosti docházelo k jeho odejmutí a rybářský lístek by tak prokazoval nejen kvalifikační předpoklady, ale i „bezúhonnost“ svého držitele.

Lov ryb může být v rámci rybářského revíru omezen také prostorově, tj. v části rybářského revíru. Kromě dříve zmíněných omezení v rámci zvláště chráněných území nebo v chráněné rybí oblasti, anebo na základě omezení upravených v bližších podmínkách výkonu rybářského práva, omezuje lov ryb také zákon o vnitrozemské plavbě, a to s ohledem na provoz plavby na sledovaných vodních cestách, vymezených vodních plochách a v přístavech a přístavištích.

Zákon o rybářství a vyhláška č. 197/2004 Sb. upravují také zakázané způsoby lovu. Pod pojem zakázané způsoby lovu přitom řadím nejen využití jiných než povolených způsobů lovu, ale celkově činnosti při lovu zákonem zakázané. Zákon o rybářství obsahuje několik skupin zakázaných činností, které se od sebe liší tím, zda dopadají pouze na uživatele rybářského revíru nebo i na rybníkáře, svou závažností a v neposlední řadě tím, zda z nich je možné povolit výjimku či nikoli. Pro rybářskou praxi jsou nejzásadnějšími zákazy zákaz lovu ryb nedosahujících nejmenší lovné délky, zákaz lovu mimo denní dobu lovu, zákaz lovu v době hájení nebo zákaz lovu elektrickým proudem. S ohledem na potřeby praxe při chovu ryb je proto možné a v podstatě i nezbytné z uvedených zákazů povolovat výjimky. Zákazy se dále týkají nevhodných nebo drastických způsobů lovu, jako je lov pomocí výbušnin, otravných či omamných látek, nebo lovu v místech, kde jsou rybí společenstva zranitelná, nebo je lov v nich nebezpečný, jako je lov z mostů, v rybích přechodech nebo v místech, kde se ryby nahromadily při nízkém stavu vody.

Zákon o rybářství uvedené a další způsoby lovu upravuje jako zakázané, nicméně tak činí takovým způsobem, že v některých případech omezuje i řádné rybářské hospodaření, případně záchranu ryb při mimořádných situacích, a proto současně obsahuje velmi volnou úpravu

výjimečného režimu, který je hojně využíván, ačkoliv by se ze své podstaty mělo jednat o mimořádný institut, užívaný pouze v nemnoho odůvodněných případech. *De lege ferenda* by proto měla být přijata taková úprava, která by umožňovala využívat některé zakázané způsoby v určitých situacích přímo na základě zákona, tj. i bez nutnosti povolení výjimky. Příkladem může být lov v plavební komoře v případě, kdy má být zcela vypuštěna z důvodu její opravy, nebo lov hromadně účinnou metodou lovu v případě ohrožení přežití jedinců ryb například při mimořádném snížení stavu vody z důvodu sucha.

Poslední složkou výkonu rybářského práva a přímo související s lovem ryb je jejich přisvojování. Úprava přisvojení je nezbytná, neboť ryba v rybářském revíru je věcí ničí a po jejím ulovení je proto třeba si ji přisvojit. Podmínky, za kterých si je možné rybu přisvojit, stanovuje zákon o rybářství a případně též bližší podmínky. Jedná se zejména o omezení nejmenší lovné míry, které musí ulovený jedinec dosahovat, aby bylo možné si jej přisvojit, omezení období, ve kterém si lze jedince konkrétního druhu přisvojit, a to buď během denní doby lovu nebo mimo dobu hájení, nebo omezení počtu a hmotnosti ryb, které si lze přisvojit v jednom dnu. Přisvojenou rybu je potom nezbytné usmrtit způsobem stanoveným zákonem na ochranu zvířat proti týrání, neboť je třeba pamatovat na to, že ryba je živý tvor a je třeba se k ní chovat šetrně a zbytečně ji netrýznit. Cílem každého rybáře by tedy nemělo být lovení ryb jen pro zábavu, a to v počtu mnoha jedinců bez úmyslu si je přisvojit. Takový lov je podle mého názoru neetický a pro ryby stresující nebo až trýznivý, obzvláště pokud je spojen s nevhodnou manipulací s takto uloveným jedincem na břehu (mimo vodní prostředí) například za účelem jejího přeměření a fotografování.

5. Ochrana výkonu rybářského práva

Výkon rybářského práva v rybářských revírech je komplexní činnost spočívající v cílevědomém chovu a péči o ryby a další vodní živočichy, jejímž prostřednictvím je naplňována úloha státu dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství podle článku 7 Ústavy. Z tohoto důvodu je třeba zajistit, aby byl výkon rybářského práva jednak vykonáván ze strany uživatelů rybářských revírů způsobem, který neohrožuje řádné plnění uvedených cílů, a současně aby nebyl narušován ze strany dalších osob. Příslušné právní předpisy proto obsahují soubor práv a povinností dotčených subjektů a současně nástroje, které umožňují orgánům státu kontrolovat a vynucovat řádné plnění povinností ze strany uživatelů rybářských revírů a lovicích osob i zdržení se zásahů do výkonu rybářského práva ze strany dalších osob. Jedná se o nástroje dozorové a nástroje sankční. Tato část se bude věnovat souboru práv a povinností směřujících k ochraně řádného a nerušeného výkonu rybářského práva včetně otázky náhrady škody vzniklé na rybách, a dále otázce dozorových pravomocí orgánů státní správy a úpravě institutu rybářské stráže. Následující část se potom bude věnovat oblasti deliktní odpovědnosti osob.

5.1. Práva a povinnosti osob směřující k řádnému a nerušenému výkonu rybářského práva

Práva a povinnosti dotčených subjektů související s výkonem rybářského práva v rybářském revíru upravuje vícero právních předpisů z různých oblastí zejména veřejného práva a bylo o nich v této práci hovořeno v souvislosti s hospodařením v rybářském revíru nebo lovem a přisvojováním si ryb. Jedná se o práva a povinnosti například podle právních předpisů na úseku ochrany zvířat, na úseku ochrany vod nebo na úseku ochrany přírody, avšak hlavní okruh těchto práv a povinností je obsažen v právních předpisech na úseku rybářství. Není ovšem účelné se znovu věnovat všem právům a povinnostem, které již byly rozebírány. Z již rozebíraných práv a povinností proto identifikuji ty, které považuji za zásadní ve smyslu zajištění řádného a nerušeného výkonu rybářského práva, a doplním je o práva a povinnosti, které zákon o rybářství zakotvuje výslovně k ochraně rybářského práva nad rámec již uvedeného. Mezi tyto povinnosti řadí zákon o rybářství také povinnost náhrady škody vzniklé na rybách v rybářském revíru, které se budu věnovat hlouběji v samostatné kapitole. Jak již bylo uvedeno, vymahatelnost plnění zákonných povinností bude dokreslena kapitolami věnujícími se dozoru a částí ohledně deliktní odpovědnosti.

Pokud jde o okruh práv a povinností směřujících k řádnému výkonu rybářského práva, nejvýznamnější je pravděpodobně již uvedená povinnost uživatele rybářského revíru plnit veškeré

své povinnosti vyplývající z právních předpisů a z rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva, tj. řádně rybářsky hospodařit, která vyplývá ze zákona o rybářství jako celku a výslovně též z ustanovení § 11 odst. 3 a 4 zákona o rybářství, podle kterých uživatel rybářského revíru odpovídá za to, že chov a lov ryb, popřípadě pěstování a lov vodních organismů v rybářském revíru je prováděn v souladu se zákonem o rybářství a jeho prováděcími právními předpisy, a je povinen hospodařit způsobem stanoveným zákonem a v rozhodnutí o povolení výkonu rybářského práva, a z ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) zákona o rybářství, podle kterého závažné porušení povinností ze strany uživatele rybářského revíru je důvodem až pro odnětí výkonu rybářského práva. Povolením výkonu rybářského práva je totiž uživateli rybářského revíru svěřeno využívání přírodních zdrojů, a je tedy třeba zajistit, že dotčené přírodní bohatství (volně žijící rybí společenstva) nebude poškozeno nebo znehodnoceno.

Dále zákon o rybářství upravuje povinnost uživatele rybářského revíru hospodařit tak, aby nedošlo ke zhoršení jakosti vod nebo aby nebyla ohrožena rybí obsádka.⁴⁰⁰ Přidává se tedy také ochrana vod. S ohledem na tyto zásadní povinnosti je uživatel rybářského revíru nadán také právy, která směřují k tomu, aby mohl řádně rybářsky hospodařit. Disponuje tak zejména právem vstupu na pobřežní pozemky, právem regulovat podmínky lovu nad rámec právních předpisů pomocí bližších podmínek výkonu rybářského práva s ohledem na situaci v konkrétním rybářském revíru, nebo právem poskytovat povolenky k lovu lovcím osobám, a to za úplatu, a tak regulovat počet lovcích osob v rybářském revíru. Řádný výkon rybářského práva ze strany uživatele rybářského revíru je potom i s ohledem na skutečnost, že se jedná o naplňování úlohy státu, předmětem dozoru ze strany příslušných orgánů státní správy rybářství, kterému se budu také věnovat.

Pokud jde o okruh práv a povinností směřujících k ochraně nerušeného výkonu rybářského práva, upravuje zákon o rybářství zejména práva a povinnosti lovcích osob – držitelů povolenky k lovu, která byla podrobně rozebrána v kapitolách týkajících se lovu a přisvojování si ryb, práva a povinnosti osob nakládajících s povrchovými vodami, které jsou povinny nenarušovat ochranu ryb a vodních organismů, popřípadě zdrojů jejich potravy⁴⁰¹ nebo uživatelů navazujících rybářských revírů a rybníkářů z navazujících rybníků, kteří jsou povinni hospodařit mimo jiné tak, aby nebylo ohroženo zarybnění navazujícího rybářského revíru.⁴⁰² Za povinnost směřující k ochraně nerušeného výkonu rybářského práva je nutné označit též povinnost podle ustanovení § 12 odst. 10 zákona o rybářství, kterým je zakázáno „poškozovat nebo ničit rybářská zařízení

---

⁴⁰⁰ Viz § 12 odst. 7 a 8 zákona o rybářství.

⁴⁰¹ Viz § 12 odst. 9 zákona o rybářství.

⁴⁰² Viz § 13 odst. 8 zákona o rybářství.

nebo jejich části, nebo zařízení určená k jejich ochraně, označení nebo vybavení.“ K ochraně nerušeného výkonu rybářského práva směřuje i ustanovení § 12 odst. 12 zákona o rybářství, které upravuje nakládání s rybami vyplavenými při povodni na pozemky, které byly při povodni zatopeny, a to tím způsobem, že vlastník takových pozemků nesmí činit opatření, která by rybám bránila v návratu do rybářského revíru a nesmí takové ryby ani lovit. Na druhou stranu toto ustanovení zakotvuje povinnost uživatele rybářského revíru uhynulé vyplavené ryby neprodleně odstranit. Nerušený výkon rybářského práva, resp. dodržování stanovených povinností pomáhá zajišťovat kontrolní činnost rybářských stráží, které v této souvislosti plní svou každodenní přítomností v rybářských revírech nenahraditelnou preventivní roli.

K ochraně nerušeného výkonu rybářského práva směřuje také zakotvení deliktní odpovědnosti osob. Tomuto tématu se ovšem budu věnovat v samostatné části.

Otázky ochrany nerušeného výkonu rybářského práva, ale i ochrany ryb samotných se dotýká také úprava obsažená v zákoně o rostlinolékařské péči, a to v souvislosti s ochranou necílových organismů při aplikaci přípravků na ochranu rostlin. Uživatel rybářského revíru při zjištění úhynu ryb v důsledku použití přípravku na ochranu rostlin v souladu s § 51 odst. 5 zákona o rostlinolékařské péči oznamuje tuto skutečnost neprodleně krajské veterinární správě, která provede související místní šetření. Aplikace přípravku na ochranu rostlin v rozporu se zákonem o rostlinolékařské péči je potom přestupkem podle tohoto zákona.⁴⁰³ Příkladem aplikace přípravku na ochranu rostlin v rozporu se zákonem může být například provedení letecké aplikace přípravku bez povolení Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.⁴⁰⁴ Aplikace zákona o rostlinolékařské péči při úhynu ryb v rybářském revíru však nevyklučuje uplatnění nároku na náhradu škody podle obecných právních předpisů.⁴⁰⁵

Otázce vzniku škody na rybách se ostatně věnuje i zákon o rybářství, který pro účely ochrany nerušeného výkonu rybářského práva zakotvuje oprávnění uživatele rybářského revíru vymáhat náhradu škody vzniklé na rybí populaci v rybářském revíru po původci takové škody.⁴⁰⁶ Otázce škody vzniklé na rybách v rybářském revíru a možnostem vymáhání její náhrady se nyní budu věnovat podrobněji.

---

⁴⁰³ Viz § 79c odst. 1 písm. d) zákona o rostlinolékařské péči.

⁴⁰⁴ Viz § 52 zákona o rostlinolékařské péči.

⁴⁰⁵ Viz § 51 odst. 6 zákona o rostlinolékařské péči.

⁴⁰⁶ Viz § 12 odst. 11 zákona o rybářství.

5.2. Škoda na rybách v rybářském revíru

K výkonu rybářského práva dochází v řekách, rybnících, jezerech a dalších vodních plochách nacházejících se ve volné přírodě, jedná se navíc o činnost, při které je hospodařeno s volně žijícími živočichy, tj. s rybami. Ve volné přírodě přitom působí řada činitelů, ať už antropogenních nebo přírodního původu, které v různé intenzitě působí na rybí populace v rybářských revírech i na vodní prostředí, ve kterém se takové populace vyskytují. Působení některých činitelů přitom zapříčiňuje vznik škod, resp. spíše ztrát⁴⁰⁷ na rybích společenstvech, se kterými uživatel rybářského revíru hospodaří, a je proto na místě řešit otázky jako vymezení škody nebo újmy na rybách, vymezení odpovědnosti za takovou škodu (újmu) nebo vymezení náhrady za škodu či nápravy za újmu a určení osob oprávněných náhradu vymáhat.

Zákon o rybářství hovoří o škodě na rybách, přičemž se v této otázce omezuje pouze na zakotvení odpovědnosti původce škody za škodu, kterou způsobil, a zakotvení oprávnění uživatele rybářského revíru vymáhat náhradu takové škody.⁴⁰⁸ Ve zbytku je tedy třeba vycházet z obecné právní úpravy škody obsažené v § 2894 a násl. občanského zákoníku. Podle § 2894 odst. 1 občanského zákoníku se škodou rozumí újma na jmění, přičemž uvedená definice škody vychází z ustálené judikatury Nejvyššího soudu⁴⁰⁹, podle které se škodou rozumí „*újma, která nastala (projevuje se) v majetkové sféře poškozeného (spočívá ve zmenšení jeho majetkového stavu) a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a je tedy napravitelná poskytnutím majetkového plnění, především penězi.*“⁴¹⁰ Podle § 2895 občanského zákoníku, se obecně uplatňuje subjektivní odpovědnost škůdce za vzniklou škodu a pouze v případech stanovených zákonem se uplatňuje odpovědnost objektivní, tj. bez ohledu na zavinění. Podle mého názoru lze přitom mít za to, že ustanovení § 12 odst. 11 zákona o rybářství je právě takovým ustanovením, které zakotvuje objektivní odpovědnost škůdce, neboť stanovuje, že osoba, která škodu na rybách způsobil, za ni také odpovídá, aniž by byl zakotven jakýkoliv požadavek na zavinění nebo případný liberační důvod.⁴¹¹ Z úpravy obsažené v občanském zákoníku je možné uvést například také odpovědnost za škodu vzniklou náhodou, pokud byl dán k náhodě podnět, kterou musí uhradit ten, kdo takový podnět ze své viny dal.⁴¹² Dále lze ve vztahu k rybám

---

⁴⁰⁷ Pod pojem „ztráty na životním prostředí“ řadíme škodu na složkách životního prostředí, které jsou věci, i ekologickou újmu (viz DAMOHORSKÝ, M. et al. *op. cit.* 69, s. 81).

⁴⁰⁸ Viz § 12 odst. 11 zákona o rybářství.

⁴⁰⁹ ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. et al. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI.* 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 818-819.

⁴¹⁰ Viz např. rozsudek Nejvyššího soudu sp zn. 25 Cdo 791/2011 ze dne 19. 12. 2012.

⁴¹¹ Obdobný závěr, že odpovědnost vzniká bez ohledu na zavinění, zaujímá i odborná literatura, viz PSUTKA, J. *op. cit.* 108, s. 350.

⁴¹² Viz § 2904 občanského zákoníku.

v rybářském revíru zmínit úpravu povinnosti nahradit škodu ve zvláštních případech, a to například v případě, kdy je škoda způsobena zvířetem⁴¹³, kdy vznikla z provozní činnosti⁴¹⁴ nebo kdy je způsobená provozem zvláště nebezpečným⁴¹⁵.

V souladu s § 2952 občanského zákoníku se hradí skutečná škoda a ušlý zisk poškozeného. Zákon o rybářství v § 12 odst. 11 zakotvuje, že k vymáhání náhrady škody na rybách je oprávněn uživatel rybářského revíru. Toto ustanovení se v praxi ukázalo jako velice problematické, a to s ohledem na skutečnost, že uživatel rybářského revíru není vlastníkem neulovených ryb vyskytujících se v rybářském revíru. Skutečnou škodou je přitom třeba rozumět „*takovou újmu, která znamená zmenšení majetkového stavu poškozeného oproti stavu před škodnou událostí a která představuje majetkové hodnoty, jež je třeba vynaložit k uvedení věci do předešlého stavu*“.⁴¹⁶ V případě uživatele rybářského revíru nelze přitom uvažovat, že by jeho majetkový stav byl zmenšen o hodnotu uhynulých ryb právě proto, že v okamžiku jejich úhynu není jejich vlastníkem. Naopak skutečnou škodou mohou být náklady, které uživatel rybářského revíru vynaložil zbytečně, a to náklady, které vynaložil před vznikem škody a u kterých se v jejím důsledku nedostavil s nimi očekávaný výsledek, i náklady, které musel vynaložit v souvislosti s reparací nastalého stavu. Vedle toho ušlý zisk může v případě uživatele rybářského revíru spočívat v nedosaženém předpokládaném hospodářském prospěchu z lovu ryb.⁴¹⁷

V případě úhynu volně žijících ryb tedy nelze uvažovat o vzniku škody, neboť se nejedná o újmu na jmění vlastníka. Lze však přinejmenším v některých případech uvažovat, že se jedná o ekologickou újmu ve smyslu § 10 zákona č. 17/1992 S., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním prostředí“), která představuje institut *sui generis*.⁴¹⁸ Podle citovaného ustanovení je ekologickou újmou „*ztráta nebo oslabení přirozených funkcí ekosystémů, vznikající poškozením jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti*.“ Ekologická újma může vzniknout v případě úhynu ryb v důsledku vypuštění jedovaté látky do vodního prostředí, kdy dochází k poškození tohoto prostředí a současně v případě vytrávení a úhynu významné části (nejen) rybí populace dochází bezpochyby i k narušení vnitřních vazeb a procesů v daném ekosystému. Ekologická újma je tak ztrátou či oslabením ekosystému,

---

⁴¹³ Škodu způsobenou zvířetem nahrazuje vlastník zvířete, případně společně a nerozdílně s vlastníkem také osoba, které je zvíře svěřeno, nebo která zvíře chová, eventuálně osoba, která zvíře svévolně odňala (viz § 2933 a násl. občanského zákoníku).

⁴¹⁴ Škodu z provozní činnosti hradí ten, kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výdělečné činnosti, a to v případech, kdy vznikla vlastní provozní činností, věcí použitou při provozní činnosti nebo vlivem činnosti na okolí (viz § 2924 občanského zákoníku).

⁴¹⁵ Viz § 2925 občanského zákoníku.

⁴¹⁶ Viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 791/2011 ze dne 19. 12. 2012.

⁴¹⁷ Ibid.

⁴¹⁸ ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. et. al. *op. cit.* 409, s. 826.

při níž není podmínkou zásah do majetku a jedná se především o typ imateriální ztráty.⁴¹⁹ V případě, že je ekologická újma způsobena protiprávní činností, je její původce povinen obnovit přirozené funkce ekosystému nebo jeho části a teprve, není-li to možné nebo z vážných důvodů účelné, je povinen nahradit ekologickou újmu náhradním plněním nebo v penězích⁴²⁰, přičemž o uložení povinnosti obnovy ekosystému nebo povinnosti náhradního plnění či náhrady rozhoduje příslušný správní orgán a oprávněným z ekologické újmy je stát.⁴²¹

Zvláštním případem je ekologická újma vzniklá při provozní činnosti, neboť na tu se vztahuje zákon o ekologické újmě⁴²², kterým byla do našeho právního řádu transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/35/ES⁴²³, kterou lze považovat za jeden z nejvýznamnějších právních předpisů Evropské unie na tomto úseku.⁴²⁴ Povinnosti stanovené zákonem o ekologické újmě se vztahují především na provozní činnost vyjmenovanou v příloze tohoto zákona, ale za splnění podmínek, kterými jsou vznik ekologické újmy⁴²⁵ nebo její bezprostřední hrozba na chráněném druhu volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin, na přírodním stanovišti, na vodě nebo na půdě, výkon provozní činnosti v rozporu s právními předpisy a příčinná souvislost mezi provozní činností vykonávanou v rozporu s právními předpisy a vznikem uvedené ekologické újmy nebo její bezprostřední hrozby, se povinnost provádět preventivní opatření nebo nápravná opatření podle zákona o ekologické újmě vztahuje i na provozní činnost neuvedenou v příloze tohoto zákona.⁴²⁶ Povinnosti podle zákona o ekologické újmě přitom směřují jak k prevenci a předcházení ekologické újmy, tak k její nápravě.

Zákon o ekologické újmě stanovuje také případy, kdy náklady na preventivní a nápravná opatření nenese provozovatel provozní činnosti, ale nese je stát. Jako příklad lze uvést, že náklady

---

⁴¹⁹ PSUTKA, J. *op. cit.* 108, s. 36.

⁴²⁰ Prioritní je tedy uvedení narušených částí přírody do původního stavu, což je hierarchie uplatňování nápravných opatření využívaná běžně v oblasti ochrany přírody. Tato hierarchie je obsažena například v ZOPK nebo v zákoně č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologické újmě“), (viz STEJSKAL, V. *op. cit.* 168, s. 162).

⁴²¹ Viz § 27 zákona o životním prostředí.

⁴²² Viz § 1 odst. 2 zákona o ekologické újmě.

⁴²³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES, o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/30/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1010.

⁴²⁴ DAMOHORSKÝ, M. et al. *op. cit.* 69, s. 83-84.

⁴²⁵ Zákon o ekologické újmě přitom ekologickou újmu vymezuje odlišně od zákona o životním prostředí, když ekologickou újmu v § 2 písm. a) definuje jako nepříznivou měřitelnou změnu přírodního zdroje nebo měřitelné zhoršení jeho funkcí, která se může projevit přímo nebo nepřímo. Chráněné přírodní zdroje navíc zákon o ekologické újmě omezuje pouze na taxativně vyjmenované, kterými jsou (následně dále zákonem specifikované) chráněné druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, přírodní stanoviště, podzemní nebo povrchové vody, včetně přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod, a půda (viz PSUTKA, J. *op. cit.* 108, s. 49-50).

⁴²⁶ Viz § 1 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 5 odst. 2 zákona o ekologické újmě.

nenese provozovatel, který provedl preventivní nebo nápravná opatření k odstranění ekologické újmy v případě, kdy ekologická újma nebo její hrozba je důsledkem splnění rozhodnutí nebo jiného závazného aktu orgánu veřejné správy.⁴²⁷

Za významný příklad vzniku škody (nejen) na rybách v České republice je bezpochyby možné označit havárii na řece Bečvě v září 2020, při které bylo kyanidy usmrceno více než 40 tun ryb⁴²⁸ a kterou se doposud nepodařilo definitivně vyšetřit a potrestat jejího viníka.⁴²⁹ Vyšetřování této havárie probíhá zejména podle vodního zákona, ale některé spolky požadovaly šetření právě podle zákona o ekologické újmě.⁴³⁰ Česká inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“) přitom řízení podle zákona o ekologické újmě zahájila až v červnu 2021, právě na základě uvedeného požadavku spolků.⁴³¹ Ve svém postupu ohledně této havárie přitom neshledává pochybení.⁴³²

Ohledně škody na rybách je nezbytné věnovat se také otázce náhrady škody, jejímž původcem je stát, resp. hodnoty, které stát chrání a které vedly ke škodě na rybách. V tomto případě hovoříme o objektivní odpovědnosti státu za takovou škodu,⁴³³ přičemž v případě ryb je relevantní a aktuální zejména odpovědnost za škodu působenou vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů. Tato otázka představuje příklad střetu více státem chráněných zájmů, kdy na jedné straně stojí ochrana ohrožených nebo vzácných živočichů a na straně druhé nerušený výkon rybářského práva jako péče o přírodní bohatství státu. Některé státem chráněné druhy živočichů jsou totiž současně významnými predátory, působícími v rybářských revírech značné škody.⁴³⁴ Poskytování náhrad mimo jiné také za tyto škody upravuje zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění

---

⁴²⁷ Viz § 12 odst. 3 až 5 a § 13 odst. 4 zákona o ekologické újmě.

⁴²⁸ Kyanid v Bečvě: celková škoda sahá do desítek milionů, chystá se vysazování. In: Valašský.denik.cz [online]. Vltava Labe Media, a.s.: ©2020 [cit. 2021-09-22]. Dostupné z: <https://valassky.denik.cz/denik-v-regionech/kyanid-v-becve-skoda.html>.

⁴²⁹ Šetření úhynu na Bečvě? Praktiky jako v Černobyli, říká místopředsedkyně Senátu. In: Přerovský.denik.cz [online]. Vltava Labe Media, a.s.: ©2021 [cit. 2021-09-22]. Dostupné z: https://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/setreni-uhynu-na-becve-praktiky-jako-v-cernobyli-rika-mistopredsedkyne-senatu-20.html.

⁴³⁰ Spolky žádají nápravu škod po otrávené Bečvě podle zákona o ekologické újmě. In: Valašský.denik.cz [online]. Vltava Labe Media, a.s.: ©2020 [cit. 2021-09-22]. Dostupné z: https://valassky.denik.cz/zpravy_region/spolky-zadaji-napravu-skod-po-otravene-becve-podle-zakona-o-ekologicke-ujme-2021.html.

⁴³¹ Česká inspekce životního prostředí zahájila řízení o uložení nápravných opatření na řece Bečvě. [online]. Arnica, z. s. ©2021 [cit. 2021-09-23]. Dostupné z: <https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/ceska-inspekce-zivotniho-prostredi-zahajila-rizeni-o-ulozeni-napravnych-opatreni-na-rece-becve>.

⁴³² Viz tiskové zprávy ČIŽP k této kauze (např. *Česká inspekce životního prostředí už nebude reagovat na podněty, aneb Absurdita moci sedmé velmoci.* [online]. Česká inspekce životního prostředí ©2021 [cit. 2021-09-23]. Dostupné z: <https://www.cizp.cz/Ceska-inspekce-zivotniho-prostredi-uz-nejde-reagovat-na-podnety-aneb-Absurdita-moci-sedme-velmoci-1.html> nebo *Česká inspekce životního prostředí ke zprávě Sněmovní vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na Bečvě.* [online]. Česká inspekce životního prostředí ©2021 [cit. 2021-09-23]. Dostupné z: <https://www.cizp.cz/Ceska-inspekce-zivotniho-prostredi-ke-zprave-Snemovni-vysetrovaci-komise-k-ekologicke-katastrofe-na-Becve.html>.

⁴³³ ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. et. al. *op. cit.* 409, s. 839.

⁴³⁴ Takovými živočichy jsou vydra říční a kormorán velký.

pozdějších předpisů (dále jen „zákon o náhradách“). Ve vztahu ke škodám na rybách tento zákon upravuje poskytování náhrad za škody způsobené vydrou říční a také kormoránem velkým, a to i přes skutečnost, že kormorán velký byl ze seznamu zvláště chráněných živočichů vyřazen. Stále ovšem podléhá pod obecnou ochranu ptáků podle § 5a ZOPK a pochopitelně nepolevil ani jeho predační tlak na rybí populaci.⁴³⁵ S ohledem na tyto skutečnosti obsahoval citovaný zákon v § 5 výjimku, podle které se splnění podmínky zařazení mezi zvláště chráněné živočichy u kormorána velkého v letech 2018 až 2020 nevyžadovalo. Tato výjimka byla do zákona o náhradách vložena zákonem č. 100/2019 Sb., který byl předložen do legislativního procesu skupinou poslanců. Tímto návrhem došlo k řešení sporu o tom, zda existuje odpovědnost státu za škodu způsobenou kormoránem velkým na rybách na základě přechodného ustanovení obsaženého v zákoně č. 197/2017 Sb., kterým byl kormorán velký vyškrtnut z výčtu vybraných živočichů obsaženého v § 3 zákona o náhradách. Spor spočíval v tom, že Ministerstvo financí odmítlo jakékoli proplacení náhrad, neboť dovodilo, že přechodné ustanovení nezakládá jasně a nesporně odpovědnost státu za takové škody⁴³⁶, a dokonce označilo předmětné přechodné ustanovení jako „*pochybení zákonodárce, když nereflektoval správní praxi založenou na správné interpretaci, kterou sám v důvodové zprávě potvrzuje.*“⁴³⁷ Předkladatelé v důvodové zprávě odůvodnili navrhované období (2018 až 2020) jako přechodné, aby bylo možné nalézt odpovídající dlouhodobé řešení vedoucí ke snížení predačního tlaku kormorána velkého na rybí společenstva v rybářských revírech.⁴³⁸ Takové řešení ovšem nalezeno nebylo, a proto byl v červenci 2020 předložen návrh další novely zákona o náhradách⁴³⁹, kterou mělo být přechodné období, kdy stát poskytuje náhrady za škody působené kormoránem velkým prodlouženo až do roku 2023. Tento zákon byl přijat 28. ledna 2021 a s účinností od 1. dubna 2021 nahradil původní výjimku pro roky 2018 až 2020 výjimkou pro roky 2021 až 2023.⁴⁴⁰ Zjevně se opětovně jedná o řešení provizorní, které má poskytnout časový prostor pro nalezení trvalého řešení otázky škod působených kormoránem velkým. Takové řešení se zatím nalézt nepodařilo, přičemž zvyšující se problémy s vlivem kormorána velkého jsou spojeny s jeho strmým populačním růstem

---

⁴³⁵ SVOBODOVÁ, O. K vyplacení náhrad za škody způsobené kormoránem velkým v letech 2018-2020. České právo životního prostředí. Praha: Česká společnost pro právo životního prostředí, 2018, roč. XVIII, č. 48, s. 68.

⁴³⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 100/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, obecná část, bod a).

⁴³⁷ SVOBODOVÁ, O. *op. cit.* 435, s. 71.

⁴³⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 100/2019 Sb., *op. cit.* 436.

⁴³⁹ Sněmovní tisk č. 938 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: 2020 [cit. 2020-07-14]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=938&CT1=0#prilohy>.

⁴⁴⁰ Viz zákon č. 50/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.

v posledních desetiletích, kdy v současné době zimuje na území České republiky až 15 tisíc kormoránů a ročně přes něj přeletí více než 100 tisíc kormoránů.⁴⁴¹

Náhrada škody podle zákona o náhradách navíc i přes opakovanou snahu zákonodárce nedopadá na ryby v rybářských revírech, neboť tento zákon v § 2 písm. b) vymezuje škodu jako újmu způsobenou vybraným živočichem na životě nebo zdraví fyzické osoby anebo na majetku (včetně ryb) osob nebo kormoránem velkým na rybách. Výše náhrady se potom podle vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 360/2000 Sb.⁴⁴² určí jako obvyklá cena, což je podle citované vyhlášky cena, která by byla dosažena při prodeji ryb v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni vzniku škody.⁴⁴³ Jak jsem však již uvedl, uživatel rybářského revíru ryby v rybářském revíru nevlastní a nemůže se proto náhrady škody na nich vzniklé podle zákona o náhradách domáhat, neboť jeho majetkem nejsou. Aby mohl uživatel rybářského revíru požadovat alespoň nějakou náhradu škody, musel by citovaný zákon připouštět též náhradu ušlého zisku a zbytečně vynaložených nákladů. Zákonodárce se tento stav pokusil změnit při novele provedené zákonem č. 130/2006 Sb., kdy původní definici ryb obsaženou v § 2 písm. d) zákona o náhradách rozšířil výslovně i o ryby v rybářských revírech. Výklad, podle kterého by tato novela zakotvila právo uživatele rybářského revíru na náhradu škody vzniklé na volně žijících rybách v rybářském revíru, však soudní praxe odmítla. Podle názoru Nejvyššího soudu uvedená změna definice „*přináší zpřesnění dosavadního zákonného textu, nikoliv jeho rozšíření.*“⁴⁴⁴ V případě volně žijících ryb v rybářském revíru jakožto věci ničí (*res nullius*) tak i nadále nemůže ztráta dosud neulovených ryb způsobená vybraným živočichem „*představovat snížení majetkového stavu nositele rybářského práva, který ryby k okamžiku jejich ztráty nevlastnil (jejich hodnota netvořila jeho majetkový stav), neboť je ulovením nenabyl do svého vlastnictví.*“⁴⁴⁵ Jako ústavně konformní a v mezích zákona tento výklad shledal následně i Ústavní soud.⁴⁴⁶ Nadále tak trvá situace, kdy stát ukládá uživateli rybářského revíru povinnost za jeho prostředky vysazovat ryby podle postupu zarybňování v zájmu plnění ústavní úlohy šetrného využívání přírodních zdrojů a ochrany přírodního bohatství, avšak na škodách na tomto bohatství způsobených jiným státem chráněným zájmem se podílet odmítá a uspokojivé dlouhodobé řešení této situace se stále nepodařilo nalézt.

---

⁴⁴¹ SVOBODOVÁ, O. *op. cit.* 435, s. 67.

⁴⁴² Vyhláška č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech.

⁴⁴³ Viz § 1 vyhlášky č. 360/2000 Sb.

⁴⁴⁴ Viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3335/2013 ze dne 24. 3. 2015.

⁴⁴⁵ *Ibid.*

⁴⁴⁶ Viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. II.ÚS 1845/15 ze dne 31. 8. 2015.

5.3. Dozor v oblasti rybářství

Správním dozorem rozumíme takovou činnost, „při které vykonavatel veřejné správy (dozorčí orgán) pozoruje chování nepodřízených subjektů a porovnává je s chováním žádoucím, s požadavky právních norem. V návaznosti na hodnocení podle okolnosti aplikuje zejména nápravné nebo sankční prostředky, jimiž reaguje na zjištěný nesoulad mezi skutečným a žádoucím chováním dozorovaného subjektu.“⁴⁴⁷ Plnění povinností stanovených právními předpisy na úseku rybářství a povinností stanovených ve správních aktech vydaných orgány státní správy rybářství podléhá dozoru ze strany orgánů státní správy rybářství⁴⁴⁸ a také rybářské stráže jakožto úřední osoby, resp. správního orgánu *sui generis*. Příslušné orgány vykonávají dozor zejména nad rybářským hospodařením uživatelů rybářských revírů, tj. zda uživatel rybářského revíru hospodaří v souladu s podmínkami, za kterých mu byl výkon rybářského práva povolen, přičemž při kontrole je uživatel rybářského revíru, resp. rybářský hospodář povinen předložit kontrolnímu orgánu evidenci o hospodaření, o dosaženém hospodářském výsledku a evidenci o vydání povolenek k lovu, které hospodaření v rybářském revíru dokladují.⁴⁴⁹ Mimo rybářské hospodaření může být předmětem dozoru také plnění podmínek stanovených při povolení výjimky ze zakázaných způsobů lovu, kdy příslušné orgány kontrolují zejména, zda je výjimka využita za předem deklarováním účelem (chov ryb, vědecké účely apod.) a v deklarováném rozsahu (územní a časový rozsah apod.), nebo plnění povinností osobami, kterým jsou svěřeny činnosti v oblasti výchovy a výuky (tj. pořádání zkoušek na první rybářský lístek nebo na rybářského hospodáře).⁴⁵⁰ V takovém případě je předmětem dozoru zejména, zda předmětná zkouška splňuje veškeré náležitosti stanovené právními předpisy a zda je vykonána řádným způsobem. Při výkonu dozoru podle zákona o rybářství příslušné správní orgány postupují podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „kontrolní řád“).⁴⁵¹ Podle kontrolního řádu naopak nepostupuje rybářská stráž, jejíž pravomoci a postupy upravuje přímo zákon o rybářství. Z citovaných dozorových ustanovení obsažených v zákoně o rybářství vyplývá, že příslušné správní orgány dozorují převážně výkon rybářského práva ze strany uživatele rybářského revíru. Ostatně právě uživatelé rybářských revírů jsou adresáty většiny správních aktů vydávaných orgány státní správy rybářství a provádějí hlavní činnost tímto zákonem regulovanou, tj. výkon rybářského práva. Jak jsme si ovšem již uvedli, lov ryb je prováděn převážně individuálně lovicími osobami, kterým uživatel rybářského revíru poskytl povolenku k lovu ryb. Takových

⁴⁴⁷ Viz HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 201.

⁴⁴⁸ Viz např. § 21 odst. 2 písm. f) nebo § 22 odst. 4 písm. a) zákona o rybářství.

⁴⁴⁹ Viz § 11 odst. 6 zákona o rybářství.

⁴⁵⁰ Viz § 22 odst. 9 a 10 zákona o rybářství.

⁴⁵¹ Viz např. § 21 odst. 2 písm. g) zákona o rybářství.

osob je v České republice několik set tisíc⁴⁵² a lov ryb provádí každá z nich výhradně podle svých časových možností a v rybářském revíru podle své volby (z těch rybářských revírů, pro které disponuje povolenkou k lovu). Tato složka výkonu rybářského práva z těchto důvodů objektivně přesahuje dozorové možnosti správních úřadů, neboť ty nedisponují a ani nemohou disponovat dostatečnou personální kapacitou pro dostatečně efektivní, tj. téměř nepřetržitý dozor ve všech rybářských revírech ve svém správním obvodu. Z těchto důvodů zakotvuje zákon o rybářství působnost rybářské stráže. Institutu rybářské stráže se budu nyní věnovat podrobněji.

5.4. Rybářská stráž

S institutem „ochranné služby“ sloužící k ochraně rybářství počítaly již zemské zákony z konce 19. století. Původně se jednalo o zvláštní zřízení k ochraně rybářství, po druhé světové válce potom o přísežné hajné, kteří kromě ochrany rybářství vykonávali také ochranu lesů a myslivosti. V 60. letech 20. století jsou přísežní hajní postupně nahrazováni veřejnými strážemi, včetně rybářské stráže⁴⁵³, která byla zakotvena zákonem o rybářství z roku 1963.⁴⁵⁴

Veřejné stráže jsou fyzické osoby, kterým je na základě zákona, resp. formou autorizace propůjčena pravomoc při výkonu správního dozoru⁴⁵⁵, resp. které jsou jako jednotlivci pověřeny plnit úkoly státní správy při ochraně veřejného zájmu v určitých oblastech.⁴⁵⁶ Rybářská stráž je tedy fyzickou osobou pověřenou plnit zákonem o rybářství stanovené úkoly při ochraně veřejného zájmu v oblasti rybářství. Současně je třeba dojít k závěru, že rybářská stráž je správním orgánem ve smyslu § 1 odst. 1 správního řádu, podle kterého jsou správním orgánem též fyzické osoby, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.

V rámci současné právní úpravy je institut rybářské stráže upraven v hlavě IV zákona o rybářství a některé doprovodné otázky jsou upraveny v § 19 a násl. vyhlášky č. 197/2004 Sb. Zákon o rybářství upravuje předpoklady pro výkon funkce rybářské stráže, proces jejího ustanovení, důvody pro zrušení a zánik jejího ustanovení, její pravomoci a povinnosti a otázky spojené s náhradou škody, která vznikne při výkonu funkce rybářské stráže, a to škody vzniklé

---

⁴⁵² Jen počet členů Českého rybářského svazu, z. s., tj. největšího uživatele rybářských revírů v České republice překročil v roce 2019 hranici 250 000 členů. Viz KOČICA, T. *Počet členů ČRS překročil 250.000* [online]. ČRS: ©2019 [cit. 2021-1-11]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/119-vseobecne/595-pocet-clenu-crs-prekrocil-250-000?highlight=WyJwb1x1MDEwZGV0IiwXHUwMTBkbGVuXHUwMTZmIiwicG9jZXQgY2xlbmUiXQ==>.

⁴⁵³ Kromě rybářské stráže, jsou v současné době v právním řádu České republiky zakotveny také lesní stráž, myslivecká stráž a stráž přírody.

⁴⁵⁴ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 71.

⁴⁵⁵ Viz HENDRYCH, D. et al. *op. cit.* 240, s. 201.

⁴⁵⁶ Viz HENDRYCH, D. et al. *Právní slovník*, 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18. 1. 2021]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

rybářské stráž i rybářskou stráž způsobené. Vyhláška č. 197/2004 Sb. upravuje podrobnosti ohledně kvalifikačních předpokladů rybářské stráže, podmínky zkoušky rybářské stráže a vymezuje podobu služebního odznaku a služebního průkazu rybářské stráže.

5.4.1. Ustanovení rybářské stráže

Rybářskou stráž v rybářském revíru ustanovuje na návrh uživatele rybářského revíru obecní úřad obce s rozšířenou působností (dále také „ORP“) příslušný podle místa trvalého bydliště osoby, která má být do funkce rybářské stráže ustanovena.⁴⁵⁷ Uživatel rybářského revíru je přitom povinen rybářskou stráž navrhnout a ta tedy musí být ustanovena pro každý rybářský revír.⁴⁵⁸ Ze zákona o rybářství nevyplývají žádná omezení ohledně počtu rybářských stráž ustanovených pro jeden rybářský revír⁴⁵⁹ ani v počtu rybářských revírů, pro které může být ustanovena do funkce rybářské stráže jedna osoba. V případě, kdy je jeden subjekt uživatelem více rybářských revírů, může tento subjekt navrhnout ustanovení jedné osoby na více rybářských revírech⁴⁶⁰, přičemž rozsah působnosti s ohledem na uvedený návrh určí orgán státní správy rybářství.

Příslušnost orgánů státní správy k ustanovení rybářské stráže daná místem trvalého pobytu jmenované osoby přináší v praxi určité problémy. Předně příslušný orgán (konkrétní ORP) nemusí disponovat žádnou místní znalostí rybářských revírů, pro které rybářskou stráž ustanovuje, a nemůže tak plnohodnotně posoudit, zda je navržená působnost adekvátní možnostem rybářské stráže vykonávat svoji funkci řádně ve všech rybářských revírech, pro které má být ustanovena. S tím souvisí, že orgán, který rybářskou stráž ustanovil, má pravidelně ověřovat plnění předepsaných předpokladů pro výkon funkce rybářské stráže a vyhodnocovat, zda rybářská stráž neporušuje zákon o rybářství, což by byl důvod pro zrušení jejího ustanovení.⁴⁶¹ Plnění těchto úkolů je ovšem nepochybně problematické v případě, kdy s ohledem na trvalé bydliště rybářské stráže a umístění dotčených rybářských revírů, rybářská stráž působí mimo správní obvod orgánu, který ji ustanovil. Z těchto skutečností vychází i další problém, kterým je, že případnou škodu

---

⁴⁵⁷ Viz § 14 odst. 1 zákona o rybářství.

⁴⁵⁸ Ibid.

⁴⁵⁹ Jiný přístup byl zvolen v případě myslivecké stráže, u které zákon o myslivosti v § 12 odst. 3 stanoví, že je ustanovena jedna myslivecká stráž na každých započatých 500 ha honitby.

⁴⁶⁰ S ohledem na skutečný stav, kdy významná část rybářských revírů v České republice je v užívání ČRS, resp. jeho územních svazů a MRS, je běžnou praxí, že rybářská stráž je ustanovena na velké množství rybářských revírů (např. všechny rybářské revíry, jejichž uživatelem je daný územní svaz), přičemž takové vymezení působnosti má vyšší počet rybářských stráž, jejichž působnost se tak překrývá.

⁴⁶¹ Viz § 14 odst. 1 a §15 odst. 2 zákona o rybářství.

způsobenou nebo utrpěnou rybářskou stráží hradí opět orgán, který rybářskou stráž ustanovil, i když ta nepůsobí v obvodu jeho působnosti.

Nicméně při zachování principu, kdy rybářskou stráž navrhuje pro konkrétní rybářský revír uživatel rybářského revíru, lze najít vhodnější vymezení místní působnosti jen stěží, neboť rybářské revíry, zejména ty na vodních tocích, procházejí mnohdy územními obvody více ORP nebo dokonce více krajů. Navíc rybářská stráž s ohledem na dominantní uživatele rybářských revírů v České republice většinou není ustanovena jen pro jeden rybářský revír a působí zcela běžně napříč více správními obvody ORP. Alternativní řešení zvolili na Slovensku, kde podle § 23 odst. 2 slovenského zákona o rybářství jmenuje rybářskou stráž okresní úřad příslušný podle sídla uživatele rybářského revíru. Toto řešení by ovšem v našem prostředí, navíc na úrovni ORP, nebylo vhodné, jelikož uživatelem rybářských revírů jsou většinou územní svazy ČRS, které odpovídají „krajské“ úrovni a veškerá agenda rybářských stráží by tak náležela úzkému okruhu ORP, jejichž obvody jsou příslušná krajská města, ve kterých územní svazy sídlí.

Jistě by se dalo uvažovat také o systému, kdy by rybářskou stráž ustanovoval orgán, v jehož územním obvodu se nachází největší část rybářského revíru, nicméně v případě ustanovení na více rybářských revírech by daná osoba musela absolvovat příslušné řízení u většího počtu místně příslušných orgánů, což by mohlo být i s ohledem na skutečnost, že za současné právní úpravy se jedná v podstatě o dobrovolnou činnost vykonávanou ve volném čase příslušných osob, odrazující administrativní překážkou, v jejímž důsledku by nebyl dostatek osob ochotných tuto důležitou ochrannou činnost vykonávat. Navíc i v takovém případě (kdy rybářský revír zasahuje do více správních obvodů) by zcela neodpadl problém, že rybářská stráž působí i mimo správní obvod orgánu, který ji ustanovil.

Při hledání modelu, který by mohl uvedené problémy omezit, je důležité uvést, že se domnívám, že je třeba zachovat některé dílčí komponenty, které jsou společné jednotlivým druhům veřejných stráží nebo se u rybářské stráže ukazují jako dlouhodobě funkční. Zejména by se nadále mělo jednat o dobrovolnou činnost fyzických osob, kterým by mělo být zachováno současné postavení včetně jejich pravomocí a povinností (byť by se současně dalo uvažovat o omezení povinností směřujících ke kontrole dodržování povinností plynoucích z vodního zákona). Osobně se domnívám, že v případě rybářské stráže, u které není z výše uvedených důvodů vazba na konkrétní rybářský revír tak výrazná jako například vazba myslivecké stráže ke konkrétní honitbě, by bylo možné přejít od působnosti určené výčtem rybářských revírů k působnosti určené správním obvody nejlépe na krajské úrovni. Kompetence k ustanovení rybářské stráže by v takovém modelu mohla přejít na krajský úřad, který by ustanovil rybářskou stráž pro výkon dozoru ve svém správním obvodu, tj. na území kraje, eventuálně na jeho části

vymezené územím několika ORP v případě větších krajů, aby byla zachována dostupnost jednotlivých revírů pro ustanovené osoby a také dostatečná místní znalost, přičemž počet ustanovených stráží by krajský úřad stanovil a případně průběžně korigoval i s ohledem na stanovisko uživatelů rybářských revírů působících v daném kraji (jeho části) a s ohledem na monitoring činnosti již ustanovených stráží. Rybářská stráž by byla pevně spjata se správním obvodem orgánu, který ji ustanovil, který ji kontroluje a který odpovídá za škody stráží způsobené, ale současně by nedošlo k nežádoucímu příliš výraznému odklonění od současného osvědčeného modelu⁴⁶², kdy funkci vykonává dostatečný počet především dobrovolníků v rámci jejich volného času. Kandidáty do funkce by ustanovil krajský úřad z moci úřední, nicméně uživatelé dotčených rybářských revírů by eventuálně mohli uplatňovat své návrhy, případně by se osoby, mající zájem funkci vykonávat, mohly hlásit přímo například s ohledem na výzvu krajského úřadu vyjadřující záměr obsadit místo rybářské stráže.

Předpoklady pro výkon funkce rybářské stráže jsou dovršení věku 21 let, bezúhonnost⁴⁶³, způsobilost k právním úkonům (svéprávnost), zdravotní způsobilost⁴⁶⁴, prokázání znalosti práv a povinností rybářské stráže⁴⁶⁵ a složení slibu před příslušným orgánem státní správy rybářství. Do budoucna bych *de lege ferenda* doporučil, aby znalost práv a povinností bylo možné prokázat striktně pouze složením zkoušky rybářské stráže, a to před ustanovujícím orgánem. Doklad o vzdělání může být jednak mnoho let starý a také nijak nevypovídá o znalostech, které ověřuje zkouška rybářské stráže, neboť postačuje i středoškolské vzdělání v oboru rybářství, které bezesporu nemůže vypovídat například o potřebných znalostech v oblasti trestního práva a správního trestání, které jsou přitom v rámci zkoušky ověřovány. S ohledem na skutečnost,

---

⁴⁶² Který odpovídá pojetí dalších veřejných stráží (lesní, myslivecké).

⁴⁶³ Bezúhonnost se prokazuje výpisem z rejstříku trestů (nebo obdobným dokladem z cizího státu) a čestným prohlášením, jímž osoba, která má být ustanovena do funkce rybářské stráže, prohlásí, že na úseku rybářství ji nebyl uložen správní trest za přestupek (viz § 14 odst. 7 zákona o rybářství).

⁴⁶⁴ Za zdravotně způsobilou se podle § 14 odst. 3 zákona o rybářství považuje osoba, „jejíž zdravotní stav nevylučuje pobyt v přírodě a nevylučuje pohyb v nerovném terénu, dále osoba, která nemá sníženou schopnost orientace, nemá závažná onemocnění sluchu a zraku, netrpí kolapsovými stavy a záchvatovitými onemocněními, včetně epilepsie, netrpí závažným duševním onemocněním nebo závažnou poruchou osobnosti anebo dalšími onemocněními, která omezují nebo vylučují výkon funkce rybářské stráže.“ Zdravotní způsobilost se prokazuje posudkem o zdravotní způsobilosti vydaným praktickým lékařem, který má platnost 5 let od svého vydání a v době řízení o ustanovení do funkce rybářské stráže nesmí být starší tří měsíců (viz § 15 odst. 4 a 5 zákona o rybářství).

⁴⁶⁵ Podmínka prokázání znalosti práv a povinností je v souladu s § 19 odst. 1 vyhlášky č. 197/2004 Sb. považována za splněnou v případě, kdy osoba, která má být ustanovena do funkce rybářské stráže, získala vysokoškolské vzdělání v oblasti zemědělství v oboru se zaměřením na rybářství, získala úplné středoškolské vzdělání v oboru rybářství nebo absolvovala studium na vyšší odborné škole v oboru vodní hospodářství a ekologie, v němž součástí absolutoria je zkouška ze základů rybářství. Dále se podmínka prokázání znalosti práv a povinností považuje za splněnou v případě, kdy osoba navržená do funkce rybářské stráže již složila zkoušku na rybářského hospodáře. V případě, že osoba navržená do funkce rybářské stráže neprokáže znalost práv a povinností rybářské stráže některým z uvedených způsobů, je třeba, aby složila zkoušku rybářské stráže, jejíž průběh a obsah upravuje § 20 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

že rybářská stráž je úřední osobou, je navíc třeba, aby měla nejen dostatečnou, ale také aktuální znalost. Tuto skutečnost je třeba ověřovat pravidelným opakovaným přezkušováním, ale je žádoucí ji ověřit již i při ustanovení, jako je tomu například v případě stráže myslivecké.⁴⁶⁶ V případě, kdy navržená osoba splní veškeré předpoklady a správní orgán dospěje k závěru, že nic nebrání jejímu ustanovení, rybářskou stráž ustanoví a vydá ji služební odznak a průkaz.⁴⁶⁷ Rybářská stráž je poté povinna oznámit orgánu státní správy rybářství, který ji ustanovil, všechny změny týkající se uvedených předpokladů pro výkon funkce rybářské stráže.⁴⁶⁸

5.4.2. Zrušení a zánik ustanovení rybářské stráže

Ustanovení rybářské stráže příslušný orgán zruší v případě, kdy osoba ustanovená do této funkce ji přestane vykonávat, kdy přestane splňovat podmínky pro její ustanovení⁴⁶⁹, nebo když se prokáže, že byla ustanovena na základě nesprávných nebo nepravdivých údajů, a dále v případě závažného nebo opakovaného porušení zákona o rybářství rybářskou stráží.⁴⁷⁰ V této souvislosti disponuje příslušný orgán, který rybářskou stráž ustanovil, oprávněním nejméně jednou za pět let ověřovat náležitosti, na základě kterých byla rybářská stráž ustanovena. Příslušný orgán by přitom měl zejména nejdéle jednou za pět let vyzvat rybářskou stráž k doložení nového posudku o zdravotní způsobilosti, a to s ohledem na jeho pětiletou platnost. Ke zrušení ustanovení rybářské stráže přitom podle mého názoru nepostačuje vypršení platnosti posudku, neboť předpokladem pro výkon funkce je zdravotní způsobilost, tj. stav, který je posudkem jen ověřován, a předpokladem pro její zrušení by proto měla být samotná zdravotní nezpůsobilost zjištěná posudkem. Bezsporně je však třeba nový posudek ze strany rybářské stráže bezodkladně doložit. V případě, že jej ani po výzvě nedoloží, lze podle mého názoru uvažovat o zrušení ustanovení z důvodu porušení zákona o rybářství. Správní orgán ovšem bezsporně musí vyvinout přiměřený aktivní přístup k získání posudku a nikoli se pouze spokojit s uplynutím jeho platnosti, neboť se řídí zásadami správní činnosti upravenými správním řádem, včetně zásad uvedených v § 4 správního řádu.⁴⁷¹ Obdobně je žádoucí v pravidelných intervalech, zejména po přijetí

⁴⁶⁶ Podle § 12 odst. 6 zákona o myslivosti orgán státní správy myslivosti před ustanovením prověří znalosti navrhované osoby ohledně práv a povinností rybářské stráže. Obsah testu předkládaného navrhnuté osobě stanoví § 1 odst. 5 a 6 vyhlášky č. 244/2002 Sb.

⁴⁶⁷ Popis služebního odznaku rybářské stráže a služebního průkazu rybářské stráže je upraven § 21 a 22 vyhlášky č. 197/2004 Sb.; jejich vzory jsou upraveny v příslušných přílohách této vyhlášky.

⁴⁶⁸ Viz § 17 odst. 2 zákona o rybářství.

⁴⁶⁹ Těmito podmínkami jsou bezúhonnost, svéprávnost, zdravotní způsobilost a znalost práv a povinností rybářské stráže (viz. § 15 odst. 2 zákona o rybářství).

⁴⁷⁰ Viz § 15 odst. 2 zákona o rybářství.

⁴⁷¹ Podle § 4 odst. 1 správního řádu je veřejná správa službou veřejnosti, přičemž správní orgán má dotčeným osobám vycházet vstříc. Podle § 4 odst. 2 správního řádu poskytuje správní orgán dotčeným osobám přiměřené poučení

zásadnějších změn relevantních právních předpisů, ověřovat znalost práv a povinností rybářské stráže⁴⁷², a to prostřednictvím opakovaného složení zkoušky rybářské stráže. Ke složení zkoušky rybářské stráže v rámci ověření plnění kvalifikačních předpokladů ve smyslu § 14 odst. 1 zákona o rybářství může přitom příslušný orgán vyzvat podle některých názorů i osoby, které byly do funkce ustanoveny na základě předložení dokladu o dosaženém vzdělání.⁴⁷³ S tímto názorem se zcela ztotožňuji, neboť cílem ověření plnění kvalifikačních předpokladů musí být ověření znalostí aktuálních skutečností, k čemuž nemůže postačovat předložení dokladu o vzdělání, který může být i desítky let starý.

Ačkoli je rybářská stráž ustanovena na návrh uživatele rybářského revíru, není ji možné na jeho žádost bez naplnění některého z uvedených důvodů odvolat. V praxi se objevují pokusy odvolat rybářskou stráž pro tzv. „nadbytečnost“, tj. s odůvodněním ze strany uživatele rybářského revíru, že pro dotčený rybářský revír je ustanoven dostatečný počet rybářských stráží. Takový postup je však v rozporu s principem, že rybářská stráž je sice ustanovena na základě návrhu uživatele rybářského revíru, ale po jejím ustanovení se již jedná o úřední osobu⁴⁷⁴, která musí být na vůli uživatele rybářského revíru nezávislá, aby nebyl ohrožen účel, pro který je ustanovena, resp. aby nemohla být pod pohrůžkou odvolání vystavována při své činnosti nežádoucímu vlivu ze strany uživatele rybářského revíru.

Zrušení ustanovení rybářské stráže je pouze jednou ze skutečností způsobujících zánik jejího ustanovení. Dalšími skutečnostmi, které, když nastanou, způsobují zánik ustanovení rybářské stráže, jsou zánik rybářského revíru, pro který byla rybářská stráž ustanovena⁴⁷⁵, zánik výkonu rybářského práva uživatele rybářského revíru, který rybářskou stráž navrhl⁴⁷⁶, oznámení

---

o jejich právech a povinnostech. Podle § 4 odst. 3 správního řádu správní orgán s dostatečným předstihem uvědomuje osoby o úkonech, které činí. Konečně podle § 4 odst. 4 správního řádu správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a povinnosti.

⁴⁷² Zkouška rybářské stráže ověřuje znalosti zákona o rybářství a vyhlášky č. 197/2004 Sb., a dále vybraných částí vodního zákona, ZOPK, zákona na ochranu zvířat proti týrání, veterinárního zákona, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“) a zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 250/2016 Sb.“).

⁴⁷³ Viz ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 73.

⁴⁷⁴ Viz § 14 odst. 6 zákona o rybářství.

⁴⁷⁵ V případě, kdy je rybářská stráž ustanovena pro více rybářských revírů, zaniká podle mého názoru její ustanovení definitivně až zánikem posledního z nich. Při zániku jednotlivého rybářského revíru dochází pouze k „zúžení“ jejího ustanovení o zaniklý rybářský revír.

⁴⁷⁶ V případě, kdy je rybářská stráž ustanovena pro více rybářských revírů, je podle mého názoru situace obdobná jako při zániku jednoho z rybářských revírů. Nicméně, pokud je původnímu uživateli rybářského revíru znovu povoleno výkon rybářského práva v rybářském revíru, kde mu předtím zanikl, nedochází k opětovnému „rozšíření“ působnosti rybářské stráže a uživatel ji musí znovu navrhnout, neboť její původní ustanovení pro dotčený rybářský revír zaniklo okamžikem uplynutí původního povolení výkonu rybářského práva.

rybářské stráže o skončení výkonu funkce a úmrtí ustanovené osoby.⁴⁷⁷ Osoba, jejíž ustanovení zaniklo, je povinna odevzdat služební odznak a průkaz rybářské stráže.⁴⁷⁸

Uvedené důvody jsou v zásadě jednoznačné, přesto je třeba se blíže věnovat zániku výkonu rybářského práva, jakožto důvodu pro zánik ustanovení rybářské stráže. Zánik ustanovení rybářské stráže je totiž výslovně spojen jen se zánikem výkonu rybářského práva, nikoli již s jeho odnětím. Je otázkou, zda tento následek chtěl zákonodárce spojit skutečně pouze se zánikem výkonu rybářského práva ve smyslu § 10 odst. 2 zákona o rybářství, nebo i s jeho odnětím ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o rybářství tj. se zánikem v širším smyslu, jak je dovozováno v odborné literatuře.⁴⁷⁹ Při striktním jazykovém výkladu, podle kterého by zánik ustanovení rybářské stráže nastal pouze při zániku výkonu rybářského práva, nastává otázka, jak následně vypořádat vztah rybářské stráže ustanovené na návrh předchozího uživatele rybářského revíru a rybářské stráže ustanovené na základě povinného návrhu uživatele nového. Současně je třeba si položit otázku, z jakého důvodu by ustanovení rybářské stráže končilo v důsledku řádného uplynutí povolení výkonu rybářského práva a nikoli již v důsledku předčasného ukončení výkonu rybářského práva. V konečném důsledku se proto domnívám, že pojem „zánik výkonu rybářského práva“ jakožto důvod pro zánik ustanovení rybářské stráže je třeba vykládat širěji a zahrnout pod něj zánik i odnětí výkonu rybářského práva ve smyslu § 10 zákona o rybářství, aby nedocházelo k nežádoucímu střetu nově a dříve ustanovených rybářských stráží a současně, aby byl naplněn záměr, že ustanovení rybářské stráže končí spolu s koncem výkonu rybářského práva, a to ve všech případech, nikoli jen v případě řádného uplynutí jeho povolení. Zákonodárce ostatně volí v ustanovení upravujícím důvody pro zánik rybářské stráže obecnější termín i v jiném případě, konkrétně v § 15 odst. 1 písm. a) zákona o rybářství, podle kterého ustanovení rybářské stráže zaniká „zánikem rybářského revíru“, ačkoli zákon o rybářství v příslušné hlavě upravuje pouze „zrušení“ rybářského revíru.

5.4.3. Oprávnění a povinnosti rybářské stráže

Rybářská stráž je úřední osobou vykonávající v rybářském revíru⁴⁸⁰ správní dozor nad výkonem rybářského práva ze strany osob lovících ryby.

---

⁴⁷⁷ Viz § 15 odst. 1 zákona o rybářství.

⁴⁷⁸ Viz § 15 odst. 3 zákona o rybářství.

⁴⁷⁹ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 74-75.

⁴⁸⁰ Rybářskou stráž je možné ustanovit i v rámci rybníkářství. Při dozoru v rybníkářství však rybářská stráž oproti dozoru v rybářském revíru disponuje jen omezeným výčtem pravomocí (viz uvozující věta § 16 zákona o rybářství), neboť při rybníkářství není předmětem ochrany veřejný zájem, resp. přírodní zdroje (volně žijící ryby), ale hospodářská zvířata, tj. majetek chovatele (ryby v rybochovných zařízeních), u kterých není ochrana

S ohledem na skutečnost, že rybářská stráž je úřední osobou a správním orgánem ve smyslu § 1 odst. 1 správního řádu, vykonává svou pravomoc jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.⁴⁸¹ Rybářská stráž je především oprávněna kontrolovat osoby lovící ryby nebo vodní organismy, a to zda jsou k lovu oprávněny a zda provádí lov v souladu s právními předpisy.⁴⁸² Těmto osobám je rybářská stráž současně oprávněna kontrolovat rybářské nářadí, obsah rybářské loďky, nádrže nebo jiného zařízení užitého k uchování ryb a rybářské úlovky, a to z hlediska dodržení rybářského práva.⁴⁸³ Za tímto účelem je rybářská stráž od lovicích osob oprávněna požadovat prokázání totožnosti a předložení platného rybářského lístku a povolenky k lovu a od osoby lovící pomocí elektrického proudu také předložení povolení k tomuto způsobu lovu a osvědčení o způsobilosti k práci s elektrickým zařízením a o bezpečné použitelnosti takového zařízení.⁴⁸⁴ V případě, kdy má rybářská stráž důvodné podezření na spáchání přestupku nebo trestného činu, je od osoby takto důvodně podezřelá oprávněna požadovat předložení platného rybářského lístku, popřípadě povolenky k lovu či jiného dokladu opravňujícího osobu k lovu, anebo dokladu o nabytí ryby nebo vodního organismu nejen při lovu, ale i v bezprostřední blízkosti rybářského revíru.⁴⁸⁵

Při zjištění jednání v rozporu se zákonem o rybářství je rybářská stráž oprávněna zadržet lovící osobě, která se takového jednání dopustila, povolenku k lovu a tu zaslat do pěti dnů uživateli rybářského revíru, který ji vydal.⁴⁸⁶ V případě, kdy takové protiprávní jednání naplňuje současně znaky přestupku nebo trestného činu, je rybářská stráž oprávněna osobě, která přestupek nebo trestný čin spáchala, anebo je z jeho spáchání důvodně podezřelá, zadržet také úlovek získaný v rozporu s právními předpisy a rybářské nářadí nebo nástroje užitá při takovém protiprávním jednání.⁴⁸⁷ V případě zjištění přestupku podle zákona o rybářství, jej rybářská stráž případně může projednat příkazem na místě.⁴⁸⁸

Rybářská stráž v takovém případě postupuje podle zákona č. 250/2016 Sb. a má několik možností, jak zjištěný přestupek řešit. První dvě možnosti lze dovodit z ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., podle kterého „*správní orgán může příkazem na místě uložit pouze pokutu,*

---

ze strany veřejné stráže namísto. Pro účely této práce jsou však otázky týkající se rybníkářství nadbytečné a v práci se tak věnuji pouze působení rybářské stráže v rybářském revíru.

⁴⁸¹ Viz článek 2, odst. 3 Ústavy.

⁴⁸² Viz § 16 písm. a) bod 1. zákona o rybářství.

⁴⁸³ Viz § 16 písm. a) bod 2. zákona o rybářství.

⁴⁸⁴ Viz § 16 písm. a) bod 3. a písm. b) bod 1. zákona o rybářství.

⁴⁸⁵ Viz § 16 písm. b) bod 2. zákona o rybářství.

⁴⁸⁶ Uživatel rybářského revíru následně rozhodne, jak se zadrženou povolenkou naloží. V případě, kdy ji pachateli odebere, je nezbytné uvést, že se jedná o řešení v rámci vztahu uživatel rybářského revíru – lovící osoba, a její odebrání nemá vliv na případné potrestání za spáchání přestupku ze strany orgánů veřejné moci.

⁴⁸⁷ Viz § 16 písm. c) zákona o rybářství.

⁴⁸⁸ Viz § 16 písm. e) zákona o rybářství.

pokud nestačí domluva a obviněný nebo osoba jednající za obviněného, který je právníkem nebo podnikající fyzickou osobou, souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku.“ Rybářská stráž tedy sama věc projedná a dle závažnosti protiprávního jednání a ostatních okolností každého jednotlivého případu se rozhodne, zda postačuje v dané věci domluva, anebo je třeba uložit pokutu příkazem na místě. Domluvu je přitom třeba použít zejména v případech, „*kdy míra společenské škodlivosti daného činu je natolik nízká, že uložení pokuty by bylo s ohledem na závažnost přestupku a osobu pachatele nepřiměřené.*“⁴⁸⁹ Domluva není správním trestem a ukládá se pouze neformálním ústním sdělením.⁴⁹⁰ Přistoupí-li naopak rybářská stráž k uložení pokuty příkazem na místě, obdrží obviněný příkazový blok, který se po podpisu obviněným stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.⁴⁹¹

V případě, kdy nepostupuje podle § 91 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., je rybářská stráž povinna v souladu s § 73 citovaného zákona oznámit zjištěný přestupek, resp. důvodné podezření, že byl spáchán, příslušnému orgánu státní správy rybářství. Rybářská stráž postupuje tímto způsobem například, když věc není možné vyřídit příkazem na místě, tj. například když obviněný nesouhlasí se zjištěným stavem věci či právní kvalifikací nebo s uložením pokuty. Postoupení věci příslušnému orgánu státní správy rybářství je podle mého názoru nezbytné také v případě, kdy dojde ze strany rybářské stráže k zadržení rybářského náradí užitého ke spáchání přestupku, neboť příkazem na místě nelze uložit trest propadnutí věci a rozhodla-li by rybářská stráž o přestupku příkazem na místě, nebylo by o zadržených věcech rozhodnuto a zřejmě by nezbývalo, než je vrátit pachateli. K oznámení důvodného podezření, že byl spáchán přestupek, je rybářská stráž povinna samozřejmě také vždy, když pojme důvodné podezření, že byl spáchán jiný přestupek než přestupek na úseku rybářství. Rybářská stráž totiž přirozeně nemůže řešit porušování jiných právních předpisů než zákona o rybářství, neboť k tomu není zákonem zmocněna. Nemůže tak například dohlížet na dodržování obecně závazných vyhlášek obcí, které se týkají například stanování u vody, dopravních předpisů apod.⁴⁹²

Takové podezření může rybářská stráž nabýt zejména při výkonu svých dalších oprávnění, kterými jsou oprávnění kontrolovat užívání jezů, stavidel, zdymadel, výpustí a jiných zařízení z hlediska dodržování právních předpisů a opatření na ochranu výkonu rybářského práva⁴⁹³

---

⁴⁸⁹ JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 750.

⁴⁹⁰ Ibid.

⁴⁹¹ Viz § 92 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb.

⁴⁹² ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 77-78.

⁴⁹³ Viz § 16 písm. a), bod 4 zákona o rybářství.

a kontrolovat způsob a rozsah užívání vod a jejich kvalitu⁴⁹⁴. S posledně zmíněnými oprávněními úzce souvisí povinnost rybářské stráže zjišťovat zdroje a příčiny znečištění vody v rybářském revíru a oznamovat zjištěné závady a škody podle jejich povahy uživateli rybářského revíru, příslušnému orgánu státní správy rybnářství, který ji ustanovil, příslušnému orgánu ochrany přírody a krajiny nebo Policii České republiky.⁴⁹⁵

Při výkonu své funkce je rybářská stráž povinna nosit viditelně služební odznak a prokazovat se průkazem rybářské stráže, je oprávněna v nezbytně nutném rozsahu vstupovat na pozemky, stavby, jezy, rybí přechody a jiná zařízení a užívat k tomu v nezbytné míře existující přístupové cesty a je oprávněna požadovat součinnost orgánů Policie České republiky, popř. obecní policie, nemůže-li v konkrétním případě zajistit výkon funkce vlastními silami a prostředky.⁴⁹⁶

Rybářská stráž má též povinnost kontrolovat a dohlížet na dodržování povinností stanovených zákonem o rybnářství.⁴⁹⁷ Tato „povinnost“ je v podstatě vymezení činnosti rybářské stráže a její zařazení mezi konkrétní „technické“ povinnosti, jako je povinnost nosit služební odznak a povinnost prokazovat se služebním průkazem, se nejeví příliš šťastným.

Závěrem si opět dovolím srovnání se slovenskou právní úpravou. Stojí totiž za povšimnutí, že slovenský zákon o rybnářství přiznává rybářské strážci kromě pravomocí obdobných pravomocím české rybářské stráže také pravomoc použít donucovací prostředky, kterými jsou použití hmatů, chvatů, úderů a kopů sebeobrany, slzotvorné prostředky, obušek, pouta a služební pes.⁴⁹⁸ Použití donucovacích prostředků (mimo pout a služebního psa) navíc slovenský zákon o rybnářství umožňuje nejen pro zajištění obrany sebe nebo jiné osoby, ale také s cílem zabránit poškození majetku uživatele rybářského revíru.⁴⁹⁹ Služebního psa je možné kromě zajištění bezpečnosti osob použít také k zabránění útěku osoby, proti které rybářská stráž zasahuje.⁵⁰⁰ A konečně slovenský zákon o rybnářství zakotvuje i podmínky, za kterých je rybářská stráž oprávněna použít donucovací prostředky proti těhotným ženám, postiženým lidem a dětem mladším 15 let.⁵⁰¹ Zda jsou takové pravomoci s ohledem na chráněné zájmy adekvátní, ponechám raději jen na úvaze čtenáře. Podotknu ovšem, že rybářská stráž v České republice je podle § 16 písm. b) bodu 3 zákona o rybnářství oprávněna požadovat součinnost Policie České republiky nebo obecní policie,

---

⁴⁹⁴ Viz § 16 písm. a), bod 5 zákona o rybnářství.

⁴⁹⁵ Viz § 17 odst. 1 písm. d) a e) zákona o rybnářství.

⁴⁹⁶ Viz § 16 písm. a) bod 3. a písm. d) a § 17 odst. 1 písm. a) a b) zákona o rybnářství.

⁴⁹⁷ Viz § 17 odst. 1 písm. c) zákona o rybnářství.

⁴⁹⁸ Viz § 25 odst. 1, písm. b) a § 26 slovenského zákona o rybnářství.

⁴⁹⁹ Viz § 27 slovenského zákona o rybnářství.

⁵⁰⁰ Viz § 29 slovenského zákona o rybnářství.

⁵⁰¹ Viz § 30 slovenského zákona o rybnářství.

což se jeví jako dostatečné zajištění bezpečnosti rybářské stráže. Příslušníci uvedených sborů přitom podléhají služebním předpisům a použití donucovacích prostředků je v jejich případě podrobena důsledné kontrole a případnému přezkumu adekvátnosti jejich užití.

5.4.4. Náhrada škody vzniklé v souvislosti s výkonem funkce rybářské stráže

Zákon o rybářství obsahuje v souvislosti s institutem rybářské stráže také ustanovení ohledně odpovědnosti za škodu a náhrady škody způsobené rybářskou stráží a utrpěné rybářskou stráží v souvislosti s výkonem její činnosti.

Jelikož se v případě rybářské stráže jedná o úřední osobu, které je svěřen výkon veřejné moci, je logické, že zákon o rybářství odkazuje ohledně úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou rybářskou stráží v souvislosti s výkonem její činnosti na zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za škodu“). V případě rybářské stráže přitom z povahy její činnosti připadá v úvahu zejména škoda způsobená nesprávným úředním postupem.⁵⁰² Pojem nesprávný úřední postup není zákonem o odpovědnosti za škodu definován. Je za něj proto třeba mít všechna deliktní jednání způsobená vymezenými orgány a osobami (včetně rybářské stráže), „*kteřá jsou v jejich obvyklé rozhodovací činnosti nesprávná (a tudíž ve svém důsledku nezákonná), která se přímo nepromítla do obsahu rozhodnutí.*“⁵⁰³ V případě pochybení, která se promítla do obsahu rozhodnutí, jde o odpovědnost za škodu způsobenou rozhodnutím nikoli nesprávným úředním postupem.⁵⁰⁴ „*To však neznamená, že stát odpovídá jen za takový nesprávný úřední postup, jenž je nutně spojen s vydáním rozhodnutí anebo s rozhodovací činností vůbec.*“⁵⁰⁵ Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem škoda způsobena.⁵⁰⁶ Zákon o rybářství obsahuje v § 18 odstavci 5 speciální úpravu odpovědného subjektu k poskytnutí náhrady škody, u kterého je třeba nárok uplatnit, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností, který dotčenou rybářskou stráž, jež škodu způsobila, ustanovil.⁵⁰⁷ Případný další postup probíhá znovu v mezích zákona o odpovědnosti

⁵⁰² ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 84.

⁵⁰³ IŠTVÁNEK, F., SIMON, P., KORBEL, F. *Zákon o odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci: Komentář.* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-1-26]. ASPI_ID KO82_1998CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁵⁰⁴ Ibid.

⁵⁰⁵ Ibid.

⁵⁰⁶ Viz § 13 odst. 2 zákona o odpovědnosti za škodu.

⁵⁰⁷ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 84.

za škodu, tj. v případě, kdy není nárok poškozeného uspokojen do šesti měsíců po jeho uplatnění, může se poškozený domáhat náhrady škody u soudu.⁵⁰⁸ V § 18 odst. 2 zákona o rybářství je upraven také liberační důvod, kdy se náhrada škody neposkytne, a to v případě *„jde-li o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený zákrok rybářské stráže vyvolala, pokud rybářská stráž při takovém zákroku nepřekročila svá oprávnění.“*⁵⁰⁹ V případě úhrady náhrady škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, je možné následně požadovat regresní úhradu na úředních osobách, tj. i na konkrétní rybářské stráž, která škodu způsobila.⁵¹⁰ Právo na regresní úhradu však vznikne pouze tehdy, byla-li škoda způsobena zaviněným porušením právní povinnosti, přičemž zavinění je povinen prokázat ten, kdo uplatňuje nárok na regresní úhradu.⁵¹¹ Nárok na regresní úhradu je tedy založen pouze pro případ, *„že škoda byla způsobena zaviněným porušením právní povinnosti. Jde tedy o protiprávnost, u níž není zavinění presumováno, nýbrž musí být oprávněnou osobou prokázáno.“*⁵¹² O tom, že právo na regresní úhradu dopadá i na veřejné stráže, resp. o tom, že se jedná o úřední osoby ve smyslu zákona o odpovědnosti za škodu, přitom není sporu.⁵¹³

V souvislosti s výkonem činnosti rybářské stráže může samozřejmě rybářská stráž škodu také utrpět, a i na takovou situaci zákon o rybářství pamatuje, přičemž i v tomto případě odkazuje na jiné právní předpisy. V případě, kdy rybářské stráž vznikne v souvislosti s výkonem činnosti škoda na zdraví, náleží ji náhrada škody podle předpisů o odškodňování pracovních úrazů.⁵¹⁴ V případě, kdy ji vznikne škoda na věcech, náleží ji náhrada škody podle příslušných ustanovení občanského zákoníku.⁵¹⁵ I v tomto případě náhradu škody poskytuje v souladu s § 18 odst. 5 zákona o rybářství příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, který rybářskou stráž ustanovil.

Souvislost s výkonem činnosti rybářské stráže je dána *„u činnosti, která nepostrádá místní, časový a především věcný (vnitřní účelový) vztah k činnosti (úkolům) rybářské stráže.“*⁵¹⁶ Pokud jde o věcnou souvislost, je třeba, aby rybářská stráž hodlala plnit povinnosti vyplývající z funkce rybářské stráže a ne, aby sledovala výlučně uspokojování svých zájmů nebo potřeb, popřípadě

---

⁵⁰⁸ Viz § 15 odst. 2 zákona o odpovědnosti za škodu.

⁵⁰⁹ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 84.

⁵¹⁰ Viz § 16 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu.

⁵¹¹ Viz § 18 odst. 1 a 2 zákona o odpovědnosti za škodu.

⁵¹² Viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 9 Co 96/2020-130 ze dne 15. dubna 2021.

⁵¹³ *Ibid.*

⁵¹⁴ Viz § 18 odst. 3 zákona o rybářství.

⁵¹⁵ Viz § 18 odst. 4 zákona o rybářství.

⁵¹⁶ Viz rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 6. 2019 sp. zn. 25 Cdo 4314/2018.

zájmů třetích osob, jež nesouvisejí s úkoly rybářské stráže. Pak by se jednalo o exces a nebyl by dán vnitřní účelový vztah činnosti takové rybářské stráže.⁵¹⁷

Pokud jde o škodu na věcech, judikatura Nejvyššího soudu například dospěla k závěru, že takovou „věcí“ je i pes, kterého má rybářská stráž s sebou při výkonu funkce z důvodu případné obrany vůči agresivním kontrolovaným osobám, přičemž Nejvyšší soud ovšem zdůraznil, že připustil-li možnost, aby rybářskou stráž mohl doprovázet její pes, neznamená to, že by mohla užít takového psa k prosazení a vynucení svých opatření.⁵¹⁸

Shrnutí

Předmětem výkonu rybářského práva jsou přírodní zdroje, u kterých má stát dbát o jejich šetrné využívání. Zákon o rybářství proto upravuje práva a povinnosti dotčených osob, které směřují jednak k ochraně řádného výkonu rybářského práva, tj. k řádnému rybářskému hospodaření, a dále k ochraně nerušeného výkonu rybářského práva, tj. k zamezení nezákonných zásahů do hospodaření v rybářském revíru. Pokud jde o ochranu řádného výkonu rybářského práva, je zásadní povinnost uživatele rybářského revíru hospodařit v souladu s právními předpisy a způsobem stanoveným příslušnými správními akty.

Pokud jde o ochranu nerušeného výkonu rybářského práva, právní předpisy upravují řadu povinností a omezení osob, které chtějí lovit ryby, uživatelů navazujících rybářských revírů nebo vlastníků pobřežních pozemků. K ochraně rybích společenstev směřuje také úprava v dalších právních předpisech jako je například zákon o rostlinolékařské péči ohledně pravidel aplikace přípravků na ochranu rostlin.

K ochraně nerušeného výkonu rybářského práva směřuje také úprava náhrady škody vzniklé na rybách, podle které za škodu na rybách odpovídá ten, kdo ji způsobí, přičemž k vymáhání náhrady takové škody je příslušný uživatel rybářského revíru, a to podle obecné právní úpravy obsažené v občanském zákoníku. Na základě vývoje rozhodovací praxe příslušných soudů je za škodu, za kterou je uživatel rybářského revíru oprávněn vymáhat náhradu, třeba považovat toliko ušlý zisk a zbytečně vynaložené náklady při hospodaření, nikoli však již hodnotu ryb, na kterých byla škoda způsobena, neboť ty nejsou ve vlastnictví uživatele rybářského revíru a škoda na nich tak není újmou na jeho jmění. Škoda vzniklá na rybách může být ovšem považována za ekologickou újmu, u které již není nezbytný zásah do majetkové sféry konkrétní osoby a jejíž náhradu vymáhá jakožto oprávněný subjekt stát.

---

⁵¹⁷ Ibid.

⁵¹⁸ Ibid.

Významnou otázkou je v oblasti rybářství náhrada škody, jejímž původcem jsou státem chráněné zájmy, konkrétně vybraní zvláště chránění živočichové a kormorán velký. Stát sice přijal úpravu, podle které poskytuje náhradu takové škody, ta ovšem nedopadá na škodu vzniklou na rybách v rybářských revírech, a to opět z důvodu, že tyto ryby jsou považovány za *res nullius*, přičemž náhrada je poskytována pouze za škodu na majetku.

Výkon rybářského práva podléhá správnímu dozoru ze strany orgánů státní správy rybářství, které dohlížejí na to, zda jsou dodržovány a plněny povinnosti stanovené právními předpisy a na jejich základě vydanými správními akty. Příslušné orgány státní správy rybářství dozorují zejména, zda uživatel rybářského revíru řádně vykonává rybářské právo, případně, zda plní podmínky stanovené v dalších správních aktech, jako je rozhodnutí o povolení výjimky ze zakázaných způsobů lovu. Součástí výkonu rybářského práva je také lov a přisvojování si ryb ze strany držitelů povolenky k lovu. Dozor nad individuálně lovícími osobami přesahuje kapacitní možnosti „klasických“ orgánů státní správy. Z tohoto důvodu zakotvuje zákon o rybářství jako dozorový orgán nad lovícími osobami rybářskou stráž. Veřejné stráže, mezi které řadíme i stráž rybářskou, jsou fyzické osoby, které jsou jako jednotlivci pověřeny plnit úkoly státní správy při ochraně veřejného zájmu v určitých oblastech.

Rybářskou stráž na návrh uživatele rybářského revíru ustanovuje orgán státní správy rybářství příslušný podle místa jejího trvalého bydliště. Příslušný správní orgán tak ustanovuje rybářskou stráž i pro správní obvody jiných správních orgánů, což mu znesnadňuje kontrolu nad činností rybářské stráže, přičemž ale odpovídá i za škodu, kterou rybářská stráž v takovém správním obvodu při výkonu funkce způsobí nebo kterou utrpí. Jako řešení tohoto stavu navrhuji upustit od navrhování rybářských stráží pro jednotlivé rybářské revíry ze strany jejich uživatelů, a přejít k modelu ustanovení rybářských stráží z moci úřední krajským úřadem pro celý jeho správní obvod nebo jeho část vymezenou správními obvody ORP, nacházejícími se v dotčeném kraji. Tyto stráže by tak byly svázány se správním obvodem svého ustavujícího a zároveň dozorového orgánu.

Předpokladem pro výkon funkce rybářské stráže je dosažení věku 21 let, bezúhonnost, svéprávnost, zdravotní způsobilost, prokázání znalosti práv a povinností a složení slibu. Pokud některou z těchto podmínek přestane ustanovená osoba splňovat nebo se prokáže, že byla ustanovena na základě nesprávných nebo nepravdivých údajů, je to důvod pro zrušení ustanovení rybářské stráže. Plnění uvedených podmínek je přitom ustavující orgán oprávněn pravidelně kontrolovat, přičemž lze dospět k závěru, že v případě uplynutí platnosti zdravotního posudku, je jeho aktivní přístup dokonce vyžadován a v případě ověřování kvalifikačních předpokladů je s ohledem na neustálý vývoj legislativy a pravidel lovu ryb minimálně vhodný. Důvodem

pro zrušení ustanovení je také, když rybářská stráž svou funkci nevykonává nebo když závažně nebo opakovaně poruší zákon o rybářství. Důvodem pro zrušení ustanovení naopak není vůle uživatele rybářského revíru. Zrušením ustanovení rybářské stráže toto ustanovení zaniká. Dalším důvodem zániku funkce je zánik rybářského revíru, pro který byla ustanovena, zánik výkonu rybářského práva uživatele, který rybářskou stráž navrhl, projev vůle rybářské stráže, že chce s výkonem funkce skončit, případně smrt ustanovené osoby.

Rybářská stráž je úřední osobou, jejíž hlavním úkolem je výkon dozoru v rybářském revíru nad tím, zda lovící osoby dodržují právní předpisy a bližší podmínky stanovené uživatelem rybářského revíru. Rybářská stráž je proto oprávněna kontrolovat nezbytné doklady případně požadovat prokázání totožnosti lovících osob, a při splnění zákonných podmínek i osob pohybujících se v bezprostřední blízkosti rybářského revíru. Pokud rybářská stráž zjistí jednání v rozporu se zákonem o rybářství je oprávněna zadržet lovící osobě povolenku k lovu a v případě důvodného podezření na spáchání přestupku nebo trestného činu také nástroje použité k lovu a nezákonný úlovek. Pokud zjištěné jednání naplňuje znaky některého z přestupků upravených zákonem o rybářství, je rybářská stráž oprávněna jej projednat příkazem na místě, případně, není-li to možné, jej postoupí příslušnému orgánu k projednání.

Jelikož je rybářská stráž úřední osobou, způsobí-li při výkonu své pravomoci škodu, postupuje se ohledně náhrady takové škody podle zákona o odpovědnosti za škodu, přičemž náhradu takové škody poskytuje orgán státní správy rybářství, který rybářskou stráž ustanovil a který je po rybářské stráži za splnění zákonných předpokladů oprávněn požadovat následně regresní úhradu. Rybářské stráži je ovšem současně orgánem, který ji ustanovil, poskytována náhrada za škodu na zdraví nebo věcech, kterou při výkonu funkce utrpí.

6. Deliktní odpovědnost osob

Výkon dozoru ze strany orgánů státní správy rybnářství i ze strany rybnářských strážů bezesporu působí také jako preventivní prvek, který by měl sám o sobě v určité míře odrazovat od protiprávního jednání osob při výkonu rybnářského práva. Samotná přítomnost dozorových orgánů by ovšem nepostačovala, pokud by tyto orgány neměly pravomoc protiprávní jednání odpovídajícím způsobem postihovat, resp. pokud by osoby, které se dopustily protiprávního jednání, nenesly deliktní odpovědnost⁵¹⁹, která plní mimo jiné funkci ochranou, regulativní a preventivně represivní. Ochranu před protiprávními činy poskytuje trestní právo a správní trestání jako část práva správního, přičemž trestná jednání se pak dělí na trestné činy a správní delikty.⁵²⁰ Po reformě provedené zákonem č. 250/2016 Sb., je přítom pro správní delikty používán v zásadě pojem přestupek.⁵²¹

Vývoj obou odvětví je historicky propojen, přičemž „*přestupky se v určité historické etapě vyčlenily z trestných činů jako samostatný druh trestného deliktu*“⁵²². Odborná literatura uvádí, že se dosud nepodařilo nalézt obecně platnou hranici mezi oběma typy deliktů, přičemž relativnost a proměnlivost této hranice a rozdílů mezi oběma typy deliktů vede k posunům mezi oběma oblastmi.⁵²³ Naše vnitrostátní právní úprava není výjimkou a k posunu této hranice v ní mimo jiné v souvislosti se změnami ve společnosti nebo politickém prostředí také dochází. Příkladem může být posun hranice výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci obsažené v § 138 trestního zákoníku s účinností od 1 října 2020, který sledoval změnu hodnoty zakotvených částek v čase⁵²⁴, přičemž tato změna posouvá v případě některých protiprávních jednání hranici mezi přestupkem a trestným činem, je-li taková hranice určena

⁵¹⁹ Deliktní odpovědností rozumíme odpovědnost za protiprávní jednání (viz DAMOHORSKÝ, M. et al. *op. cit.* 69, s. 73).

⁵²⁰ HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 293.

⁵²¹ Pod pojem přestupek ve smyslu zákona č. 250/2016 Sb. však nadále neřadíme správní disciplinární delikty, správní pořádkové delikty a platební delikty (viz MINISTERSTVO VNITRA, ODBOR LEGISLATIVY A KOORDINACE PŘEDPISŮ. *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.* Praha: Ministerstvo vnitra, 2017. ISBN 978-80-87544-44-0).

⁵²² JELÍNEK, J. et. al. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část.* 7. vydání. Praha: Leges, 2019, s. 48.

⁵²³ HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 294.

⁵²⁴ Sněmovní tisk č. 466 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2020 [cit. 2021-1-28]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=466&CT1=0>. Z tohoto sněmovního tisku byl podle stenozáznamu vystoupení paní poslankyně Heleny Válkové při projednávání sněmovního tisku č. 453 dne 2. 6. 2020 návrh změn příslušných hranic převzat právě do sněmovního tisku č. 453, jehož projednávání bylo završeno přijetím zákona č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Stenozáznam je dostupný na webových stránkách Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2020 [cit. 2021-1-28]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/049schuz/s049178.htm#r2>.

například výši vzniklé škody.⁵²⁵ Bez ohledu na určité posuny takové hranice v čase, se však vychází ze zásady subsidiarity trestní represe, resp. principu, že trestní právo je prostředkem *ultima ratio*, tedy že trestní právo chrání taxativně vymezené zájmy jen tehdy, jestliže právní prostředky jiných právních odvětví se ukážou jako neúčinné.⁵²⁶

Správní trestání je v právním prostředí České republiky naopak využíváno velmi široce, o čemž vypovídá například skutečnost, že náš právní řád obsahuje více než 200 zákonů obsahujících skutkové podstaty přestupků⁵²⁷ a tento počet z různých důvodů stále narůstá.⁵²⁸ Tomuto rozsahu a významu správního trestání ovšem mnohdy neodpovídá kvalita právní úpravy⁵²⁹, což se bohužel týká i úpravy přestupků v zákoně o rybářství. Přestupkem je přitom „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“⁵³⁰

6.1. Přestupky na úseku rybářství

Zákon o rybářství rozlišuje přestupky zejména na základě jejich subjektu a jeho postavení. Rozlišuje tak přestupky fyzických osob a přestupky právnických a podnikajících fyzických osob, přičemž upravuje přestupky obecné a také přestupky se speciálním subjektem⁵³¹. Z věcného pohledu potom zákon o rybářství rozlišuje přestupky podle toho, zda se jedná o protiprávní jednání v rybníkářství, při výkonu rybářského práva nebo v souvislosti s ochranou mořských rybolovných zdrojů. Stejně jako v ostatních oblastech se s ohledem na zaměření této práce budu věnovat pouze přestupkům souvisejícím s výkonem rybářského práva.

První skupinou přestupků upravených v zákoně o rybářství jsou tedy přestupky obecné (s obecným subjektem), tj. přestupky, kterých se může při výkonu rybářského práva dopustit každý. Tuto skupinu lze ještě dále dělit na ty přestupky, které může spáchat pouze fyzická osoba, a na ty, které může spáchat i právnická nebo podnikající fyzická osoba.

Pouze fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že „*provádí lov ryb nebo vodních organizmů mimo rybářský revír v rozporu se způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem z důvodu*

---

⁵²⁵ Tyto hranice tak mají zásadní význam při odlišení trestných činů od korespondujících přestupků, případně poskytují výklad pro okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby (viz ŠÁMAL, P. et. al. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 1419.

⁵²⁶ JELÍNEK, J. et. al. *op. cit.* 522, s. 28-29.

⁵²⁷ HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 294.

⁵²⁸ HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 324-325.

⁵²⁹ HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 294.

⁵³⁰ Viz § 5 zákona č. 250/2016 Sb.

⁵³¹ V tomto případě se přestupku nemůže dopustit každý, ale pouze subjekt charakterizovaný svými zvláštními vlastnostmi nebo zvláštním postavením či způsobilostí (viz HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 300-301).

ochrany rozmnožování ryb po dobu jejich hájení [§ 13 odst. 3 písm. a) a § 13 odst. 11] nebo loví mimo denní dobu lovu ryb stanovenou prováděcím právním předpisem z důvodu ochrany rybí obsádky [§ 13 odst. 3 písm. c)]“.⁵³² Toto ustanovení na první pohled směřuje proti lovu ryb mimo rybářský revír. Obsahuje však korekci, podle které je při lovu mimo rybářský revír přestupkem pouze lov ryb po dobu jejich hájení a mimo denní dobu lovu stanovených prováděcím právním předpisem, tj. vyhláškou č. 197/2004 Sb. Již tím by se okruh přestupkových jednání mimo rybářský revír výrazně snížil. Současně však vyhláška č. 197/2004 Sb. stanoví denní doby lovu a doby hájení výslovně jen v rybářském revíru⁵³³ (tj. neuplatňují se ani v rybníkářství) a je tak otázkou, zda zákonodárce zamýšlel aplikovat mimo rybářský revír stanovené doby obdobně, nebo se toto ustanovení „nepovedlo“ a nelze jej uplatňovat, jak naznačuje komentářová literatura.⁵³⁴ Vymezení přestupku pouze dílčím jednáním při lovu mimo rybářský revír je sporné též s ohledem na přestupek, spočívající v neoprávněném lovu ryb, který bude rozebrán následně. Každopádně však také platí, že mimo rybářský revír se uplatňují zákazy podle zákona na ochranu zvířat proti týrání, zejména zákaz usmrtit živé zvíře bez důvodu podle § 5 odst. 1 téhož zákona, které se v případě výkonu rybářského práva v rybářském revíru neuplatňují.

Při porušení některého ze zákazů podle § 13 odst. 2 a 3 zákona o rybářství, tj. včetně lovu v době hájení nebo mimo denní dobu lovu v rybářském revíru je situace naopak jasná a jedná se o přestupek, kterého se fyzická osoba (ale i právnická a podnikající fyzická osoba) dopustí tím, že „poruší zákazy pro lov ryb podle § 13 odst. 2 a 3“⁵³⁵. Za oba uvedené přestupky je možné uložit pokutu až ve výši 30 000 Kč.⁵³⁶

Fyzická osoba se dopustí přestupku také tím, že „uloví a přisvojí si rybu vybraného druhu, která nedosáhla nejmenší lovné míry stanovené prováděcím právním předpisem z důvodu ochrany tohoto druhu ryb [§ 13 odst. 3 písm. b) a § 13 odst. 11]“⁵³⁷. V tomto případě může být postižitelným jednáním zejména přisvojení si vymezeného jedince, neboť lovící osoba běžně neovlivní délku jedince, kterého loví.⁵³⁸ Jedná se o speciální ustanovení k obecnému přestupku podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o rybářství spočívajícího v porušení jakéhokoli zákazu pro lov ryb podle § 13 odst. 2 a 3 zákona o rybářství, tj. včetně zákazu lovu vybraných druhů ryb, které nedosáhly nejmenší lovné míry. V případě zjištění takového jednání se proto použije právě

⁵³² Viz § 30 odst. 1 písm. c) zákona o rybářství.

⁵³³ Viz § 12 a § 13 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

⁵³⁴ Viz ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 98.

⁵³⁵ Viz § 30 odst. 1 písm. e) a § 31 odst. 1 písm. c) zákona o rybářství.

⁵³⁶ Viz § 30 odst. 6 zákona o rybářství.

⁵³⁷ Viz § 30 odst. 1 písm. d) zákona o rybářství.

⁵³⁸ Je možné uvažovat o ovlivnění velikosti loveného jedince dravých druhů ryb zvolením velikosti nástrahy, avšak spíše tím způsobem, že zvolením větší nástrahy lovící osoba cílí na větší ryby. To však nevylučuje ulovení větší ryby (dosahující požadované nejmenší lovné míry) i na drobnou nástrahu.

speciální skutková podstata. Za povšimnutí stojí, že tato skutková podstata je k pachateli mírnější, neboť za přestupek podle § 30 odst. 1 písm. d) zákona o rybářství lze uložit pokutu do výše 5 000 Kč oproti až 30 000 Kč za přestupek podle § 30 odst. 1 písm. e) zákona o rybářství.⁵³⁹

Fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že „nemá u sebe nebo na požádání nepředloží doklady uvedené v § 13 odst. 7“ (tj. rybářský lístek, povolenka k lovu, případně doklad o povolení výjimky ze zakázaných způsobů lovu), nebo tím, že „neoprávněně chytá ryby“.⁵⁴⁰ Rozdíl mezi oběma skutkovými podstatami je zřejmý. V případě první skutkové podstaty je lovící osoba držitelem požadovaných dokladů, jen je nemá u sebe nebo je odmítne předložit při výkonu dozoru, ale prokáže tuto skutečnost při projednávání svého jednání před příslušným orgánem. V případě druhé skutkové podstaty se jedná o závažnější protiprávní jednání, kdy lovící osoba držitelem potřebných dokladů vůbec být nemusí. Rozdíl v závažnosti je deklarován též ve výši jednotlivých sankcí za tyto přestupky. Za přestupek podle § 30 odst. 1 písm. h) zákona o rybářství (nepředložení dokladů) lze uložit pokutu až do výše 1 500 Kč, za přestupek podle § 30 odst. 1 písm. i) zákona o rybářství (neoprávněný lov ryb) je to až 8 000 Kč a je možné uložit také trest zákazu činnosti v délce až jednoho roku.

Zákon o rybářství navíc například na rozdíl od zákona o myslivosti⁵⁴¹ definici pojmu „neoprávněný lov“ neupravuje a neoprávněný lov ryb tedy podle mého názoru lze, na rozdíl od neoprávněného lovu zvěře, chápat širěji než pouze jako lov bez potřebných dokladů, a to v celém kontextu zákona o rybářství, obdobně jako tomu je u výkladu „neoprávněného lovu“ v rámci skutkové podstaty trestného činu pytláctví⁵⁴². Podle tohoto výkladu, na kterém se shoduje právní teorie i soudní judikatura, je neoprávněným lovem zvěře nebo ryb (u trestného činu pytláctví) nejen lov bez povolení, ale i nad rámec povolení, tj. v rozporu s podmínkami stanovenými zákonem o rybářství.⁵⁴³ Pod přestupek spočívající v neoprávněném lovu ryb je v tomto duchu někdy řazen i lov ryb mimo rybářský revír.⁵⁴⁴ S ohledem na určitý překryv uvedených skutkových podstat přestupku neoprávněného lovu ryb a trestného činu pytláctví je zásadní skutečností hodnota neoprávněně lovených ryb. Dosáhne-li jejich hodnota výše nikoli

---

⁵³⁹ Viz § 30 odst. 6 zákona o rybářství.

⁵⁴⁰ Viz § 30 odst. 1 písm. h) a i) zákona o rybářství.

⁵⁴¹ Srov. § 48a zákona o myslivosti.

⁵⁴² Viz § 304 odst. 1 trestního zákoníku.

⁵⁴³ Srov. ŠÁMAL, P. et. al. *Trestní zákoník II. § 140 až 421*. Komentář. 2. vydání Praha: C. H. Beck, 2012. s. 3018-3023 a rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 340/2020 ze dne 24. 9. 2020, zejména body odůvodnění 63-65 a 77.

⁵⁴⁴ Viz ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 98.

nepatrné⁵⁴⁵, jedná se již (při splnění ostatních znaků) o trestný čin pytláctví podle § 304 trestního zákoníku.

Jelikož by pod tento přestupek na základě uvedeného přístupu bylo možné zahrnout každý lov v rozporu s podmínkami stanovenými právními předpisy, je třeba dospět k závěru, že se jedná o obecnou skutkovou podstatu a úžeji vymezené skutkové podstaty postihující lov v rozporu s právními předpisy jsou k ní speciální, a tedy se aplikují přednostně. Jedná se například o přestupky spočívající v ulovení a přisvojení si ryby nedosahující nejmenší lovné míry, porušení zákazu pro lov ryb podle § 13 odst. 2 a 3 zákona o rybářství atd.

Fyzické i právnické a podnikající fyzické osoby se dopustí přestupku dále tím, že „*loví pomocí elektrického proudu v rozporu s § 13 odst. 6 [zákona o rybářství]*“⁵⁴⁶, tj. aniž by splňovaly bezpečnostní předpisy nebo aniž by osoba lovící ryby u sebe měla povolení k takovému lovu nebo doklady opravňující k použití elektrického zařízení. Za tento přestupek lze fyzické osobě uložit pokutu až do výše 30 000 Kč a právnické a podnikající fyzické osobě až do výše 50 000 Kč.

Fyzická osoba se konečně může dopustit přestupku podle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o rybářství, a to tím, že „*provádí lov v rozporu s podmínkami výkonu rybářského práva stanovenými v povolence k lovu (§ 13 odst. 9)*“. Z obecných přestupků jsem si tento neoponechal na závěr náhodou. Jedná se totiž o skutkovou podstatu, která je i s ohledem na aplikační praxi poněkud spornou. Zákon o rybářství totiž nevymezuje povinnosti a pravidla, jejichž porušení označuje za přestupek, ale přenechává toto vymezení na uživateli rybářského revíru, který pouze na základě své vůle (a to navíc na základě velmi neurčité formulace v zákoně) stanovuje v každé jednotlivé povolence k lovu⁵⁴⁷ bližší podmínky výkonu rybářského práva, jejichž porušení je potom přestupkem. Zákon o rybářství přitom nevymezuje okruh skutečností, které by mohly bližší podmínky řešit, a jen výkladem lze dospět k tomu, že mohou upravovat pouze otázky upravené zákonem o rybářství a vyhláškou č. 197/2004 Sb. přímo související s lovem ryb. Lze přitom připomenout, že v důsledků absence zákonných mezí uživatelé rybářských revírů mnohdy bližší podmínky nadužívají nebo dokonce vybočují z okruhu vztahů upravených zákonem o rybářství.⁵⁴⁸ Takové přenesení pravomoci stanovit jednání, za které lze následně uložit správní trest, na soukromé osoby, a to aniž by byl úzce vymezen okruh vztahů, které lze bližšími podmínkami

---

⁵⁴⁵ Od 1. 10. 2020 je škodou, resp. hodnotou věci nikoli nepatrnou škoda (hodnota) dosahující částky nejméně 10 000 Kč (viz § 138 trestního zákoníku).

⁵⁴⁶ Viz § 30 odst. 1 písm. g) a § 31 odst. 1 písm. d) zákona o rybářství.

⁵⁴⁷ Byť dominantní uživatelé rybářských revírů v České republice vydávají bližší podmínky výkonu rybářského práva formou publikace, která se přikládá jednotně ke všem povolenkám k lovu těchto uživatelů.

⁵⁴⁸ Viz kapitola 4.1. této práce.

upravit, nebo aniž by platnost bližších podmínek byla vázána alespoň na souhlas orgánu státní správy rybnářství, je přinejmenším nešťastné.

Z uvedeného vyplývá, že lze mít pochybnosti o naplnění zásady předvídatelnosti práva, případně o naplnění zásady legality. Pochybnost lze mít o naplnění zásady *nullum crimen, nulla poena sine lege*, kdy se sice jedná především o zásadu trestního práva, ale je třeba dovodit, že základní principy vztahující se na soudní trestání je třeba respektovat i v oblasti správního trestání.⁵⁴⁹ I v oblasti správního trestání se v rámci tohoto principu rozlišují odvozené zásady, mezi které patří zásada *nullum crimen sine lege scripta*, „podle které podmínky odpovědnosti za správní delikt, obecné i konkrétní znaky skutkové podstaty správních deliktů mohou být stanoveny pouze zákonem.“⁵⁵⁰ Dále „zásada *nullum crimen sine lege certa*, požadující, aby vyjádření skutkových podstat správních deliktů bylo určité, jasné a přesné; zásada *nullum crimen sine lege praevia*, obsahující zákaz retroaktivity přísnějšího zákona a zásada *nullum crimen sine lege stricta*, zakazující analogii v neprospěch pachatele.“⁵⁵¹ Pochybnost lze mít především ve vztahu k zásadám *nullum crimen sine lege scripta* a *sine lege certa*. Výhrada zákona přitom není absolutní a pramenem upřesňujícím skutkové podstaty přestupků mohou být i podzákonné předpisy.⁵⁵² Tuto funkci v oblasti rybnářského práva bezesporu plní vyhláška č. 197/2004 Sb., která stanovuje mimo jiné denní doby lovu, doby hájení nebo nejmenší lovné míry ryb, přičemž porušení zákazů souvisejících s dobami lovu nebo dobami hájení je přestupkem podle zákona o rybnářství. Mohou však objektivní stránku zkoumané skutkové podstaty konkretizovat jiné akty než právní předpisy, navíc vydané uživatelem rybnářského revíru, tj. nikoli orgánem veřejné moci, ale osobou soukromého práva? Kladně lze na tuto otázku odpovědět jen velmi stěží, a i v případě podzákonných právních předpisů je nezbytné, aby zákon stanovil konkrétní meze takové úpravy a ta je pouze konkretizovala. Bližší podmínky jsou však vymezeny v podstatě pouze tím, že se týkají výkonu rybnářského práva. Je takové vymezení dostatečně konkrétní?

Obávám se, že položené otázky ohledně této skutkové podstaty, resp. obecně ohledně institutu bližších podmínek, resp. jejich řešení by vydalo na samostatné pojednání a přesahuje prostor vymezený v této práci, přičemž mi není známa ani soudní judikatura, která by tuto otázku řešila. Nicméně mohu konstatovat, že lze jen doporučit právní úpravu bližších podmínek změnit. V první řadě by zákonodárce měl konkrétně vymežit okruh skutečností, které by bližší podmínky

---

⁵⁴⁹ HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 294-295.

⁵⁵⁰ HEJČ, D. Správní trestání a zásada *nullum crimen sine lege scripta* jako limit po podzákonnou normotvorbu. In Potěšil, Lukáš; Hejč, David; Valdhans, Jiří. *Dny práva 2017 – Days of law 2017 Část VIII. – Odpovědnost za přestupky podle nové právní úpravy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2018, s. 92.

⁵⁵¹ *Ibid.*

⁵⁵² HEJČ, D. *op. cit.* 550, s. 95.

mohly s ohledem na podmínky panující v rybářském revíru oproti obecné právní úpravě zpřesňovat. Ideálním řešením by poté bylo, aby bližší podmínky v jednotlivých rybářských revírech stanovil na návrh uživatele rybářského revíru správní orgán svým rozhodnutím. Pokud by na takové změně zákona nepanovala potřebná shoda, lze za přijatelné řešení považovat alespoň podmínění platnosti bližších podmínek stanovených uživatelem rybářského revíru souhlasem orgánu státní správy rybníkářství, který by měl ověřit, zda nevybočují z mezí stanovených zákonem.

Doplňím, že za přestupek podle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o rybníkářství lze uložit pokutu až do výše 30 000 Kč.

Další skupinou přestupků podle zákona o rybníkářství jsou přestupky se speciálním, resp. zvláštním subjektem.⁵⁵³ Zákon o rybníkářství zakotvuje přestupky, kterých se může dopustit jako zvláštní subjekt rybníkářský hospodář, uživatel rybníkářského revíru a rybníkář.⁵⁵⁴ S výkonem rybníkářského práva souvisí přestupky rybníkářského hospodáře a uživatele rybníkářského revíru. Těm se budu nyní věnovat.

Fyzická osoba se jako rybníkářský hospodář dopustí podle § 30 odst. 4 zákona o rybníkářství přestupku tím, že nevede evidenci o hospodaření, o dosaženém hospodářském výsledku a evidenci o vydání povolenek k lovu v rybníkářském revíru, k jejímuž vedení byl ve smyslu § 11 odst. 5 zákona o rybníkářství pověřen uživatelem rybníkářského revíru a kterou je podle § 11 odst. 6 zákona o rybníkářství povinen vést, nebo tím, že uvedenou evidenci nepředloží ke kontrole příslušnému orgánu státní správy rybníkářství. Za tento přestupek lze uložit pokutu až do výše 30 000 Kč.⁵⁵⁵

Jako uživatel rybníkářského revíru se fyzická osoba a právnická a podnikající fyzická osoba mohou dopustit několika přestupků. V první řadě se jedná o přestupky vztažené k povinnostem uživatele rybníkářského revíru souvisejícím se započítáním výkonu rybníkářského práva v rybníkářském revíru. Za takový přestupek je považováno nevyznačení hranice rybníkářského revíru, nenavrnutí rybníkářské stráže a nepověření rybníkářského hospodáře vedením zákonem stanovených evidencí.⁵⁵⁶ Přestupek spočívající v nevyznačení hranice rybníkářského revíru připadá v úvahu samozřejmě také tehdy, dojde-li k prostorové změně rybníkářského revíru. Navrhnout rybníkářskou stráž je nezbytné také v případě, kdy v daném rybníkářském revíru zaniklo ustanovení všech dříve ustanovených rybníkářských stráží. Konečně povinnost pověřit rybníkářského hospodáře vedením příslušných evidencí se potom

---

⁵⁵³ Podle § 12 zákona č. 250/2016 Sb., jestliže ke spáchání přestupku zákon vyžaduje zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele, může být pachatelem pouze ten, „kdo požadovanou vlastnost, způsobilost nebo postavení má“, a spolupachatelem ten, „kdo požadovanou vlastnost, způsobilost nebo postavení má, a stanoví-li tak zákon také ten, kdo požadovanou vlastnost, způsobilost nebo postavení nemá, pokud má požadovanou vlastnost, způsobilost nebo postavení alespoň jeden ze spolupachatelů.“

⁵⁵⁴ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 98.

⁵⁵⁵ Viz § 30 odst. 6 zákona o rybníkářství.

⁵⁵⁶ Viz § 30 odst. 3 písm. c), e) a f) a § 31 odst. 3 písm. c), e) a f) zákona o rybníkářství.

vztahuje i na případ personální změny v této funkci. Přestupkem je také porušení povinnosti vyznačit hranice chráněné rybí oblasti, která se v souladu s § 4 odst. 5 zákona o rybařství stanovuje v rozhodnutí o vyhlášení chráněné rybí oblasti.⁵⁵⁷ Společným znakem uvedených přestupků je, že postihují nesplnění v zásadě jednorázových povinností, které je třeba splnit proto, aby mohlo být rybářské právo v rybářském revíru řádně vykonáváno.

Druhá skupina přestupků souvisí se samotným rybářským hospodařením a týká se dlouhodobých, resp. opakujících se povinností. Přestupkem je porušení povinnosti podle § 11 odst. 7 zákona o rybařství každoročně předkládat příslušnému orgánu státní správy rybařství evidenci o hospodaření v rybářském revíru a o dosaženém hospodářském výsledku za uplynulý kalendářní rok, a dále nesplnění povinnosti, která je uživateli rybářského revíru uložena rozhodnutím nebo oznámením o povolení výkonu rybářského práva podle § 11 odst. 1 a 2 zákona o rybařství.⁵⁵⁸ Konkrétně se jedná o porušení stanoveného způsobu hospodaření, postupu zarybňování, maximálního počtu vydávaných povolenek k lovu a povolených výjimek z obecně stanovených lovných měr pro jednotlivé druhy ryb, z obecně stanovených dob jejich hájení a z obecných stanovených způsobů lovu.⁵⁵⁹ Fyzické osobě lze za přestupky podle § 30 odst. 3 zákona o rybařství uložit pokutu až do výše 30 000 Kč, právnické a podnikající fyzické osobě lze za přestupky podle § 31 odst. 3 zákona o rybařství uložit pokutu až do výše 50 000 Kč.⁵⁶⁰

Ostatní přestupky upravené v zákoně o rybařství již přímo nedopadají do oblasti výkonu rybářského práva v rybářském revíru, ale týkají se rybníkářství nebo ochrany mořských rybolovných zdrojů a, jak jsem již uvedl, nejsou tedy předmětem zkoumání v této práci.

6.2. Přestupky podle jiných právních předpisů související s výkonem rybářského práva

Kromě přestupků upravených v zákoně o rybařství, může dojít v přímé souvislosti s výkonem rybářského práva v rybářském revíru také ke spáchání přestupků vztahujících se k povinnostem upraveným jinými právními předpisy, o kterých bylo v průběhu práce s ohledem na jejich souvislost s výkonem rybářského práva také hovořeno. Pro účely této práce mám za přestupky spáchané v přímé souvislosti s výkonem rybářského práva, takové přestupky, kterých se může dopustit uživatel rybářského revíru nebo lovící osoby v souvislosti s výkonem rybářského práva, tj. při hospodaření s rybami, resp. při jejich chovu, ochraně, lovu a přisvojování si, a právě takovým přestupkům se budu převážně věnovat.

---

⁵⁵⁷ Viz § 30 odst. 3 písm. d) a § 31 odst. 3 písm. d) zákona o rybařství.

⁵⁵⁸ Viz § 30 odst. 3 písm. a) a b) a § 31 odst. 3 písm. a) a b) zákona o rybařství.

⁵⁵⁹ Viz § 11 odst. 1 a 2 zákona o rybařství.

⁵⁶⁰ Viz § 30 odst. 6 a § 31 odst. 5 zákona o rybařství.

Blízkou oblastí, kterou s ohledem na to, že předmětem výkonu rybářského práva jsou volně žijící živočichové ve volném prostředí, nelze opomenout, je oblast ochrany přírody a krajiny. V této oblasti připadají v souvislosti s výkonem rybářského práva v úvahu zejména přestupky vztahující se k ochraně zvláště chráněných živočichů a přestupky vztahující se k režimu zvláště chráněných území. Ve vztahu k chráněným živočichům se fyzická osoba může dopustit přestupku tím, že „zraňuje, chová bez povolení zvláště chráněné živočichy nebo ptáky nebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje“⁵⁶¹, že „vypouští zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí do volné přírody bez souhlasu orgánu ochrany přírody“⁵⁶², nebo že „usmrtí zvláště chráněného živočicha kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo způsobí jeho úhyn zásahem do jeho životního prostředí“⁵⁶³. Za tyto přestupky lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč, jde-li o první dva jmenované, nebo až do výše 100 000 Kč, jde-li o posledně jmenovaný. Za přestupky v ochraně zvláště chráněných rostlin a živočichů lze přitom uložit až dvojnásobnou pokutu, pokud byly spáchány ve zvláště chráněném území.⁵⁶⁴ Obdobných přestupků se mohou dopustit i osoby právnické a podnikající fyzické, kterým je však možné uložit pokutu podle typu přestupku až do výše jednoho nebo dvou milionů Kč.⁵⁶⁵ V případě režimu zvláště chráněných území, se osoba dopustí přestupku tím, že „vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokalitě nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu“⁵⁶⁶, přičemž za tyto přestupky lze uložit pokutu v obdobných výších jako ve vztahu k ochraně zvláště chráněných živočichů.

Druhou oblastí blízkou výkonu rybářského práva je oblast užívání vod, tj. úprava obsažená ve vodním zákoně. V rámci přestupků, kterých je možné se dopustit při výkonu rybářského práva, lze například uvést, že osoba se dopustí přestupku tím, že „vypustí ryby nebo jiné vodní živočichy nepůvodních, geneticky nevhodných nebo neprověřených populací přirozených druhů do vodního toku nebo vodní nádrže v rozporu s § 35 odst. 3“⁵⁶⁷, tj. bez souhlasu příslušného vodoprávního úřadu. Výkon rybářského práva však v této oblasti může výrazně ovlivnit i další protiprávní jednání, které přitom není v přímé souvislosti s ním. Takových přestupků se dopustí například osoby, které nakládají s povrchovými vodami bez povolení nebo v rozporu s ním, nebo osoby, které porušují povinnosti při užívání povrchových vod k plavbě.

---

⁵⁶¹ Viz § 87 odst. 1 písm. c) ZOPK.

⁵⁶² Viz § 87 odst. 1 písm. j) ZOPK.

⁵⁶³ Viz § 87 odst. 3 písm. b) ZOPK.

⁵⁶⁴ Viz § 87 odst. 4 a 5 ZOPK.

⁵⁶⁵ Viz § 88 ZOPK.

⁵⁶⁶ Viz § 87 odst. 3 písm. n) a § 88 odst. 2 písm. n) ZOPK.

⁵⁶⁷ Viz § 116 odst. 1 písm. j) a § 125a odst. 1 písm. j) vodního zákona.

Vodní zákon obsahuje také přestupky, které může spáchat pouze zvláštní subjekt. Takovým subjektem je zejména vlastník vodního díla, který se dopustí přestupku například tím, že neudrží vodní dílo v řádném stavu, dále vlastník pozemku, na kterém se nachází koryto vodního toku, který se dopustí přestupku například tím, že neudrží břehy koryta vodního toku ve stavu potřebném k zajištění neškodného odtoku vody, nebo neodstraňuje překážky a cizorodé předměty ve vodním toku, anebo osoba, která je držitelem povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečné závadné látky nebo prioritní nebezpečné látky či správce drobného vodního toku.⁵⁶⁸

Za vypuštění nepůvodních, geneticky nevhodných nebo neprovořených populací ryb bez souhlasu vodoprávního úřadu lze fyzické osobě uložit pokutu až do výše 50 000 Kč a právnické a podnikající fyzické osobě až do výše 100 000 Kč. Ohledně dalších přestupků obsahuje vodní zákon různé sazby pokut ve výši od 20 000 Kč až do 1 milionu Kč v případě fyzických osob a od 20 000 Kč až do 20 milionů Kč v případě právnických a podnikajících fyzických osob. Sazby přestupků se navíc v případě jejich opakovaného spáchání pachatelem zvyšují na dvojnásobek (nejvýše na 20 milionů Kč), a to v případech, kdy neuplynul více než jeden rok ode dne, kdy předchozí rozhodnutí o uložení pokuty nabylo právní moci.⁵⁶⁹

Na osoby manipulující s rybami, tj. na uživatele rybářského revíru a lovící osoby dopadají také některá ustanovení zákona na ochranu zvířat proti týrání a tyto osoby se tedy mohou dopustit i přestupků podle tohoto zákona. Přímo při manipulaci s rybami se může fyzická osoba dopustit přestupku tím, že „týrá zvíře nebo utýrá zvíře“⁵⁷⁰ nebo tím, že „usmrtí zvíře, aniž by byl naplněn důvod uvedený v § 5 odst. 2“⁵⁷¹, což připadá v úvahu při neoprávněném lovu ryb, jelikož důvodem podle § 5 odst. 2 zákona na ochranu zvířat proti týrání je i výkon rybářského práva, které ovšem osoba, která loví neoprávněně, nevykonává. Dále se fyzická osoba může při výkonu rybářského práva dopustit přestupku tím, že usmrtí rybu v rozporu se zákonnými postupy a zákazy.⁵⁷² Za tyto přestupky lze fyzické osobě uložit pokutu až do výše jednoho milionu Kč.⁵⁷³ Pokud jde o osoby právnické a podnikající fyzické, ty se mohou dopustit obdobných přestupků⁵⁷⁴, přičemž jim lze za spáchání takového přestupku uložit pokutu až do výše tří milionů Kč a v případě přestupku spočívajícího v týrání nebo utýrání zvířete podle § 27a odst. 1 písm. b) zákona na ochranu zvířat

---

⁵⁶⁸ Viz § 116 až § 125k vodního zákona.

⁵⁶⁹ Viz § 125l odst. 2 vodního zákona.

⁵⁷⁰ Viz § 27 odst. 1 písm. b) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

⁵⁷¹ Viz § 27 odst. 1 písm. d) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

⁵⁷² Viz § 27 odst. 1 písm. h) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

⁵⁷³ Viz § 27 odst. 12 zákona na ochranu zvířat proti týrání.

⁵⁷⁴ Viz § 27a odst. 1 písm. b), c) a f) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

proti týrání jim lze uložit spolu s pokutou také trest zákazu činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku.⁵⁷⁵

Lovící fyzická osoba se jako účastník plavebního provozu na vodní cestě dopustí přestupku také tím, že vleče nebo užívá rybolovné zařízení v rozporu s § 29c odst. 1 nebo 3 zákona o vnitrozemské plavbě, tj. v rozporu se zákazem na sledované vodní cestě vléci rybolovné zařízení pomocí několika plavidel plujících vedle sebe, se zákazem užívat rybolovné zařízení v přístavu, přístavišti nebo překladišti, anebo se zákazem ve vodní ploše vymezené podle § 30a zákona o vnitrozemské plavbě v její provozní době užívat rybolovné zařízení⁵⁷⁶, za což ji lze uložit pokutu až do výše 50 000 Kč.⁵⁷⁷ Za zmínku stojí, že zákon o vnitrozemské plavbě neobsahuje obdobný přestupek právnické nebo podnikající fyzické osoby, a to ačkoli se jeden z dotčených zákazů (zákaz vléci rybolovné zařízení pomocí několika plavidel plujících vedle sebe), jejichž porušení je v případě fyzické osoby trestáno jako přestupek, vztahuje i na uživatele rybářského revíru, kterým může být i právnická nebo podnikající fyzická osoba, ledaže se jedná o práce související s chovem ryb, jejichž uskutečnění uživatel rybářského revíru oznámí alespoň 30 dnů předem plavebnímu úřadu.⁵⁷⁸

Zmínit lze také již dříve uvedený přestupek podle zákona o rostlinolékařské péči, kterého se osoba dopustí tím, že aplikuje přípravky na ochranu rostlin v rozporu se zákonem o rostlinolékařské péči, a za který lze uložit pokutu až do výše 40 000 Kč a trest zákazu činnosti až na dva roky v případě osoby fyzické a pokutu až do výše 4 milionů Kč v případě osoby právnické a podnikající fyzické.⁵⁷⁹

Závěrem je pro doplnění možné stručně příkladmo zmínit také přestupky podle zákona o některých přestupcích, které se ovšem vztahují obecně k veřejné správě, nikoli pouze ke státní správě rybářství a kterých se uživatel rybářského revíru nebo lovící osoba může dopustit při jednání před orgány státní správy rybářství nebo při jednání s rybářskou stráží. V úvahu připadají zejména přestupky proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích státní správy⁵⁸⁰, jako uvedení nesprávného nebo neúplného údaje anebo zatajení požadovaného údaje správnímu orgánu za účelem získání neoprávněné výhody, nebo podání nepravdivé nebo neúplné svědecké výpovědi ve správním řízení. V rámci řízení o přestupku, se osoba může dopustit přestupku tím, že „jako osoba podávající před správním orgánem vysvětlení o přestupku spáchaném jiným uvede

---

⁵⁷⁵ Viz § 27a odst. 20 zákona na ochranu zvířat proti týrání.

⁵⁷⁶ Viz § 43 odst. 2 písm. e) zákona o vnitrozemské plavbě.

⁵⁷⁷ Viz § 43 odst. 15 písm. d) zákona o vnitrozemské plavbě.

⁵⁷⁸ Viz § 29c odst. 1 a 2 zákona o vnitrozemské plavbě.

⁵⁷⁹ Viz. § 79c odst. 2 a 3 a § 79g odst. 2 zákona o rostlinolékařské péči.

⁵⁸⁰ Viz § 2 zákona o některých přestupcích.

nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí, nebo takovou okolnost zamlčí.“⁵⁸¹ Fyzická osoba se podle § 2 odst. 2 písm. g) zákona o některých přestupcích dopustí přestupku také tím, že neoprávněně vystupuje jako úřední osoba, čehož se může dopustit například osoba, která se vydává za rybářskou stráž, přičemž v praxi byly již takové případy zaznamenány.⁵⁸²

Vůči rybářské stráži (a samozřejmě i dalším úředním) osobám může být fyzickou osobou spáchán přestupek také tím, že neuposlechne výzvy nebo zneváží postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci.⁵⁸³

6.3. Trestné činy související s výkonem rybářského práva

V případě nejzávažnějšího protiprávního jednání, resp. společensky nejškodlivějšího jednání nastupuje ochrana trestněprávní. Trestní právo poskytuje ochranu „*před kriminalitou, která útočí proti nejdůležitějším právním statkům naší společnosti v daném stadiu jejího vývoje, tedy nejdůležitějším chráněným právním hodnotám či chráněným společenským zájmům (objekt či předmět ochrany trestného činu). Chráněnými právními statky jsou zejména práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob a dalších subjektů, jakož i právem chráněné zájmy společnosti a státu, včetně ústavního zřízení České republiky.*“⁵⁸⁴ To, že trestní právo nastupuje právě jen v případě nejškodlivějšího jednání, vyplývá z jeho subsidiárního charakteru, tj. že nastupuje pouze tehdy, nepostačují-li prostředky jiných právních odvětví. V souvislosti s výkonem rybářského práva lze uvažovat o jednání směřujícím proti některým chráněným zájmům společnosti a státu. V přímé souvislosti s výkonem rybářského práva se jedná v první řadě o jednání směřující proti životnímu prostředí, a dále o jednání související s činností úředních osob, zejména rybářských stráží, tj. jednání proti pořádku ve věcech veřejných, a to jednání vůči úředním osobám i jednání úředních osob. Tyto (s výkonem rybářského práva související) trestné činy⁵⁸⁵, kterým se budu postupně věnovat v jednotlivých bodech této kapitoly, jsou v trestním zákoníku upraveny ve vztahu k jednání fyzických osob. V případě všech následně rozebíraných trestných činů ovšem v této době již platí, že se současně jedná o trestné činy ve smyslu § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

---

⁵⁸¹ Viz § 2 odst. 2 písm. f) a odst. 3 písm. f) zákona o některých přestupcích.

⁵⁸² Například viz: Od rybářů inkasuje peníze falešná rybářská stráž. In: Denik.cz [online]. Vltava Labe Media, a.s.: ©2016 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/od-rybaru-inkasuje-penize-falesna-rybarska-straz-20161202.html>.

⁵⁸³ Viz § 5 odst. 1 písm. a) a b) zákona o některých přestupcích.

⁵⁸⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 31.

⁵⁸⁵ Trestným činem je „*protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně*“ (viz § 13 odst. 1 trestního zákoníku).

„ZTOPO“), za které odpovídají i osoby právnické.⁵⁸⁶ Trestní odpovědnost fyzických osob a trestní odpovědnost právnických osob jsou přitom „*rovnocenné větve trestní odpovědnosti*“⁵⁸⁷. Právnická osoba spáchá trestný čin tehdy, jestliže je protiprávní čin spáchaný v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak statutární orgán nebo jeho člen, anebo jiná osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat, osoba ve vedoucím postavení, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, i když není osobou oprávněnou jednat jménem nebo za právnickou osobu, ten, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení této právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby, nebo zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů, a jestliže jí ho lze za podmínek uvedených v 8 odst. 2 až 4 ZTOPO přičítat⁵⁸⁸, což vychází z principu, že „*sama právnická osoba trestný čin nepáchá, ale právnické osobě se pouze přičítá*.“⁵⁸⁹ Tento princip odpovídá koncepci právnických osob v občanském zákoníku, podle které právnické osoby samy v právních vztazích nejednají, neboť nemají vlastní vůli.⁵⁹⁰ K otázce trestní odpovědnosti právnických osob ještě doplním, že podle § 10 odst. 5 ZTOPO se právnická osoba trestní odpovědnosti zproští, „*pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 [tj. osobami vyjmenovanými výše] zabránila*.“

6.3.1. Trestné činy proti životnímu prostředí

V českém právu se na úseku ochrany životního prostředí začala trestní odpovědnost konstituovat spolu s rozvojem práva životního prostředí jakožto samostatného odvětví od počátku 90. let 20. století.⁵⁹¹ Postupný rozvoj trestní odpovědnosti vyvrcholil historickým zakotvením samostatné hlavy zvláštní části trestního zákoníku věnované trestným činům proti životnímu prostředí.⁵⁹² Posilování trestněprávní ochrany životního prostředí je dáno neustálým nárůstem počtu závažných protiprávních činů s vyšším stupněm společenské škodlivosti směřujícím proti

---

⁵⁸⁶ Okruh trestných činů, za které odpovídají právnické osoby se v průběhu času od přijetí ZTOPO rozšiřoval. V dřívějším znění neodpovídaly právnické osoby z relevantních trestných činů například za trestný čin pytláctví podle § 304 trestního zákoníku.

⁵⁸⁷ JELÍNEK, J. et. al. *op. cit.* 522, s. 23.

⁵⁸⁸ Viz § 8 odst. 1 ZTOPO.

⁵⁸⁹ ŠÁMAL, P. et. al. *Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 181.

⁵⁹⁰ *Ibid.*

⁵⁹¹ JELÍNEK, J. et. al. *op. cit.* 522, s. 780.

⁵⁹² JELÍNEK, J. et. al. *op. cit.* 522, s. 781.

jednotlivým složkám životního prostředí a organismům⁵⁹³ a také vlivem právní úpravy EU⁵⁹⁴. Charakteristickým znakem většiny trestných činů proti životnímu prostředí jsou blanketní skutkové podstaty odkazující na jiné právní předpisy týkající se ochrany zvířat nebo ochrany životního prostředí, případně na prameny mezinárodního práva.⁵⁹⁵

Základní skutkové podstaty trestných činů proti životnímu prostředí⁵⁹⁶ jsou obsaženy v § 293 a § 294 trestního zákoníku.⁵⁹⁷ Ostatní trestné činy této hlavy trestního zákoníku jsou potom k nim zpravidla v poměru subsidiarity anebo speciality.⁵⁹⁸

Prvním trestným činem souvisejícím s výkonem rybářského práva úžeji je trestný čin *neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami* podle § 299 trestního zákoníku. Podle odstavce 1 tohoto ustanovení „*kdo v rozporu s jiným právním předpisem usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář chráněného druhu a spáchá takový čin na více než dvaceti pěti kusech živočichů, rostlin nebo exemplářů, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*“ Podle odstavce 2 „*stejně bude potrestán, kdo v rozporu s jiným právním předpisem usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, doveze, vyveze, proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje, sobě nebo jinému opatří jedince silně nebo kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého vyhubením nebo vyhynutím.*“ Objektem těchto trestných činů je zájem na ochraně ohrožených druhů volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin a chráněných exemplářů, přičemž se od sebe rozlišují stupněm ohrožení takových živočichů, rostlin a exemplářů.⁵⁹⁹ Jedná se o živočichy a rostliny vymezené v 48 ZOPK, resp. vyjmenované ve vyhlášce č. 385/1992 Sb. Pojem „exemplář“ vedle toho odkazuje na zákon o obchodování s ohroženými druhy, resp. na nařízení Rady (ES) č. 338/97 a úmluvu CITES.⁶⁰⁰ V případě první skutkové podstaty je zásadní skutečností, že je třeba uvedený

⁵⁹³ JELÍNEK, J. et. al. *op. cit.* 522, s. 780.

⁵⁹⁴ Například směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/99/ES, o trestněprávní ochraně životního prostředí.

⁵⁹⁵ JELÍNEK, J. et. al. *op. cit.* 522, s. 783.

⁵⁹⁶ Trestné činy obsažené v hlavě VIII (§ 293 až 308) trestního zákoníku.

⁵⁹⁷ Podle § 293 odst. 1 trestního zákoníku „*kdo v rozporu s jiným právním předpisem úmyslně poškodí nebo ohrozí půdu, vodu, ovzduší nebo jinou složku životního prostředí, a to ve větším rozsahu nebo na větším území, nebo takovým způsobem, že tím může způsobit těžkou újmu na zdraví nebo smrt nebo je-li k odstranění následků takového jednání třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu, nebo kdo úmyslně takové poškození nebo ohrožení složky životního prostředí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.*“ V § 294 trestního zákoníku je potom upravena nedbalostní alternativa citovaného trestného činu.

⁵⁹⁸ JELÍNEK, J. et. al. *op. cit.* 522, s. 786.

⁵⁹⁹ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *Trestní zákoník. Komentář. II. Díl.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 2468 a 2471.

⁶⁰⁰ Exemplářem je „*jakýkoli živočišný nebo rostlinný jedinec, ať živý nebo neživý, patřící k některému z druhů zařazených do příloh A až D, jakákoli jeho část nebo odvozenina, ať tvoří součást jiného zboží či nikoli, jakož*

skutek spáchat na více než 25 kusech živočichů, rostlin nebo exemplářů, čímž je stanovena hranice mezi odpovědností za spáchání tohoto trestného činu a odpovědností za spáchání některého z obdobných přestupků podle ZOPK nebo zákona o obchodování s ohroženými druhy. V případě skutkové podstaty podle odstavce 2 je situace odlišná, neboť je kladen silný důraz „na ochranu exemplářů druhů přímo ohrožených vyhubením či vyhynutím [příloha A nařízení Rady č. 338/97/ES]“⁶⁰¹, v jejichž případě postačuje spáchat skutek na jediném exempláři.⁶⁰² Vyšší než citovaná trestní sazba nastupuje v případě naplnění kvalifikovaných skutkových podstat, které nastanou ve chvíli, kdy pachatel vymezený čin spáchá jako člen organizované skupiny, v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch⁶⁰³, nebo kdy vymezeným činem způsobí dlouhodobé nebo nevratné poškození populace volně žijícího živočicha nebo planě rostoucí rostliny nebo místní populace nebo biotopu zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny, anebo kdy pachatel vymezený čin spáchá ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo kdy vymezeným činem způsobí dlouhodobé nebo nevratné poškození místní populace nebo biotopu kriticky chráněného druhu živočicha nebo rostliny.⁶⁰⁴

Trestní zákoník obsahuje též nedbalostní alternativu tohoto trestného činu⁶⁰⁵, kdy podle příslušného ustanovení „*kdo z hrubé nedbalosti poruší jiný právní předpis tím, že usmrtí, zničí, poškodí, odejme z přírody, zpracovává, opakovaně doveze, vyveze nebo proveze, přechovává, nabízí, zprostředkuje nebo sobě nebo jinému opatří jedince zvláště chráněného druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář chráněného druhu ve větším rozsahu než dvaceti pěti kusů nebo jedince kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny nebo exemplář druhu přímo ohroženého*

---

i jakékoli jiné zboží, u něhož je podle průvodních dokumentů, obalu nebo označení či etikety nebo jakýchkoli jiných příznaků patrné, že představuje nebo obsahuje části či odvozeniny živočichů nebo rostlin uvedených druhů, pokud takové části či odvozeniny nejsou vyňaty z působnosti ustanovení tohoto nařízení nebo ustanovení týkajících se přílohy, do které je dotýčný druh zařazen, a to vyznačením této skutečnosti v dotýčných přílohách“ (viz článek 2 písm. t) nařízení Rady (ES) č. 338/97).

⁶⁰¹ STEJSKAL, V. Trestní postih organizovaného zločinu v případě pašování CITES exemplářů – Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 2. dubna 2015 č. III. ÚS 3871/14. *České právo životního prostředí*. Praha: Česká společnost pro právo životního prostředí, 2015, roč. XV, č. 38, s. 112.

⁶⁰² Ibid.

⁶⁰³ Jednotlivé hranice prospěchu, a také škody, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci stanovuje § 138 trestního zákoníku. Podle tohoto ustanovení se pro účely trestního zákoníku rozumí škodou nikoli nepatrnou škoda dosahující částky nejméně 10 000 Kč, škodou nikoli malou škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč, větší škodou škoda dosahující částky nejméně 100 000 Kč, značnou škodou škoda dosahující částky nejméně 1 000 000 Kč a škodou velkého rozsahu škoda dosahující částky nejméně 10 000 000 Kč. Uvedené částky se obdobně užití i pro určení výše prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci.

⁶⁰⁴ Viz § 299 odst. 3 a 4 trestního zákoníku.

⁶⁰⁵ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599. s. 2476.

*vyhubením nebo vyhynutím, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*⁶⁰⁶

Dalším trestným činem, který připadá při výkonu rybářského práva v úvahu je trestný čin týrání zvířat podle § 302 trestního zákoníku.⁶⁰⁷ Podle tohoto ustanovení *„kdo týrá zvíře surovým nebo trýznivým způsobem, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*⁶⁰⁸ Předmětem útoku tohoto trestného činu je zvíře, tj. *„každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo“*⁶⁰⁹, a to včetně volně žijícího zvířete, tj. i ryby v rybářském revíru.⁶¹⁰ Trestní zákoník nedefinuje pojem týrání, je tak třeba vyjít z definice obsažené v § 4 odst. 1 zákona na ochranu zvířat proti týrání.⁶¹¹ Kvalifikovaná skutková podstata nastupuje ve chvíli, kdy pachatel spáchá vymezený čin veřejně⁶¹² nebo na místě veřejnosti přístupném, jako člen organizované skupiny, nebo pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu, anebo spáchá-li vymezený čin na větším počtu zvířat, zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, způsobí-li takovým činem týranému zvířeti trvalé následky na zdraví nebo smrt, nebo spáchá-li takový čin opětovně.⁶¹³

Důležitým trestným činem, jehož zakotvení směřuje k ochraně mimo jiné volně žijících ryb, je pytláctví. Podle § 304 odst. 1 trestního zákoníku platí, že *„kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*“ Neoprávněným lovem je lov, který provádí osoba, která nedisponuje zákonným oprávněním k lovu, tj. v případě rybářství osoba, která není držitelem rybářského lístku nebo povolenky k lovu, a není ani uživatelem rybářského revíru, anebo lov, který provádí osoba, která formální náležitosti splňuje, ale loví v rozporu s podmínkami lovu stanovenými zvláštními právními předpisy.⁶¹⁴ Znak trestného činu „neoprávněně“ je totiž třeba vykládat v celém kontextu zvláštního zákona (např. zákona

---

⁶⁰⁶ Viz § 300 trestního zákoníku.

⁶⁰⁷ Tento trestný čin lze uvažovat i v případě volně žijících ryb, což je možné ilustrovat na případě, kdy lovící osoba přibila živého kapra ke dnu kovovou tyčí, kterou prorazila skrze jeho žábry, viz: ODPORNĚ: Rybář přibil kapra kovovou tyčí ke dnu! Nechtělo se mu dávat rybu do vezírku. In: inrybar.cz [online]. inrybar.cz: ©2019 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/novinky/odporne-rybar-pribil-kapra-kovovou-tyci-ke-dnu-nechtelo-se-mu-davat-rybu-do-vezirku/>.

⁶⁰⁸ Viz § 302 odst. 1 trestního zákoníku.

⁶⁰⁹ Viz § 3 písm. a) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

⁶¹⁰ ŠÁMAL, P. et. al. *op. cit.* 543, s. 3010.

⁶¹¹ ŠÁMAL, P. et. al. *op. cit.* 543, s. 3010-3012.

⁶¹² Trestný čin je spáchán veřejně, jestliže: *„je spáchán obsahem tiskoviny nebo rozšiřovaného spisu, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo před nejméně třemi osobami současně přítomnými“* (viz § 117 trestního zákoníku).

⁶¹³ Viz § 303 odst. 2 a 3 trestního zákoníku.

⁶¹⁴ Viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 340/2020 ze dne 24. 9. 2020.

o rybářství) s přihlédnutím k objektu tohoto trestného činu, kterým je ochrana přírody, resp. volně žijící zvěře a ryb a též ochrana práva myslivosti a rybářství a není tak možné tento trestný čin zúžit pouze na nedodržení formálních požadavků lovu.⁶¹⁵ K naplnění skutkové podstaty trestného činu je současně nutné, aby neoprávněně lovené ryby přesáhly hodnotu nikoli nepatrnou, tj. nejméně 10 000 Kč. Pro účely prvotního posouzení hodnoty lovených ryb je na webových stránkách Ministerstva zemědělství zveřejněn „Sazebník pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu (pytláctví) v rybářských revírech a v rybníkářství“⁶¹⁶. Z uvedeného sazebníku je zřejmé, že i v případě nejhodnotnějších druhů a jedinců těchto druhů je pro naplnění skutkové podstaty třeba lovit jedinců několik. Například v případě „trofejních“ kaprů (tj. kaprů o váze nad 5 kg) o průměrné váze 6 kg by bylo třeba ulovit alespoň 4 jedince, neboť sazba v uvedeném případě činí 550 Kč za kg. V této souvislosti je vhodné připomenout, že v případě jednotlivých hranic výše hodnoty věci došlo novelou účinnou od 1. 10. 2020 k jejich zdvojnásobení, a tedy ještě v loňském roce postačoval pro naplnění znaku skutkové podstaty trestného činu pytláctví neoprávněný lov ryb v hodnotě nejméně 5 000 Kč. Zajímavou a současně důležitou skutečností je také to, že neoprávněně ulovená ryba se stává vlastnictvím oprávněné osoby (uživatele rybářského revíru) a nikoli pachatele trestného činu.⁶¹⁷ Z tohoto důvodu není podle komentářové literatury vyloučen jednočinný souběh s trestným činem krádeže.⁶¹⁸

I v případě trestného činu pytláctví obsahuje trestní zákoník kvalifikované skutkové podstaty, kterých se pachatel dopustí, spáchá-li čin vymezený v základní skutkové podstatě jako člen organizované skupiny, jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí, spáchá-li jej zvlášť zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem nebo v době hájení, nebo získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného větší prospěch, anebo byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.⁶¹⁹ Osobou, která má uloženou povinnost chránit životní prostředí je potom například rybářská stráž a další veřejné strážce nebo osoba, u které to plyne z jejího pracovního nebo služebního postavení.⁶²⁰

Posledním trestným činem proti životnímu prostředí, který přímo souvisí s výkonem rybářského práva, je trestný čin šíření nakažlivé nemoci zvířat. Podle § 306 odst. 1 trestního zákoníku *„kdo, byť i z nedbalosti, způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé*

---

⁶¹⁵ Ibid., zejména body odůvodnění 75-77.

⁶¹⁶ Sazebník pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu (pytláctví) v rybářských revírech a v rybníkářství [online]. Ministerstvo zemědělství: ©2016 [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/rybarstvi-a-rybnikarstvi/sazebnik-pro-stanoveni-hodnoty-ryb.html>.

⁶¹⁷ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2492.

⁶¹⁸ Ibid.

⁶¹⁹ Viz § 304 odst. 2 trestního zákoníku.

⁶²⁰ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2493.

nemoci zvířat v zájmových chovech, hospodářských zvířat nebo volně žijících zvířat, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“ Kvalifikovanou skutkovou podstatu potom upravuje odst. 2 citovaného ustanovení, podle kterého *„odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 rozšíření takové nemoci.*“ Objektem tohoto trestného činu je ochrana před nebezpečím zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci zvířat.⁶²¹ Nakažlivou nemocí ve smyslu tohoto ustanovení není každá nakažlivá nemoc zvířat, neboť podle § 308 trestního zákoníku stanoví nemoci zvířat, které se považují za nakažlivé nemoci ve smyslu § 306 trestního zákoníku vlada nařízením. K provedení tohoto ustanovení bylo vydáno nařízení vlády⁶²², které obsahuje vybrané nakažlivé nemoci zvířat, včetně pěti nemocí ryb.⁶²³

Pokud jde o jednání, které může naplnit znaky této skutkové podstaty, půjde nejčastěji *„o porušování určitých opatření nebo nedbání a neplnění různých povinností a zákazů uložených právními předpisy, kterými se čelí vzniku a rozšíření takových nemocí, např. porušení karantény, porušení zákazu přepravy nakažených zvířat.*“⁶²⁴ Taková (mimořádná veterinární) opatření odpovídající povaze nákazy, jejichž porušení může naplnit znaky uvedené skutkové podstaty, může v případě volně žijících zvířat přijmout například státní veterinární správa podle veterinárního zákona.⁶²⁵

6.3.2. Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných

Druhou skupinou trestných činů, které považují za vhodné v této práci uvést, jsou některé trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných. Základní charakteristikou těchto trestných činů, tj. trestných činů obsažených v hlavě X trestního zákoníku, je ta, *„že určitým způsobem narušují veřejný pořádek“*⁶²⁶, přičemž směřují proti různým objektům. V této práci se zaměřím pouze na některé skutkové podstaty, a to na ty, které chrání řádný výkon orgánů veřejné moci před násilím, vyhrožováním apod., které chrání společnost před porušováním povinností ze strany

⁶²¹ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2503 a 2505.

⁶²² Nařízení vlády č. 453/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin, ve znění nařízení vlády č. 75/2020 Sb. (dále jen „nařízení vlády č. 453/2009 Sb.“).

⁶²³ Těmito nemocemi jsou herpesviróza Koi (herpesviróza kapra Koi), infekční anémie lososů (nakažlivá chudokrevnost lososů), infekční nekróza krvinek, infekční nekróza pankreatu a virová hemoragická septicémie (viz příloha č. 2 nařízení vlády č. 453/2009 Sb.).

⁶²⁴ ŠÁMAL, P. et. al. *op. cit.* 543, s. 3032.

⁶²⁵ Ibid.

⁶²⁶ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2589.

úředních osob, které chrání před korupcí a které chrání nerušený výkon veřejné moci.⁶²⁷ Jak jsem již uvedl v úvodu této části, těmto trestným činům se věnuji zejména s ohledem na skutečnost, že úřední osobou ve smyslu trestního zákoníku je také rybářská stráž⁶²⁸, přičemž, jelikož se jedná o fyzické osoby vykonávající tuto činnost dobrovolně a bez nároku na odměnu za ni a navíc v rámci v určitém slova smyslu uzavřené skupiny (rybářů), se může projevit zvýšené nebezpečí spáchání těchto trestných činů ze strany rybářské stráže. Současně se však s ohledem na výkon její činnosti mnohdy v odlehlých částech přírody a v nočních hodinách projevuje také zvýšené nebezpečí spáchání trestných činů vůči rybářské stráži.

V prvé řadě je nutné zmínit trestné činy spočívající v užití násilí v úmyslu působit na výkon pravomoci orgánu veřejné moci, na výkon pravomoci úřední osoby nebo pro výkon pravomoci úřední osoby.⁶²⁹ Násilím se rozumí použití fyzické síly, přičemž nemusí být použito jen přímo proti orgánu, resp. úřední osobě, ale i proti komukoliv jinému, pokud je tím sledován zákonem předpokládaný cíl, a ani nemusí dojít k ublížení na zdraví či ke způsobení škody, neboť postačuje již jen použití násilí.⁶³⁰ V případě, že je tento čin spáchán se zbraní⁶³¹, je jím ublíženo jinému na zdraví⁶³², resp. způsobena těžká újma na zdraví⁶³³, případně smrt, nebo je-li takovým činem způsobena škoda určité výše⁶³⁴, dojde již k naplnění některé z kvalifikovaných skutkových podstat, u kterých je pro jejich větší společenskou nebezpečnost zakotvena vyšší trestní sazba.

Souvisejícími trestnými činy jsou trestný čin vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci (§ 324 trestního zákoníku) a trestný čin vyhrožování s cílem působit na úřední osobu (§ 326 trestního zákoníku). Těchto trestných činů se dopustí ten, kdo jinému vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením značné škody v úmyslu působit na výkon pravomoci nebo pro výkon pravomoci orgánu veřejné moci, resp. úřední osoby. I v případě těchto trestných činů

---

⁶²⁷ Výčet všech objektů trestných činů podle hlavy X trestního zákoníku viz DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2589-2590.

⁶²⁸ Viz § 127 odst. 1 písm. i) trestního zákoníku.

⁶²⁹ Trestné činy podle § 323 a 325 trestního zákoníku.

⁶³⁰ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2591 a 2596.

⁶³¹ Trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže: „*pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe; zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším*“ (viz § 118 trestního zákoníku).

⁶³² Ublížením na zdraví se rozumí: „*takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření*.“ (viz § 122 odst. 1 trestního zákoníku).

⁶³³ Těžkou újmu na zdraví se rozumí: „*jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmu na zdraví zmrzačení, ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, ochromení údu, ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, poškození důležitého orgánu, zohyzdění, vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, mučivé útrapy, nebo delší dobu trvající porucha zdraví*“ (viz § 122 odst. 2 trestního zákoníku).

⁶³⁴ Značná škoda nebo škoda velkého rozsahu v případě násilí proti orgánu veřejné moci nebo větší škoda nebo škoda velkého rozsahu v případě násilí proti úřední osobě (viz § 323 odst. 2 a 3 a § 325 odst. 2 a 3 trestního zákoníku).

platí, že výhrůžky nemusí směřovat pouze přímo proti orgánu veřejné moci, resp. proti úřední osobě, ale mohou směřovat proti „komukoliv, a to bezprostředně nebo do budoucna“⁶³⁵, musí však být zamýšleny jako prostředek působení na chráněný orgán veřejné moci nebo úřední osobu a „musí se jednat o projev vážně míněný nebo alespoň způsobilý vyvolat obavu o chráněné statky, jejichž porušením je vyhrožováno, a to vzhledem k okolnostem a způsobu projevu.“⁶³⁶ I v tomto případě je zakotvena kvalifikovaná skutková podstata, která postihuje situaci, kdy je vymezený čin spáchán se zbrání.⁶³⁷

V případě všech zde uvedených skutkových podstat, tj. trestných činů zakotvených v § 323 až 326 trestního zákoníku je ochrana podle uvedených ustanovení poskytována také osobě, „*kteřá vystoupila na podporu nebo na ochranu orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci anebo úřední osoby*“ a též „*mezinárodně chráněné osobě, kterou se rozumí úřední osoba cizího státu nebo mezinárodní organizace, která požívá diplomatické nebo jiné výsady a imunity podle mezinárodního práva, nebo osoba zastávající funkci nebo zaměstnaná nebo pracující v mezinárodním soudním orgánu*“⁶³⁸ „Podpora“ podle citovaného ustanovení spočívá v pomoci v plnění úkolů nebo zastání se orgánu veřejné moci nebo úřední osoby, „ochrana“ potom spočívá v obraně života, tělesné integrity a majetku orgánu veřejné moci nebo úřední osoby, nebo ochraně jejich cti a vážnosti.⁶³⁹

Specifickým trestným činem je trestný čin přisvojení pravomoci úřadu podle § 328 trestního zákoníku, podle kterého „*kdo neoprávněně vykonává úkony, které jsou vyhrazeny orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jinému orgánu veřejné moci, nebo kdo vykoná úkon, který může být vykonán jen z moci úřední orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.*“ Tento trestný čin byl zakotven s ohledem na často se vyskytující případy, kdy se pachatelé vydávají za úřední osoby a vykonávají úkony, které jsou vyhrazeny jen orgánům veřejné moci, a je dokonán ve chvíli, kdy pachatel vykoná nebo vykonává vymezené úkony.⁶⁴⁰

Uvedený trestný čin je třeba odlišit od přestupku podle § 2 odst. 2 písm. g) zákona o některých přestupcích, podle kterého se přestupku dopustí fyzická osoba, která „*úmyslně neoprávněně vystupuje jako úřední osoba*“. Protiprávní jednání v tomto případě spočívá v neoprávněném vystupování jako úřední osoba, přičemž „*k naplnění této skutkové podstaty*

---

⁶³⁵ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2594.

⁶³⁶ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2595.

⁶³⁷ Viz § 324 odst. 2 a § 326 odst. 2 trestního zákoníku.

⁶³⁸ Viz § 327 trestního zákoníku.

⁶³⁹ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2602.

⁶⁴⁰ ŠÁMAL, P. et. al. *op. cit.* 543, s. 3141-3142.

postačí samotné neoprávněné vystupování jako úřední osoba, nezávisle na záměru pachatele přestupku“.⁶⁴¹ Ke spáchání tohoto přestupku nepostačuje zavinění z nedbalosti, neboť citované ustanovení vyžaduje zavinění ve formě úmyslu.⁶⁴²

Po skupině trestných činů, které spočívají v protiprávním jednání proti úřední osobě nebo orgánu veřejné moci, jsou druhou skupinou zkoumaných trestných činů trestné činy úředních osob. Takovým trestným činem je trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby, kdy „*úřední osoba, která v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu, překročí svou pravomoc, nebo nesplní povinnost vyplývající z její pravomoci, bude potrestána odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti.*“⁶⁴³ Objektem tohoto trestného činu je zájem na řádném a zákonném působení úředních osob, přičemž se jej může dopustit pouze speciální subjekt, kterým je úřední osoba, ale organizátorem či návodcem může být i osoba, která úřední osobou není.⁶⁴⁴ Vyšší trestní sazby se uplatní v případech, jestliže pachatel vymezeným trestným činem opatřil sobě nebo jinému značný prospěch nebo prospěch velkého rozsahu, spáchal takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání, nebo způsobil vážnou poruchu v činnosti orgánu veřejné moci, způsobil vážnou poruchu v činnosti právnické nebo podnikající fyzické osoby, nebo jestliže spáchal vymezený trestný čin zneužívaje bezbrannosti, závislosti, tísně, rozumové slabosti nebo nezkušenosti jiného, anebo způsobil takovým činem značnou škodu nebo škodu velkého rozsahu.⁶⁴⁵

Dalším trestným činem, kterého se může dopustit úřední osoba, tentokrát z nedbalosti, je trestný čin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti, kdy platí, že „*úřední osoba, která při výkonu své pravomoci z nedbalosti zmaří nebo podstatně ztíží splnění důležitého úkolu, bude potrestána odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.*“⁶⁴⁶ Uvedená skutková podstata je naplněna jen tehdy, dojde-li ke zmaření nebo podstatnému ztížení splnění důležitého úkolu. Otázku, zda jde o důležitý úkol, „*je nutno posoudit zejména z hlediska jeho společenského významu a dopadu jeho případného nesplnění.*“⁶⁴⁷ Kvalifikované skutkové podstaty obdobně jako u předchozího trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby postihují zejména situace, kdy je vymezeným trestným činem způsobena určitá škoda nebo zajištěn určitý prospěch, a situace,

---

⁶⁴¹ JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *op. cit.* 489, s. 911.

⁶⁴² *Ibid.*

⁶⁴³ Viz § 329 odst. 1 trestního zákoníku.

⁶⁴⁴ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2605.

⁶⁴⁵ Viz § 329 odst. 2 a 3 trestního zákoníku.

⁶⁴⁶ Viz § 330 odst. 1 trestního zákoníku.

⁶⁴⁷ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599, s. 2612.

kdy je tímto trestným činem způsobena vážná porucha v činnosti orgánů veřejné moci nebo v činnosti právnické nebo podnikající fyzické osoby.⁶⁴⁸

Stručně zmíním ještě trestné činy v oblasti úplatkářství, tj. trestný čin přijetí úplatku, trestný čin podplacení a trestný čin nepřímé úplatkářství. Objektem těchto trestných činů je „zájem na řádném, nestranném a zákonném obstarávání věci obecného zájmu, jakož i zájem na ochraně podnikatelských vztahů před úplatkářstvím.“⁶⁴⁹ V souvislosti s činností orgánů státní správy rybářství, resp. s činností rybářské stráže, je třeba upozornit zejména na skutečnost, že v případě, kdy pachatel přijme úplatek⁶⁵⁰ jako úřední osoba⁶⁵¹, i v případě, kdy pachatel poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek úřední osobě, se jedná o kvalifikovanou skutkovou podstatu s vyšší stanovenou trestní sazbou.⁶⁵² Obdobně je ovšem trestné i žádání úplatku ze strany (nejen) úředních osob.⁶⁵³ V případě nepřímého úplatkářství je situace odlišná, neboť objekt tohoto trestného činu je vymezen úžeji pouze na úplatné působení na výkon pravomoci úřední osoby, a to s ohledem na nižší typovou společenskou škodlivost.⁶⁵⁴ Konečně je v souvislosti s funkcí rybářské stráže možné zmínit ještě trestný čin padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu podle § 350 trestního zákoníku, kterého se v této souvislosti dopustí ten, kdo padělá nebo podstatně změnil obsah lékařského posudku předpokládaného § 14 odst. 4 zákona o rybářství v úmyslu užít jej v řízení před orgánem státní správy rybářství, nebo kdo jej v takovém řízení užije jako pravého.

Závěrem ještě v souvislosti s trestnými činy uvedenými v této kapitole uvedu, že v případě trestných činů násilí proti orgánu veřejné moci podle § 323 odst. 3 a 4 trestního zákoníku, násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 3 a 4 trestního zákoníku, přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku a podplácení podle § 332 trestního zákoníku se trestného činu dopustí i ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný tyto trestné činy připravuje nebo páchá a spáchání nebo dokončení takových trestných činů nepřekazí, ledaže nemohl trestný čin překazit bez značných nesnází nebo aniž by sebe nebo osobu blízkou⁶⁵⁵ uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné

---

⁶⁴⁸ Viz § 330 odst. 2 a 3 trestního zákoníku.

⁶⁴⁹ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599. s. 2614.

⁶⁵⁰ Úplatkem se podle § 334 odst. 1 trestního zákoníku „rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok.“

⁶⁵¹ V případě trestných činů přijetí úplatku, podplacení a nepřímé úplatkářství je třeba pojem úřední osoba chápat širěji než v dosud uváděném smyslu. Podle § 334 odst. 2 trestního zákoníku jsou v případě těchto trestných činů úředními osobami například také osoby zastávající funkci v zákonodárných, soudních nebo jiných orgánech cizích států, v mezinárodním soudním orgánu či v mezinárodní nebo nadnárodní organizaci.

⁶⁵² Viz § 331 odst. 3 písm. b) a § 332 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku.

⁶⁵³ Viz § 331 odst. 2 ve spojení s odst. 3 trestního zákoníku.

⁶⁵⁴ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599. s. 2628.

⁶⁵⁵ Osobou blízkou se pro účely trestního zákoníku podle § 125 trestního zákoníku rozumí „příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec, manžel a partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní.“

závažné újmy nebo trestního stíhání.⁶⁵⁶ A konečně, že v případě trestných činů přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku a podplácení podle § 332 trestního zákoníku se trestného činu dopustí i ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný takový trestný čin spáchal a takový trestný čin neoznámí bez odkladu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu, ledaže nemohl oznámení učinit, aniž by sebe nebo osobu blízkou uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo trestního stíhání.⁶⁵⁷ Uvedené trestné činy nepřekažení trestného činu a neoznámení trestného činu jsou důležitou součástí systému trestního práva, přičemž vycházejí z myšlenky, že „v pozadí sankcionování všech trestných činů je snaha předejít společensky nežádoucím a škodlivým aktivitám a eliminovat jejich důsledky nebo alespoň omezit jejich dopady. Současně je zájem vtáhnout do boje proti trestné činnosti co nejširší okruh osob, a zvláště pak ty z nich, které jsou konfrontovány s trestnou činností jiných osob nebo disponují informacemi o ní a mají možnost jí zabránit nebo přispět k jejímu zabránění anebo alespoň znemožnit jejím pachatelům uniknout trestnímu postihu.“⁶⁵⁸

Shrnutí

V oblasti rybářství jako i v jiných oblastech je k zajištění ochrany zákonem stanovených práv a vynutitelnosti plnění zákonem stanovených povinností zakotvena delikttní odpovědnost osob. Ochrana před jednáním v rozporu s právem poskytuje podle závažnosti takového jednání a jeho společenské škodlivosti správní trestání, případně trestní právo, které v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe nastupuje, nepostačují-li právní prostředky jiných právních odvětví.

Na úseku rybářství je ve vztahu k výkonu rybářského práva upraveno několik přestupků, které se dělí podle toho, zda se jich může dopustit každý nebo jen zvláštní subjekt jako uživatel rybářského revíru nebo rybářský hospodář.

Obecné přestupky postihují jednání související s lovem ryb, jako je porušení zákazů pro lov ryb upravených zákonem o rybářství, lov v rozporu s bližšími podmínkami výkonu rybářského práva, nepředložení povinných dokladů nebo neoprávněný lov ryb. Z obecných přestupků je vhodné zmínit přestupek spočívající v neoprávněném lovu ryb, kdy neoprávněným lovem není pouze lov ryb bez povolení (bez potřebných dokladů), ale i lov ryb nad rámec takového povolení, tj. v přímém rozporu s podmínkami stanovenými zákonem o rybářství. Samozřejmě pokud příslušné jednání naplňuje znaky speciální skutkové podstaty, jako například porušení zakázaných

---

⁶⁵⁶ Viz § 367 odst. 1 a 2 trestního zákoníku.

⁶⁵⁷ Viz § 368 odst. 1 a 2 trestního zákoníku.

⁶⁵⁸ DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et. al. *op. cit.* 599. s. 2863.

způsobů lovu podle § 13 odst. 2 a 3 zákona o rybnářství, dopouští se pachatel právě takového speciálního přestupku. Problematickým je přestupek, kterého se fyzická osoba dopustí tím, že provádí lov v rozporu s bližšími podmínkami výkonu rybnářského práva stanovenými v povolení k lovu. Konkrétní nezákonné jednání totiž nekonkretizuje zákon, a dokonce ani podzákonný právní předpis, ale pouhá vůle uživatele rybnářského práva, a to nijak aprobovaná orgánem státní správy. Ústavnost takové právní úpravy je sporná a lze doporučit její změnu spočívající například v tom, že budou stanoveny jasné meze toho, co může být předmětem úpravy v rámci bližších podmínek, a takové bližší podmínky bude na návrh uživatele rybnářského revíru stanovovat orgán státní správy rybnářství.

Přestupky se speciálním subjektem – uživatelem rybnářského revíru a rybnářským hospodářem postihují hlavně porušení formálních povinností jako je nevedení nebo nepředložení příslušných evidencí, neoznačení hranic rybnářského revíru nebo porušení povinnosti navrhnout rybnářskou stráž. Zásadním je ovšem přestupek uživatele rybnářského revíru, kterého se dopustí nesplněním povinností, které jsou mu uloženy rozhodnutím nebo oznámením o povolení výkonu rybnářského práva podle § 11 odst. 1 a 2 zákona o rybnářství.

Při činnostech v rámci výkonu rybnářského práva je samozřejmě také možné, dopustit se přestupků podle jiných právních předpisů. Takovými přestupky jsou některé přestupky podle ZOPK, které se týkají jednání v rozporu s ochranou zvláště chráněných živočichů (např. usmrcení zvláště chráněného živočicha kriticky nebo silně ohroženého druhu) a ochranou zvláště chráněných území (výkon činnosti v takovém území zakázané). Dále se jedná o přestupky podle vodního zákona (například vypuštění nepůvodního druhu ryb do vodního toku bez souhlasu příslušného vodoprávního orgánu), podle zákona na ochranu zvířat proti týrání (například týrání zvířete), podle zákona o vnitrozemské plavbě (například užívání rybolovného zařízení v přístavu), nebo podle zákona o rostlinolékařské péči (aplikace prostředku na ochranu rostlin v rozporu se zákonem o rostlinolékařské péči). Z uvedených zákonů je třeba zmínit nedostatek v úpravě obsažené v zákoně o vnitrozemské plavbě, podle které se přestupku spočívajícího v porušení zákazu na sledované vodní cestě vléci rybolovné zařízení pomocí několika plavidel plujících vedle sebe může dopustit pouze fyzická osoba, ačkoli lze z kontextu zákona jednoznačně dovodit, že se tento zákaz za určitých podmínek vztahuje i na uživatele rybnářského revíru, kterým může být i osoba právnická. Poslední zkoumanou skupinou přestupků, které v souvislosti s výkonem rybnářského práva lze zmínit, jsou přestupky, vztahující se k jednání s orgány státní správy a úředními osobami včetně rybnářské stráže, jako je nevedení nebo zatajení požadovaného údaje nebo znevážení postavení úřední osoby.

V případě, kdy už ochrana v rámci správního trestání nepostačuje, nastupuje trestní právo. V souvislosti s výkonem rybářského práva se věnuji vybraným trestným činům proti životnímu prostředí a stručně také vybraným trestným činům proti pořádkům ve věcech veřejných. Pokud jde o trestné činy proti životnímu prostředí, jedná se v zásadě o trestné činy, které postihují podobná nezákonná jednání jako některé přestupky, kterým jsem se věnoval, avšak společensky škodlivější, resp. závažnější. Jako trestný čin je tak kvalifikováno jednání spočívající v neoprávněném trestním zákoníkem vymezeném nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy, které se od odpovídajícího přestupku podle ZOPK odlišuje například tím, proti jakému množství jedinců zvláště chráněných živočichů je protiprávní jednání vedeno, nebo v jakém stupni ohrožení takoví jedinci jsou. Dalším trestným činem, tentokrát navazujícím na zákon na ochranu zvířat proti týrání je trestný čin týrání zvířat, který oproti přestupku postihuje týrání zvířete trýznivým nebo surovým způsobem.

V souvislosti s lovem ryb je ovšem nejdůležitějším trestným činem trestný čin pytláctví, který postihuje jednání odpovídající přestupku podle zákona o rybářství spočívajícím v neoprávněném lovu ryb, od kterého se odlišuje hodnotou pytlacených ryb, která musí přesáhnout hodnotu nikoli nepatrnou. Pro účely této práce je zajímavým poznatkem, že upytlačené ryby se podle názoru odborné literatury stávají vlastnictvím uživatele rybářského revíru, neboť jen ten je oprávněn jejich vlastnictví nabýt. Posledním relevantním trestným činem proti životnímu prostředí pro oblast výkonu rybářského práva je potom trestný čin šíření nakažlivé nemoci zvířat.

Druhou skupinou trestných činů, které se dotýkají oblasti výkonu rybářského práva, jsou trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, které se týkají činnosti a kontaktu s orgány státní správy rybářství a s rybářskou stráží. Prvním typem takových trestných činů jsou ty, které postihují protiprávní jednání vůči orgánům veřejné moci a úředním osobám (například užití násilí proti úřední osobě), druhým typem jsou trestné činy úředních osob (například trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby), a konečně třetím typem jsou potom trestné činy ohledně úplatkářství (např. přijetí úplatku). Veškeré uvedené trestné činy mají za cíl ochranu řádného a nerušeného výkonu veřejné moci a jsou proto zcela zásadní pro zajištění řádného plnění pravomocí a povinností příslušných správních orgánů a úředních osob (včetně rybářské stráže), a tedy ve svém důsledku i pro nerušený výkon rybářského práva. Konečně platí, že „v pozadí sankcionování všech trestných činů je snaha předejít společensky nežádoucím a škodlivým aktivitám a eliminovat jejich důsledky nebo alespoň omezit jejich dopady.“⁶⁵⁹

---

⁶⁵⁹ Ibid.

7. Státní správa v oblasti rybářství

Výkon rybářského práva v rybářském revíru je činnost, jejíž podmínky upravuje rybářské právo (v objektivním smyslu) a v určitém rozsahu též právní předpisy v rámci dalších subsystemů oblasti práva životního prostředí a v rámci oblasti správního práva. Jedná se o oblast práva veřejného, která se vyznačuje mimo jiné tím, že právní předpisy upravují postupy orgánů veřejné moci při rozhodování o subjektivních právech a povinnostech osob. Povinnost státu vytvářet institucionální zajištění v této oblasti vyplývá z principu odpovědnosti státu za šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu životního prostředí.⁶⁶⁰ V oblasti rybářského práva (obdobně jako v jiných oblastech) jsou v různé míře angažovány všechny tři úseky státní moci. Moc zákonodárná činností normotvornou, moc soudní činností rozhodovací a konečně moc výkonná činností rozhodovací, normotvornou a také činností kontrolní či koncepční.⁶⁶¹ Vlastní výkon státní správy je přitom svěřen různým orgánům na různých úrovních veřejné správy.⁶⁶² V rámci jednotlivých částí této práce bylo přitom zmíněno mnoho skutečností, o kterých rozhodují orgány veřejné moci na několika různých úsecích státní správy.

Nyní se proto budu věnovat institucionálnímu zajištění činnosti státní správy na úseku rybářství, tj. otázce subjektů a vykonavatelů státní správy⁶⁶³ na tomto úseku. Originálním subjektem státní správy je stát⁶⁶⁴, který ji na úseku rybářství vykonává zčásti sám prostřednictvím svých organizačních složek, kterými jsou příslušná ministerstva nebo správy národních parků, a zčásti její výkon přenesl na další subjekty, a to na územní samosprávné celky, kterými jsou kraje a obce, a částečně i na konkrétní fyzické osoby (v případě výkonu funkce rybářské stráže). Kromě uvedených vykonavatelů státní správy na úseku rybářství zakotvených přímo v zákoně o rybářství zasahují svou činností do oblasti rybářství, pokud jde o výkon rybářského práva v rybářských revírech, v různém rozsahu i další organizační složky státu, kterými jsou například Státní veterinární správa nebo Státní zemědělský intervenční fond, ale i již zmíněné subjekty, kterými

---

⁶⁶⁰ DAMOHORSKÝ, M. et al. *op. cit.* 69, s. 61.

⁶⁶¹ Srov. DAMOHORSKÝ, M. et al. *op. cit.* 69, s. 61-62.

⁶⁶² DAMOHORSKÝ, M. et al. *op. cit.* 69, s. 62.

⁶⁶³ „Každá organizovaná činnost nutně vyžaduje, aby byla přiřazena nějakému subjektu, který se tak stane jejím nositelem a současně subjektem odpovědným za její výkon“ (HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 65). Subjektem veřejné správy jsou stát a dále osoby, o kterých tak stanoví ústava nebo zákon (viz HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 65-66). Vykonavatelem veřejné správy je orgán nebo oprávněný zástupce subjektu veřejné správy, tj. ten, kdo jménem subjektu jako nositele veřejné správy jedná. Struktura vykonavatelů je potom otázkou vnitřního uspořádání subjektu veřejné správy (viz HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 66).

⁶⁶⁴ Stát jako originární subjekt veřejné správy, který může tuto správu delegovat na jiné subjekty (viz HENDRYCH, D. et. al. *op. cit.* 240, s. 65).

jsou územní samosprávné celky, ovšem v pozici správních orgánů na jiných úsecích státní správy, tj. například jako orgány ochrany přírody, vodoprávní orgány apod.

Hlavní pozornost bude věnována orgánům státní správy rybníkářství podle zákona o rybníkářství, jejich úkolům a jednotlivým pravomocím. Ve vztahu k předchozím částem práce dojde k přiřazení jednotlivých kompetencí, které byly rozebírány, k jednotlivým subjektům, kterým jsou svěřeny. Současně bude toto rozdělení podrobena potřebné analýze. Není možné opomenout ani rybníkářskou stráž, které je též svěřena působnost v oblasti veřejné správy, nicméně té jsem se již podrobně věnoval, a proto se ji budu věnovat pouze v nezbytném rozsahu ohledně jejího postavení v rámci státní správy. V případě ostatních subjektů a v případě územních samosprávných celků jako orgánů státní správy na jiných úsecích bude pozornost věnována pouze relevantním pravomocem a úkolům, které s výkonem rybníkářského práva v rybníkářském revíru přímo souvisí a které byly v této práci uvedeny. S rybníkářstvím v různé intenzitě souvisí samozřejmě kromě činnosti správních orgánů i činnost dalších orgánů veřejné moci jako jsou správní soudy a obecné soudy, které svou rozhodovací praxí korigují aplikaci příslušných právních předpisů, nebo Parlament České republiky, který je původcem takových předpisů, nicméně s ohledem na téma této práce, její rozsah a strukturu, nepovažuji za účelné se těmito dalšími orgány věnovat. Jednalo by se o témata rybníkářskému revíru a výkonu rybníkářského práva již značně vzdálená a související jen velmi volně. U vyjmenovaných institucí lze navíc obdobný vztah vysledovat prakticky ke všem úsekům státní správy.

7.1. Orgány státní správy rybníkářství

Orgány, které vykonávají státní správu rybníkářství, zakotvuje zákon o rybníkářství. Základní výčet obsahuje § 19 odst. 1 zákona o rybníkářství a jsou v něm uvedeny ORP, městské části hlavního města Prahy, kraje, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo obrany, Ministerstvo životního prostředí, správy národních parků a celní úřady. Kromě těchto subjektů vykonávají státní správu ještě rybníkářské stráže a po novele provedené zákonem č. 104/2011 Sb.⁶⁶⁵ také obecní úřady obcí s pověřeným obecním úřadem.

Obecně lze konstatovat, že největší objem úkolů a pravomocí souvisejících s výkonem rybníkářského práva je svěřen krajským úřadům a Ministerstvu zemědělství, které mají v pravomoci veškeré úkony související s tvorbou, změnou a rušením rybníkářských revírů a s povolováním

---

⁶⁶⁵ Zákon č. 104/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybníkářského práva, rybníkářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybníkářství), ve znění pozdějších předpisů.

a odnímáním výkonu rybářského práva mimo území vojenských újezdů a národních parků. Naopak celní úřady nemají v této oblasti úkoly žádné, neboť jejich pravomoci jsou dány v oblasti ochrany mořských rybolovných zdrojů, tj. souvisí s výkonem dozoru nad dovozem mořských ryb a mořských živočichů do České republiky a nad jejich tranzitem přes území České republiky.⁶⁶⁶

Stojí za úvahu, zda je uvedené rozdělení kompetencí vhodné, když část odborné veřejnosti zastává názor, že je nepřijatelné, aby byly ministerstvům ponechány kompetence prvoinstančního orgánu a dělba kompetencí by měla být taková, že kraje budou obvykle orgánem druhého stupně.⁶⁶⁷ V oblasti rybářských revírů je podle mého názoru ovšem koncentrace pravomocí prvostupňového orgánu na úrovni krajských úřadů vhodná, jelikož vodní toky zpravidla protékají správními obvody více ORP, často ostatně i správními obvody více krajů, a je vhodné, aby jeden orgán rozhodoval o hospodaření na vodním toku, byť rozděleném na více rybářských revírů, v potřebných souvislostech ve vztahu k vodnímu prostředí a podmínkám pro život ryb po celé jeho délce, nebo alespoň její významnější části, než jen úseku tekoucím v rámci správního obvodu ORP. Současně jsem ale toho názoru, že je nevhodně zvolena kompetence prvostupňového orgánu v případě Ministerstva zemědělství, neboť jsem přesvědčen, že je příliš široká, a navíc svěřuje ministerstvu rozhodovací pravomoc v triviálních záležitostech, které jej jako ústřední orgán nepřiměřeně administrativně zahlcují. Domnívám se, že by Ministerstvo zemědělství prvostupňovým orgánem v agendě rybářství vůbec být nemělo a ta by měla být ponechána výhradně na krajských úřadech. Tento svůj názor rozvedu v bodu týkajícím se kompetencí krajského úřadu a Ministerstva zemědělství.

Ohledně všech orgánů vykonávajících státní správu rybářství zbývá dodat, že jsou jim poskytovány pro výkon jejich působnosti údaje ze základního registru obyvatel, agendového informačního systému evidence obyvatel a agendového informačního systému cizinců, a to vždy jen v nezbytném rozsahu.⁶⁶⁸ Zaměstnanci orgánů státní správy rybářství jsou také povinni nosit jednotný služební stejnokroj.⁶⁶⁹

7.1.1. Obecní úřady

Na úseku rybářství jsou některé pravomoci svěřeny orgánům obcí. Konkrétně jde zejména o ORP, kterým je svěřena pravomoc ustanovit, odvolat a zrušit rybářskou stráž a vést evidenci ustanovených rybářských stráží, vydat a odebrat rybářský lístek a projednávat přestupky podle

---

⁶⁶⁶ Viz § 27 a násl. zákona o rybářství.

⁶⁶⁷ COGAN, R., *Zákon o krajích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 138.

⁶⁶⁸ Viz § 19 odst. 2 až 7 zákona o rybářství.

⁶⁶⁹ Viz § 25 zákona o rybářství.

zákonu o rybářství.⁶⁷⁰ Příslušnost jednotlivých ORP je v případě úkonů týkajících se rybářské stráže dána místem trvalého bydliště osoby, která je do funkce rybářské stráže ustanovena. Problémům s tím spojeným jsem se již věnoval v kapitole věnované rybářské stráži. Pro připomenutí je možné stručně uvést, že příslušné ORP má vůči rybářské stráži ztíženou kontrolní pozici, neboť ta může svou činnost vykonávat ve správním obvodu jiné i dosti územně vzdálené ORP, přičemž má však dohlížet, zda rybářská stráž koná v souladu s právními předpisy, a případně odpovídá za škodu způsobenou rybářskou stráží i rybářské stráži.

Pokud jde o pravomoc vydávat a odebírat rybářské lístky disponují jí kromě ORP také obecní úřady obcí s pověřeným obecním úřadem, a to na základě novely § 13 odst. 8 zákona o rybářství v roce 2011. V rámci této novely ovšem nebyl upraven výčet orgánů státní správy rybářství v § 19 odst. 1 zákona o rybářství, což navodilo otázku, zda se v případě obcí s pověřeným obecním úřadem jedná o orgány státní správy rybářství ve smyslu tohoto ustanovení a zda tedy mají například oprávnění žádat o poskytnutí údajů ze základního registru obyvatel nebo z agendového informačního systému evidence obyvatel podle § 19 odst. 2 až 7 zákona o rybářství. Nicméně uvedené obce bezesporu plní úkoly na úseku státní správy rybářství a jejich absence v uvedeném výčtu by tento stav neměla ovlivnit. Při uvedené novele došlo také k vypuštění ORP z ustanovení § 13 odst. 8 zákona o rybářství a jejich příslušnost k vydávání a odebírání rybářských lístků zůstala zachována pouze v § 20 odst. 2 zákona o rybářství, což je někdy vnímáno jako nepozornost zákonodárce⁶⁷¹, který možná měl původně v úmyslu ponechat nově tuto pravomoc pouze obecním úřadům obcí s pověřeným obecním úřadem. Uvedený závěr lze s odstupem času hodnotit jen opatrně, neboť tato změna nebyla součástí původního návrhu zákona předloženého poslanecké sněmovně⁶⁷², ale byla do něj vložena na základě blíže neodůvodněného pozměňovacího návrhu.⁶⁷³ Podle ustálené správní praxe se nicméně dovozuje, že za uvedeného právního stavu přísluší pravomoc vydávat rybářské lístky úřadu obce s pověřeným obecním úřadem i ORP.

Poslední pravomocí ORP je projednávání přestupků upravených zákonem o rybářství. Ta na ORP klade z uvedených agend bezpochyby největší nároky, neboť se jedná o agendu náročnou na správné provedení příslušného řízení, a to zejména po přijetí zákona č. 250/2016 Sb.,

---

⁶⁷⁰ Viz § 20 zákona o rybářství.

⁶⁷¹ ŠÍMA, A. *op. cit.* 2, s. 89.

⁶⁷² Sněmovní tisk č. 134 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2011 [cit. 2020-09-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=134&CT1=0#prilohy>.

⁶⁷³ Viz Sněmovní tisk č. 134/2 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2011 [cit. 2020-09-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=134&ct1=2>

kteřý ostatně z tohoto důvodu stanovuje pro úřední osoby oprávněné k provádění úkonů v řízení zvýšené požadavky na vzdělání.⁶⁷⁴

Na území hlavního města Prahy jsou pravomoci ORP částečně svěřeny městským částem, které na základě § 21 odst. 4 zákona o rybářství projednávají přestupky a na základě Statutu hlavního města Prahy⁶⁷⁵, ⁶⁷⁶ vydávají a odebírají rybářské lístky. Zbývající kompetence, tj. ustanovení a zrušení ustanovení rybářské stráže přísluší Magistrátu hlavního města Prahy, neboť tato kompetence nebyla městským částem svěřena.

7.1.2. Krajské úřady

Ve vztahu k výkonu rybářského práva v rybářských revírech jsou krajům, resp. krajským úřadům svěřeny klíčové pravomoci, mezi které patří pravomoc vyhlásit, změnit a zrušit rybářský revír, a to v případech, kdy se nejedná o rybářský revír, u kterého je tato pravomoc svěřena některému z ministerstev. V první řadě krajský úřad nemá pravomoc ohledně rybářských revírů v národních parcích, kde přísluší Ministerstvu životního prostředí, a ve vojenských újezdech, kde přísluší Ministerstvu obrany. Krajský úřad není věcně příslušný ani v případě rybářských revírů, které se nacházejí na území více krajů, na území, v nichž se nacházejí hraniční vody, a v případě, kdy je rybářský revír vyhlášen pro potřeby státních podniků na jimi spravovaném území. V těchto případech je příslušné Ministerstvo zemědělství.

Právě omezení pravomocí krajských úřadů ve prospěch Ministerstva zemědělství dopadá na značné množství rybářských revírů, neboť s ohledem na jejich vyhlášení podle předešlé právní úpravy jsou jejich nedílnou součástí i jejich přítoky, a to většinou až k pramenům. S ohledem na rozvětvenost sítě vodních toků je potom velmi časté, že takové přítoky pramení v sousedních krajích, než ve kterých protéká hlavní tok. Přitom je to hlavní tok, který je zpravidla klíčovým předmětem rybářského hospodaření. Ministerstvo zemědělství je v důsledku této skutečnosti věcně příslušným orgánem státní správy k velkému množství běžné triviální agendy, jako je například změna postupu zarybnování v takových rybářských revírech. Věcnou příslušnost Ministerstva zemědělství by snad bylo možné akceptovat u rozsáhlých vodních děl, kde se rybářsky hospodaří ve značném rozsahu, jako je například vodní nádrž Orlik, avšak nastavení pravomocí vede většinou k přesně opačnému efektu. Velká vodní díla se totiž často nacházejí

---

⁶⁷⁴ Viz § 111 zákona č. 250/2016 Sb.

⁶⁷⁵ Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁷⁶ Hlavní město Praha může podle § 32 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů svěřit Statutem hl. m. Prahy orgánům městských částí přenesenou působnost, která je zvláštním zákonem svěřena orgánům obcí (všech typů).

v jednom kraji (např. vodní nádrž Slapy, nebo vodní nádrž Nové Mlýny) a Ministerstvo zemědělství je naopak orgánem prvního stupně v rybářských revírech vyhlášených na (z celorepublikového pohledu) rybářsky nevýznamných vodních tocích (např. Bysterský potok nebo Jevíčka). Za vhodnější bych proto považoval přenést prvostupňovou agendu zcela na krajské úřady, přičemž v případě, že by se vodní útvar, na kterém je rybářský revír vyhlášen, nacházel na území více krajů, místně příslušný by byl ten krajský úřad, v jehož správním obvodu by se v případě uzavřené vody nacházela její větší část a v případě vodního toku nacházelo jeho ústí, resp. část nejdále po proudu v případě, kdy rybářský revír je vyhlášen pouze na části vodního toku, která nezahrnuje jeho ústí. Tento rozlišovací prvek bych zvolil z praktického důvodu, kdy může být složité jednoznačně změřit například délku jednotlivých úseků toku, obzvláště v případě, kdy by se měly započítávat i přítoky. Pro adresáty právní normy by takové dělení podle délky toku znamenalo značné obtíže při určování místně příslušného úřadu, na který by se měli obracet, zatímco v případě ústí toku by se jednalo o jednoznačnou rozlišovací skutečnost.

V rybářských revírech, ve kterých má věcnou příslušnost, krajský úřad povoluje, mění a odnímá výkon rybářského práva, vyhlašuje a zrušuje chráněnou rybí oblast, povoluje výjimky z obecně stanovených lovných měř pro jednotlivé druhy ryb, z obecně stanovených dob jejich hájení a z obecných stanovených způsobů lovu, povoluje výjimky ze zakázaných způsobů lovu, u kterých je taková výjimka možná podle § 13 odst. 5 zákona o rybářství, ustanovuje a odvolává rybářského hospodáře a jeho zástupce, kontroluje evidenci o hospodaření a o dosaženém hospodářském výsledku v rybníkářství a při výkonu rybářského práva, předává hlášení o dosažených hospodářských výsledcích Ministerstvu zemědělství a vykonává dozor nad dodržováním zákona o rybářství a předpisů vydaných k jeho provedení a rozhodnutí vydaných na jejich základě, jakož i nad tím, zda uživatel rybářského revíru hospodaří způsobem stanoveným příslušným rybářským orgánem a v souladu s podmínkami, za kterých mu byl výkon rybářského práva povolen.⁶⁷⁷

Na území hlavního města Prahy vykonává působnost krajského úřadu Magistrát hlavního města Prahy.

7.1.3. Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy rybářství s výjimkou národních parků a vojenských újezdů.⁶⁷⁸ Tomuto postavení odpovídají i svěřené pravomoci,

---

⁶⁷⁷ Viz § 21 odst. 2 zákona o rybářství.

⁶⁷⁸ Viz § 22 odst. 1 zákona o rybářství.

jako je vedení centrální evidence hlášení o dosažených hospodářských výsledcích v rybníkářství a při výkonu rybářského práva v rybářských revírech v České republice, vedení evidence všech rozhodnutí o vyhlášení, změně a zrušení rybářských revírů a rozhodnutí a oznámení o povolení výkonu rybářského práva.⁶⁷⁹

Ministerstvu zemědělství je svěřen výkon dozoru nad dodržováním ustanovení zákona o rybářství a předpisů vydaných k jeho provedení a rozhodnutí vydaných na jejich základě, jakož i nad tím, zda uživatel rybářského revíru hospodaří způsobem stanoveným příslušným rybářským orgánem a v souladu s podmínkami, za kterých mu byl výkon rybářského práva povolen, a to ve všech rybářských revírech na území České republiky. Ministerstvo zemědělství také vykonává dozor nad tím, jak jsou plněny úkoly pověřenými právníckými osobami, které Ministerstvo zemědělství pověřuje výkonem některých činností na úseku rybářství v oblasti výchovy a výuky, zejména pořádáním zkoušek na první rybářský lístek, zkoušek na rybářskou stráž a zkoušek na rybářského hospodáře.⁶⁸⁰ Ministerstvo samozřejmě také metodicky vede a usměrňuje podřízené správní orgány, tj. kraje a ORP a na krajských úřadech vykonává kontrolu výkonu přenesené působnosti podle zákona o krajích.⁶⁸¹

Kromě uvedených pravomocí, je Ministerstvo zemědělství příslušné ve věcech vyhlášení, změn a rušení rybářských revírů a ohledně výkonu rybářského práva v nich, a to v případě rybářských revírů, které se nacházejí na území více krajů, v hraničních vodách a vyhlášených pro potřeby státních podniků. V těchto rybářských revírech disponuje Ministerstvo zemědělství obdobnými pravomocemi jako krajské úřady v ostatních rybářských revírech.

Ohledně rybářských revírů, které se nacházejí na území více krajů, jsem již vyjádřil své přesvědčení, že by se v nich měly příslušné pravomoci přenést na krajské úřady a Ministerstvo zemědělství by i v těchto případech mělo být pouze odvolacím orgánem. Pokud jde o pravomoc Ministerstva zemědělství ohledně rybářských revírů vyhlášených pro potřeby státních podniků, dalo by se uvažovat o její zrušení bez náhrady, tj. nadále by se příslušnost v případě takových revírů určovala podle kritérií jako u ostatních rybářských revírů (tj. podle místa). Jedná se totiž podle mého názoru o překonaný prvek předchozí právní úpravy. Podle současného zákona o rybářství navíc v případě vodních toků v okamžiku, kdy je vyhlášen rybářský revír, není budoucí uživatel rybářského revíru znám, neboť vzejde až z výběrového řízení, a současná úprava proto v tomto případě dopadá pouze na rybářské revíry vyhlášené na vodních tocích podle

---

⁶⁷⁹ Viz § 22 odst. 5 a 6 zákona o rybářství.

⁶⁸⁰ Viz § 22 odst. 4 písm. a) a odst. 9 a 10 zákona o rybářství.

⁶⁸¹ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o krajích“); viz § 86 a 88 zákona o krajích.

především právní úpravy, ve kterých hospodaří státní podniky. Jedná se přitom o úpravu netypickou, neboť dotčeným státním podnikem je například státní podnik Lesy České republiky, s. p., u něhož takové upravení kompetencí neobsahuje například ani lesní zákon⁶⁸², u něhož by se to vzhledem k hlavnímu obsahu činnosti uvedeného státního podniku dalo očekávat pravděpodobněji.

Otázka zůstává ohledně hraničních vod, nicméně s ohledem na skutečnost, že, jak jsem již uvedl, není mi známá žádná aktuální mezinárodní dohoda, která by otázku rybníctví v hraničních vodách České republiky řešila, a že by krajské úřady nepochybně zvládly rozhodovat vedle právních předpisů České republiky i podle ustanovení mezinárodní smlouvy, přikláněl bych se *de lege ferenda* i v tomto případě na přenesení pravomoci na krajské úřady. Krajským úřadům by tak připadala v prvním stupni kompletní agenda ve věci rybníctví a výkonu rybníctví (mimo národní parky a vojenské újezdy) a Ministerstvo zemědělství by vždy bylo odvolacím orgánem. V této pozici by navíc nadále mohlo svou rozhodovací praxí usměrňovat správní praxi v otázkách hraničních vod atd.

Ministerstvo zemědělství disponuje ještě jednou zajímavou pravomocí, a to pravomocí udělovat výjimky z doby hájení ryb, nejmenší lovné délky, denní doby lovu a rybolovných metod na revírech, kde je prvoinstančním orgánem, a též v případě, že žádost bude vztažena na revíry na území více správních celků.⁶⁸³ Předně je třeba se pozastavit nad terminologií užitou v tomto ustanovení, neboť nekoresponduje se zbytkem textu zákona. Zatímco podle § 11 odst. 2 a § 13 odst. 4 a 5 zákona o rybníctví se výjimky „povolují“, podle tohoto se „udělují“. Dále zákon o rybníctví běžně hovoří o „způsobech lovu“ (§ 11 odst. 2, § 13 odst. 1 a § 13 odst. 5 zákona o rybníctví), zde hovoří o „rybolovných metodách“. Konečně zde je použit termín prvoinstanční orgán, zatímco v tomto smyslu zákon o rybníctví používá termín „příslušný rybníctví“ nebo „příslušný orgán státní správy rybníctví“. Pokud jde o první část uvedeného ustanovení, lze ji, až na možnost povolit výjimku z denní doby lovu, považovat za nadbytečnou, neboť v rybníctví, kde je Ministerstvo zemědělství prvoinstančním orgánem, povoluje ostatní uvedené výjimky podle § 11 odst. 2 a § 13 odst. 5 zákona o rybníctví, přičemž tato kompetence je uvedena i v § 22 odst. 3 písm. d) zákona o rybníctví. Druhá část textu uvedeného ustanovení, tj. „a též v případě, že žádost bude vztažena na revíry na území více správních celků“, vyvolává výkladovou otázku, co je myšleno „správním celkem“. Nejsou to zřejmě kraje, neboť v případě více krajů je Ministerstvo zemědělství prvoinstančním orgánem a tato část textu by tak byla nadbytečná. Výklad nenabízí ani důvodová zpráva, a pokud je mi známo, nevěnovaly se této otázce ani správní soudy. Správní praxe přitom dospěla k výkladu, podle kterého se jedná o kterékoliv správní celky,

---

⁶⁸² Příslušnost jednotlivých orgánů státní správy lesů upravují § 47 a násl. lesního zákona.

⁶⁸³ Viz § 22 odst. 4 písm. b) zákona o rybníctví.

tj. včetně jednotlivých správních obvodů obcí. Jedná se o výklad, který umožňuje povolovat uvedené výjimky téměř ve všech rybářských revírech, přičemž tento výklad je aplikován zejména v případě možnosti povolit výjimku z denní doby lovu, kterou je možné povolit pouze podle tohoto ustanovení, tj. pouze Ministerstvem zemědělství a není ji tak možné povolit v žádném rybářském revíru, který ve více správních celcích neleží. Naopak pokud jde o výjimky z doby hájení ryb, nejmenší lovné délky a rybolovných metod, postačovala by podle mého názoru jen pravomoc příslušných orgánů (tj. krajů a ministerstev) podle ustanovení § 11 odst. 2 a 13 odst. 5 zákona o rybářství, neboť takové orgány mají lepší znalost ohledně stavu rybích populací v rybářských revírech, ve kterých jinak otázky související s rybářským hospodařením podléhají jejich pravomoci, a o případném povolení výjimky mohou rozhodovat v širších souvislostech a s potřebnou místní znalostí. I v tomto případě lze upozornit, že v rámci projednávané novely zákona o rybářství související s přijetím úpravy ohledně regulace invazních nepůvodních druhů byla navržena změna ustanovení § 22 odst. 4 písm. b) zákona o rybářství⁶⁸⁴, která by veškeré uvedené problémy a nejasnosti eliminovala. Nově by ustanovení pouze odkazovalo na současný § 13 odst. 4 zákona o rybářství, který upravuje pravomoc Ministerstva zemědělství povolit výjimky v jeho kompetenci, do kterého by navíc byla přenesena pravomoc povolit výjimku ze zákazu lovit mimo denní dobu lovu. Ministerstvu zemědělství by tak byla zachována unikátní pravomoc povolovat uvedenou výjimku a současně by byla odstraněna duplicitní kompetence v případě ostatních uvedených výjimek ohledně rybářských revírů, ve kterých je příslušným orgánem krajský úřad. Výjimku by navíc bylo možné povolit ve všech rybářských revírech bez rozdílu, aniž by se muselo jednat o rybářský revír nacházející se na území více správních celků. Tento návrh novely rozebíraného ustanovení považuji za vhodné řešení, které by mělo přispět k usnadnění jeho aplikace.

Kromě uvedených pravomocí přísluší Ministerstvu zemědělství spolu s dalšími orgány (celní správou, Ministerstvem životního prostředí a ČIŽP) ještě dozorové kompetence v oblasti produktů mořského rybolovu a ochrany mořských rybolovných zdrojů. Tato oblast však není předmětem této práce.

7.1.4. Orgány státní správy rybářství na území národních parků a vojenských újezdů

Pro území národních parků a vojenských újezdů jsou ústředními orgány státní správy rybářství Ministerstvo životního prostředí, resp. Ministerstvo obrany.

---

⁶⁸⁴ Sněmovní tisk č. 731, *op. cit.* 65, Platné znění s vyznačením navrhovaných změn - § 22 odst. 4 písm. b) zákona o rybářství.

Ministerstvo životního prostředí v národních parcích vyhlašuje, mění a ruší rybářské revíry a v těchto rybářských revírech povoluje a odnímá výkon rybářského práva, kontroluje hospodářskou evidenci, ustanovuje a ruší ustanovení rybářských hospodářů a jejich zástupců a vykonává dozor nad dodržováním zákona o rybářství, předpisů vydaných k jeho provedení a rozhodnutí vydaných na jejich základě, a dále nad tím, zda uživatel rybářského revíru hospodaří způsobem stanoveným správou národního parku a v souladu s podmínkami, za kterých mu byl výkon rybářského práva povolen.⁶⁸⁵ Při výkonu uvedených pravomocí, zejména při povolování výkonu rybářského práva, je třeba samozřejmě, aby Ministerstvo životního prostředí aplikovalo také již dříve zmíněné ustanovení § 21 odst. 2 ZOPK, podle kterého se na územích zařazených do zóny přírodní nebo zóny přírodě blízké nepoužijí ustanovení zákona o rybářství o stanovení způsobu hospodaření a postupu zarybňování v rybářském revíru. Ministerstvo životního prostředí dále na celém území České republiky vykonává dozor nad dovozem živých ryb a jiných vodních organismů chráněných ve smyslu mezinárodních dohod (CITES) do České republiky a nad jejich tranzitem přes území České republiky.⁶⁸⁶ Zbývající pravomoci, kterými jsou ustanovení a zrušení rybářské stráže, vedení evidence rybářských stráží a projednávání přestupků spáchaných v národním parku, jsou svěřeny správám národních parků.

V případě vojenských újezdů vykonává státní správu rybářství Ministerstvo obrany, přičemž výčet pravomocí je obdobný výčtu pravomocí Ministerstva životního prostředí a správ národních parků v národních parcích, mimo dozorových pravomocí spojených s chráněnými druhy.

7.2. Orgány státní správy na jiných úsecích státní správy s působností přesahující do oblasti rybářství

V rámci předcházejících částí bylo zmíněno několik oblastí veřejného práva, které oblast rybářství, resp. výkonu rybářského práva v rybářských revírech ovlivňují. Jednalo se o právní předpisy v oblasti ochrany přírody a krajiny, ochrany zvířat, vodoprávní předpisy, případně předpisy na úseku vnitrozemské plavby. V této kapitole se proto budu pro úplnost stručně věnovat identifikaci jednotlivých orgánů státní správy, kterým pravomoci ovlivňující rybářství náleží. Cílem této práce není věnovat se podrobně dělbě pravomocí na uvedených úsecích státní správy, a proto se zaměřím pouze na pravomoci, které jsou v této práci v souvislosti s rybářstvím zmíněny.

---

⁶⁸⁵ Viz § 23 odst. 1 zákona o rybářství.

⁶⁸⁶ Viz § 23 odst. 3 a § 29 odst. 1 zákona o rybářství.

7.2.1. Orgány ochrany přírody

Prvním úsekem státní správy, kterému se budu z hlediska příslušných správních orgánů věnovat, je úsek ochrany přírody. Úkoly a pravomoci, které zasahují do oblasti výkonu rybářského práva a které byly v této práci uvedeny, jsou na tomto úseku svěřeny ORP, krajským úřadům, Agentuře ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „Agentura“), správám národních parků, Ministerstvu životního prostředí a ve vojenských újezdech újezdním úřadům a Ministerstvu obrany.⁶⁸⁷ Rozdělení působnosti mezi uvedené orgány ochrany přírody se přitom odvíjí zejména od významu jednotlivých dotčených chráněných zájmů a odborné způsobilosti jednotlivých orgánů.⁶⁸⁸

Z pravomocí svěřených na tomto úseku ORP je třeba uvést zejména příslušnost k vydání povolení k rozšiřování geograficky nepůvodních druhů živočichů do krajiny. Současně mají mimo území zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem a vojenských újezdů také tzv. zbytkovou působnost, což znamená, že vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny, není-li příslušný jiný orgán.⁶⁸⁹

V případě krajských úřadů je třeba uvést zejména, že zřizují přírodní rezervace. V nich vykonávají státní správu kromě své běžné působnosti také v rozsahu působnosti ORP, a dále v nich konkrétně rozhodují o omezení výkonu rybářského práva.⁶⁹⁰

Na území chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a v jejich ochranných pásmech vykonává státní správu v rozsahu působnosti (mimo jiné) ORP a krajských úřadů Agentura, která navíc na území národních přírodních rezervací rozhoduje o vydání souhlasu k výkonu rybářského práva.⁶⁹¹ Působnost Agentury ve zvláště chráněných územích má zajistit zejména jednotný a odborný přístup „*k ochraně jedněch z nejcennějších přírodních fenoménů v těchto maloplošných zvláště chráněných územích národního významu.*“⁶⁹²

Na území národních parků a jejich ochranných pásem státní správu ochrany přírody vykonávají správy národních parků, a to včetně působnosti ORP, krajů i Agentury. Správy národních parků také rozhodují o omezení nebo vyloučení výkonu rybářského práva v národních parcích.⁶⁹³

---

⁶⁸⁷ Dalšími orgány ochrany přírody jsou potom ještě obecní úřady, pověřené obecní úřady a ČIŽP (viz § 75 odst. 1 ZOPK).

⁶⁸⁸ STEJSKAL, V. *op. cit.* 155, s. 379.

⁶⁸⁹ Viz § 77 odst. 1 písm. e) a odst. 4 ZOPK.

⁶⁹⁰ Viz § 77a odst. 3 a odst. 4 písm. c) ZOPK.

⁶⁹¹ Viz § 78 odst. 1 a odst. 3 písm. f) ZOPK.

⁶⁹² STEJSKAL, V. *op. cit.* 155, s. 398.

⁶⁹³ Viz § 78 odst. 2 a odst. 3 písm. f) ZOPK.

Ústředním orgánem státní správy ochrany přírody je Ministerstvo životního prostředí, které plní koncepční, metodickou a koordinační úlohu včetně výkonu dozoru. Ministerstvo životního prostředí dále vydává předpisy, kterými se vyhlášují klidová území národních parků nebo vymezují nebo mění zóny národních parků, což se přímo dotýká výkonu rybářského práva v dotčeném místě, s ohledem na jeho zákonné omezení v některých zónách národních parků. Současně je Ministerstvo životního prostředí odvolacím orgánem vůči orgánům kraje, Agentuře i správám národních parků.⁶⁹⁴

Z uvedeného rozdělení kompetencí lze shrnout, že v „běžném“ území vykonávají státní správu ochrany přírody dotýkající se rybářství zejména ORP a krajské úřady v přenesené působnosti. Ve zvláště chráněných územích a ve vojenských újezdech potom státní správu kromě krajských úřadů vykonává zejména přímo stát prostřednictvím svých organizačních složek jako je Agentura nebo správy národních parků.

7.2.2. Vodoprávní orgány

Dalším souvisejícím úsekem je úsek vodního hospodářství, na kterém státní správu vykonávají vodoprávní úřady a ČIŽP.⁶⁹⁵

Základním vodoprávním úřadem jsou ORP, které vykonávají působnost ve všech případech, ve kterých není svěřena jiným orgánům.⁶⁹⁶ Pro rybářství je tak relevantní zejména to, že (není-li to ve zvláštních případech svěřeno jinému vodoprávnímu orgánu) rozhodují o povolení k nakládání s povrchovými vodami, že mohou uživateli rybářského revíru na vodních nádržích nebo na úsecích vodních toků uložit způsob rybářského obhospodařování, že vydávají souhlas k vypouštění ryb a ostatních vodních živočichů nepůvodních, geneticky nevhodných a neprovořených populací přirozených druhů ve smyslu § 35 odst. 2 a 3 vodního zákona, nebo že schvalují manipulační řády vodních děl.

V případě významnějších vodních děl nebo významnějších vod a také ve vybraných zvláštních případech je zakotvena pravomoc krajských úřadů. Krajské úřady tak při splnění zákonem vymezené podmínky rozhodují i o věcech, které jsou jinak svěřeny ORP. Může se při tom jednat o podmínky kvantitativní i kvalitativní. Krajské úřady zejména rozhodují o záležitostech vodních děl, které povolují, jako jsou například nádrže s celkovým objemem nad 1 000 000 m³ nebo s výškou vzduší nad 10 m ode dna základové výpusti. Pro taková vodní

---

⁶⁹⁴ Viz § 79 ZOPK.

⁶⁹⁵ Viz § 104 odst. 1 vodního zákona.

⁶⁹⁶ Viz § 106 odst. 1 vodního zákona.

díla mimo jiného tedy schvalují manipulační řád nebo ukládají způsob rybářského obhospodařování. Krajské úřady dále rozhodují ve věcech hraničních vod a výkon rybářského práva mohou ovlivnit i rozhodováním o povolení vypouštění odpadních vod, kde je jejich příslušnost vymezena kvantitativně i kvalitativně.^{697, 698}

V území vojenských újezdů vykonávají státní správu svěřenou obcím a krajům újezdní úřady.

Ústředním vodoprávním úřadem je Ministerstvo zemědělství a ve vyjmenovaných případech také další ministerstva (například Ministerstvo obrany ve věcech, ve kterých je dána působnost újezdních úřadů). Pro některé případy je přitom zakotveno společné postavení ústředního orgánu více ministerstev. Například ve věci stanovení povrchových vod, které jsou vhodné pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů je ústředním orgánem Ministerstvo životního prostředí společně s Ministerstvem zemědělství.⁶⁹⁹

I na tomto úseku lze shrnout, že v otázkách dotýkajících se rybářství je většina působnosti vykonávána orgány územních samosprávných celků v přenesené působnosti a v menší míře organizačními složkami státu.

7.2.3. Další orgány vykonávající činnosti dotýkající se oblasti rybářství

Další úseky státní správy se rybářství, resp. výkonu rybářského práva v rybářském revíru dotýkají již v omezenějším rozsahu a intenzitě. Přesto byly některé instituty takových oblastí v této práci uvedeny a příslušné orgány, resp. jednotlivé vykonavatele tak nelze opomenout.

Na úseku ochrany zvířat je z orgánů ochrany zvířat potřebné zmínit Státní veterinární správu, resp. krajské veterinární správy, které vykonávají dozor nad dodržováním povinností uložených jednotlivým osobám a povolují (pro účely průmyslového zpracování) výjimky ze zakázaných postupů při usmrcování ryb. Projednání přestupků na úseku ochrany zvířat potom přísluší ORP.

Na úseku vnitrozemské plavby vykonávají působnost plavební úřady, přičemž dotčeným plavebním úřadem z pohledu rybářství je Státní plavební správa, které je nutné předem oznamovat lov ryb spočívající ve vlečení rybolovného zařízení pomocí několika plavidel vedle sebe⁷⁰⁰ a která

---

⁶⁹⁷ Krajské úřady rozhodují o povolení vypouštění odpadních vod ze zdrojů znečištění o velikosti 10 000 ekvivalentních obyvatel nebo více, nebo z těžby a zpracování uranových rud a jaderných elektráren a odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných nebo nebezpečných závadných látek.

⁶⁹⁸ K příslušnosti krajských úřadů viz § 107 vodního zákona.

⁶⁹⁹ Viz § 108 odst. 1 a 3 vodního zákona.

⁷⁰⁰ Viz § 29c odst. 2 zákona o vnitrozemské plavbě.

vymezuje tzv. vymezenou vodní plochu, ve které je následně v její provozní době zakázáno užívat rybolovná zařízení.⁷⁰¹

Mimo již uvedených, lze uvést například ještě Státní zemědělský intervenční fond, který je administrátorem dotací poskytovaných uživatelům rybářských revírů na mimoprodukční funkce rybářských revírů na základě § 1, 2 a 2d zákona o zemědělství, nebo Státní veterinární správu jakožto orgán státní správy ve věcech veterinární péče, který řeší situace spojené s výskytem nebezpečných nálezů ryb podle veterinárního zákona.⁷⁰² Tento výčet orgánů, jejichž působnost může dopadnout i do oblasti výkonu rybářského práva v rybářském revíru, není jistě úplný, nicméně zahrnuje ty orgány státní správy, jejichž činnost je pro uživatele rybářského revíru nejdůležitější, a v tomto smyslu je považují pro účely této práce za dostatečný.

Shrnutí

Rybářské právo je subsystémem práva životního prostředí a správního práva, které jsou oblastmi práva veřejného. Rybářské právo i další oblasti práva, které ovlivňují oblast výkonu rybářského práva v rybářském revíru, obsahují mnohá ustanovení upravující pravomoc orgánů veřejné moci rozhodovat o právech a povinnostech osob. Pokud jde o konkrétní subjekty a vykonavatele státní správy působící v oblasti rybářství, originálním subjektem státní správy je stát, který ji vykonává prostřednictvím svých organizačních složek, jako jsou dotčená ministerstva, správy národních parků, Státní plavební správa, Státní veterinární správa apod. Část jejího výkonu potom stát přenesl na další subjekty, kterými jsou samosprávné územní celky, tj. obce a kraje, které ji vykonávají například jako orgány státní správy rybářství, vodoprávní úřady, orgány ochrany přírody atp., a částečně i na fyzické osoby, které ji vykonávají ve funkci rybářské stráže.

V oblasti rybářství mají ústřední úlohu orgány státní správy rybářství, jejichž působnost upravuje zákon o rybářství. Největší okruh pravomocí v této oblasti je svěřen krajským úřadům, které rozhodují o zásadních otázkách ohledně rybářského revíru jako je jeho vyhlášení, změna nebo zrušení, i ohledně výkonu rybářského práva, jako je jeho povolení nebo odnětí. Tyto úkoly jsou svěřeny také příslušným ministerstvům, a to pro rybářské revíry v některých územích, kterými jsou národní parky, vojenské újezdy, hraniční vody nebo území více krajů. Ministerstvu zemědělství kromě uvedeného náleží také úloha ústředního orgánu státní správy rybářství (mimo území národních parků a vojenských újezdů, kde náleží příslušným ministerstvům) a také vede

---

⁷⁰¹ Viz § 29c odst. 3 ve spojení s § 30a zákona o vnitrozemské plavbě.

⁷⁰² Nebezpečné nákazy ryb vyjmenovává příloha č. 2 veterinárního zákona a jsou jimi epizootická nekroza krvevorné tkáně (EHN), nakažlivá chudokrevnost lososů (ISA), herpesvíroza Koi (KHV), infekční nekroza krvevorné tkáně (IHN) a virová hemoragická septikémie (VHS).

centrální evidenci rozhodnutí ohledně rybářských revírů a ohledně povolení výkonu rybářského práva. Kromě uvedeného mu náleží pravomoc vykonávat na celém území České republiky dozor nad dodržováním právních předpisů.

Jako výrazný problém rozdělení kompetencí jednotlivých orgánů státní správy rybářství jsem identifikoval problematické rozdělení příslušnosti mezi Ministerstvem zemědělství a krajskými úřady, v jehož důsledku vznikají situace, kdy Ministerstvo zemědělství řeší jako prvostupňový orgán řadu bagatelních otázek, což není z pohledu dělby pravomocí žádoucí. Otázky ohledně rybářských revírů a povolení výkonu rybářského práva by měl jako prvostupňový orgán podle mého názoru řešit primárně krajský úřad a Ministerstvu zemědělství by měla nadále zůstat pouze úloha orgánu odvolacího. Takové rozdělení pravomocí by lépe odpovídalo obecné struktuře soustavy správních orgánů a bylo by vhodnější i pro účely rybářství, neboť krajské úřady mohou jednotlivým regionům věnovat nepochybně vyšší péči a mohou být také pochopitelně více a lépe znalé místa a podmínek v jednotlivých lokálních útvech povrchových vod.

Některé kompetence na úseku rybářství jsou přeneseny také na ORP, které řeší zejména otázky ohledně rybářských lístků, rybářských stráží a projednávají přestupky na úseku rybářství. Úlohu orgánů státní správy rybářství na území národních parků plní Ministerstvo životního prostředí a správy národních parků. Na území vojenských újezdů ji plní Ministerstvo obrany.

Krajské úřady a ORP disponují přenesenou působností také v některých dalších oblastech, které rybářství ovlivňují a v rámci kterých vystupují jako orgány ochrany přírody, vodoprávní úřady nebo orgány ochrany zvířat. I v těchto dalších relevantních oblastech vystupuje kromě územních samosprávných celků také přímo stát prostřednictvím svých organizačních složek, kterými jsou správy národních parků a Agentura jako orgány ochrany přírody, Státní plavební správa jako plavební úřad, Státní veterinární správa jako orgán ochrany zvířat nebo jako orgán veterinární péče, a samozřejmě vždy věcně příslušné ministerstvo. Vyjmenované orgány disponují kompetencemi, které byly jako relevantní pro oblast výkonu rybářského práva v rybářských revírech uvedeny v jednotlivých částech této práce.

Závěr

Výkon rybářského práva je na území České republiky dominantním způsobem péče o volně žijící ryby ve volných vodách, přičemž rybářské právo patří státu a ten je za podmínek stanovených právními předpisy na úseku rybářství propůjčuje dalším subjektům, kterými jsou s ohledem na vývoj rybářství na našem území hlavně po druhé světové válce, tradičně zejména zájmové spolky, přičemž zcela dominantní postavení v této oblasti náleží Českému rybářskému svazu a Moravskému rybářskému svazu a jejich pobočným spolkům.

Cílem této práce bylo zanalyzovat současnou právní úpravu výkonu rybářského práva v rybářském revíru, identifikovat její případné nedostatky a pokusit se nalézt směr, kterým by se mohly ubírat budoucí změny této právní úpravy. Sekundárním cílem bylo přispět k obohacení fondu odborných prací věnovaných tomuto tématu.

Jelikož jsem již v závěru této práce, lze její druhotný cíl, alespoň v kvantitativním smyslu považovat za splněný. Zda se podařilo tento cíl splnit i ve smyslu kvalitativním, musí posoudit čtenář sám.

V souvislosti s prvotním cílem jsem se nejprve zabýval otázkou zakotvení institutu rybářského revíru. Rybářský revír je formálně vymezená vodní plocha, ve které probíhá výkon rybářského práva. Rybářský revír vyhláší orgán státní správy rybářství svým rozhodnutím, a to v řízení o žádosti nebo v řízení z moci úřední podle toho, na jakém vodním útvaru jej vyhláší. Povrchové vody se pro účely zákona o rybářství dělí na vodní toky, uzavřené vody a rybníky, přičemž jejich vzájemné odlišení je jednou ze zásadních otázek, jejíž vyřešení následně výrazně ovlivňuje proces vyhlášení, změny, případně i zrušení rybářského revíru a též proces povolení a odnětí výkonu rybářského práva. Důležitost a zároveň složitost řešení otázky ohledně určení typu vodního útvaru dokládá na poměry rybářského práva bohatá judikatura správních soudů věnující se této otázce.

Ohledně jednotlivých útvarů povrchových vod jsem dospěl k několika zásadním závěrům. Pokud jde o vodní tok, ten je tvořen pouze samotnými vodami, nikoliv též korytem vodního toku, resp. pozemky tvořícími koryto vodního toku, což je důvodem, proč je rybářský revír na vodním toku vyhlášován z moci úřední a zákon o rybářství nepočítá s vlastníky pozemků s korytem vodního toku jako s osobami, které by se měly přednostně podílet na výkonu rybářského práva. Naopak v případě uzavřených vod a rybníků zákon o rybářství počítá s vyhlášením rybářského revíru na základě žádosti vlastníka rybníka nebo vlastníka pozemků, na nichž se uzavřená voda nachází, a klade tak zvýšený důraz na vlastnická práva.

V případě uzavřené vody je zásadní otázkou existence volného spojení s dalšími útvary povrchových vod. S ohledem na vývoj judikatury je volné spojení takové spojení, které umožňuje obousměrnou běžnou migraci ryb mezi oběma útvary, a uzavřenou vodou tak nejsou pouze útvary, které jsou zcela izolovány od ostatních útvarů povrchových vod, ale i takové, u kterých probíhá výměna vod s jiným útvarem, avšak spojení mezi těmito útvary neumožňuje obousměrnou migraci ryb. Za uzavřenou vodu poté podle mého názoru není možné považovat útvar oddělený od jiného útvaru dočasně v důsledku mimořádné situace jako je opadnutí hladiny způsobené výkyvem teplot, nebo zanesení koryta toku cizorodými předměty.

Nejproblematictější je nepochybně definice rybníka, podle které je s ohledem na judikaturu a správní praxi za rybník nutné považovat vodní dílo, tj. stavbu skládající se z hráze, nádrže a technických zařízení sloužících k chovu a slovení ryb a k manipulaci s vodní hladinou. Součástí rybníka pro účely zákona o rybářství ovšem nejsou zatopené pozemky. Vymezené vodní dílo musí být určeno především k chovu ryb a není tak vyloučeno, aby se jednalo o víceúčelové vodní dílo. Současně se musí jednat o vodní dílo zcela vypustitelné a slovitelné, a to formálně i fakticky. Je tak třeba, aby chov ryb umožňovala příslušná rozhodnutí vodoprávního orgánu jako je povolení k nakládání s povrchovými vodami, nebo schválený manipulační řád vodního díla. Ten musí současně běžně umožňovat úplné vypuštění vodního díla za účelem chovu ryb.

Rybářský revír je vyhlášen na neomezenou dobu a zákon o rybářství proto logicky upravuje také možnost jeho změny a zrušení. S ohledem na zájem státu na existenci rybářských je možnost změny i zrušení rybářského revíru svázána s dalšími podmínkami. Nabízí se, zda v případě uzavřených vod neposílit pro účely změny nebo zrušení rybářského revíru většinové spoluvlastníky pozemků, na kterých se uzavřená voda nachází, jejichž vůli může za současného stavu zcela popřít jediný i zcela marginální spoluvlastník. Zcela nepochybně by ovšem mělo dojít k zakotvení možnosti zrušení rybářského revíru na vodním toku z moci úřední, neboť v současné době není možné rybářský revír zrušit, pokud vodní tok nezanikne nebo nepřestane podporovat život ryb. Mnohdy je přitom rozdělení vodního toku na jednotlivé rybářské revíry neúčelné a překonané, neboť sleduje například pouze rozdělení mezi jednotlivé pobočné spolky ČRS.

Za účelem ochrany a chovu jednotlivých druhů ryb může být na rybářském revíru nebo jeho části vyhlášena chráněná rybí oblast, ve které mohou být z těchto důvodů upraveny podmínky chovu jednotlivých druhů a případně omezen nebo zcela zakázán lov ryb. Jednotlivé druhy ryb jsou samozřejmě také pod obecnou ochranou živočichů podle ZOPK a ty z nich, které jsou považovány za ohrožené, podléhají také ochraně zvláštní. Opomenout nelze ani ochranu upravenou na úrovni EU a úrovni mezinárodní.

Druhou zkoumanou oblastí byl výkon rybářského práva, a to nejprve z pohledu formálního, kdy jsem zkoumal otázky spojené s povolením, změnou a odnětím výkonu rybářského práva a jeho případná omezení plynoucí z právních předpisů, a následně z pohledu jeho obsahu, kdy jsem se věnoval otázkám samotného rybářského hospodaření včetně podmínek lovu ryb a jejich přisvojování.

Podobně jako v případě vyhlášení rybářského revíru se proces povolení výkonu rybářského práva odvíjí od toho, zda je povolováno v rybářském revíru vyhlášeném na rybníce, uzavřené vodě nebo na vodním toku. V případě uzavřených vod a rybníků je výkon rybářského práva povolován v řízení o žádosti vlastníka či nájemce rybníka nebo pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda. V případě vodních toků je výkon rybářského práva povolován ve výběrovém řízení, jehož proběh upravuje zákon o rybářství a nepoužije se tak správní řád.

Uvedené řízení má několik problematických prvků. Výkon rybářského práva je ve výběrovém řízení povolen již oznámením příslušného orgánu o výsledku výběrového řízení, které svým obsahem odpovídá rozhodnutí vydávanému v řízení o žádosti. Výkon rybářského práva je v takovém případě povolen ještě před ukončením výběrového řízení, ve kterém je totiž možné podat námitky, které však nemají odkladný účinek. V případě vyhovění námitkám je navíc výběrové řízení bez dalšího zrušeno a je třeba vypsát výběrové řízení nové, aniž by však bylo jasné, kdo a zda má v takovém případě až do ukončení nového výběrového řízení v rybářském revíru hospodařit. Vhodnějším řešením by nepochybně bylo, kdyby v prvním kroku bylo ukončeno výběrové řízení a teprve ve chvíli, kdy by bylo rozhodnuto o případných opravných prostředcích, by byl rozhodnutím povolen výkon rybářského práva. Dalším problémem je, že oznámení o povolení výkonu rybářského práva, na rozdíl od obdobného rozhodnutí, nelze změnit a tím reagovat na případné změny poměrů v dotčeném rybářském revíru.

Podstatným zjištěním je také to, že v obou typech řízení je to příslušný orgán státní správy rybářství, který v mezích svého správního uvážení stanovuje postup zarybňování, tj. jednotlivé druhy, věkové kategorie a množství ryb, se kterými má být v rybářském revíru hospodařeno, přičemž zohledňuje obligatorní návrh žadatele o povolení výkonu rybářského práva, stav současné rybí obsádky nebo ekologický charakter dotčeného rybářského revíru.

Pokud uživatel rybářského revíru neplní podmínky, za kterých mu byl výkon rybářského práva povolen, nebo jiné své povinnosti, může mu být povolení odňato. Výkon rybářského práva může být odňat také na základě vůle vlastníka rybníka nebo pozemků, na kterých se nachází uzavřená voda, avšak musí se jednat o vlastníka všech částí dotčeného rybářského revíru. Pokud se rybářský revír skládá z více vodních ploch a vlastník některé z nich má zájem, aby povolený výkon rybářského práva skončil, musí požádat o změnu rybářského revíru, spočívající ve vynětí

takové vodní plochy z dotčeného rybářského revíru. Odnětí je totiž možné pouze pro rybářský revír jako celek. O odnětí výkonu rybářského práva může požádat také uživatel rybářského revíru, a to bez udání důvodů, což jsem vyhodnotil jako nevhodné a nesystémové řešení, jelikož výkon rybářského práva směřuje k naplnění úlohy státu dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a chránit přírodní bohatství a uživatel rybářského revíru by předčasné ukončení výkonu rybářského práva měl proto odůvodnit, aby nedocházelo k bezdůvodnému narušení stavu rybích populací. Uživatel rybářského revíru by se k tomuto úkolu měl zavázat po předchozí dostatečné úvaze a svému závazku by měl následně, pokud nenastane relevantní důvod, dostát. V případě, kdy výkon rybářského práva odňat nebyl, dojde uplynutím doby, na kterou je povoleno, nebo úmrtím osoby, které je povoleno, k jeho zániku. Lze také dovodit, že výkon rybářského práva zaniká zrušením rybářského revíru, jelikož výkon rybářského práva je možný pouze v rybářském revíru.

Výkon rybářského práva spočívá v hospodaření uživatele rybářského revíru, jehož cílem je udržení druhové pestrosti rybích společenstev a uspokojení očekávání individuálních lovcích osob, a lovu a přisvojování si ryb individuálními lovcími osobami, tj. rekreačními (sportovními) rybáři.

Základním nástrojem je postup zarybňování stanovený orgánem státní správy, který stanoví, které druhy ryb budou předmětem hospodaření v konkrétním rybářském revíru. Druhotným nástrojem jsou bližší podmínky výkonu rybářského práva stanovené uživatelem rybářského revíru. Ty jsou někdy považovány za kontroverzní institut, jelikož nepodléhají žádné aprobaci ze strany orgánů státní správy a jejich stanovení je zcela na vůli uživatele rybářského revíru. V praxi se objevují problematické bližší podmínky, které vzbuzují pochybnosti o naplnění účelu, který předpokládá právní úprava. Dominantní uživatelé přijímají univerzální bližší podmínky pro mnoho rybářských revírů, což je zcela v rozporu s významem institutu bližších podmínek, které mají odrážet konkrétní podmínky konkrétního rybářského revíru. Rozporuplné jsou i bližší podmínky upravující instituty nepředvídané zákonem o rybářství, jako je tzv. „horní míra“. Zcela nepřijatelné, přesto se vyskytující, jsou potom „bližší podmínky“ nesouvisející s předmětem výkonu rybářského práva, které zcela vybočují z předmětu úpravy rybářského práva v objektivním smyslu, jako je například úprava vybavení osoby při užití lodě k lovu ryb (předepsání záchrané vesty) nebo úprava parkování v okolí rybářského revíru.

Právní předpisy svěřují významnou úlohu funkci rybářského hospodáře a zakotvují také funkci zástupce rybářského hospodáře. Zástupci rybářského hospodáře ovšem právní předpisy nestanoví žádná práva ani povinnosti a tato funkce by v rámci změny zákona o rybářství měla být vypuštěna bez náhrady. Polemizovat lze i o nezbytnosti formalizované funkce rybářského

hospodáře, když veškeré jeho legální povinnosti souvisí s vedením evidencí o hospodaření a mohl by je bez obtíží plnit přímo uživatel rybářského revíru. Ostatní činnosti rybářského hospodáře související s vlastním rybářským hospodařením nejsou zakotveny zákonem a nic by nebránilo takovou osobu u tradičních uživatelů zachovat, avšak bez nutnosti jejího formálního ustanovení orgánem státní správy.

Významnou složkou výkonu rybářského práva je individuální lov ryb, zákon o rybářství tak upravuje podmínky přístupu veřejnosti k možnosti lovu ryb a také podmínky takového lovu. Lovící osoba musí disponovat povolenkou k lovu, vydanou uživatelem rybářského revíru, a rybářským lístkem, tedy dokladem vydaným státem na základě prokázání splnění kvalifikačních předpokladů. I v případě rybářského lístku je možné vést diskusi ohledně jeho další nezbytnosti. Kvalifikační předpoklady totiž nejsou příliš náročné a plní je i děti v nízkém věku. Stát navíc již zavedl i typ rybářského lístku (na 30 dnů), u kterého se kvalifikační předpoklady neprokazují. Podmínky lovu, resp. povolené způsoby lovu jinak nepůsobí žádné významné potíže.

Jinak je tomu u zakázaných způsobů lovu, které směřují k ochraně druhů i jedinců ryb v rámci jejich životních cyklů, k ochraně před trýznivými způsoby lovu i k ochraně před lovem ve zranitelných nebo mimořádných situacích. Nastavené zákazy ovšem zasahují i do běžného rybářského hospodaření, a i k běžným hospodářským úkonům, jako je slovení chovaných ryb nebo jejich záchrana při mimořádných situacích, je třeba získat výjimku vydanou orgánem státní správy. Z těchto důvodů je povolení výjimky podmíněno velmi mírnými podmínkami a je možné z mnoha různých důvodů. Vhodnějším řešením by bylo upravit v některých běžných situacích výjimky přímo ze zákona tak, aby k jejich aktivaci nebylo třeba povolení orgánu státní správy, ale pouze vymezená skutečnost. Lze si například představit, že by uživatel rybářského revíru mohl slovit rybi obsádku pomocí elektrického proudu v situaci, kdy by při mimořádném poklesu hladiny vody hrozilo rybám uhynutí. První pokrok v tomto směru by měla přinést novela zákona o rybářství v rámci adaptace na předpisy EU ohledně invazních nepůvodních druhů, která by měla zakotvit, že v případě povolení hromadně účinné metody lovu ryb se automaticky neaplikuje zákaz prisvojení si ryb nad hmotnostní a početní limit stanovený prováděcím právním předpisem. V tomto duchu by se ovšem měla úprava obsažená v zákoně o rybářství nepochybně změnit daleko výrazněji.

Nezbytnou složkou výkonu rybářského práva je také prisvojování si ryb, a to s ohledem na skutečnost, že volně žijící ryby v rybářských revírech jsou *res nullius*. S ohledem na počty lovicích osob upravují právní předpisy limity počtu ryb, které si lze při lovu přivlastnit tak, aby došlo k zachování rybích společenstev rybářských revírech. Při prisvojení ryby a jejím usmrcení je současně nezbytné dodržet též úpravu podle zákona na ochranu zvířat proti týrání.

Důležitým poznatkem, ke kterému jsem dospěl, je, že by nemělo být přisvojení si ryb výrazně omezováno, například v duchu přístupu „chyt' a pusť“, neboť v takovém případě již lov ryb nesměruje k cíli, který by opodstatňoval oprávněnost opakovaného zraňování, např. háčky nebo nevhodnou manipulací, a stresování lovených jedinců ryb. Lov ryb, jakožto živých tvorů nemůže být podle mého názoru prováděn pouze jako „sport“ nebo zábava.

Další zkoumanou oblastí je oblast ochrany výkonu rybářského práva obsahující úpravu práv a povinností směřujících k řádnému a nerušenému výkonu rybářského práva, otázku náhrady škody vzniklé na volně žijících rybách, dozor v oblasti rybářství a také oblast deliktní odpovědnosti osob.

S ohledem na to, že výkon rybářského práva směřuje k využívání přírodních zdrojů státu a ochraně přírodního bohatství, je třeba zajistit, aby byl prováděn řádně a současně nerušeně. Právní předpisy na úseku rybářství proto obsahují řadu práv a povinností uživatele rybářského revíru i dalších osob, která mají k uvedenému cíli dopomoci. Uživatel rybářského revíru proto musí hospodařit v souladu s právními předpisy a správními akty vydanými příslušnými orgány státní správy rybářství. Musí ovšem také hospodařit tak, aby nedošlo ke zhoršení jakosti vod nebo aby nebyla ohrožena rybí obsádka. Pro tyto účely disponuje uživatel rybářského revíru právem vstupu na pobřežní pozemky nebo právem upravit podmínky lovu a přisvojování si ryb v rybářském revíru nad rámec základní úpravy obsažené v právních předpisech. K nerušenému výkonu rybářského práva směřují zejména omezení lovících osob, pokud jde o možnost přisvojovat si ryby, se kterými uživatel rybářského revíru hospodaří, a dále některé povinnosti dalších osob, jako povinnost osob nakládajících s povrchovými vodami nenarušovat ochranu ryb či zdrojů jejich potravy nebo obecnou povinnost zdržet se poškozování rybářských zařízení.

Pro případ, kdy dojde k zásahu do rybářského hospodaření a vznikne škoda na rybách, upravuje zákon o rybářství otázku náhrady takové škody, když stanoví, že odpovědnost nese ten, kdo ji způsobil, čímž je zakotvena objektivní odpovědnost takového subjektu. S ohledem na skutečnost, že ryby v rybářském revíru jsou *res nullius*, ovšem uživatelé rybářského revíru nenáleží náhrada škody vzniklé na samotných jedincích ryb, na kterých škoda vznikla, jelikož nejsou součástí jeho jmění, ale pouze náhrada ušlého zisku a zbytečně vynaložených nákladů při rybářském hospodaření. Zcela bez nároku na náhradu škody jsou uživatelé rybářských revírů v případě škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy a kormoránem velkým, za kterou odpovídá stát, který tyto živočichy chrání a který ovšem hradí pouze škodu vzniklou na majetku. Otázka těchto škod, zejména ze strany kormorána velkého, který již není zvláště chráněným živočichem a dosavadní řešení je tak pouze provizorní, by měla být v brzké době ze strany státu řešena a ten by měl podle mého názoru zohlednit i škodu vzniklou na volně žijících

rybách v rybářských revírech, neboť je to stát, kdo s nimi ukládá uživateli rybářského revíru hospodařit. Na druhou stranu je třeba poznamenat, že výkon rybářského práva je přenecháván bezúplatně a výnosy z něj náležejí uživateli rybářského revíru. Nelze tedy tvrdit, že by stát jeho výkon nijak nepodporoval a náklady nekompenzoval.

V případě škody vzniklé na samotných jedincích ryb lze s ohledem na uvedené uvažovat o ekologické újmě, v jejímž případě není nutný zásah do majetkové sféry nějakého subjektu a k vymáhání náhrady je oprávněný stát.

Výkon rybářského práva podléhá také dozoru ze strany orgánů státní správy, které dozorují, zda je hospodařeno v souladu s příslušným rozhodnutím o povolení výkonu rybářského práva a s právními předpisy a zda jsou plněny i ostatní povinnosti plynoucí ze zákona o rybářství. Dozor orgánů státní správy doplňuje ovšem také činnost rybářské stráže, která dozoruje zejména dodržování podmínek lovu a přisvojování si ryb ze strany individuálně lovících osob. Rybářskou stráž v současném modelu tvoří zejména dobrovolníci, které do funkce navrhuje uživatel rybářského revíru a jmenuje orgán státní správy rybářství. Rybářská stráž je úřední osobou s relativně výraznými pravomocemi včetně možnosti žádat prokázání totožnosti, zadržet rybářské nářadí nebo ukládat pokuty za přestupky. Je tak třeba, aby osoba, která má o funkci zájem, splnila řadu podmínek, včetně fyzických předpokladů, bezúhonnosti nebo kvalifikačních předpokladů. Plnění těchto předpokladů následně může v pravidelných intervalech ověřovat příslušný správní orgán, který také případně rozhoduje o zrušení ustanovení rybářské stráže, například právě pro neplnění povinností nebo z důvodu porušení zákona o rybářství ze strany rybářské stráže. S ohledem na kontrolní úlohu rybářské stráže a postavení úřední osoby, která musí být nezávislá, není důvodem pro její odvolání z funkce vůle uživatele rybářského revíru, i když ten ji do funkce navrhuje. Jako určitý problém jsem identifikoval příslušnost jednotlivých ORP k ustanovení rybářské stráže podle místa trvalého pobytu osoby, která má být do funkce ustanovena. Příslušný správní orgán totiž ustanovuje rybářské stráže i pro rybářské revíry nacházející se mimo jeho správní obvod a má tak pouze omezenou možnost kontroly plnění povinností rybářské stráže, přičemž ovšem odpovídá za škodu způsobenou rybářskou stráží i rybářské strážní při výkonu její činnosti, tedy i mimo jeho správní obvod. Řešením, které navrhuji, je přesun příslušnosti k ustanovení rybářské stráže na úroveň krajských úřadů, přičemž stráž by byla ustanovena pro správní obvod krajského úřadu nebo jeho část vymezenou obvodu ORP, nikoli pro jednotlivé rybářské revíry. V takovém případě by rybářské stráže byly pevně svázány se správním obvodem svého ustavujícího a zároveň dozorového orgánu.

Jakmile dojde k porušení zákonných povinností nastupuje deliktní odpovědnost osob. Podle závažnosti protiprávního jednání se jedná o odpovědnost za přestupky nebo odpovědnost

za trestné činy. Přestupky jsou obsaženy přímo v právních předpisech správního práva zvláštního, a tedy i v zákoně o rybářství. Přestupky na úseku rybářství se dělí podle osoby pachatele na přestupky fyzických osob a přestupky právnických a podnikajících fyzických osob, a dále na přestupky, kterých se může dopustit každá osoba, a přestupky, kterých se může dopustit pouze speciální subjekt, kterým je ve vztahu k výkonu rybářského práva uživatel rybářského revíru nebo rybářský hospodář. Analýza jednotlivých přestupků podle zákona o rybářství přinesla několik zjištění. Důležitým poznatkem je, že přestupku spočívajícího v neoprávněném lovu ryb se pachatel dopustí nejen tím, že nedisponuje potřebnými doklady, tj. rybářským lístkem a povolenkou k lovu, ale také tím, že loví v přímém rozporu s podmínkami stanovenými zákonem o rybářství, avšak pouze tehdy, pokud příslušné jednání nenaplní znaky speciálních skutkových podstat, jako je lov v rozporu se zakázanými způsoby lovu. V takovém případě se pachatel dopouští takového speciálního přestupku. Zásadní otázku vyvolává přestupek spočívající v lovu v rozporu s bližšími podmínkami výkonu rybářského práva, neboť s ohledem na úpravu bližších podmínek, je stanovení konkrétního jednání, které má být přestupkem, přeneseno na osobu uživatele rybářského revíru. V tomto případě je třeba zásadně apelovat na legislativní změnu procesu přijetí bližších podmínek, která by do tohoto procesu výrazně zapojila správní orgány a také by jasně nastavila meze toho, co a v jakých případech smí bližší podmínky upravovat.

Při výkonu rybářského práva nebo při protiprávním jednání, kterým je narušováno, mohou být samozřejmě spáchány také přestupky podle jiných právních předpisů, jako je ZOPK, vodní zákon, zákon na ochranu zvířat proti týrání nebo zákon o vnitrozemské plavbě. V této práci jsem ohledně uvedených právních oblastí identifikoval ty přestupky, jejichž spáchání se může výkonu rybářského práva dotýkat nebo jej ovlivnit.

V případě, kdy už ochrana v rámci správního trestání nepostačuje, nastupuje ochrana trestně právní. V souvislosti s výkonem rybářského práva jsem se věnoval vybraným trestným činům proti životního prostředí a stručně vybraným trestným činům proti pořádkům ve věcech veřejných. Jako zásadní trestný čin vnímám trestný čin pytláctví, který spočívá mimo jiné v neoprávněném lovu ryb. Podobně jako v případě souvisejícího přestupku je za neoprávněný lov potřeba považovat lov, který je prováděn v rozporu s podmínkami lovu stanovenými příslušnými právními předpisy, a nikoli jej zužovat pouze na lov bez formálních náležitostí. Důležitým závěrem je také to, že neoprávněně ulovená ryba se nestává vlastnictvím pachatele, ale uživatele rybářského revíru a jejím „přisvojením“ se pachatel dopouští také trestného činu krádeže. V případě trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných jsem se věnoval zejména těm, které souvisí s jednáním úředních osob, a to mimo jiné se záměrem připomenou meze jednání rybářské stráže i vůči rybářské stráž, která je také úřední osobou.

Poslední zkoumanou oblastí, bylo institucionální zajištění v oblasti rybářství. Originálním subjektem je stát, který státní správu rybářství částečně vykonává prostřednictvím svých organizačních složek a částečně její výkon přenesl na územní samosprávné celky a konkrétní fyzické osoby.

V případě státní správy rybářství nezvolil zákonodárce rozdělení působnosti mezi jednotlivé stupně státní správy na základě významu dotčených zájmů, případně na základě odborné způsobilosti jednotlivých orgánů, jako je tomu například v případě orgánů ochrany přírody, ale zejména na základě pouhého administrativního dělení území České republiky. Uvedené samozřejmě neplatí bezvýhradně, neboť zákonodárce s ohledem na dotčené zájmy, kterými jsou vodní útvary a tedy mnohdy plochy významné rozlohy či délky, zvolil za orgány prvního stupně ve většině agend krajské úřady, jelikož jednotlivé vodní útvary mohou zasahovat a zejména v případě vodních toků zpravidla zasahují do několika správních obvodů ORP a jeví se jako účelnější, aby o jednotlivých útvarech rozhodovalo co nejméně orgánů a mohly tak rozhodovat v potřebných souvislostech a na základě dostatečné znalosti prostředí. Současně však zákonodárce značnou část prvostupňové agendy, která by za běžné situace náležela krajským úřadům, svěřil na úroveň ústředního správního orgánu, tj. ministerstva. Nezohlednil však význam dotčených zájmů (povrchových útvarů), ale pouze jejich průběh administrativními útvary, tj. svěřil Ministerstvu zemědělství rozhodovat o těch vodních útvarech, které leží na území více krajů nebo tvoří státní hranici. Ministerstvo zemědělství podle této věcné příslušnosti často rozhoduje o rybářském hospodaření na drobných tocích i jen pár kilometrů dlouhých, zatímco krajské úřady rozhodují na z hlediska chovu a ochrany rybích společenstev mnohem významnějších rozsáhlých vodních dílech, jako je vodní nádrž Lipno. Ministerstvo by proto nadále, podle mého názoru, nemělo být prvostupňovým orgánem, jelikož je jím spíše historicky, aniž by to bylo odůvodněno významem dotčených zájmů nebo složitostí věci, a veškerá prvostupňová agenda, o kterou se nyní dělí krajské úřady a Ministerstvo zemědělství, by měla být svěřena krajským úřadům.

Lze tedy shrnout, že jsem při analýze právní úpravy výkonu rybářského práva dospěl k několika problematickým částem právní úpravy, u kterých jsem se současně snažil nabídnout možná řešení, která vycházejí z mých subjektivních poznatků a nabytých praktických znalostí. U mnohých z nich se samozřejmě nejedná o jediné možné řešení a považoval bych za velmi přínosné, pokud by se výraznější novela zákona o rybářství začala diskutovat a pokud by na odborné úrovni mohlo být nalezeno takové řešení, které by zajistilo vhodnou a dostatečnou péči a ochranu volně žijících ryb. Jsem si však vědom skutečnosti, že zásadní novela zákona o rybářství nemá v současné době potřebnou podporu. Při svém výzkumu jsem ovšem narazil i na několik dílčích nejasností nebo sporných ustanovení, jako například povinnost žadatele o povolení výkonu

rybářského práva navrhnout způsob vypořádání s předchozím uživatelem rybářského revíru, ačkoli právní předpisy způsob tohoto vypořádání výslovně stanovují, nebo nemožnost změnit oznámení o povolení výkonu rybářského práva, které by mohla řešit novela dílčí, snad přijatelnější. Přinejmenším dílčí novela zákona o rybářství je totiž podle mého názoru potřebná a v budoucnu k ní bude muset dojít.

Seznam zkratk

Agentura	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
CITES	Úmluvu o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČŘ	Česká republika
ČRS	Český rybářský svaz, z. s.
EU	Evropská unie
Listina	Listina základních práv a svobod
MRS	Moravský rybářský svaz, z. s.
ORP	obecní úřad obce s rozšířenou působností
Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
ZTOPO	zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

1.1. Monografie

ADÁMEK, Z., ANDRESKA, J., DUBSKÝ, K. et al. *Rybářství a rybolov*. 3. vydání. Praha: Český rybářský svaz, 2015.

COGAN, R., *Zákon o krajích. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 548 s. ISBN 978-80-7598-070-0.

České rybníky a rybářství ve 20. století. 1. vydání. České Budějovice: Rybářské sdružení České republiky, 2015. ISBN 978-80-87699-06-5.

DAMOHORSKÝ, M. et al. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 678 s. ISBN 978-80-7400-338-7

DRAŠTÍK, A., FREMR, R., DURDÍK, T., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. et al. *Trestní zákoník. Komentář. II. Díl*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, 1696 s. ISBN 978-80-7478-790-4.

DUBSKÝ, K. *Chov ryb v rybnících: pro stavební účely*. 2. vydání. Vodňany: Střední rybářská škola a Vyšší odborná škola vodního hospodářství a ekologie, 2015. 194 s. ISBN 978-80-87096-20-8.

GERLOCH, A. *Teorie práva*. 7. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, 335 s. ISBN 978-80-7380-652-1.

HEMELÍK, T. *Rybářství a právo*. 1. vydání. Praha: ORAC, 2000.

HENDRYCH, D. et al. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18. 1. 2021]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

HENDRYCH, D. et al. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, 599 s. ISBN 978-80-7400-624-1.

IŠTVÁNEK, F., SIMON, P., KORBEL, F. *Zákon o odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci: Komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-1-26]. ASPI_ID KO82_1998CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

JELÍNEK, J. et al. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 7. vydání. Praha: Leges, 2019, 1000 s. ISBN 978-80-7502-380-3.

JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1050 s. ISBN 978-80-7400-772-9.

KOCOUREK, T. *Omezení vlastnického práva k pozemkům ve prospěch ochrany životního prostředí*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-10-6.

KUKLÍK, J. et al. *Vývoj československého práva 1945-1989*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2008. ISBN 978-80-7201-741-6.

MINISTERSTVO VNITRA, ODBOR LEGISLATIVY A KOORDINACE PŘEDPISŮ. *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2017. ISBN 978-80-87544-44-0.

POHUNEK, M. *Slovník sportovního rybářství*. 1. vydání. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2004. ISBN 80-7238-299-3.

POKORNÝ, J. et al. *Velký encyklopedický rybářský slovník*. 1. vydání. Plzeň: Fraus, 2004. ISBN 80-7238-117-2.

PSUTKA, J. *Odpovědnost za ekologické škody v občanském právu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 436 s. ISBN 978-80-7357-559-5.

STEJSKAL, V. *Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. ISBN 978-80-7552-229-0.

STEJSKAL, V. *Vývojové tendence právní úpravy ochrany přírody*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2012. ISBN 978-80-87146-65-1.

ŠÍMA, A. *Právní předpisy pro rybáře*. 1. vydání. Praha: Panorama 1988.

ŠÍMA, A. *Zákon o rybářství. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 176 s. ISBN 978-80-7552-836-0.

ŠÁMAL, P. et. al. *Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, 984 s. ISBN 978-80-7400-592-3.

ŠÁMAL, P. et al. *Trestní právo hmotné*. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 1052 s. ISBN 978-80-7552-358-7.

ŠÁMAL, P. et. al. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 1464 s. ISBN 978-80-7400-428-5.

ŠÁMAL, P. et. al. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. 2. vydání Praha: C. H. Beck, 2012, 2150 s. ISBN 978-80-7400-428-5.

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. et. al. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, 1328 s. ISBN 978-80-7478-546-7.

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. et. al. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, 1564 s. ISBN 978-80-7598-955-0.

1.2. Články

HEJČ, D. Správní trestání a zásada nullum crimen sine lege scripta jako limit po podzákonnou normotvorbu. In Potěšil, Lukáš; Hejč, David; Valdhans, Jiří. *Dny práva 2017 – Days of law 2017 Část VIII. – Odpovědnost za přestupky podle nové právní úpravy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2018. s. 92-101. ISBN 978-80-210-8955-6.

KINDL, T. Malá poznámka o věcech (o odpadech, jeskyních a rybnících jako o věcech). *Právní fórum: český právníkový měsíčník*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, roč. 7, č. 2. ISSN 1214-7966

KUSÁK, M. Omezení vlastnického práva z důvodů ochrany životního prostředí a přírodních zdrojů. *České právo životního prostředí*. Praha: Česká společnost pro právo životního prostředí, 2005, roč. V, č. 15, s. 3-80, ISSN 1213-5542

MÜLLEROVÁ, H. Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník. *České právo životního prostředí*. Praha: Česká společnost pro právo životního prostředí, 2014, roč. XIV, č. 35, s. 9-28, ISSN 1213-5542

STEJSKAL, V. Trestní postih organizovaného zločinu v případě pašování CITES exemplářů – Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 2. dubna 2015 č. III. ÚS 3871/14. *České právo životního prostředí*. Praha: Česká společnost pro právo životního prostředí, 2015, roč. XV, č. 38, s. 111-117, ISSN 1213-5542

SVOBODOVÁ, O. K vyplacení náhrad za škody způsobené kormoránem velkým v letech 2018-2020. *České právo životního prostředí*. Praha: Česká společnost pro právo životního prostředí, 2018, roč. XVIII, č. 48, s. 67-73, ISSN 1213-5542

2. Seznam použitých internetových zdrojů

Co je natura 2000? [online]. Ministerstvo životního prostředí [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/natura_definice/\\$FILE/ODOIMZ-Natura2000-20200224.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/natura_definice/$FILE/ODOIMZ-Natura2000-20200224.pdf)

Česká inspekce životního prostředí ke zprávě Sněmovní vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na Bečvě. [online]. Česká inspekce životního prostředí ©2021 [cit. 2021-09-23]. Dostupné z: <https://www.cizp.cz/Ceska-inspekce-zivotniho-prostredi-ke-zprave-Snemovni-vysetrovaci-komise-k-ekologicke-katastrofe-na-Becve.html>

Česká inspekce životního prostředí už nebude reagovat na podněty, aneb Absurdita moci sedmé velmoci. [online]. Česká inspekce životního prostředí ©2021 [cit. 2021-09-23]. Dostupné z: <https://www.cizp.cz/Ceska-inspekce-zivotniho-prostredi-uz-nebude-reagovat-na-podnety-aneb-Absurdita-moci-sedme-velmoci-1.html>

Česká inspekce životního prostředí zahájila řízení o uložení nápravných opatření na řece Bečvě. [online]. Arnica, z. s: ©2021 [cit. 2021-09-23]. Dostupné z: <https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/ceska-inspekce-zivotniho-prostredi-zahajila-rizeni-o-ulozeni-napravnych-opatreni-na-rece-becve>

Databáze Evidence mezinárodních smluv na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí. [online]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/vyhledavani_smluv/index.html

Kyanid v Bečvě: celková škoda sahá do desítek milionů, chystá se vysazování. In: *Valašský.denik.cz* [online]. Vltava Labe Media, a.s.: ©2020 [cit. 2021-09-22]. Dostupné z: <https://valassky.denik.cz/denik-v-regionech/kyanid-v-becve-skoda.html>

MAČÁT, Z. *Rybářství*. [online]. Správa národního parku Podyjí [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.nppodyji.cz/rybarstvi>

MIKEŠ, P. *Přehled právních předpisů o státních hranicích České republiky (podle stavu k 1. červenci 2018)* [online]. Ministerstvo vnitra: ©2018 [cit. 2020-07-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statni-hranice.aspx>

Ministerstvo zemědělství chystá třicetidenní rybářské lístky pro turisty. Vyšlo tak vstřícné požadavku vedení Českého rybářského svazu [online]. Ministerstvo zemědělství ©2016 [cit. 2020-09-02]. Dostupné z: https://portal.mze.cz/ssl/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2016_ministerstvo-zemedelstvi-chysta.html

Návrh Operačního programu Rybářství 2021-2027 [online]. Ministerstvo zemědělství ©2020 [cit. 2020-11-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi-2021-2027/navrh-operacniho-programu-rybarstvi-2021.html>

ODPORNÉ: Rybář přibil kapra kovovou tyčí ke dnu! Nechtělo se mu dávat rybu do vezírku. In: inrybar.cz [online]. inrybar.cz: ©2019 [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.inrybar.cz/novinky/odporne-rybar-pribil-kapra-kovovou-tyci-ke-dnu-nechtelo-se-mu-davat-rybu-do-vezirku/>

Od rybářů inkasuje peníze falešná rybářská stráž. In: Denik.cz [online]. Vltava Labe Media, a.s.: ©2016 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/od-rybaru-inkasuje-penize-falesna-rybarska-straz-20161202.html>

Operační program Rybářství 2014-2020 [online]. Ministerstvo zemědělství ©2015 [cit. 2020-11-21]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/404280/Programme_2014CZ14MFOP001_1_2_cs.pdf

První rybáři lovíli před 42000 roky. Nebáli se plout na otevřené moře. In national-geographic.cz [online]. NG: ©2011 [cit. 2020-1-12]. Dostupné z: <https://www.national-geographic.cz/clanky/prvni-rybari-lovili-pred-42-000-roky-nebali-se-plout-na-otevrene-more.html>

Rybářský revír na území Národního parku Šumava – 433 901 Otava 8A. [online]. Český rybářský svaz, z. s. Západočeský územní svaz: ©2019 [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://www.crsplzen.cz/inpage/rybarsky-revir-na-uzemi-narodniho-parku-sumava-433-901-otava-8/>

Rybolovná zařízení [online]. Evropská komise ©2020 [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: https://fish-commercial-names.ec.europa.eu/fish-names/fishing-gears_cs#LL

Sazebníky pro stanovení hodnoty ryb ulovených při neoprávněném lovu (pytláctví) v rybářských revírech a v rybníkářství [online]. Ministerstvo zemědělství: ©2016 [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/rybarstvi-a-rybnikarstvi/sazebnik-pro-stanoveni-hodnoty-ryb.html>

Sněmovní tisk č. 134 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2010 [cit. 2020-09-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=134&CT1=0#prilohy>

Sněmovní tisk č. 134/2 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2011 [cit. 2020-09-15]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=134&ct1=2>

Sněmovní tisk č. 453 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2020 [cit. 2021-1-28]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=453&CT1=0>

Sněmovní tisk č. 466 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2020 [cit. 2021-1-28]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=466&CT1=0>

Sněmovní tisk č. 731 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2020 [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=168937>

Sněmovní tisk č. 938 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2020 [cit. 2020-07-14]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=938&CT1=0#prilohy>

Spolky žádají nápravu škod po otrávené Bečvě podle zákona o ekologické újmě. In: Valašský.denik.cz [online]. Vltava Labe Media, a.s.: ©2020 [cit. 2021-09-22]. Dostupné z: https://valassky.denik.cz/zpravy_region/spolky-zadaji-napravu-skod-po-otravene-becve-podle-zakona-o-ekologicke-ujme-2021.html

Stenozáznam vystoupení poslankyně Heleny Válkové při projednávání sněmovního tisku č. 453 dne 2. 6. 2020 [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: ©2020 [cit. 2021-1-28]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/049schuz/s049178.htm#r2>

Šetření úhynu na Bečvě? Praktiky jako v Černobylu, říká místopředsedkyně Senátu. In: Přerovský.denik.cz [online]. Vltava Labe Media, a.s.: ©2021 [cit. 2021-09-22]. Dostupné z: https://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/setreni-uhynu-na-becve-praktiky-jako-v-cernobylu-rika-mistopredsedkyne-senatu-20.html

Vznik Slovenského rybárskeho zväzu [online]. Slovenský rybársky zväz [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <https://www.srzrada.sk/o-nas/vznik-slovenskeho-rybarskeho-zvazu/>

Webové stránky Českého rybářského svazu, z. s. [online]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz>

Webové stránky Moravského rybářského svazu, z. s. [online]. Dostupné z: <http://www.mrsbrno.cz/index.php>

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2020 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů [online]. Ministerstvo zemědělství ©2019 [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/zasady-zemedelstvi-potravinarstvi/zasady-pro-rok-2020/zasady-kterymi-se-stanovuji-podminky-pro.html>

Zásady Ministerstva zemědělství pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím pro rok 2021 a Příručka pro žadatele o dotaci (příjemce dotace) v rámci státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím z kapitoly Ministerstva zemědělství, (oba dokumenty) [online]. Ministerstvo zemědělství ©2020 [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-nestatnim-neziskovym-organizacim/vyzva-k-podani-zadosti-projektu-nno.html>

3. Seznam použitých právních předpisů

nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, ve znění pozdějších předpisů

nařízení vlády č. 453/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin, ve znění nařízení vlády č. 75/2020 Sb.

nařízení vlády č. 292/2015 Sb., o Chráněné krajinné oblasti Brdy

obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy, ve znění pozdějších předpisů

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES, o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES,

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/30/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1010.

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES, o trestněprávní ochraně životního prostředí

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků, ve znění směrnice Rady 2013/17/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1010

směrnicí Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 363/1952 Ú.l., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o rybářství

vyhláška č. 103/1963 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu o rybářství

vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice ve znění vyhlášky č. 98/1982 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice

vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 222/1995 Sb., o vodních cestách, plavebním provozu v přístavech, společné havárii a dopravě nebezpečných věcí, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech.

vyhláška č. 244/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl

vyhláška č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu), ve znění vyhlášky č. 139/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 222/1995 Sb., o vodních cestách, plavebním provozu v přístavech, společné havárii a dopravě nebezpečných věcí, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu)

zákon č. 22/1885 čes. z. z., ve znění upraveném zákonem ze dne 7. května 1891, č. 30 ř. z., v příčině některých opatření ke zvelebení rybářství ve vnitrozemských vodách

zákon č. 62/1952 Sb., o rybářství

zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství

zákon č. 17/1992 S., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 637/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění zákona č. 178/2018 Sb.

zákon č. 216/2018 Z.z., o rybářství a o doplnění zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v znění neskorších předpisů, ve znění zákona č. 305/2018 Z.z.

zákon č. 100/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 50/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů

4. Seznam pramenů mezinárodního práva

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách ze dne 16. 12. 1999

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním ze dne 11. 4. 1996

Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat (Karpatská úmluva) ze dne 22. 5. 2003

Smlouva mezi Republikou československou a Republikou rakouskou o úpravě právních poměrů na státní hranici popsané v čl. 27, bod 6 mírové smlouvy mezi mocnostmi spojenými a sdruženými Rakouskem, podepsané v St. Germain en Laye dne 10. září 1919, (Hraniční statut) Praha, 12. prosince 1928

Smlouva mezi republikou Československou a republikou Polskou o rybolovu a ochraně ryb v hraničních vodách a ve vodách jejich povodí ze dne 18. 2. 1928

Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o společných státních hranicích ze dne 26. 6. 1975

Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství ze dne 12. 12. 1995

Úmluva o biologické rozmanitosti ze dne 5. 6. 1992

Úmluvu o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) ze dne 3. 3. 1973

Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernská úmluva) ze dne 19. 9. 1979

5. Seznam použité judikatury

Nález Ústavního soudu sp. zn. II.ÚS 1845/15 ze dne 31. 8. 2015

Rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 76/2013-72 ze dne 31. 3. 2016

Rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 17/2015-44 ze dne 20. 1. 2017

Rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 252/2018-37 ze dne 10. 8. 2020

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 9 Co 96/2020-130 ze dne 15. dubna 2021

Rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 A 27/2015-43 ze dne 26. 6. 2018

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 522/2001 ze dne 4. 9. 2002

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 121/2002 ze dne 26. 8. 2003

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 540/2003 ze dne 29. 4. 2004

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 1121/2008 ze dne 16. 7. 2008
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 791/2011 ze dne 19. 12. 2012
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 3335/2013 ze dne 24. 3. 2015
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 4314/2018 ze dne 26. 6. 2019
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 3 Tdo 340/2020 ze dne 24. 9. 2020
Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 A 33/2002-42 ze dne 24. 2. 2004
Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 11/2006-82 ze dne 26. 9. 2007
Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 18/2010-140 ze dne 7. 10. 2010
Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 50/2010-96 ze dne 5. 10. 2011
Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 54/2011-63 ze dne 20. 4. 2012
Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 181/2015-29 ze dne 20. 8. 2015
Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 123/2016-47 ze dne 30. 9. 2016
Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 38/2018-33 ze dne 21. 6. 2018

6. Seznam ostatních zdrojů

Anonymizovaná správní rozhodnutí a správní akty (dekrety) o vyhlášení rybářských revírů a o povolení výkonu rybářského práva v nich

Český rybářský svaz, z. s. *RYBÁŘSKÝ ŘÁD A SOUPIS MIMOPSTRUHOVÝCH REVÍRŮ pro držitele celosvazových povolenek* platný pro roky 2020 a 2021

Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážci, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

Důvodová zpráva k zákonu č. 187/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Důvodová zpráva k zákonu č. 100/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů

Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací právních předpisů Evropské unie v oblasti invazních nepůvodních druhů (sněmovní tisk č. 731, rozeslaný dne 22. 1. 2020)

Plán péče o národní park Podyjí a jeho ochranné pásmo 2012-2020. Znojmo: Správa národního parku Podyjí, 2012

Rozhodnutí Ministerstva zemědělství č. j. 56282/2018-MZE-16231 ze dne 24. 10. 2018

Rozhodnutí Ministerstva zemědělství č. j. 22309/2020-MZE-16231 ze dne 5. 5. 2020

Rozhodnutí Ministerstva zemědělství č. j. 36830/2020-MZE-16231 ze dne 21. 7. 2020

Výklad Ministerstva zemědělství č. 13 k vodnímu zákonu a souvisejícím právním předpisům ze dne 4. 8. 2004

Výklad úseku vodního hospodářství Ministerstva zemědělství č. 64 k vodnímu zákonu ze dne 19. 10. 2005

Abstrakt

Rybářský revír a výkon rybářského práva

Tématem práce je rybářský revír a výkon rybářského práva. Práce popisuje a analyzuje současnou právní úpravu těchto institutů, identifikuje její nedostatky a snaží se představit návrhy *de lege ferenda*. V případě některých institutů nabízí také srovnání s právní úpravou platnou na Slovensku.

Práce stručně shrnuje historický vývoj právní úpravy rybářství na území dnešní České republiky. Věnuje se otázkám spojeným s rybářským revírem jako jsou podmínky pro jeho vyhlášení, změnu nebo zrušení, nebo podmínky pro vyhlášení chráněné rybí oblasti. Za tímto účelem se věnuje také rozlišení jednotlivých útvarů povrchových vod předvídaných právní úpravou. Následně zkoumá otázky ohledně výkonu rybářského práva, zejména podmínky pro jeho povolení, změnu nebo odnětí, a také úpravu procesních postupů orgánů státní správy rybářství při povolování výkonu rybářského práva. Věnuje se také jeho obsahu, tedy rybářskému hospodaření v rybářském revíru. V této souvislosti zkoumá zejména práva a povinnosti uživatele rybářského revíru nebo institut rybářského hospodáře. Významnou pozornost práce věnuje podmínkám lovu ryb individuálními rybáři. V tomto smyslu zkoumá povolené a zakázané způsoby lovu, podmínky pro povolení výjimky ze zakázaných způsobů lovu a otázky spojené s přisvojováním si ulovených ryb.

Souvisejícím tématem, kterému se práce věnuje, je ochrana řádného a nerušeného výkonu rybářského práva, kde je pozornost věnována právům a povinnostem uživatele rybářského revíru i dalších osob, která mají řádný a nerušený výkon zajistit. V této souvislosti je řešena také otázka škody vzniklé na rybách a její náhrady, a to včetně škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy a kormoránem velkým. Současně je však pozornost věnována také dozorovým orgánům a jejich kompetencím. Zvláštní pozornost je věnována institutu rybářské stráže, která má v otázce dozoru v rybářských revírech stěžejní úlohu. Dále je řešena deliktní odpovědnost osob, a to za přestupky na úseku rybářství i na úsecích souvisejících, a dále za relevantní trestné činy směřující proti životnímu prostředí a stručně i za trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných. Závěrem se práce věnuje otázce institucionálního zajištění na úseku rybářství a úsecích souvisejících.

Klíčová slova:

Rybářství, rybářské právo, rybářský revír, zákon o rybářství

Abstract

Fishing ground and performance of fishing right

The topic of the thesis is the fishing ground and performance of fishing right. The thesis describes and analyses the current legal regulation of these institutes, identifies its shortages, and tries to present *de lege ferenda* proposals. In the case of some institutes, it also offers a comparison with the legislation, which is in force in Slovakia.

The thesis briefly summarises the historical development of the legal regulation of fisheries in the current territory of Czech Republic. It focuses on issues related to fishing grounds, such as the conditions for declaring, changing or withdrawal them, or the conditions for declaring a protected fishery area. For this purpose, it also pursues to the distinction between the different bodies of surface water envisaged by the legislation. Subsequently the thesis examines issues relating to the performance of the fishing right, it particular the conditions for its authorisation, amendment, or withdrawal, and also the regulation of the procedural practices of the authority of the state fisheries administration in authorising the performance of the fishing right. It also deals with its content, i. e. fisheries management in the fishing ground. In this context, it examines especially the rights and duties of the user of fishing ground. Significant attention of the thesis devoted to the conditions of angling by individual fishermen. In this sense, it examines the permitted and prohibited methods of fishing, the conditions for authorisation exemptions from the prohibited methods of fishing and issues related to the appropriation of the fish caught.

A related topic addressed in the thesis is the protection of the regular and undisturbed performance of the fishing right, where the attention is dedicated to the rights and duties of the user of the fishing ground and other persons. In this context, the issue of damage to fish and its compensation is also addressed, including damage caused by selected specially protected animals and the Great Cormorant. At the same time, however, attention is also dedicated to the supervisory authorities and their competences. Particular attention is dedicated to the institution of the fishing guard, which plays a key role in the supervision of fishing grounds. It also deals with the tort liability of persons, namely administrative and criminal liability for administrative infractions and criminal offences against the environment and, briefly, offences against public order. Finally, the thesis deals with the issue of institutional provision in the field of fisheries and related sectors.

Key words:

Fishery, Fishing right, Fishing ground, Fishery act